

စာပေဗိမာန်စာမူဆု စာပဒေသာ တတိယဆုရ

ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်

ခင်ညိုညိုမြင့်

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန်စာမူဆု
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာစာပေ တတိယဆု

ငါးထွန်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်ခက်

ခင်ညိုညိုမြင့်

တည်းဖြတ်သူ - ဒေါ်မျိုးမျိုးကြည်
စာတည်း

အုပ်စုပန်းချီ - ဇော်နိုင်ထွန်း

စာပေဗိမာန်ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု ၁၀၀၀

တန်ဖိုး (၁၀၀၀) ကျပ်

ပုံနှိပ်ရေးနှင့်ထုတ်ဝေရေးဦးစီးဌာန
စာပေဗိမာန် စာတည်းမှူးချုပ်
ဦးအောင်သန်း (မင်းခန့်ရွှေ) က
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၀၉၆၁ ဖြင့် ပုံနှိပ်၍
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၃၉၁၁ ဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။

နိဂုံးအရေးသုံးပါး

- * ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး နိဂုံးအရေး
- * တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး နိဂုံးအရေး
- * အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး နိဂုံးအရေး

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	အမှာစာ	
၁။	ဇာတိချက်ကြွ မွေးရပ်မြေ	၁
၂။	ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်	၉
၃။	သံတွဲမြို့လေး ဒဏ္ဍာရီ	၂၁
၄။	တံငါသည် ပင်လယ်ကျွဲဘဝ	၃၅
၅။	ပင်လယ်ဝေခြင်း	၆၁
၆။	ကျွန်းပျက်သမိုင်းလေးတစ်ပုဒ်	၆၅
၇။	ဆူနာမီရေလှိုင်းနှင့် မဇင်ရွာ	၉၉
၈။	သူ့ကျွန်ဘဝနှင့် ဇာတိမြေ	၁၀၉
၉။	ဇာတိမြေဆီ အလည်သွားမည်	၁၂၁
၁၀။	ပင်လယ်ကြီး၏ ဒဿနများစွာ	၁၃၃
၁၁။	ကံတက်နှင့် ရေတက်	၁၅၃
၁၂။	ပင်လယ်ရေသောက်ဆင်းပြီ ရှင်နေမင်း	၁၆၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃။	ဒေသခလေ့ ပျားစက်ပမာ လင်္ကာစကားစုများ	
	မန်ကျည်းရွက် ကျင်ကျင်ခါချိန်	၁၇၅
	လသောက်အုန်း	၁၈၃
	မကြေးစည်တို့ရွာ	၁၈၉
	လက်ဖက်ရည်ခါးတောင်းကျိုက်သတဲ့	၁၉၃
	ငယ်ရင် မျှစ် . ကြီးရင် ဝါး	၂၀၁
	ဒွာရာဝတီမော်ကွန်းရတုပိုဒ်	၂၀၇
	ဒေါင်ဒေါင်မြည်မှ အိုး တောင်ညိုဆီမှ မိုး	၂၁၃
၁၄။	ကျွန်မ စာမကြီးဘဝရောက်ရပြီ	၂၂၃
၁၅။	စာမကြီးအားမာန်	၂၂၉
၁၆။	ကျေးဇူးဆပ်ပါရစေ	၂၃၅
၁၇။	နီဂုံး	၂၃၈

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

အနန္တ၊ အနန္တငါးပါးအား ရှိခိုးကော်ရော်ပါ၏။ အနန္တငါးပါးဝင် မိဘနှစ်ပါးနေထိုင်ခဲ့သော မြေ၊ ကျွန်မ၏ ချက်မြှုပ်ဇာတိသံတွဲမြို့လေးအကြောင်းကို ကျွန်မ ဤစာအုပ်၌ စုစည်းတင်ပြဖော်ပြလိုပါ၏။ ဇာတိမြေတွင် နေ့စဉ်သုံးနှုန်းနေကျ စကားစုများအကြားတွင် အလင်္ကာမြောက် အထူးပြုတန်ဆာဆင် ဆိုတတ်သော ဒေသခလေ့ကို ကျွန်မ ပြပါရစေ။

‘ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်’ ဟု ကျွန်မမော်ကွန်းတင်ကမ္ပည်းထိုး အမည်ပေးထားသော ဤစာအုပ်သည် ဒေသမြေ၏ ချစ်စရာအလင်္ကာမြောက်စကားများကို စုစည်းတင်ပြထားသော ကျွန်မ၏ သုတေသနပြု စာတမ်းစာအုပ်ငယ်လေးပင်တည်း။

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီးနှင့် လေးမိုင်သာကွာခြားသော မွေးရပ်မြေ၊ ရခိုင်ရိုးမကြီး ဝိုင်းပတ်ကာရံထားခံရသော ဇာတိမြေကို ကျွန်မ ‘ညီဖက်ပေါ်က ဇာတိမြေ’ ဟု ရိုးရိုးလေး ကင်ပွန်းတပ်လိုပါ၏။ အကြောင်းရှိပါ၏။

ဒေသကိုချစ်တတ်သော ရခိုင်တိုင်းရင်းသားစိတ်ဓာတ်ကား တံတိုင်းနှယ် ခိုင်မာတည်တံ့ပါ၏။ ထိုအခါ ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ငါးညှီရနံ့ကိုပင် သင်းပျံ့သည်ဟု သူတို့ဆိုကြပါ၏။ အကြောင်းရှိပါသည်။

ခင်ညိုညိုမြင့်

မိသားစုဝမ်းစာအတွက် အချိန်တိုင်း အားကိုးနေရရှာသော ပင်လယ်ကြီးနှင့် တံငါသည်ဘဝကား ညီရနံ့နှင့်မကင်းကြ။ သို့သော် ပင်လယ်၏ ကျေးဇူးတရားက တံငါသည်အပေါ် ကြီးမားလှ၏။ ထိုကျေးဇူးတရားကို အလေးထားတတ်သော တောသား၊ တောင်သားစရိုက်အရ ဘာသာစကားတွင် ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ပွင့်လင်းစွာ ‘အကောင်းမြင်ဝါဒ’ နှင့် ဆိုတတ်ကြ၏။ ထိုအခါ ‘ညီရနံ့သင်းပျံ့ပျံ့ပါတဲ့ ပင်လယ်လေပြည်’ ဟုဆိုခဲ့ကြသည်ပင်။ အမှန်တော့ ငါးညီရနံ့ကား သင်းပျံ့သည်မဆိုနိုင်ပေမယ့် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် စကားအဖြစ် သူတို့ဆိုကြပြန်၏။ ပျားရည်စက်လို ချိုမြိန်စကားဖြစ်လာရခြင်းအကြောင်းပင်။

ဇာတိမြေ စကားပုံရိပ်တွင် ရခိုင်ရိုးမ၏ တောရိပ်၊ တောင်ရိပ် လွှမ်းမိုးခံရ၏။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီး၏ ပင်လယ်ရိပ်လွှမ်းမိုးခြင်းလည်း ခံရပြန်၏။ အနောက်တွင် ရေပင်လယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင်မူ ရခိုင်ရိုးမကြီးက ပြည်မနှင့်ဇာတိမြေကို ခြံစည်ရိုးလို ခြားနားထားခဲ့ပါ၏။ သို့သော် ရခိုင်နွားကုန်သည် ဘိုးဘေးတို့ စွန့်စားသွားလာ ဖောက်ထားခဲ့ရာ ခြေကျင်လမ်းလေးနှင့် ပြည်မကို ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ကူးလူးဆက်ဆံနေခဲ့ဖူးပါ၏။ ရခိုင်မြေစစ်လမ်းကြောင်းကျကာ အင်္ဂလိပ်လက်အောက် ရောက်ရှိချိန်ဝယ် ထိုခြေကျင်လမ်းလေးကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ကတ္တရာလမ်းလေးဖောက်ခဲ့ရာ ပြည်မနှင့် အချိန်တိုတိုအတွင်း သွားလာဆက်ဆံခဲ့ကြပြန်ပါ၏။

ထိုအခါ ဇာတိမြေစကားပုံရိပ်တွင် မြန်မာစကားများစွာ ကြီးစိုးနေခဲ့ရပါ၏။ သို့သော် ရခိုင်သံဝဲဝဲပါ၏။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား

ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်

ရိုးရာဓလေ့အတိုင်း ပွင့်လင်းစွာဆို၏။ ယဉ်ကျေးစွာဆက်ဆံကြ၏။ သို့သော် ဒေသစကားသံအရမူ မသိမ်မွေ့၊ မညင်သာခဲ့။ တို့တို့ပြတ်ပြတ်နှင့် လိုရင်းကိုသာ ဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

ကျွန်မမေမေ နေ့စဉ်ပြောနေကျစကားများထဲမှ ခိုင်းနှိုင်းခဲ့မိသော အလင်္ကာမြောက် စကားစုလေးကို ကျွန်မ ထုတ်နုတ်ပုံဖော်ပြပါရစေ။

“နင့်အဖေကလေ... စကားဆို လူကြားကောင်းအောင် မပြောတတ်ဘူး၊ စကားပြောတိုင်း တုတ်ထိုးအိုးပေါက် စကားမျိုးပဲ ပြောတတ်တယ်” ဟု ဆိုလေ့ရှိပါ၏။

စာဖတ်သူ... မေမေစကားက ယဉ်ကျေးပါ၏။ သို့သော် မညင်သာလှ၊ မြေအိုးကို တုတ်နှင့်တအားထိုးသော် အိုးပေါက်နိုင်၏။ ထိုထိုစကားမျိုးကြောင့် တုတ်ထိုးအိုးပေါက်စကားမျိုးက ထိမိ၏။ ခိုင်းနှိုင်းချက်က အလင်္ကာမြောက်၏။ သို့သော် ညင်သာမှုမရှိသည်က သေချာ၏။

အကြောင်းမှာ ရိုးသားမှုအခံရှိ၏။ တောဓလေ့ကြီးစိုး၏။ သို့သော် ဒေသကို ခင်တွယ်တတ်လွန်းသော စကားမျိုးကြောင့် အလင်္ကာမြောက်စကားမျိုး များစွာဆိုတတ်ကြ၏။ ဆန်းပြားသော ဇာတိမြေစကားစုများကို ကျွန်မ သုတေသနပြုဖော်ထုတ်စုစည်းပြပါရစေ။ မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အကူ တံတားလေးတစ်စင်းနယ်ရှိပါစေ။

“ညီနံ့သင်းပျံ့ပျံ့ပါတဲ့ ပင်လယ်လေပြည်” ဆိုစကားလို ပျားရည်စက်လို ချိုမြိန်သော အလင်္ကာမြောက်စကားမျိုးလေးများစွာကို ဤစာအုပ်၌ စုစည်းတင်ပြထားမိပါ၏။

ခင်ညိုညိုမြင့်

“မွေးလွန်းတော့ ညီတောင် ညီတယ်၊ ငန်လွန်းတော့ ခါးတောင်ခါးတယ်” ဆိုစကားမျိုး ဆိုလေ့ရှိသော ဇာတိမြေစကား တို့သည် ဆန်းပြားခဲ့ပါ၏။ စာဖတ်သူတိုင်းနားလည်ရန် ကြားဖူးရန် ခဲယဉ်းသော စကားစုများကို ကျွန်မ ရွေးထုတ်စုစည်းပြလိုပါ၏။

“အိုးလေးလှုပ်ပါဟေ့. . . အိုးလေးလှုပ်ပါဟေ့” သီချင်းသံက ယခုမှ ထင်ရှားလာရ၏။ ဇာတိမြေစကားကြားတွင် မိန်းကလေး တင်ပါးဝိုင်းဝိုင်းပြည့်ပြည့်လေး မြင်ရတိုင်း “အိုးကောင်းတယ်၊ ကင်းမော်အိုးလေးလို ဝိုင်းဝိုင်းလေး” ဟု ဆိုစကားလေး ယခင် ကပင် ရှိနေပါ၏။ ချစ်စရာကောင်းသော ဒေသပုရိပ်စကားလေး ပင်တည်း။

ကျွန်မက ဤစာအုပ်တွင် သူ့ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့ဖူးသော ဇာတိမြေဖြစ်ရပ်လေးနှင့် ထူးဆန်းသောစကားပုံရိပ်များ၊ လှပသော ပင်လယ်ပြာကြီးနှင့်ပတ်သက်သော အလင်္ကာမြောက်ဘဝနေနည်း ဒဿနများစွာကို တင်ပြထားခဲ့ပါ၏။ အထူးသဖြင့် ညီထုပ်ဖက် ပေါ်ကျသော ပျားရည်စက်ပမာ တောအရပ်က ပြောစမှတ်စကားလို၊ ချိုမြိန်သော အရသာမပျက်သော ဆေးဖက်ဝင်သော ပျားရည်လို အလင်္ကာမြောက်စကားစုများ။ ရခိုင်ရိုးမ၏ တောရိပ် တောင်ရိပ်နှင့် ပင်လယ်ညီရနံ့မကင်းသော ဒေသပင်ဖြစ်လင့်ကစား ချစ်စရာ စကားလေးများနှင့် အဆင်တန်ဆာဆင် ထုံမွမ်းဆိုစကားတို့ကား အလင်္ကာမြောက်ကြောင်း ကျွန်မ ရွေးချယ်စုစည်းပြသလိုပါ၏။

အထူးသဖြင့် ဒေသသုံးအလင်္ကာစကားများကိုသာ ရွေးချယ် တင်ပြလိုခဲ့ပါ၏။ အကြောင်းမှာ အလင်္ကာစကားများ ဖောင်းပွမှာ

ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်

စိုး၍ပင်။ နေ့စဉ်သုံး အလင်္ကာစကားအချို့ကို ကျွန်မ ချန်လှပ်ထား ရစ်ခဲ့ပါ၏။ ဒေသစကားမျိုးသာ ရွေးချယ်စုစည်းပြခဲ့ပါ၏။

ရှေးယခင်ကာလများစွာ ကြာမြင့်နေပေမယ့် ယနေ့တိုင် ချိုမြိန်သော ကဗျာရသကိုပေးစွမ်းနိုင်သော ဒွာရာဝတီမော်ကွန်း ရတုလေးကို ကျွန်မတင်ပြထားခဲ့ပါ၏။ အကြောင်းမှာ မြောက်ဦး ဓညဝတီမင်းထံ မိဖုရား စောယဉ်မိက သက္ကရာဇ် ၇၇၅ တွင် ရေးသားဆက်သွင်းခဲ့သော မေတ္တာစာလေးကား လွန်စွာယဉ်ကျေး သော ဇာတိမြေပုံရိပ်ပါနေခဲ့၍ပင်တည်း။

“အံတော်၊ နံတော်၊ ဆံတော် စေတီသုံးဆူတည်ထားရာ ဒွာရာဝတီမြေဝယ် မောင်နှင့်သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုကာ ချစ်ပန္နက်တိုင် စိုက်ထူပါရစေ. . . လာခေါ်လှည့်ပါ အမောင်” ဟု ဖိတ်ခေါ် ကမ်းလှမ်းခဲ့ဖူးသော မိဖုရား၏မေတ္တာစာ. . . ချစ်သဝဏ်လွှာလေး ကား ပွင့်လင်းသလောက် လင်္ကာမြောက် ချစ်စရာစကားလေး ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။

“သရဏာသုံးပွင့်. . . ပန်းသုံးဆင့်ကို. . . မောင်နှင့်ဓိဋ္ဌာန် . . . ပန်ပါရစေ” ဟူ၏။

ခင်ညိုညိုမြင့်

ဇာတိချက်ကြွ မွေးရပ်မြေ

ကျွန်မ၏ ဇာတိချက်ကြွ မွေးရပ်မြေမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်
တောင်ဘက်အဖျားတွင်ရှိသော သံတွဲမြို့လေးဖြစ်ပါ၏။ စာဖတ်
သူတို့အား မွေးရပ်မြေ တည်နေရာကို မိတ်ဆက်ပေးပါရစေ။

“အရှေ့ဝယ် ရိုးမ. . .

အနောက်မှာကား ငွေပင်လယ်. . .

ဝိုင်းရံခွေခွေ စိမ့်စမ်းရေ မြစ်ချောင်း. . . ထပ်လောင်းရံ
တောင်ပူစာနှင့်. . .

မြို့ငယ်တစ်ရိုး. . . ပုထိုးနှင့်စေတီ. . . ချမ်းမြသာစည်
မင်းနေပြည်. . . ဒွာရာဝတီ. . . တိမ်ဆီပျံ့ဝဲခဲ့ မြို့သံတွဲ
ထင်ပေါ်”

ကျွန်မတို့မြို့လေးကို အရှေ့ဘက်တွင် ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်း
ကြီး၏ တောအထပ်ထပ် တောင်အသွယ်သွယ်က ဝိုင်းရံထား၏။
ပြည်မနှင့် တံတိုင်းလိုကာရံထားသော ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီး
တည်ရှိ၏။ အနောက်ဘက်တွင် ပြာလဲ့လဲ့ ဘင်္ဂလားအော် တည်ရှိ၏။

မြို့လေးက ပင်လယ်ကို နောက်ကျောပြုထားခဲ့၏။ ရိုးမကို မျက်နှာ
မူထားသော ဇာတိမြို့လေးဝယ် စိမ့်စမ်းရေတံခွန် မြစ်ချောင်း
သွယ်သွယ် ရေကြည်ကြည်တို့ ဝန်းရံစီးဆင်းနေ၏။ စိမ်းစိုစို
တောမြို့လေးမှာ ကျွန်မကို မွေးဖွားခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မ (စာရေးသူ)
ဘဝကို တောသူလေးဘဝနှင့် စတင်ခဲ့ရသည်သာ။

ကျွန်မတို့မြို့လေးကား ‘ပတိရူပ’ ဒေသ ကျ၏။ ပင်လယ်နှင့်
တောင်တန်းကြား တည်ရှိနေရကား ရှုခင်းကောင်း၏။ စိမ်းစို၏။
ပင်လယ်စာနှင့် ရိုးမစာတို့ လတ်ဆတ်စွာစားသုံးခွင့်ရကြ၏။
ရခိုင်မင်းအဆက်ဆက် ထီးနန်းစိုက်ရာ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာပြည့်စုံ
စွာသော မင်းနေပြည် ‘ဒွာရာဝတီ’ ဟု ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပါ၏။
ဓညဝတီ၊ ရမ္မာဝတီ၊ မာဃဝတီ၊ ဒွာရာဝတီဟူသော ရခိုင်ဘုရင်တို့
ထီးနန်းစိုက်ရာ ဝတီလေးရပ်တွင် အပါအဝင် ဒွာရာဝတီ
မင်းနေပြည်တော်သည် အစောဆုံး ရခိုင်မင်းနေပြည်အဖြစ်
ထင်ရှားခဲ့ရသောအကြောင်းလေးရှိပါ၏။

‘ပတိရူပ’ ကျသော မင်းနေပြည်၏ မြို့အင်္ဂါရပ်တွင် ဘေးရန်
ကင်းစေသော သဘာဝတံတိုင်းအထပ်ထပ် ကာရံခံရသော ထီးနန်း
စိုက်အရပ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ အနောက်ဘက်အရပ်ရှိ ဘင်္ဂလား
ပင်လယ်အော်ကြီးက ဘေးရန်အပေါင်းကို ရေတပ်လို ကာဆီးထား
ခဲ့၏။ အရှေ့ဘက်တွင်မူ ရခိုင်ရိုးမကြီးရှိနေခြင်းကလည်း သဘာဝ
ခံတပ်တံတိုင်းအဖြစ် ရှိခဲ့ရပါ၏။ မြေပြန့်တွင် တည်သော
မင်းနေပြည်ဖြစ်ရကား ဆန်ရေစပါး ပေါကြွယ်၏။ ပင်လယ်စာ
ရိုးမစာတို့ များစွာထွက်ရှိသော ဇာတိမြေလေးကား ရှုခင်းကောင်း
သလောက် လှပစည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးဝေစည်ခဲ့သည်သာ။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်အချို့ကို ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။
‘ရခိုင်ရိုးမကြီးက ဇာတိမြို့လေး အရှေ့ဘက်တွင်ရှိ၏။
ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီးက မြို့အနောက်တွင် တည်ရှိသည်’
ဆိုစကားကို ‘ရိုးမနှင့် ပင်လယ်ကြီးက မြို့လေးကို တံတိုင်းလို
သဘာဝခံတပ် ကာရံထားပေသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ
မြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိပါ၏။

‘အနောက်ဘက်တွင် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီးကို
နောက်ကျောပြုထားသည်’၊ ‘အရှေ့ဘက်တွင် ရခိုင်ရိုးမကြီးကို
မျက်နှာမူထားသည်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်
တင်စားဆိုခဲ့ကြလေ့ရှိ၏။

ပင်လယ်ကြီးက ရေနှင့်ဘေးရန်တားဆီးထားသည်ကို
‘ရေတပ်လို ကာဆီးသည်’ ဟု ဝင်္ကုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ကျွန်မ
သွယ်ဝိုက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ဒေသခံဘိုးဘွားတို့က ပင်လယ်နှင့်ရိုးမကြားတည်သော
မင်းနေပြည်၊ သဘာဝတံတိုင်းများရှိသည့်အလျောက် မင်းနေပြည်
ကို ဘေးရန်ကင်းရန် ကာရံထား၍ ‘ပတိရူပဒေသကျသော မြို့ငယ်’
ကောင်းခြင်းပြည့်စုံသည်ဟု တင်စားဆိုလေ့ရှိခဲ့ကြပြန်၏။

ရခိုင်ကမ်းမြောင်ဒေသသား အကျွန်ရိုးသည် ရခိုင်လူမျိုး
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြပါ၏။ စိုက်ပျိုးရေးက ဒေသထွက်
အသက်မွေးလုပ်ငန်းဖြစ်၏။ ပင်လယ်ကိုမှီခိုသော ရေလုပ်ငန်းရှိ၏။
ရခိုင်ရိုးမပေါ် မှီခိုရသော သစ်လုပ်ငန်းနှင့်လည်း အသက်မွေးကြ
ပြန်၏။ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများအဖို့ သယံဇာတပေါကြွယ်ဝသော
အရပ်ကိုမှီခိုရခြင်းကပင် ‘ပတိရူပ’ ဒေသမှန်ခဲ့ပါ၏။

သို့သော် ရိုးမတောနက်နက်တွင် သစ်ထုတ်ရသောလုပ်ငန်း၊ ပင်လယ်ရေနက်တွင် အသက်မွေးရသော ရေလုပ်ငန်းတို့သည် ဝင်ငွေရသလောက် ပင်ပန်းဆင်းရဲခံကြရရှာ၏။ အသက်ကို ရင်းနှီး၍စွန့်စားရသော ဝမ်းကျောင်းအလုပ်ဖြစ်၍ ဒေသခံတို့ကမူ “နဖူးကချွေး ခြေမ၊ကျလေမှ ဝမ်းတောင့်ရတယ်” ဟု သနားစဖွယ် ပြောလေ့ရှိကြပါ၏။

ကျေးလက်ဒေသသား ကာယလုပ်ငန်းသားများပီပီ ရိုးမနှင့် ပင်လယ်ပြာပြာက ဘဝဝမ်းစာအတွက် မိသားစုမှီခိုရာဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ရခိုင်ရိုးမနှင့် ပင်လယ်ပြာကြီးကို ဒေသခံ တို့က ‘အသက်နှင့်ထပ်တူ ချစ်ရပေသည်’ ဟု တင်စားဆိုတတ်ကြ ပါ၏။

တိုင်းရင်းသားရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ လွှမ်းမိုးသော ဒေသ စရိုက်ရှိကြ၏။ အန္တရာယ်များသော ရခိုင်ရိုးမတောက နက်လွန်း၏။ ပင်လယ်ပြင်ရေက နက်လွန်း၏။ ထိုအခါ မုဆိုးဘဝနှင့် တံငါသည် ဘဝ၊ သစ်လုပ်သားဘဝတွင် ရိုးရာငါးဖမ်းဓလေ့၊ ရိုးရာဓလေ့များ နှင့် စကားအရာ အလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြ၏။ အပြောကျယ် ပင်လယ်ပြင်တွင် ပင်လယ်၏ အတွေ့အကြုံသည်သာ လက်တွေ့ ဆည်းပူးရသော ပင်လယ်ဘာသာရပ် ပင်လယ်ဗေဒဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ ပင်လယ်၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမှာ ငါးရှာငါးဖမ်းပညာရပ်၊ ပင်လယ်၏ သင်ခန်းစာတို့သည် ဆန်းပြားကျယ်ဝန်းသလောက် ဗဟုသုတ ကျယ်ပြန့်၏။ ပင်လယ်၏ စာသင်သားဘဝတွင် ဗဟုသုတတို့ကား ဘဝဝမ်းစာရေးအတွက် မိသားစုစရိုက် ပွင့်လင်းရိုးသားစွာ ပြောတတ်သော ဘိုးဘွားမိဘစကားတို့မှပင် ငါးဖမ်းပညာရှာရ၏။

လှပသောပင်လယ်၏ ရှုခင်း၊ ပင်လယ်ထွက် ချိုမြိန်သော ငါး၊ ပုစွန်၊ ခုံး၊ ကနုကမာစသည့် အရသာများစသဖြင့် ဒေသထွက် စားစရာရ၏။ ဂျီ (ချေ)၊ ဆတ်၊ ပြောင်အစရှိသော တောသား တောင်သားတို့ ဆန်းပြားစွာ စားသုံးခွင့်ရကြ၏။ ကျွန်မ၏ ငယ်ဘဝ တစ်လျှောက်ကား ပတီရူပဒေသကျသော ဇာတိမြေတွင် ပင်လယ်စာ၊ ရိုးမစာ၊ မြေပြန့်စာ လတ်ဆတ်ချိုမြိန်စွာ စားရင်း ကြီးပြင်းခွင့်ကြုံခဲ့ပါ၏။ ပူပင်သောက ကင်းဝေးစေသော မိဘနှစ်ပါး အရိပ်အာဝါသ လုံခြုံမှု၊ ပြည့်စုံမှုအောက်တွင် ပညာရှာမှီး ခိုကိုးခဲ့ ရဖူးပါ၏။ ထိုသို့ အေးချမ်းပြည့်စုံစေသော ဒေသအရိပ်အာဝါသ ကပင် ကျွန်မကို ဒေသချစ်စိတ် မြင့်မားစေရန် ဆွဲဆောင်ခဲ့သည် ထင်ရပါ၏။ ကျွန်မနည်းတူ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားအားလုံး ဒေသ ချစ်ကြသည်မှာ ပတီရူပဒေသကျသော ကောင်းချီးမင်္ဂလာပြည့်စုံ သောအရပ် အရိပ်အာဝါသကို မှီခိုခွင့်ရကြ၍ ဖြစ်ဟန်တူပါ၏။

ကျွန်မ ဒေသသုံး အလင်္ကာပျားရည်စက်များကို ရွေးထုတ်ပြ ပါရစေ... .

‘ဒေသခံတို့ကား ပင်လယ်ရေနက်နက် ရခိုင်ရိုးမတောနက် နက်တွင် ပင်ပန်းဆင်းရဲပြင်းထန်စွာ အလုပ်လုပ်လေမှ ဝမ်းဝသည်’ ဆိုစကားကို ‘နဖူးကချွေး ခြေမ၊ကျလေမှ ဝမ်းတောင့်သည်’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့လေ၏။

တံငါသည်များကို ဒေသဓလေ့နှင့် ‘ပင်လယ်စာသင်သား ဘဝ’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ကြ၏။

ဒေသခံတို့က ဝမ်းဝသည်၊ ဗိုက်ပြည့်သည်ဆိုစကားကို ‘ဝမ်းတောင့်တင်းသည်၊ ဝမ်းတောင့်သည်’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိကြပါ၏။

ဒေသသားတို့က ရခိုင်ရိုးမတောတောင်မှ ထွက်ရှိသော ဂျီ (ချေ)၊ ဆတ်စသည့် တိရစ္ဆာန်အသားများကို ‘တောသား တောင်သား’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြပါ၏။

ဒေသသားတို့ကား အပြောကျယ် ပင်လယ်ပြင်၏ လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံကသာလျှင် ‘ပင်လယ်ဘာသာရပ်’ ပင်လယ်ပညာရပ်၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမှာ ငါးရှာ ငါးဖမ်းပညာကို ‘ပင်လယ်သင်ခန်းစာ’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုထားကြပြန်ပါ၏။

ကျွန်မ ကြီးပြင်းလာရသောအရွယ်တွင် မိသားစုကြား၌ အခက်အခဲနှင့် သောကတွေ့ရလေတိုင်း ငယ်စဉ်ဘဝ ဇာတိမြို့လေးဆီ စိတ်က ရောက်နေတတ်ခဲ့ပါ၏။ မိသားစုချမ်းမြေ့ခဲ့ရဖူးသော ငယ်ဘဝအရွယ်ပုံရိပ်တို့ စိတ်ဝယ်ဖမ်းမိလေတိုင်း အေးချမ်းခဲ့ရပြန် ပါ၏။ ဖြေသိမ့်ရန် စိတ်ထွက်ပေါက်အဖြစ် ကျွန်မက ငယ်ဘဝ ဇာတိမြေပုံရိပ်ကို စိတ်ခွန်အားသဖွယ် ပြန်ပြောင်းတွေးဆရင်း စိတ်ထွက်ပေါက် ပွင့်နေခဲ့တတ်ပါ၏။

ကျွန်မက ကျွန်မချစ်သော ဇာတိမြေပုံရိပ်လေးကို စာဖတ် သူတို့အား ဝေမျှပေးပါရစေ။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားစကားသံက စကားဝဲ၏။ ဒေသစရိုက်အရ စကားကို တိုတိုတောင်းတောင်းသာ ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ ရိုးသားပွင့်လင်းစရိုက်နှင့် တဲ့တိုးဆိုတတ်၏။ သို့သော် ဒေသ၏ကောင်းခြင်း၊ ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ထုံမွမ်းဆိုတတ် သော စကားတို့က အလင်္ကာမြောက် အထူးညွှန်းဆိုလေ့ရှိတတ် ကြ၏။

ကျွန်မက ဒေသခံတိုင်းရင်းသားစကားကြားမှ နေ့စဉ် တွေ့နေကျ အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး

တင်စားဆိုစကားများ၊ ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက် ဆိုစကားများ၊ ရူပကအလင်္ကာ၊ ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်း စကားများ၊ ဒေသဓလေ့အတိုင်း အာလုပ်သံပါသော မြည်သံစွဲ အလင်္ကာမြောက် စကားမျိုးများကို စုစည်းတင်ပြလိုပါ၏။

လှိုင်းသံလေသံ၊ တောသံတောင်သံ ဆူဆူညံပါသော ဒေသခံ စကားတို့ကို စာဖတ်သူတို့ မျှဝေခံစားခွင့်ရကြပါစေ။ ပင်လယ်၏ ဒဿနများစွာ၊ ပုံပြင်များစွာ၊ ရိုးမကြီး၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲသော အလှ တရားများစွာ၊ ဒေသသားတို့၏ ရိုးသားပွင့်လင်းသော အလင်္ကာ မြောက် စကားစုများစွာ... ထိုသို့ ကျွန်မတို့ဇာတိမြေ ကောင်း ခြင်းများကို စာဖတ်သူတို့ မျှဝေခံစား ရသပွားနိုင်ပါစေဟုလည်း စာရေးသူ ဆန္ဒပြုပါရစေ။

ရခိုင်ရိုးမကိုကျော်ဖြတ်လေမှ ပြည်မနှင့်ဆက်သွယ်ခွင့်ရသော ဒေသ ကျွန်မတို့ဇာတိမြေကို ဧရာဝတီတိုင်းနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ကြီးက ကာဆီးထားပေးခဲ့၏။ သို့သော် ပြည်မနှင့် ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်း လွယ်ကူရကား မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာစကားတို့ကို ရခိုင်အသံဝဲဝဲနှင့်သာ ပြောဆိုလေ့ရှိကြ၏။ ပြည်မနှင့် အဆက် အသွယ်ကောင်းရှိခဲ့၏။ သို့သော် တောရိပ်တောင်ရိပ်၊ ပင်လယ်ရိပ် လွှမ်းသောဒေသတွင် နေရကား ဝမ်းစာရှာရင်း နေ့စဉ်ပြောတတ် သော ဒေသသားတို့စကားတွင် တောရိပ်တောင်ရိပ်ကင်း၍ မရကြ၊ ပင်လယ်ရိပ်မလွှမ်းမိုးဘဲ မနေနိုင်။ ထိုအခါ ဆန်းပြားသော ဒေသ စကားများကို မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ကျွန်မ ရည်ရွယ်စုဆောင်းထားခဲ့ပါ၏။ အထူးသဖြင့် ဒေသဝမ်းစာရှာပုံရိပ်တွင် တောသံတောင်သံ၊

ပင်လယ်သံပါသော ဒေသပျားရည်စက်ခေါ် အလင်္ကာမြောက်
စကားချိုချိုတို့က မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် လက်တစ်ဖက်
သဖွယ် ထောက်မ ကူညီပံ့ပိုးနိုင်မည်ကား မလွဲပေ။

ဒေသစကား အလင်္ကာပျားရည်စက်တို့ကို ကျွန်မထုတ်နုတ်
ပြပါရစေ။

ကျွန်မ ငယ်ဘဝ၏ ချမ်းမြေ့ဖွယ် မိသားစုပုံရိပ်ရှိခဲ့ပါ၏။
ကြီးရင့်သောအရွယ် မိသားစုသောက နွယ်လေတိုင်း ‘စိတ်ခွန်အား
သဖွယ်’ သုံးယူမိပါ၏။ ‘စိတ်ထွက်ပေါက်’ ဟုလည်း ခိုင်းနှိုင်းခဲ့မိ
ပါ၏။

ဒေသဝမ်းစာရှာရင်း တောတောင်ပင်လယ်တို့ အတွေ့အကြုံ
စကား၊ အလင်္ကာစကားများကို ကျွန်မက ‘တောရိပ်၊ တောင်ရိပ်၊
ပင်လယ်ရိပ်ပါသော ဒေသစကား ပျားရည်စက်များ’ ဟု အတိဿယ
ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးဆိုခဲ့မိပါ၏။

ကျွန်မက တိုင်းရင်းသားတို့ အလင်္ကာမြောက်စကားချိုချို
တို့သည် မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းက
အထောက်အကူပေးမည် ဆိုစကားကို ‘လက်တစ်ဖက်သဖွယ်
ထောက်မပေးမည်’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့မိပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ဒေသစကားတို့ကို ‘လှိုင်းသံ၊ လေသံ၊ တောသံ၊
တောင်သံ ဆူဆူညံပါသော စကားများ’ ဟုလည်း တင်စားဆိုပါ
ရစေ။

z z z

ငါးထုပ်ပက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်

‘အသက်ကိုအရင်းတည်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရပါသည်’
ဟု တံငါသည်တို့ ဆိုစကားရှိသော်လည်း ငါးသယံဇာတ ဈေးကောင်း
ရ၍ တံငါသည်တို့ ဝင်ငွေကောင်းကြ၏။ သို့သော် နေ့စဉ်
ကြမ်းတမ်းပင်ပန်းဆင်းရဲခံရသော တံငါလုပ်ငန်း၌ ဝမ်းစာရှာ
ရသော ပင်လယ်ပြင်သည် တံငါသည်ဘဝနှင့်ဆက်နွှယ်ကြီးစိုးနေခဲ့
ရပြန်၏။ ထိုအခါ ‘ပရိယာယ်၊ မာယာ ပြုတတ်သော ပင်လယ်’
ဟု တံငါသည်တို့ ယိုးစွပ်တတ်သော ပင်လယ်နှင့် တံငါသည်ဘဝက
ဘတစ်ပြန်၊ ကျားတစ်ပြန်လို အနိုင်ကြနေတတ်ကြ၏။ ဘဝတိုက်ပွဲ
ဝမ်းစာရေးအတွက် အမြဲတမ်းတိုက်ပွဲဝင်သလို ပင်လယ်က
ကြမ်းတမ်းသောအခါများလည်း သူတို့ကြုံရတတ်ပြန်၏။

နေ့စဉ်မှာမူ ပင်လယ်ပြာပြာကြီးက သာယာ၏။ ရှုခင်း
ကောင်း၏။ တံငါသည်များ ငါးရှာထွက်လေတိုင်း သာယာသော
ပင်လယ်လှိုင်းစီးရင်း မိသားစု စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ကြရ၏။
ပျော်ရွှင်ကြရ၏။ အသက်မွေးရလွယ်၏။ ဝင်ငွေကောင်းတတ်၏။

၉

သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံ ပင်လယ်ကြီးတွင် အပူလှိုင်းထန်သော်၊
လေမုန်တိုင်းထန်သော် တံငါသည်များ အသက်နှင့်ဝမ်းစာရှာလေ့
များပါ ပျက်စီးတတ်၏။ တံငါသည်တို့ အသက်ဘေးထိခိုက်တတ်၏။

ထိုအကြောင်းနှင့်ပင် ပင်လယ်နားသား တံငါသည်တို့
ဘဝတွင် ငါးရှာနည်းသင်ခန်းစာနှင့် ပင်လယ်ပြင်၏မာယာကို
စာအုပ်စာပေထဲမှ ဖတ်မှတ်ယူ၍မရ၊ တံငါသည်ဘိုးဘေးတို့
ထားရစ်ခဲ့ဖူးသော ဆိုရိုးစကားလေးများရှိ၏။ ပုံပြင်လိုလို၊ ဒဏ္ဍာရီ
လိုလို ပင်လယ်အတွေ့အကြုံများကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ပင်လယ်၏
လက်တွေ့အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတအဖြာဖြာတို့ စကားတစ်ဆင့်
နာကြားရင်း ပင်လယ်ဘာသာရပ်ကို သင်ယူခွင့်ရကြ၏။ ပင်လယ်
ဗေဒကို ဆည်းပူးခွင့်ရကြပါ၏။

တံငါသည်ဘိုးဘေးတို့ ကြုံဆုံခဲ့ဖူးသော ကိုယ်တွေ့မုန်တိုင်းများ၊
ပင်လယ်ပြင်မှာတွေ့ကြုံခဲ့ရဖူးသော အသက်ဘေးအန္တရာယ်များ၊
ဖြစ်ရပ်ဆန်းများ၊ ငါးတို့သဘာဝ၊ ငါးပုစွန်ရှာရသော တံငါသည်
ပညာရပ်ဟူသမျှသည် ပင်လယ်ဗေဒ၊ ပင်လယ်ဘာသာရပ်၊
ပင်လယ်၏ အရင်းအနှီး၊ ပင်လယ်၏ အတွေ့အကြုံဟောင်းများသာ
ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ ဝမ်းစာရေးအတွက် တံငါသည်၏ပညာအရင်းအနှီးမှာ
ပင်လယ်၏အကြောင်း အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတချည်း ခိုကိုးခဲ့ကြ
သော သဘာဝရှိခဲ့ရပါ၏။

ပင်လယ်၏အကြောင်း ကျယ်ဝန်းသောပင်လယ်နှင့်
ကျွန်းငယ်တို့ဖြစ်ရပ်အဖုံဖုံ၊ ပင်လယ်ပျော်မှတ်တမ်းအဖြစ်လည်း
ဤစာအုပ်လေးက အထောက်အကူပြုမည်ဟု စာရေးသူ ယူဆခဲ့ရ
ပြန်ပါ၏။ ပင်လယ်ပျားရည်စက်တို့၏ ချိုမြိန်သော ရသာစာတမ်းကို

စာဖတ်သူတို့အား လက်ဆင့်ကမ်းပါရစေ။ အထူးသဖြင့် နောင်လာ
နောက်သား တံငါသည် မျိုးဆက်သစ်တို့အတွက် ရှေးယခင်က
ပင်လယ်ကြီး ဘာဖြစ်ခဲ့ပြီဟူသော ဆိုစကားမျိုးကို ဤစာအုပ်မှ
ကောက်နုတ်ယူရန် ဖြစ်သင့်ပါ၏။ ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်များ
ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

တံငါသည်တို့က ပင်လယ်ကို ‘ပရိယာယ်မာယာများသော
ပင်လယ်ဟု ယိုးစွပ်ခဲ့သည်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ
မြောက် ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ပရိယာယ်မာယာပြုတတ်သော ပင်လယ်နှင့် တံငါသည်တို့
နှေ့စဉ်တွေ့ထိနေရသည်ကို ‘ဘဝတိုက်ပွဲ ဝမ်းစာရှာရင်းက
ဘတစ်ပြန်ကျားတစ်ပြန်လို အနိုင်ကြနေကြရသည်’ ဟု ဒေသသား
တို့က ဆိုလေ့ရှိကြ၏။

ပင်လယ်၏ ဗဟုသုတအဖြာဖြာကို တံငါသည်တို့က
‘ပင်လယ်ဘာသာရပ်၊ ပင်လယ်ဗေဒ၊ ပင်လယ် အရင်းအနှီး’ ဟု
အလင်္ကာများစွာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းတတ်ကြ၏။

ပင်လယ်၏အတွေ့အကြုံ၊ လက်တွေ့ကျသော ဗဟုသုတ
မှန်သမျှသည် “တံငါသည်တို့အတွက် ပညာ(ဝါ)အရင်းအနှီး”
ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိတတ်
ကြ၏။

ကျွန်မက ပင်လယ်နှင့်ပတ်သက်သော အလင်္ကာမြောက်
စကားကို ‘ပင်လယ်ပျားရည်စက်’ ဟုလည်း ရူပကအလင်္ကာမြောက်
ခိုင်းနှိုင်းဆိုခဲ့ရပါ၏။

ကမ္ဘာတည်သရွေ့ ပင်လယ်ကြီးရှိနေရဦးမည်သာ။ ပင်လယ်ကြီးတည်ရှိနေသရွေ့ တံငါသည်အလုပ်နှင့် တံငါသည်မိသားစုဘဝများ ရှိနေရဦးမည်သာ။ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ကျင့်သုံးရာ ငါးဖမ်းအတတ်ပညာနှင့် ပင်လယ်၏အတွေ့အကြုံမှန်သမျှကိုလည်း ကျွန်မက နှုတ်တစ်ရာ စာတစ်လုံး မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လိုပါ၏။ အကြောင်းမှာ တံငါသည်မျိုးဆက်သစ်များ၊ နောင်လာနောက်သားများ၊ မြေးလေးလူလူတို့လို စာသင်သားတို့ထံ တစ်ခါက ဟောသည့်အဏ္ဏဝါကြီး ရိုင်းစိုင်းခဲ့ပြီ။ တစ်ခါက ရေပင်လယ်ကြီး ကျေးဇူးပြုယဉ်ကျေးခဲ့သည် ဆိုစကားမျိုး မှာကြားလိုပါ၏။

အထူးသဖြင့် ဒေသခံတို့၏ ပင်လယ်နှင့်ပတ်သက်သမျှ အကောင်းမြင်ဝါဒရှိသမျှကိုလည်း ရည်ညွှန်းပြသလိုခဲ့ရပါ၏။ ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ထုံမွမ်းဆိုစကားတို့ကို နောင်လာနောက်သားတို့အား အမွေအဖြစ်ပေးလို၏။ အသက်ဘေးနီးစပ်သော ပင်လယ်ရေတွင် စွတ်စွတ်စိုစိုဝမ်းစာရှာရသော တံငါသည်တို့ကား ကမ်းနားသစ်ပင်လို ပျက်စီးခြင်းမမြဲသော သင်္ခါရတရားနှင့် မကြာခဏ ရင်ဆိုင်တတ်ရ၏။ ထိုအခါမျိုးတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းမည့် အမိုးအကာမရှိသော ပင်လယ်ပြင်ကြီးကား ရက်စက်ဟန်ပြတတ်၏။ သို့သော် နေ့စဉ်ခိုမှီးနေရသော ဝမ်းစာရှာပင်လယ် ကျေးဇူးကိုသိတတ်သူ ပင်လယ်နားသား စရိုက်ကောင်းလေးကို ကျွန်မ နောင်လာနောက်သားတို့အတွက် ထင်လင်းပြသလို၍ ပင်တည်း။

အမှန်တော့ တံငါသည်ဘဝကား ညှိရနံ့နှင့်မကင်းနိုင်။ ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်း ညှိရနံ့စွဲသော တံငါသည် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အသက်မွေး

အလုပ်ကား မှန်၏။ တံငါသည်တိုင်းက တံငါသည်ဘဝမှန်လျှင် ‘ငါးထုပ်ဖက်လိုဘဝ’ ဟု တင်စားဆိုလေ့ရှိကြ၏။ သို့သော် အရွယ်ရောက်သည်နှင့် ပင်လယ်ဆင်း ငါးရှာနိုင်၏။ ငါးရှာရင်း မိသားစုပြည့်စုံသောဘဝများ တည်ဆောက်ခွင့်ရကြ၏။ ထိုအခါ ပင်လယ်ကိုသာမှီခို၍ ဘဝပျော်ရွှင်တိုးတက်ရသူများပီပီ ပင်လယ်ကို လွန်စွာ ချစ်တတ်ကြ၏။ ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ကျေးဇူးတင်တတ်ကြ၏။

ထိုအခါ ပင်လယ်နားသား တောသားပီပီ ပွင့်လင်းစရိုက်နှင့် တွဲတိုးဆိုတတ်သော ပင်လယ်ချစ်စကားတို့ကား အလွန်အကြူးတင်စားဆိုခလေ့ ပါတတ်၏။ အထူးပြု အဆင်တန်ဆာပါ အလင်္ကာမြောက်စကားစုများ၊ ခိုင်းနှိုင်းချက်များကား လှပ၏။ ထိုအကြောင်းနှင့်ပင် ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်အလား ချိုမြိန်အရသာပါ အလင်္ကာစကား အထူးထုံမွမ်းဆိုစကားတို့ ချစ်စရာကောင်းခဲ့ပါ၏။

အကြောင်းရှိပါ၏။ ငါးထုပ်ဖက်လို တံငါသည်ဘဝတွင် ညှိရနံ့မကင်းသောအသက်မွေးအလုပ်နှင့် အသက်မွေးရကား ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ပင်လယ်အပေါ် အကောင်းမြင်ဝါဒစကားမျိုးသာ ဆိုလေ့ရှိပါ၏။ ဝါကြွားခြင်းမဟုတ်၊ ရိုးသားပွင့်လင်းတဲ့တိုးဆိုလေသော တောစကားတောင်စကား၊ ပင်လယ်စကား၊ ထိုထိုစကားများကား ငါးညှိရနံ့ကြောင့် ချိုမြိန်သော ပျားရည်စက်လို အရသာကား မပျက်စီးနိုင်ခဲ့ပါ။ ထိုအကြောင်းနှင့်ပင် ကျွန်မက အရိုးခံတောသား ပင်လယ်နားသားစကားကို ‘ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်များ’ ဟု အမည်ပေးမိပါ၏။

ကျွန်မ ဒေသသုံး အလင်္ကာမြောက်စကားစုများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသခံတို့က ပင်လယ်ကြီးတွင် မိုးလေဝသငြိမ်၍ အေးဆေးသည် ဆိုစကားကို ‘ပင်လယ်ကြီး ယဉ်ကျေးခဲ့ပြီ’၊ မိုးလေဝသ မမှန်၍ မုန်တိုင်းထန်သည်ကို ‘ပင်လယ်ကြီး ရိုင်းစိုင်းခဲ့ပြီ’ ဟု လူကဲ့သို့ပင် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုတတ်ကြပါ၏။

တံငါသည်တို့က မမြဲသော၊ အသက်ဘေးနီးသော ပင်လယ်ပြင်တွင် ဝမ်းကျောင်းရသည့် မိမိအလုပ်ကို ‘ကမ်းနားသစ်ပင်လိုဘဝ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုထားကြပါ၏။

တံငါသည်တို့ကား ငါးညှီရနံ့မကင်းသောဘဝကြောင့်လည်း ‘ငါးထုပ်ဖက်လိုဘဝ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာနှင့် ဆိုကြ၏။

တံငါသည်တို့ ဒေသချစ်စိတ်နှင့်အထူးပြုသော အလင်္ကာမြောက်စကား၊ ရိုးသားပွင့်လင်းသော တံငါသည်တို့၏ ချိုမြိန်စွဲမက်ဖွယ်စကားအဖြစ်လည်း ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ပျားရည်စက်ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ပင်လယ်နားသားစရိုက်တို့က ဆန်းပြားသလောက် ဒေသစကားပုံရိပ်ထင်သော စကားလေးမျိုးကို မေမေ မကြာခဏ ပြောဆိုတတ်၏။

“ညှီရနံ့သင်းယုံ့ယုံ့ပါတဲ့ ပင်လယ်လေပြည်”

မေမေက အရပ်စကားနှင့် ဆိုတတ်၏။ အေးမြသော ပင်လယ်လေကောင်းကြောင်း ညွှန်းဆိုလေသော စကားလေးရှိပါ၏။ အမှန်တော့ ငါး၊ ပုစွန် ညှီရနံ့က မသင်းယုံ့နိုင်ပါလေ။ သို့သော် ညှီရနံ့ နည်းနည်းလေး မစို့မပို့ပါလာသော ပင်လယ်လေပြည်က အေးမြသည်ဟု ဆိုလေ့ရှိကြပြန်ပါ၏။ အမှန်တော့ ညှီစို့စို့လေးသာ

ပါသော လေပြည်အေးဟူသည်ကို သင်းယုံ့ပေသည်ဟု တင်စားဆိုလေ့ရှိပြန်ပါ၏။

ကျွန်မမေမေ ခိုင်းနှိုင်းပြောနေကျ အရပ်စကားအချို့ရှိပါသေး၏။

“အချိုလွန် အချဉ်ပေါက်တာပေါ့ သမီးရေ” ဟူသော အရပ်စကားလေးရှိ၏။

သရက်သီးက အမှည့်မလွန်ခင်စားမှ ကောင်း၏။ အမှည့်လွန်၊ အချိုလွန်သော် အချဉ်ဘက်ကူးကာ ဝမ်းပျက်တတ်၏ ဆိုစကားမျိုးဆိုတတ်ကြ၏။ ညှီရနံ့ကို သင်းယုံ့သည်ဆိုစကားမျိုးနှင့် အသွင်တူသော ဒေသစကားလေး များစွာရှိသေး၏။

“သမီးရေ. . သရက်သီးဆိုတာ အပင်ထက်မှည့်မှ ချိုတာနော်၊ အချိန်လွန်ရင်တော့ အချဉ်ပေါက်တတ်တယ်၊ အဲ. . . ကြွေကျပြီး မစားနိုင်တော့ရင် ဖုတ်ဖြစ်ကရော” ဟု အရပ်စကားနှင့် ဆိုတတ်ပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်စကားလေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ပင်လယ်မှလာသော လေပြည်က အမှန်တော့ ငါးညှီရနံ့ပါ၏။ သို့သော် မပြင်းထန်ခဲ့၊ ညှီစို့စို့ရနံ့လေးသာပါသော အေးမြလေပြည်ဖြစ်၍ ‘ညှီရနံ့သင်းယုံ့ယုံ့ပါတဲ့ ပင်လယ်လေပြည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိပါ၏။

ညှီရနံ့အနည်းငယ်သာပါသည်ဆိုစကားကို ‘မစို့မပို့ပါသည်’ ဟု ဒေသစကားနှင့် ဆိုတတ်ကြ၏။

သရက်သီးကား မှည့်နေမှ စားကောင်း၏။ သို့သော် အမှည့်လွန်လျှင် လူဝမ်းကို ဥပါဒ်ပေးတတ်သည် ဆိုစကားမျိုးကို

‘အချို့လွန် အချဉ်ပေါက်’ ဒေသစကားတွင် ‘အမှိုက်ဖြစ်သွားသည်’ ဆိုစကားကို ‘ဖုတ်ဖြစ်ကရော’ ဟု ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

“အငန်လွန်တော့ ခါးသွားပြီ”

မေမေ ဆိုပြောနေကျစကားလေးရှိပါ၏။ သင်္ကြန်ချိန်ရောက် ပြီ၊ ရာသီဥတုပြောင်းသလောက် ပင်လယ်ရေခန်းခြောက်ချိန်ဖြစ်၏။ ပင်လယ်ရေနည်းပါးချိန်တွင် ဆားအငန်ဓာတ်က ပို၍ပြင်းထန် တတ်၏။ ဒေသစကားလေးနှင့် မေမေပြောတတ်၏။

“ဪ... ဆားချက်ဖို့ ပင်လယ်ရေတင်ချိန်ရောက်ပြန်ပြီလေ . . သင်္ကြန်ကျပြီဆို ပင်လယ်ရေချိုးရတာလည်း ဒီအချိန် အပူဆုံးပဲ။ အဲ... ပင်လယ်ရေပါးစပ်ထဲဝင်ရင် ငန်လွန်းလို့ ခါးတောင်ခါးတယ်။ ဖို့... ” ဟု မေမေက ရေများကိုထွေးထုတ်ရင်း ဆိုတတ်ပြန်၏။ မေမေက မိုးလေလာတိုင်း ပြောတတ်သော စကားလေးရှိသေး၏။ ဒေါက်စရစ်ပန်းပွင့်ချိန်။

“ဪ... ဒေါက်စရစ်ပန်းက မွေးလွန်းလို့ ညှိတောင်ညှိတယ်” ဟု ဆိုလေ့ရှိတတ်၏။ မိုးလေသည်းထန်သော ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း လများတွင် ရာသီပန်းဖြစ်သော ဒေါက်စရစ်ပန်းပွင့်၏ သင်းပျံ့ပျံ့ ရနံ့က လေဝှေ့လေတိုင်း ပျံ့လွင့်လာတတ်ရာ မေမေက ပန်းရနံ့ကို အားပါးတရရှုရှိုက်ရင်း စကားဆိုတတ်၏။

“ဪ... မိုးကသည်းသည်း... လေကထန်ထန်ကြားမှာ ဒေါက်စရစ်ပန်းရနံ့က မွေးလိုက်တာဟယ်။ တို့အိမ်နောက်ဖေးက ဒေါက်စရစ်ပန်းချုံမှာ ပန်းတွေပွင့်နေပြီထင်ပါရဲ့။ သမီးရေ... ဒေါက်စရစ်ပန်းရနံ့ကလေ အဝေးကလာမှ သင်းပျံ့ပျံ့ ရနံ့လှိုင် တာကွယ့်... အဲ အနီးကပ်နမ်းကြည့်ပါလား... မွေးလွန်းလို့

ညှိတောင် ညှိတယ်... ဒါကြောင့် ပျားပိတုန်းတင်မကဘူး၊ ယင်ကောင်ပါဝဲတာနေမှာပေါ့” ဟု ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။ ဒေသစကားနှင့် ဒေါက်စရစ်ပန်းများ သဘာဝပွင့်သည်ကို ကျွန်မ တင်ပြလိုပါ၏။

“ဆံတောက်က တစ်ရစ်... ဒေါက်စရစ်ပန်းက တဝေဝေ”

မေမေတို့ အပျိုစင်အရွယ်က ဆံတောက်ဝိုင်းလေးနှင့် ဆံထုံးလေး တွင် တောသဘာဝ မိုးရာသီရောက်လေတိုင်း ရာသီပန်း ဒေါက်စရစ်ပန်းစိမ်းစိမ်းလေးများ ပန်ဆင်လေ့ရှိကြ၏။

ကျွန်မတို့ ငယ်သောအရွယ်တုန်းကလည်း ဒေါက်စရစ်ပန်း ကို ပန်းလည်ဆွဲလေးလိုလည်း ဆွဲခဲ့ဖူး၏။ ခေါင်းပေါ်တွင်လည်း စိမ်းဖန့်ဖန့်ဒေါက်စရစ်ပန်းငယ် မွေးမွေးလေးများကို သီကုံးပန်ဆင် ခဲ့ဖူးပါ၏။ ယခုလို ဝါခေါင်လမျိုးတွင် ကျွန်မတို့အိမ်နောက်ဖေး အုန်းနဲ့ပင်တွင် အလေ့ကျတွယ်ကပ်ပေါက်နေသော ဒေါက်စရစ် ပန်းချုံလေး အပွင့်ဝေအောင် ပွင့်ဖူးချိန်ရောက်ခဲ့ပြီ။ မိုးလေဝှေ့တိုင်း ပန်းရနံ့မွှေးမွှေးက အိမ်အထိ ဝင်လာတတ်၏။ ပန်းများလည်း မြေပြင်အနံ့ တဝဲဝဲကြွဆင်းလေ့ရှိတတ်ပြန်၏။

ကျွန်မက မိုးသာချိန်ရောက်တိုင်း ကြွေကျသောပန်းမွှေးမွှေး များ လိုက်ကောက်၏။ ပြီးလျှင် အပ်ချည်ကြိုးနှင့်သီကာ လည်တိုင် မှာ ပန်းလည်ဆွဲလေးလို ဆွဲထားတတ်၏။ ဒေါက်စရစ်ပန်း၏ မွှေးရနံ့က လွန်စွာသင်းပျံ့၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ခေါင်းမှာ ပန်တတ်၏။ အပျိုစင်သဘာဝ မိုးရာသီ ကျွန်မကိုယ်သင်းရနံ့ကား ဒေါက်စရစ် ပန်းရနံ့ဝေနေတတ်၏။ တောစလေ့တွင် ရေမွှေးစပရေ မသုံးစွဲကြ။ ဆောင်းရာသီ၌ ပန်းသဇင်ပန်၏။ နွေရာသီ၌ ဥသျှစ်သီးရနံ့နှင့် ကိုယ်သင်းရနံ့လှိုင်စေခဲ့သည်သာ။ တောသဘာဝအလိုက်ကား ယဉ်ကျေးခဲ့၏။

သို့သော် မိုးရာသီပွင့်သော ဒေါက်စရစ်ပန်းကား မွေးလွန်းသဖြင့် အပင်တွင် ပျားပိတုန်းများ တဝီဝီနေတတ်၏။ ယင်ကောင်များပါ ပါတတ်၏။ ထို့ကြောင့် မေမေက အရပ်စကားနှင့် “မွေးလွန်းတဲ့ဒေါက်စရစ်ပန်း၊ အနီးကပ်နမ်းကြည့်လိုက် ညှိတောင် ညှိတယ်” ဟု ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။ မေမေက အရပ်စကားနှင့် ဆိုတတ်သေး၏။

“ဪ... ဒေါက်စရစ်ပန်းဆိုတာ မိုးရာသီရောက်တိုင်း ပွင့်တာလေ၊ အရှက်မရှိပွင့်တတ်တဲ့ပန်းကြောင့်ထင်ပါရဲ့... ယင်ကောင်ဝဲအောင် ပွင့်တယ်၊ မွေးလွန်းအားကြီးရင် ညှိတာပေါ့ဟယ်” ဟု ဆိုတတ်ပြန်၏။

ကျွန်မက အလင်္ကာပျားရည်စက်စကားများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသစကားတွင် အငန်လွန်သွားပြီဆိုစကားကို ‘ငန်လွန်း၍ ခါးပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိပြန်၏။ ဒေသတွင် မွေးလွန်းသည့်ဆိုစကားကို ‘မွေးလွန်းတော့ ညှိတောင်ညှိတယ်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

ကျွန်မတို့ဒေသမလေ့တွင် အပျိုလေးများ မက်မောသော ကိုယ်ရနံ့ရှိ၏။ ‘အပျိုစင် ကိုယ်သင်းရနံ့ကား မိုးရာသီတွင် ဒေါက်စရစ်ပန်းရနံ့’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။ ဆောင်းရာသီတွင် သဇင်ပန်းရနံ့၊ နွေရာသီတွင် ဥသျှစ်သီးရနံ့နှင့် ‘ကိုယ်သင်းရနံ့မွှေးအောင်ပြုသည်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားတတ်ကြသေး၏။

ပန်းများဝေနေအောင်ပွင့်တတ်သည့် သဘာဝကို ဒေသစကားက ‘အရှက်မရှိပွင့်သည့်ပန်း’ ဟု လူကဲ့သို့ပင် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားတတ်ကြသေး၏။

ကျွန်မက ဒေသပုံရိပ်ထင်နေသော ထိုထိုဆန်းပြားစကားမျိုးကို ကဗျာလေးနှင့် မှတ်တမ်းတင်ထားလိုခဲ့ပါ၏။ စာဖတ်သူအား ဝေမျှပါရစေ။

‘တိုးတိုးဝှေ့ ပင်လယ်လေအလာ...
ငါးညီရနံ့ကိုလ... သင်းယုံပါသတဲ့သူတို့စကား
နေထွက်က နေဝင်
ပင်လယ်ပြင်ဆီ ဝမ်းရေးရယ်ငင်ရသူပေမို့...
ပင်လယ်ကိုချစ်ကြရာ... သင်းစို့စို့ညှိဖက်ပေါ်
တစ်စက်စက်ကျ ပျားရည်စက်အလား...
ချိုမြိန်ချိုကြည် ရိုးတွင်းငယ်ခြင်ဆီအထိ...
ရိုးသားပါဘိ ပွင့်လင်းစကား’ ဟု ရည်ညွှန်းပါရစေ။

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားတို့ ဘာသာဗေဒ ချစ်စရာအလင်္ကာမြောက်စကားလေးများကို စာဖတ်သူရင်ထဲအထိ ကျွန်မ အရောက်ပေးပို့ပါရစေ။

z z z

သံတွဲမြို့လေး ဒဏ္ဍာရီ

ကျွန်မ၏ ဇာတိချက်ကြွေမွေးရပ်မြေ သံတွဲမြို့လေးကား မင်းနေပြည် တစ်ခါက ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော သမိုင်းရှိရာမြို့၊ ရခိုင်ဘုရင် တို့ အစောဆုံးထီးနန်းမြေနေရာ၊ ထီးနန်းကြွန်းနှင့် စည်ပင်ခဲ့သော မင်းနေပြည်မြို့လေး။ ထိုစဉ်က ဒွာရာဝတီအမည်ရှိခဲ့ပါ၏။ “တိမ်ဆီပျံ့ရဲ မြို့သံတွဲ” ခေါ်တွင်ရသော ဒဏ္ဍာရီဆန်သည့် မြို့လေး သမိုင်းလည်း တစ်ခါက ရှိခဲ့ဖူးပါ၏။

‘မြို့ရှင်ပျံ၊ ဒွာရာဝတီ၊ တိမ်ဆီပျံ့ရဲ မြို့သံတွဲ’ စသည့် အမည် နာမများစွာနှင့် ရှေးပဝေသဏီကပင် ထင်ရှားခဲ့သော မြို့လေးတွင် ဒဏ္ဍာရီဆန်သော အတိတ်သမိုင်းလေး ကျန်နေရစ်သေး၏။ တိမ်ဆီ ပျံ့ရဲခဲ့ဖူးသော မြို့လေးအကြောင်းကား ရန်သူတို့လုပ်ကြံမရအောင် ငှက်ကြီးတစ်ကောင်က မ ချီထား၏။ မြို့လေးကို တိမ်ယံကြား ဝှက်ထားပေး၍ ‘တိမ်ဆီပျံ့ရဲသည်၊ မြို့ရှင်ပျံ’ ဟု အမည်တွင်ခဲ့ လေ၏။ ထိုစဉ်က မောင်းထောင်းသံ၊ တူထုသံများနှင့်အတူ နွားသံ၊ လူသံတို့ တိမ်ယံထက်ကြားမှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ဖူးသည်ဟု ဘိုးဘေးတို့ တစ်ဆင့်စကားကို ကျွန်မနာကြားရဖူးပါ၏။

ထိုအခါ ရန်သူတို့ ဗေဒင်ကိန်းခန်းတွက်ကြ၏။ နတ်ဘီလူး ညီနောင်က ငှက်အသွင် ကူမ၍ မြို့တော်တိမ်ထက် ယုံတက်လေ ပြီဟု သိရသောအခါ ချီမသွားရာ ငှက်ကြီးခြေထောက်နေရာကို သံနှင့်တွဲကာ လုပ်ကြံ၏။ ထို့ကြောင့် သံနှင့်တွဲရသောမြို့ဖြစ်လာ ရကား ‘သံတွဲမြို့’ နာမတွင်လေ၏။ မြို့လေးနှင့် ကျွန်မငယ်ဘဝ အရွယ်အကြောင်းလေး ပြောပါရစေ။

ကျွန်မကို သံတွဲမြို့တောင်ပိုင်းရပ်ကွက်တွင် ကုန်သည် အဘ ဦးခင်မောင်၊ အမိ ဒေါ်ခင်မြင့်တို့က ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် မီးရှူး သန့်စင် မွေးဖွားခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မ၏ ပထမအရွယ်ကား မိဘနှစ်ပါး၏ အေးမြသော မိဘမေတ္တာရိပ်တွင် ချွေးသိပ်နားနေခွင့်ကြုံခဲ့ရပါ၏။ ပညာရင်နို့သောက်စို့ရင်း ဒုတိယအရွယ်ရောက်သည့်တိုင် ဇာတိ မြေတွင် သောကကင်းဝေးစွာ နေခွင့်ရခဲ့ဖူးပါ၏။ ကျွန်မကား ဇာတိ မြေတွင် နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်မျှသာ နေခွင့်ရခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက ငယ်သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ ချစ်ဦးသူနှင့်ပင် အိမ်ထောင် ကျခဲ့ပါ၏။ ခင်ပွန်းသည် တာဝန်ကျရာသို့ သျှောင်နောက်ဆံထုံးပါ လိုက်ရင်း ဇာတိမြေနှင့် ဝေးသည်ထက်ဝေးကွာလာခဲ့ရပြန်ပြီ။ တစ်ခါတစ်ရံ မိသားစုသောကနှင့် ပရိဒေဝကြုံရလေတိုင်း ငယ်ဘဝတွင် မိဘမေတ္တာရိပ်အောက် ခိုလှုံရင်း ပြည့်စုံကုံလုံမှုတို့ကို တမ်းတခဲ့ရဖူးပြန်ပါ၏။ တဒင်္ဂအပူတို့ကို ငြိမ်းအေးအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သော ဇာတိမြေပုံရိပ်ရှိ၏။ ကျွန်မ၏စိတ်အစဉ်ကို စိုးမိုးနေတတ်သော ငယ်ဘဝအရွယ်၏ အေးမြခြင်းကို မကြာခဏ ပြန်လည်တွေးဆယူတတ်သောအကျင့်လေး ကျွန်မ၌ စွဲမြဲစွာ ရှိနေတတ်ပြန်၏။

မေမေပြောနေကျ ဇာတိမြေချီးမွမ်းခန်းလေး ရှိပါသေး၏။ “တို့မြို့လေးကလေ. . . မင်းနေပြည်တော်၊ မင်းစိုက်ရာမြို့ ဖြစ်ရတဲ့အကြောင်းလေးရှိတယ်ကွယ့်. . . သဘာဝဘေးရန်ကာ ရေတံတိုင်း၊ တောတောင်တံတိုင်းဆိုတဲ့ တံတိုင်းကြီးနှစ်ခု ကာရံ ဆီးတားခံထားရတာ တို့မြို့လေ။ ကြည့်ပါဦး အနောက်ဘက်မှာ ပင်လယ်ကြီး ဆီးကာထားတော့ ရန်သူတွေ အလွယ်မဝင်နိုင်၊ အရှေ့ဘက်မှာ ရခိုင်ရိုးမကြီးကလည်း တောအထပ်ထပ်၊ တောင် အသွယ်သွယ်နဲ့ ကာရံထားသလိုရှိနေတယ်မဟုတ်လား။ ရန်သူတွေ အလွယ်မဝင်နိုင်အောင် သဘာဝတံတိုင်းတွေ အထပ်ထပ်ကာရံ ခံထားရလို့ မင်းနေပြည်တော် နန်းစိုက်ရာမြို့ ဖြစ်ခွင့်ရတာ။ နောက်ပြီး ရှိသေးတယ်သမီးရဲ့. . . ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဗျာဒိတ် တော်ချပေးခဲ့တဲ့ စေတီတော်တွေနဲ့ တောင်ကုန်း၊ ကုန်းမြင့်တွေ ပိုင်းရံကာဆီးနေတော့ သဘာဝ လေဘေး၊ ရေဘေးကပ်တွေ အလွယ်တကူမကျရောက်နိုင်ဘူးလေ။ ဒါကို တို့ဘိုးဘေးတွေက ‘သာသနာတံတိုင်းပါ တစ်ထပ်ရံတဲ့ တို့မြို့လေး’ တဲ့လေ ဆိုကြတာ၊ ဘေးကင်းရန်ကာလို့ဆိုတာပေါ့” ဟု မေမေက ဆိုခဲ့ဖူး၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက် ပျားရည်စက်စကားလေးများ ရေးဖွဲ့ပြပါရစေ။

ရန်သူများ အလွယ်တကူ မဝင်ရောက်နိုင်၊ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းအောင် ပင်လယ်နှင့်တောင်တန်းများ ရှိသည်ဆိုစကားကို ‘ရေတံတိုင်း၊ တောတောင်တံတိုင်း၊ သဘာဝတံတိုင်းများ အထပ်ထပ် ကာရံထားပေသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ဘုရားစေတီ တည်ထားကိုးကွယ်ခွင့်ရ တောင်ကုန်းများ
ဝိုင်းရံထားခံရသော မြို့ဖြစ်၍ သဘာဝဘေးရန် လေဘေး၊ ရေဘေး
ကင်းဝေး၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ‘သာသနာနှင့် တံတိုင်းတစ်ထပ် ကာရံ
ပေးထားလေသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုထား
ပြန်၏။

မေမေက မြို့လေးချီးမွမ်းခန်းကို ယခုလို ဖွင့်ခဲ့ပြန်ပါ၏။

“တို့မြို့ငယ်လေးမှာလေ အရှေ့ဘက်မှာ ကာဆီးထားတဲ့
ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးက ခြံစည်းရိုးခတ်တာထက် လုံခြုံမှု
ပေးနိုင်တယ်၊ ပင်လယ်ကြီးဆီးတားလို့လည်း လုံခြုံစေတာလေ။
ပြီးတော့လေ ရိုးမနဲ့ပင်လယ်က ပဒေသာပင်မြေမှာပေါက်သလို
စားစရာ သားငါးကအစ ပေါများလွန်းတာလေ။ ဒါ ပတိရူပဒေသ
ကျလို့ပေါ့တဲ့ . . . ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဓညဝတီမင်းနေပြည်စံ
အရောက်သွားရင်း တို့မြို့လေးမှာ တစ်ထောက်နားခဲ့ဖူးတာ။
သမိုင်းအထောက်အထားတွေနဲ့ မြို့ငယ်လေးပေါ့ဟယ်” ဟု ဆိုခဲ့
ပြန်၏။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဒွာရာဝတီမြို့ဆီ တစ်ထောက်နား
ခဲ့သော အတိတ်လေးရှိခဲ့ပါ၏။

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်မင်းနေပြည်
ဓညဝတီ၌ စန္ဒာသူရိယမင်း စိုးစံနေလေ၏။ ထိုစဉ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ
တွင် ဂေါတမဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်း၍ ဗုဒ္ဓသာသနာ စည်ပင်
နေကြောင်း သတင်းကြားခဲ့ရလေ၏။ စန္ဒာသူရိယဘုရင်သည်
ဆန္ဒာဓိပတိမြောက်သော အာသီသဖြင့် ပင့်ဆောင်တော်မူခဲ့လေ၏။
ဂေါတမဘုရားရှင်ကား နောက်ပါသံဃာငါးရာနှင့်အတူ ဓညဝတီဆီ
ကြွမြန်းလာခဲ့လေ၏။ စန္ဒာသူရိယဘုရင်နှင့်တကွ နန်းတွင်းသား

များသည် ဘုရားရှင်အား ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းကွမ်း
အလုပ်အကျွေးပြုကြ၏။ မရောင့်ရဲနိုင်သေး။ စန္ဒာသူရိယဘုရင်က
ဘုရားရှင်ပြန်ကြွတော်မူရာတွင် ကြည်ညိုသဒ္ဓါလွန်ကဲစွာသော
စိတ်နှင့် နှလုံးကွဲကြေမည့်အရေးကို ဘုရားရှင် မြင်တော်မူလေ၏။
ထိုအခါ ပဉ္စလောဟာသတ္တုငါးပါးဖြင့် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဘုရားရှင်
ရင်ငွေ့တော်ခိုလှုံကာ ကိုယ်ပွား မဟာမြတ်မုနိဘုရားတစ်ဆူ
သွန်းတော်မူ၏။ ထိုဘုရားကိုယ်ပွား မုနိကို ဘုရားရှင်ကိုယ်စား
ကိုးကွယ်ရန် ဓညဝတီမင်းထံ ထားရစ်၍ ဘုရားရှင်က အိန္ဒိယဆီသို့
ပြန်ကြွခဲ့လေ၏။

ထိုစဉ်က ဘုရားရှင်သည် ဒွာရာဝတီခေါ် သံတွဲမြို့အနီး
တောင်ကုန်းထက်တစ်နေရာတွင် ရပ်တန့်နားနေခဲ့လေ၏။ ထိုသို့
တန့်ကြည့်နေရာမှ ညီတော်အာနန္ဒာအား ယခုလို ဗျာဒိတ်ပေးခဲ့
ဖူး၏။

“ငါ့ရှင်တို့ . . . ငါဘုရား နှစ်စဉ်က ဒွာရာဝတီပြည်ကြီးတွင်
လူမင်းအဖြစ်နှင့် အကြိမ်များစွာ စံစားကျင်လည်ခဲ့ဖူးပါ၏။
ငါဘုရား ရပ်တန့်ကြည့်နေရာ ဤတောင်ထက်မှ အနောက်မြောက်
ဘက်တွင် ဝါသုရတောင်ရှိ၏။ ထိုတောင်ထက်ဝယ် ငါဘုရား
နှစ်စဉ်က ငန်းမင်း (မြွေမင်း) အဖြစ် ကျက်စားခဲ့ဖူးသည်ကို
အကြောင်းပြုကာ ငါဘုရားအံတော်ဓာတ်ကို ဌာပနာ၍ နောင်လာ
နောက်သားတို့ အံတော်စေတီတည်ထားကိုးကွယ်ကြလတ္တံ့။

ထိုဝါသုရတောင်၏အနောက်တောင်ထောင့်တွင် ရောဟ
ကုဋတောင်ရှိ၏။ ထိုတောင်ထက်ဝယ် ငါဘုရား ခါမင်းအဖြစ်
ကျက်စားခဲ့ဖူးသည်ကို အကြောင်းပြု၍ နံရိုးတော်ကို ဌာပနာ၏။
နောင်လာနောက်သားတို့ နံတော်စေတီကို တည်ထားကိုးကွယ်လတ္တံ့။

ယခု ငါရပ်တန့်နေသောနေရာတွင်ကား တန့်ကြည့်တောင် စေတီဟု နောင်လာနောက်သားတို့ တည်ထားကိုးကွယ်လတ္တံ့” ဟု ဗျာဒိတ်တော် ချခဲ့ဖူးပါ၏။ ထိုသို့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကြွတော် မူလာ၍ ရပ်တန့်ကြည့်ကာ လက်ညှိုးညွှန်ဗျာဒိတ်စေတီများကြားမှ မြို့လေးဖြစ်ရကား ဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းလှ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်စကားများ တင်ပြပါရစေ။
မြို့လေးကို အရှေ့ဘက်ရှိ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီး ကာဆီး ထား၍ ရန်သူတို့ အလွယ်မဝင်နိုင် ဆိုစကားကို ‘ခြံစည်းရိုးခတ် တာထက် လုံခြုံပေသည်’၊ ပင်လယ်နှင့်တောတောင် ကာရံထား ခံရသော မြို့လေးဖြစ်၍ ‘သဘာဝတံတိုင်း အထပ်ထပ်ကာရံထား ခံရသော မြို့လေး’၊ ဘုရားရှင် ဗျာဒိတ်ခြေရာ စေတီပုထိုးများ ပိုင်းရံထားသော မြို့ငယ်လေးဖြစ်ရကား ‘သာသနာနှင့် တံတိုင်း တစ်ထပ် ကာရံထားခဲ့ပြန်ပါသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက် အလွန်အကြူး ဆိုတတ်ကြပြန်ပါ၏။

ရိုးမနှင့် ပင်လယ်ထွက်စားစရာ ပေါများသည်ကို ‘မြေမှ ပဒေသာပင်ပေါက်သလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုခဲ့ကြ၏။

စန္ဒာသူရိယမင်းက ဘုရားရှင်ပြန်ကြွလျှင် ပူပင်သောက ကြီးကြီးရောက်မည့်စိတ်သဘောကို ‘နုလုံးကွဲကြွေမည့်အရေး’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် စကားဆိုခဲ့ကြပြန်၏။

ဘုရားရှင်ကိုယ်စားထားရစ်သော ဘုရားကို ဒေသခံတို့က ‘ကိုယ်ပွားမုနီ’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ကြလေ၏။

ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဘုရားသွန်းလုပ် ပူဇော်သည်ကို ‘ဘုရားရှင်ရင်ငွေ့တော်လှုံကာ သွန်းလုပ်ပူဇော်သည့် ကိုယ်ပွားမုနီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့၏။

ဟိမဝန္တာအဆက် ရခိုင်ရိုးမ။

ကျွန်မတို့မွေးရပ်မြေသည် ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးနှင့် တောအထပ်ထပ်တောင်အသွယ်သွယ် ပိုင်းရံကာဆီးလေရာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဒေသဖြစ်ရပ် များစွာရှိလေ၏။ တောမုဆိုး များပင်မကဘဲ ဒေသခံကျွန်မတို့ပင် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းမှ စားကျက်လှည့်လည် အစာလာရှာတတ်သော တောဆင်ရိုင်းများ အုပ်စုနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရဖူးပါ၏။ မေမေက စိတ်ဝင်စားဖွယ် တောမြို့ လေးအကြောင်းတွင် ဆင်ရိုင်းများနှင့်ဆက်စပ်နေရပုံကို ယခုလို တခမ်းတနားပြောဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

“တို့မြို့လေးတည်နေရာက ရခိုင်ရိုးမတောင်ခြေမှာရှိတာ ဆိုတော့ ပေပေါင်းသုံးသောင်းကျော်အမြင့်ရှိတဲ့ ဟောဒီရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းကြီးကလေ၊ ဟိုအဝေး အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဟိမဝန္တာ တောင်တန်းအမည်နဲ့ ဆင်းသက်လာခဲ့တဲ့ တောင်တန်းတစ်နံ တစ်လျားပဲကွယ့်။ တို့မြန်မာပြည်ရောက်တော့မှ ရခိုင်ရိုးမတောင်လို့ နာမည်ပေးခဲ့တာ၊ အိန္ဒိယမှာတော့ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းတဲ့လေ ခေါ်ကြတာ။ တို့သံတွဲမြို့လေးအဆုံးရောက်မှပဲ ဘင်္ဂလားပင်လယ်ထဲ အထိ နိမ့်ဆင်းသွားတာပေါ့လေ။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယပြည် ဟိမဝန္တာ တောင်မှာ ကျက်စားလေ့ရှိတဲ့ တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုကြီးတွေက ရခိုင်

ရိုးမတောင်တန်းဆီ အစာရှာရင်း ရောက်ရောက်လာတတ်ကြတာပေါ့။ ဆင်တွေက တစ်တောင်တစ်တောင်ထွက်၊ တောင်ကျောဆီ လျှောက်ပြီး ကျက်စားလေ့ရှိတာကိုး။ ဒေသခံတွေ၊ မုဆိုးတွေက အိန္ဒိယနိုင်ငံက မဟာရာဂျာစော်ဘွားပိုင်တဲ့ဆင်ကိုတောင် ရခိုင်ရိုးမအထက်မှာ တွေ့ခဲ့ရဖူးတာတဲ့။ ဆင်မှာ ရွှေနားကွင်းလေး ဆွဲထားလို့တဲ့လေ” မေမေက စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဒေသအကြောင်း ဆိုတတ်၏။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီး၏ အဆက်ဖြစ်သော ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးသည် မြင့်မားသလောက် သစ်ပင် တောအုပ်ထူထပ်၏။ ရခိုင်ရိုးမပေါ်တွင် ဆင်များကျက်စားရာ ဝါးတောများ ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်ကြ၏။ ထိုအခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘက်မှ တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုများ အစာရှာလာရင်း ရခိုင်ရိုးမ အထက်တွင် ဒေသခံများ မကြာခဏတွေ့ရတတ်၏။ ရခိုင်ရိုးမ ပေါ်တွင် ကျက်စားနေသော တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုနှင့် ကျွန်မတို့ မိသားစု ကိုယ်တွေ့ အနီးကပ်ဆုံစည်းခဲ့ရသော ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ် လေးရှိခဲ့ပါ၏။ တင်ပြပါရစေ။

ကျွန်မတို့ မောင်တောမြို့တွင်တာဝန်ကျစဉ်က မောင်တော-ဘူးသီးတောင် ကားလမ်းမပေါ်တွင် အစာရှာကျက်စားလာသော တောဆင်ရိုင်းတစ်အုပ်စုနှင့် ရင်ဆိုင်ပက်ပင်းတိုးခဲ့ဖူးပါ၏။ ၁၉၈၅ ခုနှစ် ဆောင်းရာသီနံနက်ခင်းပင်။ နှင်းတို့က သိပ်သည်းစွာကျဆင်းနေ၏။ ကားလမ်းတစ်လျှောက် နှင်းထရံကြီးကာရံထားခံရသလို ကားမီးက နှင်းထူကို ထိုးမဖောက်နိုင်လောက်အောင်ရှိနေခဲ့၏။ မနက် ၅ နာရီပင်ခဲ့လှပြီ၊ နှင်းက မကွဲသေး။ ထိုစဉ် ကားဆရာလေး အော်သံက စူးရှစွာဝင်လာခဲ့၏။

“ခရီးသည်တွေ . . . တိတ်ကြပါ . . . ရွှေဘက်ကားလမ်းမ ပေါ်က တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုကြီး ဖြတ်လျှောက်လာနေပြီထင်တယ်” ဟု အော်ဟစ်လေ၏။ ရွှေဘက်တွင် ကားများကိုရပ်ကာ စောင့်နေသူ များကလည်း လှမ်း၍သတိပေးပြန်၏။ ကျွန်မတို့ ခရီးသည်ကားကို ကားလမ်းနံဘေးတွင်ကပ်ကာ ချရပ်ထား၏။ ချက်ချင်း မီးမှိတ်ထား ပေးလိုက်ရ၏။ တစ်ဖက်မှာလည်း ဆင်သွားလမ်းပေးခဲ့ရပြီ။

“အားလုံး မီးသတ်ထားကြပါ . . . တိတ်ဆိတ်ပါ” ဟု ကားမောင်းသူ၏ ထပ်မံသတိပေးသံကြားရပြန်၏။ ခဏကြာသော် နှင်းထရံထူကြီးကြားမှ ဆင်ရိုင်းအုပ်စုကြီးကို မြင်ခဲ့ကြရပြီ။ သာမန် ဆင်များထက် ပို၍တုတ်ခိုင်ကြီးမား၏။ အရပ်မြင့်၏။ သန်မာလှသော ဆင်ကြီးများ လမ်းလျှောက်ခြေထောက်ချသံက တထိန်းထိန်းမြည်နေ၏။ လျင်မြန်စွာလမ်းလျှောက်သွားသော စွယ်စုံဆင်ရိုင်းကြီးကို အနီးကပ်မြင်လိုက်ရချိန်ဝယ် ကျွန်မ ကြောက်စိတ်ကြောင့် တုန်လှုပ်ခဲ့ရပြန်ပါ၏။ ကားပေါ်ပါ ခရီးသည် များဆီမှလည်း တုတ်တုတ်လှုပ်သံမကြားရ။ ချောင်းဟန်သံ၊ စကားသံ မထွက်ရဲဘဲ တောဆင်ရိုင်းသုံးကောင် လမ်းလျှောက်လာနေသည်ကို အမှောင်ကြားမှ တိတ်ဆိတ်စွာစောင့်ဆိုင်းကြည့်နေကြရ၏။ ရင်ဖိုစွာ စောင့်စားနေခဲ့ကြရပြီ။

ဆေးလိပ်မီး၊ ကားမီးများလည်း ငြိမ်းသတ်ထားခဲ့ပြီ။ လူသံကြားရလျှင်၊ မီးမြင်ရလျှင် ဆင်ရိုင်းအုပ်စုလန့်ဖျပ်ကာ ရန်ပြုမည်စိုးရိမ်သောကြောင့် လူများ စိုးရိမ်စိတ်ကြီးစွာစောင့်ဆိုင်းနေကြရ၏။ ဆင်ရိုင်းများ ကားအနီးမှဖြတ်လျှောက်ချိန်ဝယ် လေးလံသော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် လျင်မြန်စွာခြေဆောင့်ချသံကပါ တဒုန်းဒုန်းမြည်

နေပြန်၏။ ဆင်ရိုင်းတို့သဘာဝကား တွေ့သမျှကို ရန်မပြုတတ်။ သူလမ်းသူ သွားတတ်၏။ ဆင်ရိုင်းကြီးသုံးကောင်ကား ဘာကိုမျှ မမှုလေဟန်နှင့် ဖြတ်လျှောက်သွားခဲ့လေပြီ။ ရင်တဖိုဖိုနှင့် ကြောက်လန့်တကြားစောင့်ဆိုင်းနေရသူ ကျွန်မတို့အုပ်စု ယခုမှ ပင် အသက်ရှူရန် သတိရလာမိ၏။ သို့သော် တွေ့ရခဲ့သော ဆင်ရိုင်းအုပ်စုကြောင့် ကျွန်မ မျက်စိတစ်ဆုံး လိုက်ကြည့်နေမိ၏။ ဆင်ရိုင်းများ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့လေပြီ။ ကျွန်မ တစ်သက်နှင့် တစ်ကိုယ် ယခုလိုမြင်ကွင်းမျိုးတွေ့ရရန် လွယ်မည်မဟုတ်ဟုလည်း တွေးမိတိုင်း ကျွန်မစိတ်ဝယ် ကြည်နူးစိတ်လေးဝင်ခဲ့ရပါ၏။

တောဆင်ရိုင်းကြီးများကို မမြင်ရလေမှ ကားပေါ်ပါ ခရီးသည်များ အသံထွက်ခဲ့ကြ၏။ အံ့သြကြရ၏။ ကျွန်မ ဘိုးဘွား များပင် ယခုလို တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုနှင့်မကြုံဖူးလေရာ ကျွန်မ ကြောက်စိတ်ထက် ကျေနပ်ပီတိစိတ်က ပို၍ကြီးစိုးလာခဲ့ပြန်၏။ ကျွန်မတို့ကားများ လိုရာခရီးဆက်ခွင့်ရကြလေပြီတည်း။ ကျွန်မ ကိုယ်တွေ့လေး တင်ပြခြင်းပင်တည်း။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်စကားလေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးနှင့် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီး တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းရှိခြင်းကို ဒေသစကားအရ တစ်နံတစ်လျား (အလျားတစ်ခုတည်း) ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် ပြောဆိုလေ့ ရှိ၏။

ရခိုင်ရိုးမတောင်၏အထွတ်အထိပ် အမြင့်ဆုံးနေရာကို ဒေသစကားက တောင်၏ကျောကုန်း ‘တောင်ကျော’ ဟု ခိုင်းနှိုင်း လေ့ရှိကြ၏။

ဒေသခံတို့စကားတွင် နှင်းများထူထည်ကြီးလွန်းသည် ဆိုစကားကို ‘နှင်းထရံ’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းဆိုလေ့ ရှိကြ၏။

နှင်းများ နေရောင်လာသော်လည်း မပျောက်သေး ဆိုစကားကို ‘နှင်းမပွဲသေး၊ နှင်းမကွဲသေး’ ဟု ဒေသစကားနှင့် ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြ၏။

ဆင်လမ်းလျှောက်သံကို ဒေသခံစကားနှင့် တထိန်းထိန်း၊ တဒုန်းဒုန်းဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ပြမိပါ၏။

တစ်ရက် ကျွန်မတို့ မောင်တောနေအိမ်တွင် စကားဝိုင်းဖွဲ့ နေကြ၏။ ထိုစဉ် ရဲတပ်သားလေး ဖျံဝေး ရောက်လာကာ သူ၏ မုဆိုးဘဝကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်လေးကို ပြောပြနေပြန်၏။ သူကား ရဲတပ်သားဖြစ်သော်လည်း မုဆိုးအလုပ်ကို လွန်စွာ ဝါသနာပါ၏။ မောင်တောကျေးရွာအချို့တွင် စပါးခင်းများဆီ တောဝက်များ ဝင်ရောက်စားသောက် ဖျက်ဆီးလေတိုင်း လယ်သမားများက ဖျံဝေးကိုခေါ်၍ တောဝက်ပစ်ခတ်ပေးရန် အကူအညီတောင်းလေ့ ရှိကြ၏။ ဖျံဝေးကား မုဆိုးဘဝတွင် တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုနှင့်လည်း မကြာခဏတွေ့ဆုံဖူး၏။ သို့သော် တစ်ခါတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာရာဂျာစော်ဘွားပိုင်သော တောထွက်ဆင်ပါလာသည့် ဆင်ရိုင်းအုပ်စုနှင့် သူ ဆုံခဲ့ရပါ၏။ ထိုနေ့က ငန်းချောင်းရွာဘက် သို့ တောဝက်ပစ်သွားရင်း အပြန်ခရီးတွင် တောဆင်ရိုင်းအုပ်စုနှင့် တွေ့ခဲ့ရခြင်းပင်တည်း။ ဖျံဝေးက

“ဆရာရယ်. . အဲဒီနေ့က ငန်းချောင်းရွာဘက်က တောဝက် ပစ်ပြီးပြန်လာတဲ့ ခရီးလမ်းမှာပေါ့. . အချိန်က နေစောင်းချိန်

လေးလေ. . ကျွန်တော်က တောင်ကျောပေါ်ကို ဖြတ်လမ်းကနေ တက်လာခဲ့ရတာပေါ့။ နေဝင်မယ်ဆိုတာသိလျက်နဲ့ တောဝက်ထမ်းပြီး အိမ်ပြန်ချင်ဇောနဲ့ တောလမ်းကနေ တက်ခဲ့ရတာလေ။ အဖော် နှစ်ယောက်ပါခဲ့တယ်။ ရိုးမကျောပေါ်ရောက်တော့ လျှိုထဲက ဝါးချိုးသံတဖြောင်းဖြောင်း ကြားရတယ်။ ကျွန်တော်ငုံကြည့်လိုက် မိတော့ တောဆင်ရိုင်းအုပ်စု လေးကောင်ပါတယ်လေ။ ကျွန်တော် မြင်လိုက်မိတာက ဆင်ကြီးတစ်ကောင်ရဲ့နားရွက်မှာ ရွှေနားကွင်း လေးတွေ ဆွဲထားတာရယ်။ ဆင်ကြီးရဲ့ ခြေသည်းလက်သည်းမှာ ရွှေရောင်ဆိုးထားတာရယ် တွေ့ရတယ်ဆရာရဲ့။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် အသေအချာ အနီးကပ်စောင့်ကြည့်မိတော့ အိန္ဒိယကလာတဲ့ ဆင်တွေ မဟာရာဂျာဇော်ဘွားပိုင်ဆင်ဆိုတာ သေချာသွားတယ် ဆရာရေ။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ မုဆိုးတွေ ပြောစကားလေးရှိတယ်ဗျ။ မဟာရာဂျာဇော်ဘွားကြီးတွေက ဆင်ဖမ်းတဲ့လူတွေထားပြီး တောဆင်ရိုင်းတွေကို အရှင်ဖမ်းလေ့ရှိတယ်။ တောဆင်ရိုင်းတွေ မိရင် ယဉ်ပါးအောင်ကျုံးသွင်းပြီး တောမှာ သစ်လုပ်ငန်းမှာ သုံးစွဲရင်း ပိုချမ်းသာကြတာတဲ့။ တောမှာ သစ်ဆွဲစေခိုင်းတာက သူ့အရိုးနဲ့သူထိုးသလိုပေါ့လေ။ သူတို့စီးတဲ့ မဟာရာဂျာဇော်ဘွားပိုင် ဆင်ယဉ်ကိုတော့ ရွှေနဲ့အလှဆင်ထားလေ့ရှိကြတာ။ ခြေသည်း လက်သည်းတွေကို သစ်စေးသုတ်ပြီး ရွှေအစစ်နဲ့ချထားကြတယ်။ ဆင်နားရွက်တွေမှာတော့ ရွှေနားကွင်းလေးတွေ စီရရီဆွဲထားတာက ဇော်ဘွားဆင်ရဲ့ အဆောင်အယောင်တွေလေ။ ဩဇာရှိပြီး ချမ်းသာ သူရဲ့ အဆင်တန်ဆာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဆရာ. . . ဆင်ယဉ်ကနေ ဆင်ရိုင်းဖြစ်လာတတ်တဲ့ ဆင်တွေသဘာဝရှိတယ်နော်။ တော

ဆင်ရိုင်းအုပ်စုမှာ သူတို့နှစ်သက်ရာ ဆင်ထီး၊ ဆင်မလေးတွေ တွေ့ရရင်တော့ တောကိုပြန်ပါသွားတတ်တယ်ဆရာ။ တောထွက် ဆင်လို့ ခေါ်ဆိုကြတယ်လေ။ တောသဘာဝအတိုင်း စားကျက်ရှာ လာရင်း ကျွန်တော်နဲ့ဆုံခဲ့ရတဲ့ ဇော်ဘွားဆင်က တောထွက်ဆင် ပေါ့ဆရာ။ အိန္ဒိယဘက်ကနေ ရခိုင်ရိုးမတစ်လျှောက် ကူးလာတာ ဆိုတော့ ဆင်ရိုင်းဘဝပြန်ရောက်နေတဲ့ ဆင်ပေါ့ ဆရာရယ်။ ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့ဖူးတာ” ဟု ဆိုခဲ့၏။ ရခိုင်ရိုးမထွက် ပုံပြင်လေး တစ်ပုဒ်ပင် မဟုတ်ပါလား။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်များ ရွေးထုတ်ပြပါရစေ။
 ဒေသစကားတွင် ဆင်ကို ယဉ်ပါးအောင်ပြုသည်ကို ‘ဆင်ကျုံးသွင်းသည်’ ဟု ဆိုတတ်ကြ၏။
 ဆင်များ ဝါးရုံနင်းသံ၊ ဝါးချိုးသံ တဖြောင်းဖြောင်းကား မြည်သံစွဲအလင်္ကာဖြစ်လေ၏။
 ဆင်ရိုင်းဘဝပြန်ရောက်သွားသော ဆင်ယဉ်ကို ဒေသစကား နှင့် ‘တောထွက်ဆင်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက် ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။
 ဒေသစကားတွင် တောမှဆင်ကို တောမှသစ်အဆွဲခိုင်းသည် ဆိုစကားကို ‘သူ့အရိုးနှင့်သူထိုးသလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိပါ၏။

z z z

တံငါသည် ပင်လယ်ကွဲအဝ

လူတိုင်းလူတိုင်းသည် စားဝတ်နေရေးအတွက် ရုန်းကန်ကြရ၏။ ဒေသထွက်စီးပွားရေးကမူ မြေပြန့်ကျယ်ကျယ်ရှိ၍ စိုက်ပျိုးရေးကို မှီခိုရ၏။ တံငါသည်ဘဝ စီးပွားရေးက အပြောကျယ်သော ပင်လယ်ပြင်ရေနက်နက် ဖြစ်လေ၏။ သစ်လုပ်ငန်းအတွက်မူ ရိုးမတောတောင်တစ်လွှား အသက်မွေးကြရ၏။

တံငါသည်မိသားစုဘဝတွင် အချို့က နေထွက်မှနေဝင်အထိ ငါးရှာကြ၏။ အချို့က နေဝင်မှ နေထွက်သည့်တိုင် ညဘက်၌ ငါးရှာကြပြန်၏။ မီးထွန်းကာ ညဘက် ငါးရှာသူက ပိုများတတ်၏။ တံငါသည်တို့ အသက်ကြီးရင့်မှု၊ ဘဝနေ့ရက်အချိန်တို့ ကုန်ခန်းချိန်တိုင်းကား ပင်လယ်တွင်း၌ ငါးရှာရင်းသာ အချိန်ကုန်ကြရရှာ၏။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာသည်ကို တံငါသည်သဘာဝပြောစကားလေးရှိ၏။

“လှေအို လှေဆွေး လှေပေါက်များများမြင်ရပြီဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီတော့မှ တံငါသည်လည်း ငါအိုလာပြီလို့ သိရတာ” ဟု ဘကြီးမြိုင်ဆိုလေ့ရှိ၏။

၃၅

ပင်လယ်နားသားတို့သဘာဝကား တံငါသည်ဖြစ်ရန်လည်း အရေးထားကြ၏။ တံငါသည်ဘဝကား မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း အတန်းပညာဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူး မလိုခဲ့။ သေစာရှင်စာ ရေးတတ်ဖတ်တတ်လျှင်ရ၏။ အတန်းပညာရေးထက် ဘဝပညာ ရေးကို အလေးထားသော ဒေသခံစရိုက်ရှိကြ၏။

တံငါသည်ဘဝပညာရေးကား အဘယ်နည်းဆိုရလျှင် မိုးလေဝသကြိုတင်ခန့်မှန်းတတ်ခြင်း၊ ပင်လယ်ငါးဖမ်းအတွေ့အကြုံ ရှိခြင်း၊ ငါးဖမ်းငါးရှာပညာကို တတ်ကျွမ်းခြင်း၊ ငါးတို့သဘာဝကို သိမြင်တတ်ကျွမ်းသော ပညာရေးက တံငါသည်တို့ဘဝ ပညာရေး ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ပင်လယ်၏ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ကို အကဲခတ်တတ်သော ပညာကလည်း ပင်လယ်ပျော်တို့ ဘဝပညာရေးပင်။ အမှန်တော့ ပင်လယ်နှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတမှန်သမျှသည် တံငါသည် ဝမ်းကျောင်းအလုပ်အတွက် အရေးပါလှပါ၏။ ဘကြီးမြိုင်မှာ မဇင်ရွာမှ တံငါသည် အဘိုးအိုတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ တံငါသည် သူ့ဘဝနှင့် သူ့ဒဿနကား ဘဝဆန်၏။

“တို့ရွာမှာတော့ အရွယ်တန်ရင် တံငါသည်ဖြစ်ဖို့ပဲ အရေးပါတာ၊ တံငါသည်မျိုးရိုးမှန်ရင် ပင်လယ်ဆင်းရမယ်ကွယ့်... ကကြီး ကျွဲလောက်ရေးပြလို့ မတတ်လည်း ရတယ်။ ပိုက်ကွန်နိုင်ရင် တံငါဖြစ်ပြီပဲလေ။ ဘယ်နေ့ ဘယ်ရက်မှာ ပင်လယ်ရေဖျားသေမယ်၊ ဘယ်နေ့ ဒီရေဖျားကြီးမယ်ဆိုတာ သိရမယ်။ ဘယ်လေထရင် ငါးတက်မယ်၊ ဘယ်လေထရင် ကောင်းတယ်၊ ဘယ်လေထရင် မကောင်းဘူးဆိုတာ တံငါသည်တိုင်း သိထားရမယ်။ ရေထမှာ ဘယ်လိုငါးတက်မယ်၊ ရေကျမှာ ဘယ်လိုငါးရမယ်ဆိုတာမျိုးပါ

ခန့်မှန်းသိတတ်ရမှ ဘဝပညာရေးကွယ့်။ ဆိုကြပါစို့ သီတင်းကျွတ် လို့ ကောင်းကင်ကတိမ်တွေ ငါးကြင်းမြီးကွက်လိုမြင်ရရင် ဒီနေ့ ငါးသလောက်အုပ်စုလိုက်တက်မယ်လို့ ကြိုတင်ခန့်မှန်းဆရမယ်။ ဒါက တံငါသည်ပညာပေါ့၊ ရိုးမပေါ်မှာ နေပူလိုက်၊ မိုးရွာလိုက်ဆိုရင် တောင်ပို့မှီထွက်တတ်တာ လူတိုင်းသိကြတယ်မဟုတ်လား။ ဒီလိုပဲ ဒီနေ့ လေထန်တာ ဘယ်ဘက်က၊ ဘယ်အရပ်ဘက် ငါးရှာထွက် သင့်တယ်ဆိုတာမျိုးကအစ တံငါသည်ဘဝပညာရပ်ပေါ့ တူမရေ” ဟု ဘကြီးမြိုင်က ဘွင်းဘွင်းကြီး ဆိုတတ်၏။ သူ့ဘဝတွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ သိပ္ပံဘွဲ့၊ ဆရာဝန်ဘွဲ့၊ အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ ဘာဖြစ်ဖြစ် ဘကြီးမြိုင် အလေးမထားတတ်။ သို့သော် တောင်လေဝင်လျှင် သူ စိတ်ဝင်စား၏။ လေကြောင်းအပြောင်းအလဲနှင့် ငါးသဘာဝကို သူသိ၏။ သူသိသော တံငါသည်ပညာရပ်ကလည်း ကျယ်ဝန်းလှသည်ပင်။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ပျားရည်စက်စကားလေးများကို စုစည်းတင်ပြပါရစေ။

တံငါသည်တိုင်းက အတန်းပညာရေးတတ်ရန်ထက် အရေး အဖတ်တတ်ရုံမျှမက ကျောင်းတက်လေ့ရှိကြ၏။ အကြောင်းမှာ ‘တံငါအလုပ်အတွက်မူ အတန်းပညာရေးထက် ဘဝပညာရေးကို အလေးထားရသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုလေ့ရှိကြ၏။

ငါးဖမ်းခြင်းအတတ်၊ ပင်လယ်နှင့်ပတ်သက်သမျှအကြောင်း အရာကို ‘တံငါသည်ဘဝပညာရေး’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

ပင်လယ်ဒီရေတက်သည်ကို ဒေသစကားနှင့် ပင်လယ်ဖျား (အဖျား) ကြီးသည်၊ ဒီရေကျသည်ကို ဖျားသေသည်ဟု ဝက်ဝံတို့ အလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိ၏။ လေတိုက်သည်ကို ‘လေထသည်’၊ ရေတက်ကို ‘ရေထသည်’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတို့အလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

ကောင်းကင်မှတိမ်များ အကွက်လိုက်မြင်ရသည်ကို ‘ငါးကြင်းမြီးကွက်လို’ (ငါးကြင်းမြီး အကြေးခွံပမာ) ဟု ဥပမာ အလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းတတ်ပြန်၏။

လေပြင်းပြင်းတိုက်ခတ်ခြင်းကို ‘လေထန်သည်’ ဟု ဆိုလေ့ ရှိပြန်၏။

တံငါသည်များပီပီ ဒေသစရိုက်နှင့် ဘဝဒဿနကို ဖွင့်တတ် ကြ၏။ မြို့ပြလူတန်းစားနှင့်မတူညီလေသော ပင်လယ်ပျော်တို့ ဘဝဒဿနကား လက်တွေ့ဆန်သလောက် ပွင့်လင်း၏။ ဘကြီးမြိုင် က ပြောပြနေပြန်၏။

“တို့ကို အမေက ဟောဒီပင်လယ်ကမ်းစပ်က တံငါရွာ ကလေးမှာ မီးဖွားပေးခဲ့တာလေ။ တို့ တံငါသည်ဖြစ်ရတာက မဆန်းပြားဘူး မဟုတ်လား။ ဘမြိုင်က ပညာတတ်ဆရာဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ရင်တောင် ရွာမှာ လူထူးလူဆန်းဖြစ်နေဦးမယ်၊ ဘမြိုင် တံငါသည်ဖြစ်ခွင့်ရတာ တံငါသည်သားပေကိုး။ အမေကမွေး ပင်လယ်ကကျွေးဆိုရင်တောင် ဆိုလိုရတယ်မဟုတ်လား။ မိသားစု ဝမ်းရေးကို ပင်လယ်ကြီးက ကျားကန်ရှာဖွေ ကျွေးနေ၊ ပေးနေတာ ပဲလေ။ တို့ ပင်လယ်နားသားဖြစ်ရတာကိုက ကြီးမားလွန်းတဲ့ ဘုန်းကံကြောင့်ပဲထင်ပါရဲ့ တူမရယ်။ ပင်လယ်ကြီးရဲ့ ကျေးဇူး

တရားကတော့ ကြီးပါ။ တို့မမိလိုက်တဲ့ ဘိုးဘေးစဉ်ဆက်ကတည်း ကပဲ စတင်စားသုံးခွင့်ရခဲ့ရတာ ပင်လယ်ကြီးလေ၊ နောင် ငါ့သားသမီး မြေးမြစ်တိကျွတ် တောက်တဲ့ကအစ ပင်လယ်က ကျွေးဦး၊ ပေးဦးမှာပဲ။ ဒါကြောင့် တို့က ပင်လယ်ထဲမှာ ရုန်းကန် နေရတဲ့ ပင်လယ်ကျွဲဘဝကို ပျော်နေတာထင်ပါရဲ့၊ ပင်လယ်ကို ချစ်သလောက် တံငါသည်ဘဝကို မက်မောရတာ” ဟု ဘကြီးမြိုင်က ဆိုခဲ့ပြန်၏။ အရှိအတိုင်း အန်ထုတ်သလို ပြောဆိုတတ်၏။ ဟောဟောခိုင်းခိုင်းပင်။

ဘကြီးမြိုင်မှာ မဇင်ရွာမှ အတွေ့အကြုံများသော ရှေ့မိ နောက်မိ တံငါအိုကြီးဖြစ်ပါ၏။ ဘကြီးမြိုင် ကြားနာခဲ့ဖူးသော ဘိုးဘေးလက်ထက်က ပင်လယ်ပြာနှင့်တံငါသည်များ အကြောင်းစုံ ရှိ၏။ ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန် နစ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ဖူးသော ကျွန်းပျက်များအကြောင်း၊ မနက်ရေပြင် ညနေဘက် ကနုကမာ သန္တာကျောက်တန်းပေါ်နေခဲ့သည်ဟူသော ပင်လယ်တွင်းမှ မျက်လှည့်လိုလို ဖြစ်ပျက်စုံအကြောင်းတို့ကို ဘကြီးမြိုင်ပြောပြတတ်၏။ စုန်းပညာ၊ မှော်ပညာဆန်သော ပင်လယ်၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲသည့် အချက်များ၊ ရေသူမတို့ဒဏ္ဍာရီ၊ တံငါသည်အတွက် ဇနီးသည်တို့၏ မရိုးနိုင်သောမျှော်လင့်ခြင်းနှင့် ပင်လယ်ကမ်းခြေ၊ ပရိယာယ် မာယာပြတတ်သော အပြောဝန်းကျယ်ရေပင်လယ်၏ လှည့်စား ဟန်တို့ကို ဘကြီးမြိုင်က ပုံပြင်လေးကို ပြောပြနေတတ်၏။ အမှန်တော့ ဘကြီးမြိုင်က တံငါသည်တို့ ပင်လယ်ဗေဒဘာသာရပ်ကို လက်ဆင့်ကမ်းအမွေအဖြစ် သားမြေးမြစ်တို့အား သင်ကြားပေး နေခြင်းလည်း မည်ပေ၏။ ဘကြီးမြိုင်ကတော့ တံငါသည်အတွက်

ပညာအရင်းအနှီးမှာ ယခုလိုအတွေ့အကြုံဟူသာ ရည်ညွှန်းဆိုခဲ့ဖူးပါ၏။

“သက်ကြီးစကား သက်ငယ်နား မှာကြားသင်ရာ ဘဝတက္ကသိုလ်ပင်လယ်ပြာ” ဟုလည်း ပင်လယ်၏နက်နဲသလောက် ကျယ်ဝန်းသော ဗဟုသုတတို့ကို ပေးဝေနေရင်း ဘကြီးမြိုင်က အသက်ရှင်နေရသည်သာ။ ဘကြီးမြိုင်ပြောကြားသော တံငါသည် အဖြစ်ကလည်း ရင်နှင့်စဖွယ် ရှိတတ်ပြန်၏။

“ဟော. . ကုန်းပေါ်ကလူနေမကောင်းဖြစ်ရင် ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်း၊ ဆရာဝန်ရှိတယ်၊ အသက်ကယ်ဖို့ ဆေးရှိတယ်၊ အဲ. . ပင်လယ်ကလူ ဘေးအန္တရာယ်ကြုံလို့ အသက်ဘေးနီးပြီဆိုရင် ဘာနဲ့မှကယ်ဆယ်လို့မရဘူးသိလား၊ ဒီအချိန်မှာ တံငါသည် အသက်ကို ဘေးလွတ်အောင် ကူညီနိုင်တာက သူသိထားတဲ့ ပင်လယ်ဗဟုသုတနဲ့ကျွမ်းကျင်မှုကသာ ဆေးနဲ့ဆရာဝန်ပဲ၊ တို့ရွာက ဘကြီးသောင်းလေ. . . ပင်လယ်ထွက်ရင်း အပူလေလှိုင်းမိတာ ချက်ချင်းကြီးဆိုတော့ ကမ်းဘက်ပြေးမကပ်နိုင်ဘူးလေ၊ ဒါနဲ့ လေသယ်ယူသွားတဲ့ဘက်ဆီ ငါးဖမ်းစက်လှေမျောပါတာမှာ လိုက်ပါ သွားရတာကွ၊ မူးလွန်းလို့ မစင်တောင် အန်ထွက်တယ်တဲ့၊ လှိုင်းကလူးတော့ လူက မူးတယ်လေ၊ မူးတော့ အန်ရတာ၊ နောက်ဆုံးမှာ အစာသစ်အိမ်ထဲက အစာတင်မကတော့ဘူး၊ အစာဟောင်းအိမ်ထဲက အစာတွေပါ ပါးစပ်က ပြန်အန်ထွက်တာ တဲ့လေ၊ မစင်တွေပေါ့၊ စဉ်းစားကြည့်စမ်း တံငါသည်တွေဘဝဆိုတာ ဇနီးသားသမီးကို ချေးအန်ထွက်အောင်ရှာကျွေးရတယ် ဆိုတဲ့ စကားက မှန်တယ်မဟုတ်လား၊ တို့ဘကြီးသောင်းစကားပေါ့ကွာ” ဘကြီးမြိုင်စကားလေးက ဝမ်းနည်းဟန်ပါနေ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်များကို ရွေးထုတ်ပြပါရစေ။ အမေက မွေးပေးသည်၊ ပင်လယ်တွင်ရှာစားခွင့်ရသည်ဟု မဆို၊ ‘အမေကမွေး ပင်လယ်ကကျွေး’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဒေသခံတို့ သွယ်ဝိုက်ဆိုတတ်ကြ၏။

ပင်လယ်တွင်းမှာ ဘဝဝမ်းစာရုန်းကန်နေကြသော တံငါသည်ဘဝကို ‘ပင်လယ်ကျွဲများ’ ဟု ဒေသခံတို့ ခိုင်းနှိုင်းတတ်ကြ၏။

ဒေသစကားတွင် အရှိအတိုင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောတတ်သည်ကို ‘အန်ထုတ်သလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြ၏။

ဒေသစကားတွင် တံငါသည်တို့ လက်တွေ့အတွေ့အကြုံ ပြောခြင်းကိုပင် ‘တံငါသည်ပညာ အရင်းအနှီးပေးသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြ၏။

ပင်လယ်၏အကြောင်းကား နက်နဲမှုပုံစံ ကျယ်ဝန်းသည် ဟူသော ဆိုစကားကို ‘တက္ကသိုလ်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြပြန်၏။

တံငါသည်များ မူးဝေလွန်းရာ အစာဟောင်းအိမ်မှ အစာများပင် ပါးစပ်မှ ပြန်အန်ထွက်ရသည်ကို ‘ချေးအန်သည်’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့ကြ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ဆက်ပြောနေပြန်၏။ သူ့သားအကြီးကောင် ငလွန်း ငါးဖမ်းထွက်ရင်း မုန်တိုင်းမိခဲ့စဉ်ကအကြောင်းပင်။ ကံကြီး၍မသေဘဲ ပြန်တွေ့ရသော ငလွန်းက ရေလှိုင်းကြား ချေးအန်အောင် မူးဝေခဲ့ရကြောင်းကို ဖခင်အား ပြောခဲ့ပါ၏။ တံငါသည်ဘဝ၏ ဝမ်းနည်းစဖွယ်ပုံရိပ်တစ်ခုပင်တည်း။

“ဒီလိုတူမရေ... တံငါသည်ဘဝဆိုတာလေ ရေထဲက ငါးကို ဆယ်ယူရောင်းချပြီး အသက်မွေးရတာဆိုတော့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်က လွယ်ကူတယ်လို့ထင်ရတယ်နော်၊ ဒါပေမဲ့လေ... ပင်လယ်ပြင်ကျယ်ကြီးထဲမှာ သဘာဝဘေးဒဏ်၊ မုန်တိုင်းနဲ့ကြုံရင်တော့ အန္တရာယ်သိပ်ကြီးတာလေ၊ အသက်ကို ပင်လယ်မှာစတေးခဲ့ရတဲ့ တံငါသည်တို့ရွာသားတွေက အများသား၊ ရွာမှာလေ တကယ်လို့ မသေဘဲအသက်ရှင်ကျန်ရစ်ခဲ့ရင်တောင် သေလုမျောပါး ဒုက္ခတွေပင်လယ်ဝေပြီးမှ သေဘေးက လွတ်မြောက်တာကွယ့်၊ ဒါကို တံငါသည်တွေ ပြောစမှတ် စကားလေးရှိတယ်တူမရဲ့၊ မုန်တိုင်းလေထန်ရင်... ဒီရေလှိုင်းသန် တယ် (ကြီးမားတယ်ပေါ့) ဒီရေလှိုင်းလူးရင်တော့ တံငါသည်တွေ မူးမေ့လေတော့ ချေးအန်အောင်လူးလိမ့်ရတယ် ဆိုစကားပဲလေ၊ ဘကြီးမြိုင်သား ငလွန်း ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်လေး တူမကိုပြောပြ မယ်နော်၊ မုန်တိုင်းမကျမီတစ်ရက်အလိုကပေါ့၊ ငလွန်း ငါးအုပ်စု ကြီးတစ်စုနဲ့ တွေ့ခဲ့တာလေ၊ ငါးတွေသဘာဝက ဆန်းပြားတယ် တူမရဲ့၊ တစ်ခါတလေ ငါးအုပ်စုကြီးကလေ ဖျာလိပ်ကြီးလို လုံးထွေးပြီးမှ ရေစီးအတိုင်းမျောပါကျက်စားနေလေ့ရှိတာကွယ့်၊ တံငါသည်ဘဝမှာလေ အခုလို ငါးအုပ်စုလိုက်ကို ငါးဖျာလိပ်ကြီး လို မြင်ရရင် သိပ်ပျော်တာနော်”

တစ်ရက် ငလွန်းကလည်း ပိုက်သိမ်းပြီး လှေနဲ့ကမ်းစပ် ပြန်ဝင်အလာမှာ ပင်လယ်ထဲမှာ ငါးအုပ်စုကြီး ဖျာလိပ်လို ရေစီးအတိုင်း သွားလာကျက်စားနေတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်လေ၊ ငလွန်းက ငမိုးသီးအုပ်စုကြီးထင်လိုက်တယ်ပေါ့။ နေဝင်ချိန်မှာ

အကြေးရောင်တလက်လက်ထနေတဲ့ ငါးအုပ်စုမည်းမည်းဆိုတော့ ငလွန်းဝမ်းသာသွားတယ်။ နောက်နေ့မှ ဒီငါးအုပ်ဆီ ပိုက်ဆွဲ လိုက်မယ်၊ ကမ်းနဲ့သိပ်ဝေးဝေးရောက်မှာ မဟုတ်ပါဘူးလေလို့ တွေးဆထားပြီး ပိုက်သိမ်းလိုက်တယ်တဲ့။

ညဘက်မှာပဲ မုန်တိုင်းသတိပေးသတင်းကြေညာခဲ့တယ်၊ ငလွန်းကတော့ ငါးအုပ်စု ဖျာလိပ်ကြီးကို မြင်ခဲ့ရလေတော့ လောဘစိတ်တက်နေခဲ့တယ်လေ၊ ဒါနဲ့ မနက်စောစော၊ ပိုက်ချ ထွက်ရင်တော့ မုန်တိုင်းဘေးလွတ်တန်ကောင်းပါရဲ့၊ “ကြောက်ရင်လွဲ ... ရဲမင်းဖြစ်” သဘောတွေေးပြီး အရဲစွန့်ပြီး ထွက်ခဲ့တာပေါ့။ ပိုက်အကူဆွဲသားလေးယောက်ပါ ပါခဲ့တယ်လေ... ဒီလိုနဲ့ ကမ်းနဲ့ ဝေးဝေးရောက်သည်အထိ ငါးအုပ်စုကြီးကို မမြင်ရလေတော့ ငလွန်း လောဘစိတ်နဲ့ ကမ်းဝေးအထိ ထွက်ခဲ့တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သူ့အတွက် ကြမ္မာဆိုးစတင်ဝင်လာခဲ့ချိန်မှာပဲ မော်တော်လေးကို ကမ်းပြန်ကပ်ဖို့ ငလွန်းကြိုးစားခဲ့တာ မရဘူးလေ... ပထမဆုံး ဆွယ်လေမှာတင် မော်တော်စက်ကလေးရပ်ပြီး ဒီရေလှိုင်းဆွဲရာ လူးလိမ့်ပါသွားရရှာတယ်။ မုန်တိုင်းလေဆွဲရာနောက် လှေကလေး ပါသွားလိုက်တာ ဆန်ကောထဲ ဆီးသီးထည့်လို့မ့်သလိုပဲနေမှာပေါ့ တူမရေ” ဘကြီးမြိုင်က စကားရပ်နားရင်း ရေငုံလိုက်၏။ ပြီးမှ စကားဆက်၏။

“မုန်တိုင်းလေထန်ရင် ဒီရေလှိုင်းဘောင်ဘင်ဆန်တာ ပင်လယ်ရဲ့သဘာဝလေ၊ ဒီတော့ ငလွန်းတို့လှေထိုးသားတွေခမျာ လှိုင်းလူး၊ လေထန်ကြားမှာ လူးလိမ့်နေတာပေါ့၊ ကုန်းပတ်ပေါ်မှာ မူးဝေအော့အန်ရင်း စက်လှေပေါ်မှာ လေကြောင်းအတိုင်း စုန်လိုက်၊

ဆန်လိုက် မျောပါနေရတာလေ။ ဒီတော့ စားထားတဲ့ထမင်းဟင်း ဆီက အော့အန်ထွက်လာတဲ့အန်ဖတ်၊ ချဉ်ဖတ်တွေကြားမှာ နံနံ စော်စော်နဲ့ လူးလိမ့်နေရတာ သုံးလေးရက်ကြာခဲ့တယ်လေ။ လူက မသေပေမယ့် ရှင်လျက်ကနေ အသက်လုနေရတဲ့ ကာလအချိန် ဆိုတာမျိုးကို ငလွန်းပြောပြသလို ဘကြီးမြိုင် ပြောပြမယ်တူမရေ”

“ငလွန်းခမျာ မော်တော်စက်ပျက်တော့ လေထန်လှိုင်းကြီး ကြားမှာ မော်တော်သေးသေးလေးမို့ စက္ကူလှေလေးလို ပေါ့ပါး သလောက် အပြေးအလွှားမျောပါနေရတာတော့ပေါ့။ ဒီတော့ ငလွန်းတို့တစ်တွေ မူးလွန်းလို့ ခေါင်းထောင်ဖို့နေနေသာသာ၊ ကုန်းပတ်ပေါ်ကနေ ရေထဲပြုတ်မကျအောင်တောင် သစ်သားတန်းကို ဆွဲထားရတာတဲ့လေ။ ငလွန်းခမျာ အရင်ဆုံး မူးလွန်းတော့ အော့အန်တယ်လေ။ အိမ်ကစားလာတဲ့ လိပ်ဥနဲ့နံတဲ့ ထမင်းတွေ ပြန်အန်ထွက်တာ၊ လူခန္ဓာကလည်း ထမင်းဟင်းအန်ဖတ်ကြား လူးလိမ့်နေရတာ တစ်ရက်၊ တစ်ညလုံးပဲလေ။ မုန်တိုင်းလေဝင်ဆောင့် လိုက်တိုင်း ဒီရေလှိုင်းက ဝုန်းဒိုင်းကြဲပက်လိုက်ပြန်တော့ ရေကစို၊ လူကမူးပြီး အော့အန်ရတာ ဗိုက်ခေါက်နာသည်အထိ နာနေ ခဲ့ပြီပေါ့။ ဒီရေလှိုင်းရိုက်လေတိုင်း ခါးအောင်ငန်တဲ့ရေတွေ ပါးစပ်ထဲ ဝင်တာကြောင့် ထပ်ထပ်အန်ရတာလည်း ငလွန်းအဖို့ သေလောက် အောင် ပင်ပန်းခဲ့တယ်လေ။ ငလွန်းလည်း အန်ရလွန်းတော့ လူက မြော့မြော့လေးပဲ လှေပေါ်ကျန်ရစ်ရတာပေါ့။”

ဒါပေမဲ့ မုန်တိုင်းလေက မစဲသေးဘူးလေ။ လေလာတိုင်း မူးဝေအော့အန်ရတာဆိုတော့ အစာအိမ်မှာ အန်စရာ အဖတ်ရော၊ အရည်ရော မကျန်ရစ်အောင် အန်ထွက်ခဲ့ပြီးပြီလေ။ နောက်တစ်ချိန်

လှိုင်းလေအလူးမှာလေ။ ငလွန်း မူးဝေလွန်းတော့ အော့အန်ချလိုက် တာမှာ မစင်တွေတောင်ပါလာတယ်။ အစာဟောင်းအိမ်က မစင် ပျော့ပျော့တွေပါ ပါးစပ်က အန်ထွက်လာချိန်မှာတော့ ငလွန်း ခေါင်းမထူနိုင်တော့ဘူးလေ။ ရွံရှာနေဖို့နေနေသာသာ အသက်ကို ဖုတ်လှိုက်ဖုတ်လှိုက် ရှူနေရချိန်ဆိုတော့ ဒုက္ခနဲ့သောကရှိသမျှ လည်စင်းခံနေရတာတယ်လေ။ နောက်သုံးလေးချိန်မှာတော့ ငလွန်း ပါးစပ်က စမြင်တုံးတွေပါလာခဲ့တယ်။ ငလွန်းကတော့ စမြင်းပါပါ၊ ချေးပါပါ၊ သေးပါပါ။ အသက်ပါသေသေဆိုပြီး စိတ်ကိုလျှောထား ရင်း အသက်ရှင်ရင်း လှဲနေခဲ့တာလေ။ မစင်တွေကုန်တဲ့အထိ ပါးစပ်က အန်ထွက်ရတာ အခါခါဆိုတော့ ငလွန်းခမျာ ပါးစပ်က ချေးစော်နံသလောက် အန်ဖတ်နဲ့ကိုယ့်မစင်တွေကြားမှာ လှိုင်းလေ လူးတိုင်း လူပါလူးလိမ့်မျောပါနေရတာပေါ့။ ငလွန်းအသက်ရှင် ပေမယ့် လူကလှုပ်နိုင်တဲ့အားမရှိလေတော့ဘူးလေ။ လေငြိမ်သွားခဲ့ပြီ။

ငလွန်းခမျာ ခုလိုပုံစံနဲ့ မုန်တိုင်းကြား သုံးရက်တိတိ မျောပါ သွားရတာ၊ နောက်ဆုံးအန်စရာမရှိတော့ ဗိုက်ထဲကလေတွေပဲ အန်ထွက်နေရတာပေါ့။ နေ့ဆို အလင်းမြင်လာလိုက်၊ ညဆို မှောင်သွားလိုက်နဲ့ ပင်လယ်ထဲမှာ သုံးရက်ကြာ မျောပါနေခဲ့တယ် လေ။ ငလွန်းတို့လှေထိုးသားအားလုံး အစာငတ်၊ ရေငတ်ကြားမှာ လက်ကျန်အသက်မျှင်မျှင်လေးကို ဖုတ်လှိုက်ရှူရင်း လှေဆွဲရာ လိုက်ပါမျောသွားနေရာက ငလွန်းသတိလစ်သွားခဲ့ရပြီ။

သုံးရက်မြောက်ညမှာတော့ အိန္ဒိယကမ်းခြေက မီးလက်လက် လေးတွေကို စမြင်လိုက်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်သူမှ မလှုပ်နိုင်လေ ဘူးပေါ့။ ဒီအချိန် ငါးဖမ်းသင်္ဘောကြီးတစ်စင်းကတွေ့လို့ ငလွန်းတို့

ကယ်ဆယ်ခံလိုက်ရတာ၊ ဒီကြားထဲ လေထိုးသားဘကြီးထွေးနဲ့ ငွေ့တို့နှစ်ယောက်မှာတော့ အသက်မရှိတော့ဘူး၊ သေနေတာတွေ့ခဲ့တယ်လေ၊ ငလွန်းတို့သုံးယောက်ကို အိန္ဒိယငါးရှာသမားတွေက ကယ်ဆယ်ပြီး ဆေးရုံပို့လိုက်ကြတယ်၊ ဆေးရုံပေါ်မှာ အစာနဲ့ဆေးဝါးကုသမှုခံယူရချိန်မှာတော့ ငလွန်းပြန်သတိရလာခဲ့တယ်၊ ဒါနဲ့ပဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာသံရုံးဝန်ထမ်းတွေ လာရောက်ခေါ်ငင်ပြီး ငလွန်းတို့ကို ရန်ကုန်ပြန်ပို့ခဲ့တာ၊ ကူညီသူတွေကျေးဇူးနဲ့ပဲ ငလွန်းဘကြီးမြိုင်ဆီ ပြန်ရောက်လာခဲ့တာလေ။

တူမရေ... ငလွန်းမှာလေ ဘကြီးမြိုင်မွေးပေးတဲ့ အသက်ထက် ကျေးဇူးရှင်တွေကယ်ဆယ်ခဲ့တဲ့ အသက်ပဲကျန်ရစ်တာလေ... ဒါကို ငလွန်းက သားတွေကို ဆုံးမစကားဆိုတယ်ကွယ့်၊ ‘ငါက ချေးအန်အောင်တောင်ရှာကျွေးခဲ့ပြီးပြီ... နင်တို့က မိုက်လုံးကြီးပြီး နေကြတုန်းပဲလား’ လို့ မကြာခဏဆုံးမတာလေ၊ ဘကြီးမြိုင်က ပင်လယ်ရနံ့ပါသော ဇာတိမြေစကားနှင့်ဆိုခဲ့လေ၏။ ဘကြီးမြိုင်က ပြောရင်း သက်ပြင်းမှုတ်ထုတ်နေသလောက် ကျွန်မပင် အသက်ရှူမေ့လောက်အောင် ဝမ်းနည်းသလို ခံစားနားဆင်နေရလေ၏။ ငလွန်းက တံငါသည်တို့ဘဝ၌ ဘေးအန္တရာယ်ကြားတွင် ဒုက္ခပင်လယ်ဝေသည့် ပုံရိပ်စစ်စစ်ကိုပြခဲ့သည်ပင်။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားစက်များ ရွေးထုတ်ပြပါရစေ။

ကျွန်မက ငါးများ အုပ်စုလိုက် ရေစီးအတိုင်း မျောပါ ကျက်စားနေသည်ကို ဖျာလိပ်ကြီးလို၊ မုန်တိုင်းအကြား ငါးဖမ်းလှေသေးသေးလေးမျောပါ ပေါ့ပါးနေရှာသည်ကို ပင်လယ်တွင်း၌ စက္ကူလှေလေးလိုဟု ဥပမာအလင်္ကာများစွာနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။ ဆီးသီးဆန်ကောထဲထည့်လို့မသလိုဟုလည်းဆိုခဲ့ပါ၏။

ဘကြီးမြိုင်က တံငါသည်ဘဝတွင် အန္တရာယ်ကြား၌ အသက်ကိုစတေးရ၏။ လှိုင်းလေကြား ချေးအန်အောင် ရှာကျွေးရသောထမင်းဟင်းဟု အတိဿယဓုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။ တံငါသည်ဘဝ၏ ဝမ်းနည်းစရာဘဝပုံရိပ်စစ်ဟုလည်း တင်စားပြပါရစေ။

ပင်လယ်စုန်း

“ဘကြီးမြိုင်... ပင်လယ်ထဲမှာလေ စုန်းတောက်သလို မီးသီးကြီးတွေ နိမ့်လိုက်၊ မြင့်လိုက်မြင်ရတယ်ဆိုတာကော ဘကြီးတွေဖူးလား၊ တချို့က ပင်လယ်စုန်းခေါ်တယ်၊ မပြုစားတတ်ဘူးဆို” ကျွန်မက ဘကြီးမြိုင်ကို တမင်တကာ မေးခွန်းထုတ်ရင်း မေးမြန်းနေမိ၏။ ဘကြီးမြိုင်က ဆို၏။

“တူမရေ... ပင်လယ်ပြင်မှာဆို ရေပြင်အထက်နေရာတွေမှာ တစ်ခါတစ်ရံ မီးပွင့်လေးတွေ လက်ခနဲလက်ခနဲလောက်ပဲ ဘကြီးမြင်ဖူးတာ၊ စုန်းတောက်သလို နိမ့်မြင့်တက်ကျရှိနေတဲ့ မီးသီးကြီးကိုတော့ ဘကြီးမြိုင် မတွေ့ခဲ့ရဘူးကွယ့်၊ အမှန်တော့ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက်မှာ မီးစုန်းဓာတ်လေးတွေရှိနေကြတယ်၊ အမှောင်မှာ မကြာခဏ လင်းတတ်တာ ဒီသဘာဝကွယ့်၊ ခုလို မီးပွင့်လေးတွေ စုစည်းမိရင်လည်း မီးသီးလို လှုပ်ရှားနေတာတွေ ရှိတတ်တယ်ကွယ့်၊ ဒါကိုပဲ ပင်လယ်ထဲမှာ စုန်းကဝေပညာရှင်တွေ တန်ခိုးပြိုင်ကြသလို ပြောဆိုကြတာတွေက မမှန်ဘူးတူမရဲ့၊ လူတွေစိတ်ဝင်စားအောင် ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန်ပြောကြတာလေ၊ အမှန်တော့ တူမရေ... သည်ရေပြင်ကြီးမှာက အပူအအေး

မညီမျှတဲ့ သဘာဝဖြစ်စဉ်လေးတွေရှိတတ်တယ်။ အောက်ခြေကြမ်းပြင် အနိမ့်-အမြင့်၊ အတက်-အကျ ရှိတတ်တယ်။ ဒါကိုပဲ မျက်စိမှာမမြင်ရလေတော့ ပင်လယ်ကြီးက လှည့်စားတယ်။ ပရိယာယ်မာယာပြုတယ်လို့ ဆိုကြတာပေါ့။ ပင်လယ်ပြင်ကြီး သဘာဝမှာ မထင်မှတ်ဘဲ ပေါ်ပေါက်လာတတ်တဲ့ လေဘေးနဲ့ ရေဘေးအန္တရာယ်က အမြဲတမ်းရှိသကွယ့်။ ဆိုကြပါစို့. . ပင်လယ်ဝေတယ်ဆိုတာ တူမကြားဖူးတယ်မဟုတ်လား၊ ပင်လယ်ပြင်မှာ လေရှေ့ပြေးနိမိတ်မထင်ဘဲ လေပူလှိုင်းတိုက်လို့ ပင်လယ်တွင်းက ရေတွေ ချက်ချင်း မြင့်မောက်တက်ကြွလျှံကျသလို ဒီရေတက်တတ်တာကို တို့အဘိုးကိုယ်တိုင် တွေ့ရဖူးတာ၊ ပြီးတော့လေ ရေအောက်ကြမ်းပြင်က မညီညွတ်ဘူး၊ ပြတ်ရွေ့ကြောင်းဖြစ်ပြီး လှုပ်ရှားတတ်တယ်။ ရေအောက်ကြမ်းပြင် နိမ့်ရင်ဖြစ်စေ၊ မြင့်ရင်ဖြစ်စေ ဆူနာမီခေါ်တဲ့ ပင်လယ်ရေလှိုင်းကြီးတွေက ရေပြင်ပေါ်မှာ ဂယက်ထတတ်တာလေ၊ ဒါလည်း အမှတ်မထင် ပင်လယ်မှာ ဖြစ်နိုင်တာပဲ”

တူမရေ. . ပင်လယ်ထဲမှာ အပူမုန်တိုင်းဖြစ်တော့မယ်၊ လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်းလေးရှိနေခဲ့ပြီဆိုရင် လေတွေက အဘက်ဘက်က တိုးဝင်တိုက်ခတ်လာကြတာကွယ်။ လေတိုက်ရင် ပင်လယ်ရေလှိုင်းက ချက်ချင်းကြီး ထကြွတာ၊ လေထန်လှိုင်းကြီး ဖြစ်လာကရော။ ဒီလိုကြုံရရင် တံငါသည်တွေအသက်ဆိုတာ သေဘေးအရမ်းနီးတာနော်။ ဒါတွေကိုပဲ ပင်လယ်ကြီးက နတ်ကြီးတယ်ဆိုကြတာပေါ့။ အမှန်တော့ ပင်လယ်သဘာဝက အပူ-အအေး၊ ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်စပ်နေရတာလေ။ ပင်လယ်မှာ နေသာ

နေတိုင်း ဘေးကင်းတယ်လို့ တရားသေမှတ်လို့မရဘူးကွယ်။ ဒါက ဘိုးဘေးတံငါသည်ကြီးတွေ ထားရစ်တဲ့စကားလေ” ဘကြီးမြိုင်က ရှင်းပြခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက် ပျားရည်စက်စကားလေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ပင်လယ်ကြီး၏ ဆန်းပြားသော သဘာဝဖြစ်စဉ်ကို တံငါရွာများက ‘လှည့်စားသည့်၊ ပရိယာယ် မာယာများသည့် ပင်လယ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိပါ၏။

အပူလွန်ကဲမှုကြောင့်ဖြစ်လာသော လေကို ဒေသခံတို့က ‘လေပူလှိုင်း’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းခဲ့တတ်ကြ၏။

ပင်လယ်တွင် အန္တရာယ်ကျရောက်တတ်သည်ကို ဒေသခံတို့က ‘ပင်လယ်တွင် နတ်ကြီးသည်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးဖွဲ့ဆိုတတ်၏။

ကျွန်းညိုညို

ဘကြီးမြိုင်က ကမ်းနားတွင်ထိုင်ရင်း ပင်လယ်ရေတွင်းမှာ ထီးထီးကြီး စိမ်းစိုစိုရှိနေသော ကျွန်းညိုညိုလေးကို လက်ညှိုးညွှန်ပြနေ၏။

“တူမကြီးရေ. . . ဟောဟို အဝေးကကျွန်းလေးကို ညိုမှိုင်းမှိုင်းစိမ်းစိမ်းစိုစိုလေးလို မြင်နေရတယ်မဟုတ်လား၊ ဘယ်လောက်လှပတဲ့ ကျွန်းညိုညိုလေးလဲ၊ မြင်တယ်နော်၊ ဒီလို ကျွန်းလေးတွေက တစ်ခါတစ်ရံ ဒဏ္ဍာရီဆန်ဆန် ရေအောက်မှာ နစ်မြုပ်ပြီး ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရတဲ့အကြောင်းလေးတွေ ရှိတယ်ကွယ်။

ဘကြီးမြိုင်ရဲ့ အရိုးလေးဒေါ်ပန်းမြမယ်ပြောပြတဲ့ ပန်းတင်းကျွန်း ပျက်စီးသွားရတဲ့အကြောင်းလေး နောက်မှ ဘကြီးပြောပြမယ်။ ဒီနေ့ ပင်လယ်ပြင်ရဲ့အလှအပကို တူမ ခံစားကြည့်လိုက်စမ်းပါ။

နေမင်းရဲ့ အလင်းရောင်ခြည်တန်းဝင်းဝင်းလေးက ရေလွှာလှိုင်း တွန့်တွန့်ပြေးလေးတွေပေါ်မှာ ပြေးလို့လွှားလို့၊ အလင်းရောင် ကြပက်ထားတဲ့ ကောင်းကင်ယံဆီက တိမ်ပြာပြာ၊ ပင်လယ်ရေပြင်က ပြာပြာ၊ အလင်းတန်းက ဝါရွှေရွှေ၊ ဒီကြားထဲမှာ လေပြည်လာတိုင်း ဒီရေလှိုင်းဂယက်လေးတွေက ငွေဘော်ကြယ်လို လှိုင်းပုခက်လွှဲ နေလေရဲ့။

ပင်လယ်နက်ဘက်က ဒီရေလှိုင်းခေါင်းစိမ်းလေး အလိုလို ခေါင်းပြူလာခဲ့ပြီ။ ကမ်းဘက်ဆီ တရွေ့ရွေ့ဝင်ရောက်လေတော့ ဝုန်းခနဲ လှိုင်းခေါင်းချိုးရောလေ။ ကမ်းစပ်သဲသောင်နားမှာကတော့ လှိုင်းချိုးချိန်မှာ လှိုင်းဇာပဝါဖြန့်ခင်းလိုက်သလို ဖွေးဖွေးလှုပ် လှိုင်းလေးတွေက အမြှုပ်တစ်စီနဲ့ တပြန့်တပြော၊ ပင်လယ်ရေပြင် ထက်မှာတော့ လေပြည်လာတိုင်း လှုပ်ယမ်းတဲ့ လှိုင်းကြက်ခွပ်လေးတွေနဲ့ ရေသင်ဖြူးခင်းထားသလိုလေ။ ဒါတွေက ပင်လယ်ပြင်နဲ့ လှိုင်းတို့ရဲ့ နေ့စဉ်မြင်နေကျအလှတရား။ လှိုင်းခေါင်းကွဲပြီးရင် နောက်တစ်လှိုင်း ဆင့်လာတတ်တာလည်း ပင်လယ်သဘာဝပဲလေ။ အေးရိပ်ထင်တဲ့ အလှတရားလို့ ခြုံဆိုရတယ်နော်၊ ကြည့်စမ်းပါ တူမကြီး။”

ဘကြီးမြိုင်က ပင်လယ်ဘက်ကြည့်ရင်း၊ ပင်လယ်အလှကို ချီးမွမ်း ခန်းထုတ်ရင်း တွေးနေပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်လေးများ စုဆောင်းပြပါရစေ။

ဒီရေလှိုင်းဖြစ်လာသည်ကို ‘လှိုင်းခေါင်းစိမ်းလေး အလိုလို ခေါင်းပြူလာခဲ့ပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုခဲ့ပါ၏။

အလင်းရောင်ကျရောက်နေသော ပင်လယ်ကို ဒေသစကား နှင့် ‘အလင်းရောင်ကြပက်ထားသည့်ပင်လယ်’ ဟု အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

လှိုင်းလေးများ ဘက်ပေါင်းစုံမှ လေတိုက်၍ ကြက်ခွပ်သလို ထောင်ထနေသည်ကို ‘လှိုင်းကြက်ခွပ်’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းထားခဲ့ပါ၏။

လှိုင်းလေးများ ဟိုဘက်သည်ဘက် လှုပ်ယမ်းသည်ကို ‘လှိုင်းပုခက်လွှဲသလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုထား ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် လှိုင်းချိုးသည်ကို ‘လှိုင်းခေါင်းချိုးသည်’၊ လှိုင်းကွဲသွားသည်ကို ‘လှိုင်းခေါင်းကွဲသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် လူကဲ့သို့ တင်စားဆိုလေ့ရှိပါ၏။

ရေပြင်လွှာညီညာသော်လည်း လှိုင်းကြက်ခွပ်လေးများ ကြောင့် ‘ရေသင်ဖြူးခင်းထားသလို’၊ လှိုင်းချိုးချိန်တွင် ဖွေးဖွေးလှုပ် လှိုင်းများ ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်ထွန်းသည်ကို ‘လှိုင်းဇာပဝါခင်းသလို’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ရပါ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ရေထဲရှိကျွန်းများ ပျောက်ကွယ်တတ်သည်၊ ဘွားခနဲ ရေထဲမှာ ကျွန်းပေါ်လာတတ်သည် ဆိုစကားလေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်မကိုယ်တွေ့လေးပြောပါရစေ။ တစ်ရက် မောင်တောမြို့တွင် ကျွန်မ ဆရာမတာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်က ကနုကမာလာပို့သူ တပည့်မလေးက ဤသို့ပြောခဲ့ဖူးပါ၏။

“ဆရာမရေ... မြို့ဟိုဘက်ရွာလေးနားမှာ ပင်လယ်ထဲက ကနုကမာသန္တာကျောက်တန်းကြီးတစ်ခု ညဘက်မှာ ဘွားခနဲ ပေါ်လာတာတဲ့၊ ဒါနဲ့ ကျွန်မအဖေတို့အုပ်စု စူးဆောက်တွေနဲ့ သွားပြီး ကျောက်တန်းက ကနုကမာတွေထုပြီး ဆရာမစားဖို့ လာပို့တာပါ။ အကောင်ကြီးတွေပေါ့၊ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်ပြားလောက် တောင်ကြီးတယ် ဆရာမရဲ့၊ ကျောက်တန်းကြီးကလေ အပေါ်ဘက် တရွေ့ရွေ့တက်လာတာတဲ့၊ အဖေကပြောဖူးတယ်၊ ဟိုးအရင်က ရေပြင်ကြီးမှာ တစ်ရက်ကျတော့ သန္တာကျောက်တန်းကြီး ဘယ်အချိန်ပေါ်နေမှန်းမသိကြဘူးတဲ့လေ၊ ရွာကလူတွေက မိုးလင်းတော့မှ အထူးအဆန်းတွေ့ရတဲ့ ကျောက်တန်းကြီးဆိုမှာ ကနုကမာ ကောင်လေးတွေ အားကြီးပါတာနဲ့ ကနုကမာထုဖို့ အဖေတို့ သွားထုကြတာလေ၊ ဒီတစ်ရက်နှစ်ရက်တော့ အမေတို့ ဝင်ငွေကောင်းရမှာပေါ့ ဆရာမရဲ့၊ ခုလို သန္တာကျောက်တန်း ဘွားခနဲပေါ်လာတာမျိုး တစ်ခါမှမတွေ့ဘူးတဲ့အမေက ‘ဘုရားပေးတဲ့လက်ဆောင် ထင်ပါတယ်’ လို့ပြောတယ် ဆရာမရဲ့၊ ဟင်းဟင်း”

ကျွန်မတပည့်မလေး ပြောခဲ့ဖူးပါ၏။ ဘကြီးမြိုင်ပြောသလို ကျွန်းညိုညိုပျက်စီးတတ်သလို တစ်ခါတစ်ရံ ရေအောက်မြေလွှာ အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးနှင့် မြင့်တက်လာတတ်၍ သန္တာကျောက်တန်းများ ယခုလို ချက်ချင်း ဘွားခနဲပေါ်လာတတ်ခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်လေး ရွေးထုတ်ပြပါရစေ။

သန္တာကျောက်တန်း ဘွားခနဲပေါ်လာခြင်းကို ဒေသခံတို့ သဘောတွင် ‘ဘုရားပေးသောလက်ဆောင်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် ဆိုထားကြပြန်၏။

ပင်လယ်နှင့် ရှေ့ပြေးနိမိတ်များ

ဘကြီးမြိုင်က အပြောကျယ်ကျယ် ရေပင်လယ်ပြာကြီး၏ မမြင်ရသောအကြောင်းတရားများကို ပြောဆိုနေပြန်၏။

“တူမရေ... ပင်လယ်ရေပြင်ထဲမှာလေ အပူ-အအေးက မညီမျှဘူး၊ နေရောင်နဲ့ထိတွေ့နေရတဲ့ ရေအပေါ်ပိုင်းက ပူလွန်းတယ်၊ အောက်ခြေ ကမ်းခြေပိုင်းမှာ အရမ်းအေးနေတတ်တာတွေက တံငါသည်တွေ မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်ဘူးလေ၊ ဒါပေမဲ့ ဒီလို အပူ-အအေး မညီခဲ့ရင် ပင်လယ်ဝေတတ်တယ်တဲ့၊ တို့ဘိုးဘေးတွေ ဆိုထားကြတာ၊ အပူလှိုင်းတွေကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်တဲ့လေ၊ အဲ... ကုန်းမြေနိမ့်မြင့်လှုပ်ရှားတာကနေ ဆူနာမီရေလှိုင်းကြီးတွေလည်း ဖြစ်ထွန်းလာတာတဲ့လေ၊ ရေအောက်ကုန်းမြေဆိုတော့လည်း တံငါတွေမျက်စိနဲ့မြင်ရဖို့ ခဲယဉ်းတယ်မဟုတ်လား။

ဒါပေမဲ့ တစ်ခါတစ်ရံ ပင်လယ်ကြီးမှာ ထူးဆန်းတဲ့သဘာဝ ဘေးတွေ ဖြစ်ပေါ်တော့မယ်ဆိုရင် ရှေ့ပြေးနိမိတ်လိုပြသတတ်တဲ့ ရေသတ္တဝါလေးတွေ ရှိတယ်တဲ့လေ။ ဒါတွေက ပင်လယ်တွင်းမှာ နေတဲ့ ကဏန်း၊ လိပ် စတဲ့ တွားသွားသတ္တဝါလေးတွေပေါ့၊ သူတို့တွေက အသက်အန္တရာယ်လွတ်အောင် ကုန်းမြေပေါ် ပြေးတက်လာကြတယ်တဲ့လေ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် ပန်းတင်းကျွန်းဆီ မုန်တိုင်းကြီးမဝင်ခင် နှစ်ရက်အလိုမှာပေါ့။ ပင်လယ်တွင်းက ကဏန်းလေးတွေ သိန်းချီ၊ သန်းချီပြီး ရွာဘက်တက်လာခဲ့တာလေ။ ဒါဆိုရင် ရှေ့ပြေးနိမိတ်မကောင်းဘူး၊ ပင်လယ်မှာ ထူးခြားဖြစ်စဉ် ရှိလာနိုင်တယ်၊ တံငါသည်တွေ ဘေးအန္တရာယ်ရှိလာနိုင်တယ်လို့ တံငါအိုကြီးတွေက ယူဆခဲ့ကြတယ်လေ။ ဒီလို ပင်လယ်ရဲ့ ရှေ့ပြေး

နိမိတ်ထင်ရင် ရွာမှာ တံငါသည်တွေ ပင်လယ်မဆင်းဖို့ တားမြစ်ကြတယ်။ ဘေးရန်ကာကွယ်တာလေ။ ဒါကြောင့် ပင်လယ်မှာ မြင်ရတဲ့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်က တံငါသည်အသက်တွေကို ကာကွယ်နိုင်ရေးမှာ အရေးပါတယ်လေ” ဘကြီးမြိုင်က စကားပြောရင်း ရေနွေးယူသောက်၏။ ပြီးမှ စကားဆက်ပြန်၏။

“တူမရေ... ပင်လယ်မှာဖြစ်မယ့်ဘေးကို လူတွေက မျက်စိနဲ့မမြင်နိုင်ပေမယ့် ပင်လယ်ထဲနေတဲ့ ရေသတ္တဝါလေးတွေက ပင်ကိုယ်အသိ (intelligence) နဲ့ သိနိုင်တယ်တဲ့။ တို့ဘိုးဘေးတွေ အမှာစကားနော်၊ ဒါလည်း ပင်လယ်အတွက် နက်နဲတဲ့ ပင်လယ် ဗေဒသင်ခန်းစာတစ်ပုဒ်လို့ ဆိုလို့ရတယ်မဟုတ်လား၊ ပင်လယ်ဆိုတာ အပြောကျယ်တယ်။ ကမ်းမမြင် လမ်းမမြင် ကျယ်ပြောလွန်းတဲ့နေရာ၊ ရေပြင်နဲ့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းအဆုံးသာ မြင်နိုင်တဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ရေကွင်းပြင်မှာ တံငါတွေ ဝမ်းကျောင်းရတာလေ၊ ကမ်းဘယ်ဆီနေတယ် ဆိုတာတောင် မြင်ရဖို့ခဲယဉ်းတဲ့အချိန်မှာလေ၊ တံငါသည်တွေ လေဘေး၊ ရေဘေးကြုံရင် အသက်ဘေး အရမ်းနီးတယ်နော် တူမရဲ့၊ ပင်လယ်ဆိုတာ အမှားခံလို့မရတဲ့နေရာ၊ မှားရင်အသက်နဲ့လဲ ရတယ်မဟုတ်လား၊ ကံကောင်းလွန်းမှသာ ငတ်ပြတ်ပြီး လှေနဲ့ မျောပါ။ ကယ်ဆယ်သူတွေလေမှ ရေမျောကမ်းတင်ဘဝ ရောက်ရတာလေ၊ မဟုတ်လို့ ရေအောက်ရောက်ရင် ငါးမိနစ်ပဲ၊ ကိုယ့်အတွက် အသက်ရှူဖို့အခွင့်အရေးရှိတယ်ဆိုတာ တံငါသည် ဘိုးဘေးတွေ စကားပေါ့၊ ရေကနက်တယ်၊ ဝမ်းရေခက်တယ်၊ မလွယ် ဆိုပေမယ့်လည်း ပင်လယ်အကြောင်းကို နားလည်မယ်၊ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် ပင်လယ်ရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ထင်တတ်တာတွေ သိဖို့လိုတယ်။

ပါးနပ်မယ်၊ ပင်လယ်လေအကြောင်းသိရင် ဘေးကင်းမယ်၊ ဒါက တံငါသည်တွေရဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ် တတ်မြောက်ခြင်းဆိုတာပေါ့ကွယ်” ဟု ဘကြီးမြိုင်က ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်လေးများ စုစည်းတင်ပြပါရစေ။ ဒေသစကားတွင် ပင်လယ်ပြင်နှင့်ပတ်သက်သောဘေး ကြုံခါနီးတိုင်း တစ်ခုခုကြုံတင်သိရှိရခြင်းကို ပင်လယ်၏ ‘ရှေ့ပြေးနိမိတ်ထင်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

လူကမသိ၊ ရေသတ္တဝါများ ကြိုသိသည်ဆိုစကားကို ‘ကြိုသိနိုင်သော ပင်ကိုယ်အသိဉာဏ် (intelligence) ပါသည်’ ဟု ဘကြီးမြိုင်က အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

တံငါသည်များ လှေနှင့်အတူမျောပါသွားရ၏။ အစာရေစာ ငတ်ပြီးမှ ကယ်ဆယ်သူတွေ့ခဲ့၍ အသက်ရှင်ကမ်းတင်လာသူကို ‘ရေမျောကမ်းတင်ဘဝရောက်ကာ’ ဟု ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပါ၏။

ရေသတ္တဝါများ ဘေးဖြစ်မည်ဟု ကြိုသိရှိပုံကို သိနားလည်သော တံငါသည်အဖို့ ‘နက်နဲသော ပင်လယ်ဗေဒသင်ခန်းစာကို နားလည်ခြင်း၊ ‘တံငါသည်များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ် တတ်မြောက်ခြင်း’ ဟု ဒေသခံတို့က အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပါ၏။

အပြောကျယ်သော ပင်လယ်ရေပြင်ကို ဒေသခံတို့က ‘ကျယ်ပြန့်ရေကွင်းပြင်’ ဟု ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်ဆိုကြ၏။

ဘကြီးမြိုင်က လေမုန်တိုင်းတိုက်ခတ်စဉ်အကြောင်းကို ဒေသစကား၊ အာလုပ်သံများနှင့် ဤသို့ဖွင့်ဆိုနေပြန်ပါ၏။

“တူမကြီးရေ. . . အခုလို အေးချမ်းတိတ်ဆိတ်တာကို မြင်နေရတဲ့ ပင်လယ်ပြင်ရေပြင်အထက်မှာ လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်း ဖြစ်လာတတ်တယ်လေ၊ ဒီအခါ အဘက်ဘက်က လေတွေ ဝင်လာ တတ်တယ်၊ အဲ. . . မုန်တိုင်းကြီးအဆင့်ရောက်ပြီဆိုရင်တော့ ကမ်းခြေသဲသောင်ကနေတစ်ဆင့် ရွာဘက်၊ ကုန်းဘက်ဆီ လေပြင်း ဝင်ကြတယ်လေ၊ ပင်လယ်ထက်က လေတွေ တဝေါဝေါတိုက်ပြီး ရွာဘက်ဝင်ခဲ့တာကွယ့်၊ ပင်လယ်အော်သံလို့ ရွာသားတွေယူဆတဲ့ လှိုင်းသံ ပိုကျယ်လောင်လာခဲ့တယ်၊ သဲသောင်ဆီ ရေလှိုင်း တဝုန်းဝုန်းရိုက်ခတ်သံကလည်း လေပြင်းသလောက် ပိုကျယ်လောင် ခဲ့ရတယ်လေ၊ လေပြင်းလာဆောင့်လိုက်တိုင်း ပုန်းညက်ပင်တွေ၊ ပင်လယ်ကပ္ပီးပင်တွေက တရုဲ့ရဲ့မြည်ကြွေးနေတာလေ၊ အုန်းပင် တွေက ခါးတံရှည်တော့ ဝုန်းခိုင်းကြ လဲပြိုကြတော့တာပေါ့၊ ဒါတွေက လေရဲ့သံစဉ်တွေဆိုပါတော့ တူမရေ၊ မုန်တိုင်းသံစဉ် ပြောပါတော့၊ ဒီလို လေလာရင် ဒီရေပါ တက်လာတတ်တယ်လေ၊ အပေးအယူမျှတဲ့ လေနဲ့ရေရဲ့သဘာဝဖြစ်စဉ်ပေါ့၊ ဒါကြောင့် လေလာတာနဲ့ ရွာသားတွေ ကုန်းမြင့်တောင်ပေါ်ဆီ အပြေးအလွှား ပြေးတက်ကြရတာပေါ့၊ လေလာရင် ရေပါလာတတ်တာကို တို့ဘိုးဘေးတွေက ခုလို ဆိုရိုးထားခဲ့တာကွယ့်၊ ရေပူခက်လွှဲနေတာ ကနေ ချက်ချင်းသောင်းကျန်းသူဘဝရောက်သွားတဲ့ ရေလှိုင်း ဆိုတာရဲ့နောက်မှာ တရားခံက လေပါနေတယ်တဲ့၊ ‘လောကမှာ ဘယ်အရာမဆို အကျိုးဖြစ်လာရင် နောက်မှာပါတဲ့ အကြောင်း

တရားကို ရှာကြည့်’ လို့ ဆုံးမခဲ့တာလေ၊ အကြောင်းတရားသိမှပဲ အကျိုးတရားကောင်းနိုင်မယ်ဆိုတာပေါ့၊ ဒါကိုပဲ လူတွေက ပင်လယ်ရဲ့မာယာတဲ့လေ ဆိုကြပြန်တယ်” ဘကြီးမြိုင်ကပြောရင်း ကွမ်းအစ်ဖွင့်ပြန်၏။ ကွမ်းယာငုံထားရင်း စကားဆက်ပြန်၏။

“အမှန်တော့ တူမရေ. . . ပင်လယ်နဲ့တံငါဆိုတာက မိတ်ဆွေဆိုလည်း အရင်းအနှီးဆုံးမိတ်ဆွေဖွဲ့နိုင်တယ်၊ ရန်သူဆိုလည်း အသက်တောင်ရန်ရှာတတ်တဲ့ ရန်သူမျိုးငါးပါးမှာပါတဲ့ ပင်လယ် ရေပဲ၊ သေခြင်းတရားကို နီးတယ်ဆိုတာ ဟောဒီပင်လယ်ကြီးနဲ့ ငါးပုစွန်တွေက အနီးကပ်ဆုံးဥပမာပြနေတာပေါ့၊ တံငါသည်တွေ လက်ချက်နဲ့ နေ့စဉ်သေဆုံးနေကြတဲ့ ငါးပုစွန်တွေ မြင်နေကျ မဟုတ်လား၊ တောင်ပုံရာပုံလေ၊ နေ့မြင်ညပျောက်၊ ညမြင်နေ့ပျောက် ဆိုတဲ့ သင်္ခါရခရီးကို အနီးကပ်ဆုံးသိတဲ့လူတွေက တံငါသည်တွေလေ၊ ပြီးတော့ ပင်လယ်မှာ ဖြစ်ထွန်းတတ်တဲ့ သဘာဝဘေးရန်တွေ ကလည်း တံငါသည်တွေအတွက်တော့ အသက်နဲ့၊ သေခြင်းနဲ့ အနီးလေးဆိုတာ ပြသခဲ့တာပေါ့”

“တူမရေ. . . ဒါကြောင့်ပဲ တံငါသည်တွေ ငါးရှာထွက်တိုင်း အိမ်သူသက်ထားဇနီးမယားကို စတိက္ခာထားပစ်ခဲ့ရတာတဲ့လေ၊ ပင်လယ်ရေနဲ့ ရိုးမတောတောင်ဆိုတာ အသက်ဘေးနီးတာချင်း တူတယ်မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ အိမ်ကဇနီးမယား သီလပျက်ယွင်း နေရင်၊ ဖောက်ပြန်တတ်ရင် အသက်ဘေးကြုံတတ်တယ်လို့ ဒေသခံတွေ အယူအဆရှိတယ်ကွယ့်၊ ဒါကြောင့် ရွာမှာကျန်ရစ်တဲ့ မိန်းမနဲ့ ငါနဲ့ဘာမှမဆိုင်၊ နင့်ကိုငါကွာခဲ့ပြီဟေ့လို့ပြောပြီး ပင်လယ် ထွက်ကြရတာ၊ ရိုးမတက်ကြရတာလေ၊ စတိသဘောလောက်

ကွာခဲ့ရတာပေါ့၊ ဒါကလည်း အသက်ဘေးအလွန်အန္တရာယ်များတဲ့ ဝမ်းကျောင်းရတဲ့အလုပ်တွေကိုး၊ ဒါကြောင့် တို့တံငါသည်တွေက ကြောက်တတ်ကြတယ်၊ မလွဲသာဘဲ ပင်လယ်မှာ အညစ်အကြေး စွန့်ရရင်တောင် ‘ချောင်းရှင်၊ မြောင်းရှင် ကန်တော့ပါရဲ့’ လို့ အစောင့်အရှောက်တွေဆီမှာ တောင်းပန်ပြီးမှ အညစ်အကြေး စွန့်ရဲကြတာ၊ အန္တရာယ်များတဲ့နေရာဆိုတာ မရဲတင်းရဘူးတဲ့၊ အိမ်ပြန်ရခက်လိမ့်မယ်လို့ ဘိုးဘွားတွေဆုံးမတာ ဒါကြောင့်ကွယ်”

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်လေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသစကားတွင် လေငြိမ်ရာချက်ချင်းရေလှိုင်းကြီးလာရ သည်ကို ‘ရေပူခက်လွှဲရာကနေ သောင်းကျန်းသူဘဝရောက်ရတာ ရေလှိုင်းနောက်မှာ လေပါလို့ပဲ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။ ဘကြီးမြိုင်က ပင်လယ်အကြောင်းပြောရင်း ခဏနားနေ၏။

အေးချမ်းနေသယောင်ထင်ရသောပင်လယ်ကြီးက လေထန် သဖြင့် လှိုင်းကြီးသွားရ၏။ အပြောင်းအလဲ မြန်ဆန်သွားရခြင်း အပေါ် ‘ပရိယာယ်များသောပင်လယ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် လှိုင်းသံလေသံအစွဲနှင့်ပြောတတ်ကြ၏။ လေတိုက်သံ တဝေါဝေါ၊ လှိုင်းချိုးသံ တဝုန်းဝုန်း၊ အပင်လေတိုးသံ တရှဲ့ရှဲ့၊ အုန်းပင်များကျိုးကြေသံ ဝုန်းဒိုင်း စသည်ဖြင့် မြည်သံစွဲ အလင်္ကာများစွာနှင့် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

လှိုင်းသံကို ဒေသခံများက ‘ပင်လယ်အော်’ ဟု တင်စား ဆိုလေ့ရှိပါ၏။

အုန်းပင်မြင့်မြင့်ကြီးများကို အရပ်စကားက ‘ခါးတံရှည်သည်’ ဟု ဆိုထားခဲ့ပါ၏။ ဒေသစကားတွင် အန္တရာယ်များသည်၊ မရဲတင်း နှင့် သေတတ်သည်ဆိုစကားမျိုးကို ‘အိမ်ပြန်ရခက်လိမ့်မည်’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်သော စကားဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

ဒေသခလေ့တွင် တောတက်ချိန်၊ ပင်လယ်ထွက်ချိန်တွင် ဘေးအန္တရာယ်ကြုံတတ်၏။ ဇနီးမယားကို ယာယီသဘောလောက် ကွာထားခဲ့သည်ကို ‘စတိ ကွာထားခဲ့သည်’ ဟု ဆိုကြ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ငါးခြောက်ဖုတ်နှင့် ရေနွေးကြမ်းချပေးရင်း စကားဆိုပြန်၏။

“တူမရေ... တံငါသည်တွေဆိုတာ လူ့ဘောင်လောက လူတွေရဲ့ အဝေးမှာရောက်နေရတဲ့ဘဝလေ၊ တူမ တွေးကြည့်စမ်းပါ။ လူတွေ မြေပြင်ပေါ်မှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် နေ့စဉ်ပျားပန်းခပ် လှုပ်ရှားတာလို ကိုယ်က မမြင်ရတဲ့ပင်လယ်ထဲမှာ ရွက်လွင့် နေတဲ့လူစားမဟုတ်လား၊ အမှန်တော့ စားဝတ်နေရေးအတွက် ကိုယ်တိုင် ပျားပန်းခပ်လှုပ်ရှားနေရတာလေ၊ ဒါကြောင့် အဘိုးက ပြောဖူးတယ်၊ ‘ဒုတ္တာများများဝယ်ရရင် တံငါလှေအိုပြီဆိုတာ သိရတယ်၊ ငါးရှာလှေအပေါက်အပြဲများများတွေ့ရင် ငါတံငါ အိုပြီဆိုတာ သိကြတော့’ တဲ့ မှာခဲ့တဲ့စကားလေ၊ ဒုတ္တာဆိုတာ ငါးလှေအပေါက်ကို ဖာရတဲ့ သစ်စေးကွယ်” ဟု ဘကြီးမြိုင်က ဆိုခဲ့ပြန်၏။ သနားစဖွယ် တံငါသည်ဘဝပင်တည်း။

အလင်္ကာပျားရည်စက်လေးများ ကျွန်မ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

လူအများ စားဝတ်နေရေးအတွက် လှုပ်ရှားနေသည်ကို
‘ပျားပန်းခပ်မျှလှုပ်ရှားသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက်
ဆိုထားပါ၏။

ပင်လယ်တွင်းအချိန်ကုန်နေရသော တံငါသည်များဘဝကို
‘ပင်လယ်တွင်းရွက်လွင့်နေသောလူစားမျိုး’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

z z z

ပင်လယ်ဝေခြင်း

ဘကြီးမြိုင်နေထိုင်ရာ မဇင်ရွာဆီ ကျွန်မ အလည်လိုက်သွား
ခဲ့ရ၏။ ဘကြီးမြိုင်က ထမင်းစားဖိတ်သဖြင့် ဝင်စားခဲ့၏။
ပင်လယ်ငါးလတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ကြော်ထားသည်မှာ ကြွပ်ရွ
ချိုမြိန်လွန်းခဲ့၏။ ပင်လယ်မုန်လာတို့စရာ၊ ငှက်ကြီးတောင်ဟင်းနှင့်
ငါးပိချက်စပ်စပ်က စားကောင်းလွန်းခဲ့ပြီး ကျွန်မဗိုက်ထဲသို့
ထောင်းသိပ်သလို တနင့်တပိုးစားခဲ့မိပါ၏။ စားပြီးသည်နှင့်
လက်ဖက်ရည်ကြမ်းဝိုင်းဝင်ကြပြီး ကျွန်မက ဘကြီးမြိုင်ထံမှ
ပင်လယ်အကြောင်းစုံကို နားထောင်ခွင့်ရခဲ့သလို မေးမြန်းခွင့်လည်း
ရခဲ့ပါ၏။

“ဘကြီးမြိုင် . . . ကျွန်မမေမေ ပြောနေကျစကားလေး
ရှိတယ်၊ သူငယ်ငယ်တုန်းက ပင်လယ်ဝေတယ်လို့ ကြားဖူးတယ်ဟဲ့၊
ပင်လယ်ကြီးကရေတွေ မြင့်မောက်တက်ကြွလာပြီး ဆူကျသလို
ရေနွေးလိုဝေကျတာလို့ ပြောဖူးတယ်၊ ဒီလို ပင်လယ်ဝေရတဲ့
အကြောင်းလေး ဘကြီးမြိုင်လည်း တွေ့ဖူး၊ ကြားဖူးမယ်ထင်တယ်၊

ပြောပြပါနော်” ကျွန်မက အားမနာတမ်းလည်း ထမင်းဝင်စား သလို ပင်လယ်ဆီမှအကြောင်းများကိုလည်း မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ပြန်၏။ ဘကြီးမြိုင်က တဟားဟားရယ်နေပြန်၏။

“အေးပါတူမရေ... ဘကြီးမြိုင်က ကျွေးလည်းကျွေးမယ်၊ ပေးလည်းပေးမယ် တူမရေ၊ တူမက စာရေးချင်တယ်ဆိုတော့ ဘကြီးမြိုင်ပြောပြချင်တဲ့ တံငါသည်ဘဝတွေအကြောင်းစုံ ဗဟုသုတတွေပါ လက်ဆင့်ကမ်းအမွေ ဘကြီးပေးတာဆိုပါတော့၊ ရတယ်မဟုတ်လား၊ တူမ၊ ဘကြီးမြိုင်အစ်ကိုကြီးပြောခဲ့တဲ့ ပင်လယ် ဝေတဲ့အကြောင်းလေး ပြောပြမယ်၊ အဲဒီနေ့က ပင်လယ်မှာ ရေအထက်ပိုင်းနေရောင်ကျတဲ့အပိုင်းက အရမ်းပူနေတယ်တဲ့လေ၊ အပူလွန်ကဲနေသလောက် ရေအောက်ဘက်ပိုင်း ကြမ်းပြင်ဘက်က ရေတွေ အေးစိမ့်နေရင် ပင်လယ်ဝေတတ်တယ်ကွယ်၊ တံငါသည် တွေကတော့ ဒါကို ရှေ့ပြေးနိမိတ်ဖတ်ပြီး အဲဒီနေ့က ငါးဖမ်း လှေတွေ ပင်လယ်မထွက်ရဲကြဘူးလေ”

အရမ်းပူပြင်းတဲ့ နေ့လယ်ပိုင်းလောက်မှာပေါ့။ ပင်လယ်တွင်း နေပြင်းပူပြင်းလွန်းတဲ့တစ်နေရာမှာ အပူမုန်တိုင်းလို လေဖိအားနည်း ရပ်ဝန်းတစ်ခုဖြစ်တယ်ထင်ပါရဲ့၊ တူမရယ်။ လေဖိအားကြောင့် ထင်ပါရဲ့၊ ပင်လယ်တွင်းအလယ်နေရာတစ်ဝန်းမှာ ရေတွေ တွင်းချိုင့်ကြီးလို ချိုင့်ဝင်သွားခဲ့တယ်တဲ့လေ။ အဲဒီရေတွေက ကမ်းစပ်ဘက်ပိုင်းရေတွေဆီ မြင့်မောက်တက်ကြွလာခဲ့တယ်ပေါ့။ နောက်ဆုံးတော့ ပင်လယ်ရေပူတွေ ဆူဝေပြီးကျဆင်းလာသလို ပင်လယ်ရေတွေ ရွာတွင်းကုန်းဘက်ဆီ လှိုမ့်ဝင်လာတာလေ။ ရေကြီးရေလျှံတာပေါ့။ အခုလို ရေပူတွေမြင့်မောက်တက်ကြွချိန်မှာ

ရွာမှာ လူကအစ ကျွဲ၊ နွား၊ ဝက်၊ ကြက်တွေပါ ကုန်းမြင့်နေရာဆီ တင်ထားလိုက်လို့ လူအသေအပျောက်ကင်းခဲ့တယ် တူမရေ။

“ဒီရေနဲ့အတူ လှိုင်းတွေပါ ကုန်းပေါ်ရွာထဲ ဝင်လာတာပေါ့၊ ဒေသခံတွေကလေ မြင်သလိုပြောဆိုတတ်ကြတာမဟုတ်လား၊ ဒီရေတွေမြင့်မားတက်ကြွလာပြီး လျှံကျလာတာကို ပင်လယ်ဆူဝေ တယ်၊ ပင်လယ်ဝေတယ်လို့ပြောကြတာ၊ ဒီရေက မကြာခင်ပြန်ကျ သွားတယ် တူမရေ၊ ဒါပေမဲ့ ထူးဆန်းတာက ပင်လယ်ရေအောက် မှာသာပေါက်တတ်တဲ့ ရေမှော်တွေ၊ သန္တာကျောက်ခက်တွေ၊ ဗောင်းခရုတွေကအစ ရွာမှာတင်ကျန်ရစ်တာတဲ့၊ ဒီရေနဲ့အတူ ပါလာတတ်တဲ့ ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်းတွေလည်း ကမ်းပေါ် တင်ကျန်ရစ် တာလေ၊ တံငါသည်တွေက ရေနွေးအိုးဆူပြီး ဝေကျသလိုမြင်ရတဲ့ ပင်လယ်ရှုခင်းကြောင့် ပင်လယ်ဝေတယ်ဆိုကြတာပေါ့တူမရယ်၊ ပင်လယ်ရဲ့လျှိုဝှက်နက်နဲတဲ့ မာယာပြကွက်ဆိုရင်လည်း ရတယ်” ဘကြီးမြိုင်က စကားအဆုံးသတ်ရင်း ရေနွေးသောက်နေပြန်၏။

ဪ... အတောမသတ် ကျယ်ပြောသည့်ပင်လယ်တွင်းမှ အတောမသတ်နိုင်သော လျှိုဝှက်ချက်များပင်လောဟု ကျွန်မ တွေးရင်း အလင်္ကာပျားရည်စက်များကို ရွေးထုတ်ယူနေမိပြန်၏။

ပင်လယ်ရေပြင်တွင် လေဖိအားကြောင့် တစ်နေရာ၌ ချိုင့်ဝင်၏။ ပင်လယ်ကမ်းစပ်ရေများ မြင့်မောက်တက်ကြွကာ ဆူဝေကျလာသလို မြင်ရသည့်ပုံစံအတိုင်း ဒေသခံတို့က ‘ပင်လယ် ဝေသည်၊ ပင်လယ်ဆူဝေသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် စကားနှင့် သွယ်ဝိုက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ပင်လယ်၏ ဆန်းပြားလျှို့ဝှက်သောအကြောင်းအရာအချို့ကို
ဒေသခံတို့က ‘ပင်လယ်၏ မာယာပြကွက်’ ဟုလည်း အတိဿယ
ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုကြပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် လွန်စွာစားသည်ကို ‘ထောင်းသိပ်သလို
စားသည်၊ တနင့်တပိုးစားသည်’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်
ဆိုခဲ့ပြန်၏။

z z z

ကျွန်းပျက်သမိုင်းလေးတစ်ပုဒ်

ဘကြီးမြိုင်က ထမင်းစားပြီးနောက်မှာ ရေနွေးကြမ်းဝိုင်း
ဝင်ထိုင်၏။ ကျွန်မကမူ ပင်လယ်၏ ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီဆန်သော
လှည့်ဖြားချက်စကားများကြောင့် စိတ်ဝင်စားနေခဲ့ရလေပြီ။
ဘကြီးမြိုင်နောက်နားမှကပ်လိုက်သွားကာ ဖျာပေါ်တွင်
ဝင်ထိုင်ရင်း ဘကြီးမြိုင်စကားကို နားစွင့်နေမိပြန်၏။ ဘကြီးမြိုင်က
စကားဆက်ပြန်၏။

“တူမကြီးရေ... တို့တံငါသည်တွေ ရှောင်လွှဲမရဘဲ
ကျွန်းကလူတွေအားလုံးနီးပါး သေဆုံးခဲ့ရတဲ့ ပန်းတင်းကျွန်းလေး
ပျက်ခဲ့ရတဲ့သမိုင်းလေး ရှိခဲ့ဖူးတယ်၊ အဆိုးဝါးဆုံးသော ပင်လယ်
ရေလှိုင်းတိုက်ခတ်မှုကို ပန်းတင်းကျွန်းတစ်ရွာလုံး အသက်ပေး
စတေးခဲ့ကြရတာ သိပ်ရင်နာစရာကောင်းတဲ့ မိသားစုအကြောင်း
လေးပဲ တူမရေ၊ တံငါသည်မိသားစုတွေ အစုလိုက် အပြုံလိုက်
ပြေးစရာမြေမရှိ၊ ရေနစ်သေဆုံးကြရတာကိုက သနားစရာကောင်း
လွန်းတဲ့သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှန်လေးပေါ့၊ ပင်လယ်ဆိုတာ အမှားမခံတဲ့

ရေပြင်ကျယ်ဆိုတော့ ပင်လယ်ရေလှိုင်းက လူနေကျွန်းကိုလွှမ်းခြုံ ခဲ့တယ်။ အနီဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းတွေနဲ့ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်မှုတွေ ပြည့်နှက်ပြီး နောက်ဆုံး လူသေကျွန်းပျက်လေးလိုဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့ တာလေ။ ပန်းတင်းကျွန်းလေးသမိုင်းပေါ့”

“တို့အရပ်စကားနဲ့တော့ ပန်းတင်းကျွန်းလို့မခေါ်ဘူးတူမရဲ့၊ ‘ပဒင်းကျွန်းပျက်’ တဲ့၊ ရာဇဝင်လိုပဲ အရပ်စကားနဲ့ဆိုပြောကြတာ လေ။ ကျွန်းဆိုတာ ရေပတ်လည်ဝိုင်းရံခံနေရလို့သာ ကျွန်းကုန်းမြေ ဆိုတာမဟုတ်လား၊ ဒီတုန်းက အင်အားပြတ်တဲ့မုန်တိုင်းကြီး ပန်းတင်းကျွန်းဆီဝင်မွေလိုက်တာ၊ ဒီရေတွေ အဆမတန်မြင့်တက် လာတော့ တစ်ကျွန်းလုံးက လူ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ ပြေးစရာမြေမရှိဘဲ အားလုံးရေနှစ်သေဆုံးကြရတာ တကယ့်ဖြစ်ရပ်မှန်ကွယ်၊ ပင်လယ် ဆိုတာ အချိန်မရွေး ဒုက္ခကြီးကြီးပေးနိုင်တယ်၊ ဝိပါကဝဋ်ကြွေး ပါရင် မလွတ်နိုင်ဘူးဆိုစကားမျိုး တံငါသည်ဘိုးဘေးတွေထားရစ် တဲ့စကားက ပန်းတင်းကျွန်းပျက်ခဲ့တဲ့သမိုင်းကြောင်းရှိလို့ပေါ့ကွယ်၊ လူသားတွေအမှားကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ဝိပါကဝဋ်ကြွေးကျေအောင် ပေးဆပ်ခဲ့ရတယ်လို့လည်း ဘိုးဘေးတွေ သတိပေးစကား ထားရစ်တာ ရမ်းကားသွားတဲ့မုန်တိုင်းကြီးကြောင့်ပေါ့”၊ ဘကြီးမြိုင် က ငေးနေပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ပျားရည်စက် စကားလေးများကို ရွေးထုတ်ယူနေမိပြန်၏။

‘ပင်လယ်ဆိုတာ အမှားမခံ၊ ပင်လယ်ရေလှိုင်းက ဆိုးဝါး ခဲ့သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားက ပျက်စီးနေသောကျွန်း လူသေသောကျွန်းကို ‘ကျွန်းပျက်’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပြန်ပါ၏။

မုန်တိုင်းကြီးဝင်တိုက်သည်ဆိုစကားကိုမူ ‘မုန်တိုင်းကြီး ဝင်မွေခဲ့သည်’၊ ‘ရမ်းကားသွားသောမုန်တိုင်း’ ဟု အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးတင်စားဆိုကြပြန်၏။

“ဘကြီးရယ်... ပန်းတင်းကျွန်းကြီးပျက်စီးသွားလောက် အောင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်းပျက်သမိုင်းလေးတစ်ပုဒ်ကို ဘကြီး ပြောပြနော်၊ လူတွေအားလုံးသိရအောင်ပါ” ကျွန်မက တောင်းဆို ခဲ့၏။ ဘကြီးမြိုင်က စကားစပြန်၏။

“ဒီလိုတူမရေ... ဟိုး လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ခုနစ်ဆယ်ကျော် လောက်မှာပေါ့။ လေမုန်တိုင်းတိုက်ခံရပြီးနောက် ကျွန်းပေါ်ကို ဒီရေ လွှမ်းမိုးခဲ့တာလေ။ အဲဒီလိုပန်းတင်းကျွန်းပျက်တော့ ရွာမှာ လူထောင်ချီပြီးသေဆုံးခဲ့ကြရတာ၊ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူဆိုလို့ အရိုးလေးပန်းမြဲမယ်ရယ်၊ နောက် ယောက်ျားနှစ်ယောက်ရယ်ပဲ ကျန်ရစ်ခဲ့တာ၊ ကျန်ရစ်သူတွေအားလုံးရဲ့ မိသားစုဝင်တွေပါ တစ်ကျွန်းလုံး သေရာမှာပါသွားတာကွယ်၊ အေးလေ ပန်းတင်းကျွန်း ပျက်လေးသမိုင်းကို ဘကြီးမြိုင်က အရိုးလေးပန်းမြဲမယ်ပြောပြတဲ့ အတိုင်း ပြောပြမယ်နော် နားထောင်ကြ”

အေးလေ ပန်းတင်းကျွန်းလေး ရွာငယ်လေးစတင်ဖြစ်တည် လာရတဲ့အကြောင်းရင်းက စပြောမှပဲ ပြည့်စုံမှာပေါ့တူမရေ။ ဟိုးလွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ရာပေါင်းများစွာကပေါ့။ ပင်လယ်ဒီရေအလယ်မှာ သန္တာကျောက်တန်းလေးတွေနဲ့ ကျွန်းလေးတစ်ကျွန်း ပေါ်လာခဲ့ တယ်လေ။ ကနုကမာတွေ၊ ခုံးတွေနဲ့ ကျွန်းပေါ်တော့ တံငါသည်

တွေက ကနုကမာ၊ ခုံး လာကောက်ကြတယ်တဲ့လေ။ ဒီတုန်းက လူတွေမနေရဲသေးဘူးလေ။ လူသူမရှိဘဲ ပင်လယ်ရေလယ်ကျွန်း လေးက တစ်စတစ်စ ကျောက်တောင်တွေနဲ့ မြင့်သထက်မြင့်တက် လာခဲ့တယ်လေ။ ဒီတော့ ငါးရှာထွက်တဲ့လှေတွေက ငါးရရင် ကျွန်းပေါ်မှာ ငါးလှန်းကြတယ်။ ချက်ပြုတ်စားသောက်ရင်း စခန်းချ ငါးစောင့်ကြတဲ့ ငါးခြောက်လှန်းတဲ့ကျွန်းလေးဖြစ်လာရ တယ်လေ။

နောက်ပိုင်းမှာတော့ ငါးလှန်းစင်လေးတွေ တည်ဆောက်ပြီး တာနဲ့ ပင်လယ်ကရသမျှ ငါးစိုတွေကို ဆားသိပ်ပြီး ငါးခြောက်လှန်း ကြတာပေါ့။ ကြာလာလေ ကျွန်းကုန်းမြေက မြင့်တက်လာလေ ဆိုတော့ မိသားစုတွေပါ လာရောက်နေထိုင်ကြရင်း ပန်းတင်းကျွန်း ရွာလေးလို့ နာမည်ရလာခဲ့တယ်လေ။ လူနေကျွန်းလေးကနေ ရွာလေးအဖြစ် စည်ပင်လာရတာပေါ့တူမကြီးရယ်။

တို့အဖေရဲ့နှမအရင်း အရီးလေးပန်းမြမယ်က ပန်းတင်ကျွန်း ရွာသားနဲ့ အိမ်ထောင်ကျလေတော့ တံငါသည်မယား ငါးလှန်း ရတာပေါ့ကွယ်။ သူလည်း နောက်ပိုင်းကျတော့ ပန်းတင်းကျွန်း မှာပဲ အခြေချနေထိုင်ခဲ့တာပေါ့။ ဒီတုန်းက တံငါသည်မိသားစုတွေ ဘဝမှာ လင်က ပင်လယ်မှာငါးရှာထွက်ရတယ်၊ မယားက ငါးခြောက်လှန်းပြီး မြို့တက်ရောင်းရတယ်လေ။ ရွှေတွဲလဲ ငွေတွဲလဲ မြင်ခဲ့ရတယ်လေ။ တို့အရီးလေးပန်းမြမယ်က ဒီတုန်းက တောသူဌေးမလေးပေါ့ တူမရေ။ ဒီလိုနဲ့ မိုးမကျခင်အချိန်လေး ပူပြင်းလွန်းတဲ့တစ်ရက်မှာပေါ့။ ပင်လယ်တွင်းက ကဏန်းနီနီလေး တွေ သိန်းချီပြီး ရွာဘက်တက်လာကြတာလေ။ မရေတွက်နိုင်တဲ့

ရေသတ္တဝါတွေတောင် ကမ်းဘက်တက်ခဲ့တာဆိုတော့ တံငါသည် ကြီးတွေက မကြုံစဖူးထူးတဲ့ ပင်လယ်နီမိတ် ထူးဆန်းလိုက်တာ ဆိုပြီး သတိထားနေခဲ့ကြတယ်ပေါ့။ အဲ... နောက်နေ့မှာပဲ ပန်းတင်းကျွန်းဆီ လေမုန်တိုင်းကြီးဝင်တိုက်လိုက်တာ ဒီရေတွေပါ လှိမ့်တက်လာလိုက်တာလေ။ တစ်ကျွန်းလုံး ရေနစ်သေဆုံး ကြရတယ်။ ရွာကအိမ်တွေအားလုံး ပင်လယ်ရေထဲ မျောပါပျက်စီး သွားခဲ့ရတယ်လေ။ အခုလို ပန်းတင်းကျွန်းပျက်တုန်းက အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူ သုံးယောက်ပဲရှိတယ်တဲ့။ တို့အရီးလေးက သစ်ပင် ခွကြားမှာတင်နေလို့ အသက်ရှင်ခွင့်ရတဲ့အကြောင်း အသေးစိတ်ကို ဘကြီးပြောပြမယ်နော်။ တို့အရီးလေးပန်းမြမယ် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ် လေးအတိုင်းဆိုပါတော့ကွာ” ဘကြီးမြိုင်က စကားပြောရပ်နားရင်း ဆေးတံဖွာနေပြန်၏။

ကျွန်မက ဘကြီးမြိုင်ပြောစကားမှ အလင်္ကာမြောက် ပျားရည်စက်များကို ရွေးထုတ်ယူငင်ပြပါရစေ။

ပန်းတင်းကျွန်းရွာသားအားလုံး သေဆုံးကုန်ပြီ၊ တစ်ရွာလုံးမှ အိမ်များ ပျက်စီးကုန် သည်ဆို စကားကို ဒေသစကားက ‘ပန်းတင်းကျွန်းပျက်သည်’ ဟု ဆိုခဲ့ပါ၏။

ငါးလုပ်ငန်းနှင့်ဝင်ငွေကောင်းသည် ဆိုစကားကို ‘ရွှေတွဲလဲ၊ ငွေတွဲလဲနှင့်’ ဟူ၍ သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ကဏန်းလေးများ ရေထဲမှ ကုန်းမြေဆီတက်လာသည်ဆိုသော စကားကို ‘ကဏန်းကမ်းတက်သည်’ ဟုပြောဆိုကြ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ဒီရေတက်လာသည်ကို ဒီရေလူးလိမ့်တက်လာ သကဲ့သို့ ‘ဒီရေလိုမ့်တက်လာသည်၊ ဒီရေအတက်ကြမ်းသည်’ ဟုလည်း ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

“တူမကြီးရေ. . . တို့အရီးလေးပန်းမြမယ်က သူကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရတာကို အခုလိုပြောပြခဲ့တယ်ကွယ်၊ မုန်တိုင်းကြီးမဝင်မီ တစ်ရက်အလိုက သဲသောင်ကမ်းခြေဖွေးဖွေးလှုပ်အဖြူပေါ်မှာ နီရဲရဲကဏန်းလေးတွေ တက်ခဲ့ကြတယ်လေ၊ မကြာခင် တရွေ့ရွေ့ တက်လာကြတဲ့ကဏန်းတွေဟာ အိမ်ခေါင်မိုးထိတောင်တက်ခဲ့ကြ သတဲ့၊ အဲဒီလို သိန်းချီသန်းချီ ကမ်းတက်လာတဲ့ ကဏန်းတပ်ကြီးကို ရွာသား တံငါသည်ကြီးတွေက အံ့သြတကြီးကြည့်ရှုနေခဲ့ကြတယ်၊ ပင်လယ်မှာ တစ်ခုခု ဘေးအန္တရာယ်ကြုံနေပြီထင်တယ်၊ ဒါ သတ္တဝါ တွေရဲ့ ပင်ကို (Intelligence) အသိနဲ့ တက်လာခဲ့ကြတဲ့ သဘာဝ ဖြစ်စဉ်ပေလား၊ ပင်လယ်ရဲ့ရှေ့ပြေးနိမိတ်က မကောင်းဘူးထင် ပါတယ်၊ ကဏန်းတွေအမြင့်တက်တာဆိုတော့ ရေဘေးပေါ်ဆိုတဲ့ အတွေးတွေနဲ့ ရွာသားတွေ စုဝေးတိုင်ပင်ကြတယ်၊ ရှေ့မှီနောက်မှီ တံငါအိုကြီးတွေကတော့ ပင်လယ်မှာ မုန်တိုင်းထန်ပြီး ဒီရေတက် လာနိုင်တယ်လို့ တွေးဆကြတာနဲ့ ရွာမှာမောင်းကြေးနင်းခတ်စေခဲ့ တယ်လေ”

ဒီအချိန်မှာ ထူးဆန်းတဲ့အသံတစ်သံပေါ်လာခဲ့တယ်။ ‘ရွာသားတွေ. . . ပြေးကြ၊ ပုန်းကြတော့ဟေ့. . . လေကြီးဝင်တော့ မယ်၊ မုန်တိုင်းကြီးတိုက်တော့မယ်၊ ဒီရေတွေဝင်ပြီး ရွာသားတွေ သေကျေပျက်စီးကြလိမ့်မယ်. . . ရွာကိုခွာပြီးပြေးကြပေတော့. . . ကဏန်း၊ ကမ်းတက် ပဒင်းပျက်ဆိုတဲ့ စကားတဘောင် မှန်တော့မယ်’ လို့ အရူးမိုးဝေတစ်ယောက် ရွာရိုးလျှောက်ရင်း အော်နေခဲ့တယ်။

‘ဟာ အရူးစကား သွားစမ်းပါ’ ဆိုပြီး ရွာသားတွေ မောင်းထုတ်ခဲ့ရတယ်လေ။ ဒါဟာ ရွာလေးမှာကြုံတွေ့လာရမယ့်

ကံကြမ္မာဆိုးရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ထင်တာကို အရူးကအော်ဟစ်တာလို ထင်ခဲ့ရတယ်လေ။ ဒါနဲ့ပဲ ရွာသူကြီးက ကြောက်လန့်တကြားနဲ့ ချက်ချင်း ရွာလည်မောင်းခတ်ခဲ့တာပေါ့။

‘ပန်းတင်းကျွန်းရွာသားအပေါင်းတို့ခင်ဗျား. . . ပင်လယ် တွင်းမှကဏန်းများ ကမ်းတက်သည့် ရှေ့ပြေးနိမိတ်မှာ ရေကြီး နိုင်ပါသည်. . . မုန်တိုင်းလည်းဝင်ပြီး ဒီရေတက်နိုင်ပါသဖြင့် တံငါသည်များ ဒီနေ့မှစ၍ ပင်လယ်မထွက်ရန် ပင်လယ်ရေချိုး မဆင်းရန် တားမြစ်လိုက်သည်. . . ပင်လယ်ရှေ့ပြေးနိမိတ်ထင် သည်ကို ထောက်ရှု၍ သတိနှင့်နေထိုင်ကြပါ. . . အကယ်၍ မုန်တိုင်းထန်ပြီး ဒီရေတက်လာလျှင် ရွာအနောက်ဘက်ကုန်းမြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းဆီ ရွာသားအားလုံး စုစုဝေးဝေး လာရောက် ခိုလှုံကြပါရန်လည်း မောင်းခတ်သတိပေးလိုက်ရပါသည်’ လို့ မောင်းလည်စေခဲ့တယ်လေ”

ကဏန်းနီလေးတွေကတော့ သဲသဲလှုပ် ကမ်းတက်နေဆဲပင် ရှိ၏။ ထိုနေ့က ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ဖြစ်၍ ရွာဘုန်းကြီး ကျောင်းဆီမှာ ဆရာကန်တော့ပွဲအတွက် ပဒေသာပင်ဆွဲနေခဲ့ကြ သော ရွာသားများ ပင်လယ်မဆင်းကြတော့။ သို့သော် ရာသီဥတု ကတော့ မှုန်မှိုင်းမှိုင်းပင်မရှိခဲ့။ ကြည်လင်နေဆဲရှိခဲ့ပါ၏။ ပင်လယ် ပြင်ကလည်း အခါတိုင်းလို အေးရိပ်ထင်နေဆဲရှိ၏။

အရီးလေးပန်းမြမယ်က ဆွမ်းချိုင့်လေးဆွဲကာ ဥပုသ်သီလ ယူရန် အိမ်မှထွက်ခွာလာခဲ့၏။ မနက်စောစောကပင် သီလယူခဲ့ ကြလေသည်။ ထိုနေ့က ဥပုသ်သည် ဆယ်ယောက်ခန့်ရောက်လာခဲ့ သည်။ ကဏန်းကမ်းတက်ခြင်းက ပင်လယ်နိမိတ်ဆိုသော်လည်း

ပင်လယ်နားသား ကျွန်းသားဒေသခံတို့က မုန်တိုင်းလာနေကြဖြစ်၍ ကြိုတင်တွေးဆပူမနေအားခဲ့။ နေ့လယ်သုံးနာရီထိုးခဲ့ပြီ။ ရွာလယ်မှာ ဆရာကန်တော့ပွဲသွားဖို့ အိုးစည်ငုံမောင်းတီးရင်း ကခုန်လူစုနေကြ၏။ ရွာမှပျိုဖြူများက ရွှေလက်လက်များ အစွမ်းကုန်ဝတ်ဆင်ကာ အလှဆုံးပြင်ဆင်နေခဲ့ကြပြီ။

“ဒီအချိန်မှာ မုန်တိုင်းရှေ့ပြေး လေပြင်းတစ်လုံး စဝင်လာတယ် တူမရေ၊ လေဆွယ်တာ တူမရဲ့”

ဘကြီးမြိုင်က ရေနှေးသောက်ရင်း စကားကိုရပ်နားထားပြန်၏။ အမြည်းပါယူစားရင်း အမောဖြေ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ဒေသပျားရည်စက် စကားစုလေး ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

များပြားလှသောကဏန်းများကို ဒေသခံတို့က ‘ကဏန်းတပ်ကြီး’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

ရွာသားများ သေဘေးတွေ့မည့်နိမိတ်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘ကြမ္မာဆိုးရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်ထင်တာ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ကြပြန်၏။

ကဏန်းနီလေးများစွာ တဖွဲဖွဲကမ်းတက်နေကြသည်ကို ‘သဲသဲလှုပ် ကမ်းတက်နေဆဲပင်’ ဟု ဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

မုန်တိုင်းမကျမီ အစောဆုံးဝင်လာသော လေပြင်းကို လေမုန်တိုင်းလာရန် မြူဆွယ်သောလေ၊ ‘လေဆွယ်လာသည်’ ဟူသော ဒေသစကားက အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ကြပါ၏။

“တူမကြီးရေ... ညနေငါးနာရီ နေအေးချိန်လောက်ရောက်မှ ဆရာကန်တော့ပွဲ လှည့်လာခဲ့ကြတယ်၊ ရှေ့ဆုံးက ဓာတ်စက်သီချင်းသံတည့်ညံ့နဲ့ လူတန်းကြီးအလယ်မှာ ပဒေသာပင်က တွဲရရွဲကျလို့၊ နောက်ဆုံးမှာတော့ ခိုးပတ်ဝိုင်းမှာ ကလို့ ခုန်လို့ ပျော်မြူးလို့ ရွာသားတွေပါလာကြတယ်လေ၊ ရွာကပျိုဖြူတွေက အလှဆုံးဆင်ပြီး ဆရာကန်တော့ပွဲ လှည့်လာခဲ့ကြတယ်ပေါ့၊ ဒီအချိန်မှာပဲ ရွာထဲ ကုန်းမြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းထက်မှာရပ်ကြည့်နေတဲ့ အရီးလေး ပန်းမြမယ်က ပင်လယ်ရေပြင်အတက်မှာ လေရိပ်ဖြူဖြူကြီး မှုန်ဝါးဝါးတွေကို မြင်တွေ့လိုက်ရတယ်လေ၊ အရီးလေးလည်း အံ့ဩမင်တက်မိရာကနေ ဘုရားတမိလိုက်တယ်၊ ‘မုန်တိုင်းဝင်လာတော့မယ်ထင်ပါရဲ့၊ ကျွန်းနဲ့နီးကပ်လာနေပြီ’ လို့တွေးရင်း ဆရာကန်တော့ပွဲ သွားသူတွေဆီကို စိတ်ကရောက်သွားခဲ့ပြန်တယ်၊ ဒီအချိန်မှာ ဓာတ်စက်သီချင်းသံက ကျောင်းထက်ဆီ ပျံ့လွင့်လာနေပြီလေ၊ အရီးလေးက ‘ဆရာကန်တော့ပွဲသွားတဲ့သူအားလုံး ဘုန်းကြီးကျောင်း အမြန်ရောက်ကြပါစေ’ လို့သာ ဆုတောင်းရင်း လေရိပ်ကြီးကို စိုးရိမ်တကြီး ကြည့်မိလိုက်တယ်”

လေရိပ်ကြီးက လေလုံးကြီးလိုလို ရွေ့လျားလာနေခဲ့တာကို အရီးလေးတွေ့ရတော့ ဆရာကန်တော့ပွဲသွားတဲ့သူ သားနဲ့သမီးအတွက်ပါ အရမ်းပူပန်သွားခဲ့တယ်လေ။ ဆရာကန်တော့ပွဲအဖွဲ့ကတော့ ရွာဦးကျောင်းဆီ ခေါင်းဦးတည်လှည့်ပြီးလာနေတာမို့ အနောက်ဘက်ပင်လယ်မှာ ဘာဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ မသိနိုင်ကြဘူးလေ။ ဖြူဖြူမှုန်ဝါးဝါးလေရိပ်ကြီးက ရွာဘက်ဆီ အလျင်အမြန် ခေါင်းတိုးဝင်လာသလို အရီးလေးမြင်လိုက်ရတယ်။ ဝေါခနဲ

လေပြင်းကြီးပါလာပြီး မုန်တိုင်းလေက ဝေါခနဲ ဝေါခနဲ ဆက်တိုက် ဝင်ရောက်နေခဲ့တယ်လေ။ အရီးလေးက လေပြင်းဖြတ်သွားလိုက် တိုင်း ရွာဘက်ဆီမှ အုန်းပင်များ ဝုန်းဒိုင်းကြ လဲပြိုသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ သူမ အသည်းပျက်မတတ် ကြောက်ရွံ့ခဲ့ရပြန်ပါ၏။

“ဆရာကန်တော့ပွဲလှည့်လာတဲ့လူတန်းကြီးက လေပြင်း မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ပြီဆိုတာကြောင့် ကြောက်လန့်တကြား ဟိုဒီ ပြေးလွှားနေကြရတယ်လေ။ တစ်ချို့မှာတော့ မုန်တိုင်းလေအပင့်မှာ ပင်လယ်ဒီရေလှိုင်းကြီးပါလာပြီး ဝုန်းခနဲ ရွာပေါ်အရောက်မှာမှ လှိုင်းခေါင်းချိုးသွားခဲ့တယ်။ အရီးလေးလည်း အံ့သြမင်တက်မိ ကြည့်နေဆဲ ဒီရေလှိုင်းခေါင်းကွဲပြီးချိန်မှာတော့ ဒီရေကြားမှာ ရွာသားတွေပြေးသူပြေး၊ မျောပါသူကမျောပါနဲ့ ကယ်ကြပါ။ ယူကြပါ ဆူညံသံတွေ တစာစာပေါ်ထွက်လာခဲ့ကြတယ်။ သားရေ၊ သမီးရေ ငိုသံတွေကလည်း လေသံတဝေါဝေါကြားကနေ ဆူညံခြင်းအတိနဲ့ ကမ္ဘာပျက်မတတ် အော်ဟစ်ငိုကြွေး လူပျောက်ရှာခဲ့ကြတယ်လေ။ ပန်းတင်းကျွန်းပျက်ချိန်ပေါ့”

ပွဲလှည့်လာသူအချို့က ဒီရေကြားမှာ ရေကူးနေကြဆဲ။ အချို့က ရေနှင့်အတူ မျောပါသွားကြလေပြီ။ လေကတစ်လုံးပြီး တစ်လုံး ဆင့်ကာဆင့်ကာဝင်လာသလို ဒီရေလှိုင်းကလည်း တဝုန်းဝုန်း ဆင့်ကာ ရိုက်ခတ်နေဆဲပင်။ ဒီရေက ကျွန်းလေးကို တစ်ချီတည်းနှင့် ကုန်းမြေပေါ်အောင် လွှမ်းခြုံသွားခဲ့လေပြီ။ ဒီရေက ပင်လယ်ဆီပြန်မဆင်းတော့ဘဲ လေလာတိုင်း ဒီရေ တက်သည်ထက် တက်လာခဲ့၏။ လေက တဝေါဝေါထပ်ဆင့်လာ သလောက် ရေလှိုင်းကြီးများကလည်း တဝုန်းဝုန်းလာနေဆဲရှိခဲ့ပြီ။

အရီးလေးက လတ်တလောမြင်ကွင်းကြောင့် တုန်လှုပ် ချောက်ချားနေရှာ၏။ ကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့်အတူ ပွဲလှည့်ရာလိုက်ပါ သွားလေသူ သားသမီးဆီ စိတ်ကရောက်သွားခဲ့လေပြီ။ သူမ တဟီးဟီးငိုနေမိ၏။ ဒီရေကြား မျောပါသွားသူများကို မြင်ရလေတိုင်း အရီးလေး ခြေမကိုင်မိ၊ လက်မကိုင်မိတော့။ အရီးလေးက သား ဖိုးခွေးနှင့် သမီး မိအေးကို ချက်ချင်းအတွေးရလိုက်ပါသည်။ ‘ဒီရေ ထဲပါသွားပြီထင်ပါရဲ့’ ဟု အတွေးရလိုက်စဉ်ဝယ် စိုးရိမ်စိတ်က ထိတ်ခနဲ ငယ်ထိပ်တက်ဆောင့်သလို ရင်တလှုပ်လှုပ်ခုန်နေပြန်၏။

‘သမီး မိအေး၊ သား ဖိုးခွေး ဘယ်မှာလဲ အီးဟီးဟီး’ သူမ ငိုယိုပြောဆိုတမ်းတလိုက်စဉ် လေပြင်းတစ်လုံး ဝေါခနဲဝင်ဆောင့်၏။ ကျောင်းကြီးပါ သိမ့်သိမ့်ခါသွားရပြန်ပြီ။ နာရီဝက်ခန့်ကြာတော့ ကျောင်းအောက်ဆီ ဒီရေတိုးပြီထင်ရ၏။ ကျောင်းကြီးတကျိုကျိုနှင့် တအိအိလှုပ်ခါသွား၍ပင်။ သူမ နားစွင့်လိုက်၏။ ကမ္ဘာပျက်သံလို အော်ဟစ်ဆူညံသံများပင် လျော့ပါးသွားခဲ့လေပြီ။ အားလုံး သေကုန်ပြီထင်ပါရဲ့။ ‘မသေသေးရင် အော်ဟစ်အကူအညီတောင်းသံ ဆူနေကြဦးမယ်’ ဟု သူမ တွေးလိုက်မိသည်နှင့် သားနှင့် သမီး အတွက် စိုးရိမ်သောကနှင့် တအီးအီးငိုရရှာပြန်၏။ အရီးလေးရင်မှာ ပူလောင်နေခဲ့ရပြန်၏။

ကျောင်းကြီးဆီ လေတိုက်လေတိုင်း တကျိုကျိုမြည်သံက ပို၍ ကျယ်လောင်လာရပြန်၏။ သူမ ကြောက်စိတ်နှင့် အားတိုးရာ ပြေးစရာ နေရာရှာ၏။ မတွေ့လေသေး။ ‘ဪ... သားနဲ့သမီး ရေနစ်သေကုန်ပြီလား၊ အမယ်လေး ဖွဟဲ့ လွဲပါစေ ဖယ်ပါစေ’ သူမ ဆက်မတွေးရဲတော့။ ငယ်သံပါအောင်အော်ဟစ်သံတို့ လုံးလုံး

ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့လေပြီတည်း။ လေသံ၊ လှိုင်းရိုက်သံတို့သာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လွှမ်းမိုးဆူညံလာခဲ့လေပြီ။ ‘ရွာကလူတွေ အားလုံး သေကုန်ပြီထင်ပါရဲ့၊ အမယ်လေး ဒုက္ခပါပဲ။ သားနဲ့သမီးရေ’ သူမ တွေးရင်း ‘ဘုရားကယ်ပါ၊ တရားကယ်ပါ၊ သံဃာကယ်ပါ’ ဟု တမ်းတရပြန်၏။ သူမ ရင်ပူလွန်းမက ပူနေခဲ့ပြီတည်း။

ထိုစဉ် ဘုန်းကြီးကျောင်းကြီး တစ်ဖက်စောင်းလာ၏။ တဖြည်းဖြည်းအိကျလာနေခဲ့ပြန်ပြီ ထင်ရ၏။ လေက ပို၍ပြင်းထန် လာခဲ့ပြန်လေပြီ။ တနှိုးနှိုးလေချွန်သံ ပါလာခဲ့၏။ ယပ်ခတ်သံလို လေသံတဖျတ်ဖျတ်မြည်လာ၏။ အမှောင်က ကြီးစိုးလာခဲ့ပြီ။ ကျောင်းက လှုပ်သလောက် လေက ကြမ်း၏။ အရီးလေးခုမျှ ကိုယ့်အသက်ဘေးအတွက် သောကကြီးစွာရောက်နေရပြန်ပါပြီ။ ‘ရေနစ်သေရတော့မယ်’ ဟု သူမ တွေးလိုက်မိချိန်ဝယ် သူမ တရှိုက်ရှိုက်ငိုလိုက်၏။ စိုးရိမ်ကြီးစွာသောစိတ်နှင့် သူမ ဆောက်တည်ရာမရ။

“အရီးလေးလည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းပေါ် ပြေးလွှားနေမိ ရှာတယ်လေ”

ဘကြီးမြိုင်က စကားပြောရပ်ရင်း ရေနွေးသောက်ပြန်၏။ ဆေးတံလည်း မီးညှိသောက်နေပြန်ပြီ။

ကျွန်မက ဒေသသုံး အလင်္ကာပျားရည်စက်စကားစုလေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသလေတွေတွင် နေ့ဘက်နေပူချိန်ဆိုသလို၊ ညနေစောင်း ချိန်ကို ‘နေအေးချိန်’ ဟု ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

လေ၏အရိပ်သဖွယ် ထင်တတ်သည်ကို ‘လေရိပ်ဖြူဖြူ၊ မှုန်ဝါးဝါးကြီး’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုကြပြန်၏။

ရွာဆီဝင်လာသော လေမုန်တိုင်းဖြစ်ရကား ‘ရွာဆီ ခေါင်းတိုး ဝင်လာသည့်လေ’ ဟု အရပ်ခလေနှင့် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

‘လေတိုးသံတဝေါဝေါ၊ လှိုင်းရိုက်သံတဝုန်းဝုန်း၊ အုန်းပင်တို့ ကျိုးကြေသံ ဝုန်းခိုင်း’ ဟူသော မြည်သံစွဲအလင်္ကာများစွာနှင့် အရပ်စကားပြောတတ်ခဲ့၏။

ရေလှိုင်းကြီး ရွာပေါ်လွှမ်းသွားချိန်ဝယ် ကယ်ပါ ယူပါ၊ သားရေ သမီးရေ ခေါ်သံ ဆူညံခဲ့သည်ကို ‘ကမ္ဘာပျက်သလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပါ၏။

အရီးလေးက ပွဲလှည့်ပါသွားသူ သားနှင့်သမီးအတွက် လွန်စွာစိုးရိမ်သည်ကို ‘စိုးရိမ်စိတ်က ငယ်ထိပ်တက်ဆောင့်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။

အရီးလေးငိုသံ ‘တဟီးဟီး တအီးအီး၊ ကျောင်းတိုင်လှုပ်သံ ‘တအိအိ တကျိကျိ’ ဟူသော မြည်သံစွဲအလင်္ကာများစွာနှင့် ရေးဖွဲ့ ထားခဲ့ပြန်ပါ၏။

လေတိုးသံတနှိုးနှိုးကို ‘လေချွန်သံ၊ လေရိုက်သံတဖျပ်ဖျပ်ကို ‘ယပ်ခပ်သံ’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းကြပြန်၏။ ‘လေသံ တနှိုးနှိုး၊ တဖျပ်ဖျပ်’ ဟုလည်း မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ရ ပြန်ပါ၏။

သူမ လွန်စွာကြောက်ရွံ့ခြင်းကို ‘အသည်းပျက်မတတ်ကြောက်ရွံ့ခဲ့ပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

“အရီးလေးငိုနေချိန်မှာ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်က လှမ်းခေါ်နေခဲ့ပြန်တယ်လေ၊ ‘ပန်းမြမယ် ရေတွေ ကျောင်းထက်ရောက်နေပြီ၊ ငိုမနေနဲ့တော့၊ သဗ္ဗေသတ္တာ ကမ္မသကာပဲ မှတ်လိုက်၊ ဒီမှာ ကျောင်းခေါင်မိုးပေါ်တက်ဖို့ လှေကားထောင်ထားတယ်၊ အခုလာတော့၊ ဒီရေအတက်ကြမ်းတယ်ကွယ့်’ တဲ့”

ဆရာတော်ကြီးခေါ်သံကြောင့် အရီးလေးခမျာ မပူပန်နိုင်ရှာအား ကိုယ့်အသက်ဘေးအတွက် ခြေမကိုင်မိလက်မကိုင်မိကြောက်စိတ်နှင့် လှေကားပေါ် အမြန်ပြေးတက်ရှာ၏။ သူမ ကျောင်းခေါင်မိုးပေါ်ရောက်လေမှ တကယ့်သေဘေးနီးပြီဟု သိခွင့်ရခဲ့ပြန်ပါ၏။

တစ်ကျွန်းလုံး ကုန်းမြေမမြင်ရ၊ အားလုံး ရေပြင်အထိ လှမ်းနေခဲ့ပြီ၊ ရေပြင်ပေါ်မှာ ပစ္စည်းများစွာ ဖွာလန်ကြမျောပါနေရှာ၏။ သူမ ပင်လယ်ပြင်ထဲရောက်သွားသလို ခံစားရရှာကာ ကြောက်ခြင်းမကကြောက်လန့်စွာ ဘုရားတမိပြန်၏။ သို့သော် လေတစ်လုံးလာဆောင့်လေတိုင်း ကျောင်းခေါင်မိုးသွပ်ပြားကို သူမ လှမ်းဆွဲထားရရှာ၏။ အလွတ်နေလျှင် လေနှင့် သူမပါသွားမည်သာ။ သူမလက်များ လွန်စွာနာကျင်ခံစားရလေပြီ၊ လက်ဖျားမှ သွေးများ ထွက်လာပြန်၏။ သံဖြူစ ဖူး၍ပင်။ သူမခမျာ လေလာတိုင်း ကျောင်းခေါင်ကိုဆွဲထားလေမှ အသက်ဘေးလွတ်မည်ဖြစ်၍ နာကျင်သည်ကိုမမူနိုင်တော့။ တအားကုန် ဆွဲနေရရှာ၏။

လွင့်စဉ်ကျသွားလျှင် ပင်လယ်ရေအောက် စုပ်စုပ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်မည့်အရေးသာ သူမြင်ရ၏။ လေလာဆောင့်တိုင်း သူမ အသည်းပျက်မတတ် ကြောက်ရွံ့နေရပြန်၏။ လက်သွေးစို့အောင် ဆွဲလွဲနေရသည်က သူမအဖို့ မသက်သာလှ၊ အသက်ဘေးဖြစ်နေ၍ နာကျင်မှုကို ကြောက်လန့်တကြားစိတ်နှင့် အတွေးမရောက်နိုင်တော့ပေ။ အမှောင်ထုက ကြီးစိုးလာ၏။ ဘယ်သူမှ မမြင်နိုင်တော့ လေသံတချိုးချိုးက မနားတမ်းတိုးဝှေ့ဝင်နေဆဲပင်။ သစ်ရွက်ပြတ်သံလို လေတဖျပ်ဖျပ်ယပ်ခတ်သံလိုလည်း ကြားနေရ၏။ သူမ မှီခိုရာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတိုင်က တစ်ဖက်စောင်းဖြစ်လာခဲ့ပြန်ပြီ။ လေက နဲ့လိုက်၊ ဒီရေလှိုင်းက နဲ့လိုက်နှင့် သူမ မူးဝေနေပြန်လေ၏။ လှိုင်းစီးသလို တလှုပ်လှုပ်ခါနေပြန်တော့ အသက်လုနေရရှာသော သူမ ငိုချင်စိတ်ကိုမထိန်းနိုင်တော့ပေ။ ကြောက်ရွံ့ခြင်းနှင့် တအီးအီး အသံထွက်ငိုနေရပြန်ပါ၏။ ဆရာတော်နှင့် လူသံသူသံကား မရှိလေတော့၊ သူမ တစ်ယောက်တည်း အသက်လုတိုက်ပွဲဆင်နွှဲနေရရှာလေပြီ။

မုန်တိုင်းက ပြင်းသည်ထက်ပြင်းလာခဲ့ပြီထင်ရ၏။ အရီးလေး လက်အံသေနေခဲ့ပြီ။ အရီးလေး သတိမလွတ်ရလေအောင် ဘုရားတရင်း ကျောင်းခေါင်မိုးကိုသာ ခင်ပွန်းသည်လို အားကိုးတကြီးဖက်တွယ်ထားရရှာပြန်၏။ လက်ပန်းကျလှပြီ၊ ကျောင်းကြီးကလည်း တအိအိလဲပြိုဆင်းလာခဲ့လေ၏။ လေတိုက်လိုက်တိုင်း အနောက်ဘက်ဆီစောင်းကာ အိဆင်းနေပြီကို အရီးလေး သိလာ၏။ ‘သွားပြီ ဒီတစ်ခါတော့ သေတော့မယ်ထင်တယ်၊ သေရင်လည်း အေးတာပေါ့’ ဟု အရီးလေး စိတ်လျှော့

ချလိုက်မိ၏။ အရိုးလေး အတွေးပင်မဆုံးခဲ့။ ဘုန်းကြီးကျောင်းကြီး ပင်လယ်ရေထဲသို့ ဝုန်းခနဲလဲပြိုဆင်းသွားခဲ့လေပြီတည်း။ အရိုးလေး ပန်းမြယ်လည်း ဒီရေထဲ ဝုန်းခနဲပြုတ်ကျလာပြီး ရေထဲမှာ ယက်ကန်ယက်ကန် ကူးခပ်နေခဲ့ရပြန်ပါ၏။

‘ဪ... ငါ့ခင်ပွန်းက အရင်ဆုံးသေခဲ့ပြီ၊ အခု ငါ့သားနဲ့ သမီးလည်း သေလောက်ပြီ၊ ငါလည်း သေရတော့မယ့်အချိန် ရောက်ပြီ’ ဟုတွေးရင်း သူမ ကြောက်စိတ်နှင့်အတူ ရေကူးရင်း မျောပါသွားရှာ၏။ ဆားငန်ရေများက ပါးစပ်တွင်း မကြာခဏ ဝင်လာတတ်၏။ သူမ မောလွန်းလှပြီ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ပစ္စည်းအချို့ သူမကိုဝင်ဆောင့်လာတော့ သူမ ဆွဲမိဆွဲရာ ဆွဲထားလိုက်မိပြန်၏။ အိပ်ရာလိပ်တစ်ခု ရေပေါ်မျောပါလာသည်ကို သူမ ဖက်တွယ် မိလိုက်လေပြီတည်း။

အရိုးလေးခမျာ အိပ်ရာလိပ်လေးဖက်မိချိန်ဝယ် ပင်လယ် ရေက အေးလွန်းရကား သတိပင်မေ့ချင်ချင်ရှိနေရှာပြန်၏။ သူမ အားတင်းရင်း အိပ်ရာလိပ်ကြိုးဆီ လက်ကိုသွင်းထားရင်း အမောဖြေ နေရရှာပြန်၏။ သူမ ကိုယ်ကိုဖော့ထားရာမှ မေးစေ့လေးနှင့် အိပ်ရာလိပ်မှီရင်း ပင်ပန်းလွန်းစွာ အသက်ရှင်နေရချိန် ဖြစ်ခဲ့ ပြန်၏။ သူမ ပင်ပန်းလွန်းမက ပင်ပန်းလွန်းခဲ့ရာ တစ်ချီတွင် သတိလစ်သလိုဖြစ်သွားရပြန်၏။ ဒီရေလှိုင်းဆောင့်၍ သူမပါးစပ် အတွင်း ဆားငန်ရေဝင်သွားလေမှ သူမ ထွေးထုတ်ရန် သတိရပြန်၏။ ‘ဟူး ငန်လွန်းတဲ့ရေတွေ’ သူမ ထွေးရင်းက မျက်စိမဖွင့်ချင်တော့။ သူမ မောပန်းလွန်းကာ သတိလက်လွတ်ရှိနေချိန်ဝယ် သူမ နောက်ကျောကို မာကျောကျောအရာတစ်ခုက ဆွဲထားသလို

အဆက်ပြတ်ကာ မေ့မြောသွားခဲ့ရှာလေပြီတည်း။ သူမ ခံစားနေ ရသော ဒုက္ခအဝဝတို့ တဒင်္ဂပျောက်ကွယ်သွားခဲ့သလို သူမ ဘာကိုမှမသိလေတော့။ ဘကြီးမြိုင်က စကားကိုရပ်နားရင်း ရေနွေး တစ်ကျိုက်သောက်ပြန်၏။ ကျွန်မကတော့ ရင်တဖိုဖိုနှင့် ဘကြီးမြိုင် ပြောသောစကားကြားတွင် အတွေးက လိုက်ပါနေဆဲရှိရပြန်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်စကား ပျားရည်စက်အချို့ကို စုစည်းပြပါရစေ။

ဒေသစကားတွင် ဒီရေတက်ခြင်းမြန်သည် ဆိုစကားကို ‘ဒီရေအတက်ကြမ်းသည်၊ ဒီရေတက်ကြမ်းသည်’ ဟု ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ရေပြင်ထက်တွင် ပစ္စည်းများစွာပြန့်ကျဲမျောပါနေသည်ကို ဒေသစကားက ‘ဖွာလန်ကြဲ မျောပါနေပြီ’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ကြ၏။

သူမ မူးဝေယိုင်နဲ့နေရသည်ကို ‘လှိုင်းစီးနေသလို’ ဟုလည်း ဆိုထားခဲ့ပြန်ပါ၏။

အရိုးလေးက ကျောင်းခေါင်မိုးကို မလွတ်တမ်းဆွဲဖက်ထား ရရှာသည်ကို ‘ခင်ပွန်းသည်လို ဖက်ထားရရှာသည်’၊ သူမ ခေတ္တ မေ့မြောသွားရလေပြီဆိုစကားကို ‘လောကကြီးနှင့်ခေတ္တအဆက် ဖြတ်လိုက်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

အဲ... မိုးလင်းလာခဲ့ပြီ၊ ဒီအချိန်မှာ အရိုးလေး အိပ်ရာက နိုးထလာခဲ့သလို သတိဝင်လာခဲ့ရပြန်သည်။ မုန်တိုင်းလည်း စဲနေ ခဲ့ပြီ။ ပင်လယ်ဆီမှ ဒီရေများလည်း ပင်လယ်တွင်းဆင်းသွားခဲ့လေ ပြီတည်း။ ဒီအချိန်မှာတော့ မြေပြင်ပေါ်မှာ ရေတစ်ကွက်၊

ရေစပ်စပ်သာ တင်ကျန်နေရစ်ခဲ့လေပြီ။ အရိုးလေးက သူမ ရောက်နေသည့်နေရာကို ပြန်ကြည့်မိလိုက်၏။ ဘုန်းကြီးကျောင်း အနောက်ဘက် ညောင်ပင်၏ထိပ်ဆုံးအကိုင်တွင် သူမ အင်္ကျီနှင့် ငြိနေသည့်အဖြစ်ကို တွေ့ရပြန်၏။ ‘ဪ... ညောင်ပင်က ငါ့ အသက်ကိုကယ်ဆယ်လိုက်တာကိုး’ ဟု သူမ တွေးရင်း ညောင်ပင် အောက်ဘက်ဆီသို့ ငုံ့ကြည့်မိလိုက်၏။ သူမ ကြက်သီးဖြန်းဖြန်း ထသွားရရှာလေ၏။

ခွေးသေ၊ ဝက်သေ၊ နွားသေ အလောင်းများနှင့်အတူ လူသေ အလောင်းများလည်း ပုပ်ပွထနေပြန်၏။ အထက်စီးမှကြည့်ရသည် မှာ မြင်မကောင်းလှ။ ခြေထောင်၊ ခူးထောင်၊ ပေါင်ကား ဖောရောင် ပုပ်ပွရနံ့က လှိုင်လှိုင်ထနေပြန်၏။ ပစ္စည်းပျက်များက ပြန့်ကျဲ နေသလို တစ်ရွာလုံး အပုပ်နံ့ထောင်းထောင်းထနေပြန်တော့ အရိုးလေးမကြည့်ရဲတော့။ အရိုးလေးကျောပြင်က ယခုမှ နာကျင် လာသလို လက်ဖျားများမှာလည်း ကွေးမရတော့၊ ရောင်ကိုင်းနေခဲ့ လေပြီ။ အရိုးလေးက ညောင်ကိုင်နှင့်အင်္ကျီ ငြိကာ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်ရသော သူမ၏ အထီးကျန်အဖြစ်ကို တွေးပြီး ဝမ်းနည်းလာ ရပြန်၏။ သူမ မျက်ရည်စို့လာခဲ့ပြီ။ အားတင်းရင်း သားနှင့်သမီးကို ရှာဖွေကြည့်ရန် အတွေးဝင်လာရပြန်၏။ ‘မတော် ငါ့လို အသက်ရှင် နေသေးရင်’ ဟု တွေးကာ မျှော်လင့်ချက်လေးနှင့် သတိစိတ်လေး တင်းထားခဲ့မိ၏။ ထိုအခါမှ ညောင်ကိုင်တွင်ငြိမိနေသော မိမိ အင်္ကျီစကို ဆွဲဖြုတ်ရန် သတိရလိုက်မိ၏။

‘ဪ ငါတို့ရွာမှာ ငါ့လို သေဘေးကလွတ်တဲ့လူ ရှိပါဦး မလား၊ သားနဲ့သမီးကတော့ သေပြီထင်တယ်’ သူမ အလောင်းပုံကို

ကြည့်ရင်း တရှိုက်ရှိုက်ငိုနေမိပြန်၏။ ‘ကျန်တဲ့ရွာသားတွေတော့ အသက်ရှင်ဖို့ သိပ်မလွယ်ဘူးထင်တယ်၊ တစ်ရွာလုံးတိတ်ဆိတ် နေတာ၊ ငါ့မှာတော့ သေဘေးကလွတ်ခဲ့ပြီပဲ၊ ငါငိုနေလို့ချည်း ဘာဖြစ်လာစရာရှိလို့လဲနော်၊ ဖြစ်သမျှဒုက္ခကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှား ရမယ်၊ ခု ငါ အသက်ရှင်ပြီးရှိနေသေးတာကို သူမ စိတ်အားတင်းရင်း ညောင်ပင်အောက်အထိ ပြုတ်ကျသွားခဲ့လေပြီ။ သူမ ရေစပ်စပ်နှင့် သဲဗွက်ပေါ်ကျ၍ မနာကျင်လေတော့။ သူမနံ့ဘေးတွင် လူသေ အလောင်းများ ပြန့်ကျဲနေသည်ကို မြင်ရပြန်တော့ ကြောက်စိတ်၊ ဝမ်းနည်းစိတ်ကြောင့် တလှိုက်လှိုက် ငိုလိုက်ရပြန်ပါ၏။ အရိုးလေး ခမာ သည်းအူပြတ်မျှ ဝမ်းပန်းတနည်း ငိုနေမိရှာပြန်၏။

အရိုးလေး သတိစိတ်လေးတင်းကာ ကိုယ့်ခန္ဓာကို ယခုမှ ငုံ့ကြည့်မိလိုက်၏။ အောက်ပိုင်းတွင် ထဘီမရှိလေတော့ သူမ ရှက်စိတ်လေးနှင့် ခန္ဓာအောက်ပိုင်းအရှက်နေရာကို လက်လေးနှင့် မလုံမခြုံ အသာအယာလေးဖုံးထားလိုက်မိချေပြီ။ ပြီးမှ လူသူ သက်ရှိမကျန်တော့လေပြီဟု သတိဝင်လာရာ တစ်ချိန်ခွဲရပြန်ပါ၏။

‘တစ်ကျွန်းလုံး ငါတစ်ယောက်တည်းကျန်တော့တယ်ထင်ပါရဲ့၊ သားနဲ့သမီးကိုတော့ တွေ့ချင်သေးတယ်၊ အလောင်းလေးဖြစ်ဖြစ် နောက်ဆုံးအကြိမ် မျက်နှာလေးမြင်ခွင့်ရရင် တော်ပါပြီ’ သူမ တွေးရင်း ငိုပြီးရင်းငိုနေမိပြန်၏။ လက်နှင့်မျက်ရည်သုတ်လိုက်ရာ သူမအင်္ကျီမှာလည်း ရှေ့တစ်ပိုင်းအဖုံးလေးသာကျန်ရစ်ရှာခဲ့ပြီကို တွေ့ရပြန်၏။ သူမ စိတ်တင်းထားလိုက်မိပြီ။ ‘ငါ့မှာ ရှေ့ဆက် နေရေးစားရေးကျန်သေးတာ... ငါမငိုတော့ဘူး... ငါ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်တာပဲလုပ်ရတော့မယ်... အခုချိန်က စပြီးတော့’ ဟု

သူမစိတ်က အားတင်းလိုက်ချိန်တိုင်အောင် သူမ ငိုချင်စိတ်ကို မထိန်းနိုင်ခဲ့။ ဆက်လက်ငိုကြွေးနေခဲ့မိပြန်၏။

‘ဪ... ငါ တစ်ကောင်ကြွက်ဘဝရောက်ပြီကိုး၊ ငါ့မှာ မိသားစု၊ အိုးအိမ်ဥစ္စာ ဘာမှမကျန်လေတော့ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ တစ်ရွာလုံး ရေနစ်ပြီး အသေဆိုးနဲ့သေကြတာ မြင်မကောင်းဘူး... ငါ ကံကောင်းလို့အသက်ရှင်ရတာထင်ပါရဲ့၊ အင်း... အခု ငါဘာလုပ်သင့်သလဲ၊ လောလောဆယ် အရှက်လုံအောင်ဖုံးရမယ်၊ အောက်ပိုင်းဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်နေတာကို အရင်ဆုံးဖြေရှင်းပေးမှပဲ’ ဟု သူမတွေးရင်း လူသေအလောင်းများဆီ သူမ လမ်းလျှောက်သွားခဲ့ရလေပြီတည်း။

ဘကြီးမြိုင်က စကားကိုခဏရပ်ထား၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ယျားရည်စက်စကားလေးများ စုစည်းတင်ပြပါရစေ။

ရေတိမ်တိမ်သာကျန်သည်ကို ဒေသစကားက ‘ရေစပ်၊ ရေစပ်စပ်သာကျန်သည်’ ဟု သုံးစွဲတတ်ကြပါ၏။

အရီးလေး ညောင်ပင်ပေါ်ကပြုတ်ကျသံကို ‘ဘုံး’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာနှင့်ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ညောင်ပင်ပေါ်မှပြုတ်ကျပြီး အသည်းအသန်ငိုကြွေးသည်ကို အရီးလေးက ‘သည်းအူပြတ် ငိုကြွေးသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

အရီးလေးက ထဘီရှာဝတ်ရမည်ဆိုစကားကို ‘အောက်ပိုင်း ဟာလာဟင်းလင်းကိစ္စကို အရင်ဖြေရှင်းရမည်’ ဟု သွယ်ဝိုက် ဆိုထားခဲ့ရပါ၏။

“တို့အရီးလေးကလေ ကြောက်ကြောက်ရွံ့ရွံ့နဲ့ပဲ အလောင်း တစ်လောင်းနားကပ်သွားခဲ့တယ်၊ မှောက်လျက်ကြီးသေပြီး ပုပ်ပွ ကားတက်နေသူက ရွာလယ်ပိုင်းက ကုန်စုံဆိုင်ပိုင်ရှင်သူဌေးမ မမမှီ ဖြစ်နေခဲ့ပြန်တယ်လေ၊ ဒါနဲ့ ‘မမမှီရေ ကျွန်မကိုခွင့်လွှတ်ပါနော်’ လို့ အရီးလေး စိတ်ထဲကတောင်းပန်ရင်း မမမှီခန္ဓာက လုံချည်လေး ကို ဆွဲချွတ်ယူလိုက်ရတယ်။ အပုပ်နံ့က ထောင်ခနဲဝင်လာပေမယ့် လည်း မတတ်နိုင်လေတော့။ ရေစပ်စပ်လေးနဲ့ဆိုတော့ ချွတ်ရလွယ် တယ်လေ။ အပုပ်နံ့ကိုတော့ ရေစပ်စပ်မှာ စင်အောင် ရေနဲ့ဖော ပြီးမှ အရီးလေးခမျာ ဝတ်ခဲ့ရတယ်။ ပြီးတော့မှ မမမှီရဲ့ ရွှေကြယ်သီးနဲ့အင်္ကျီကို ဆွဲချွတ်ဖို့ ရွှေကြယ်သီးတွေဖြုတ်ယူနေ ခဲ့တယ်။ အရီးလေးက ရွှေကြယ်သီးဖြုတ်ရင်းကနေ အခုလိုပဲ တွေးတောနေခဲ့သတဲ့။

‘ငါ့ဘဝမှာ တစ်ကောင်ကြွက်၊ လင်မရှိ၊ သားသမီးလည်း မရှိတော့ဘူး... နေရာအိမ်လည်းမရှိ၊ ဥစ္စာနေမရှိတဲ့ သူဆင်းရဲမ ဘဝရောက်ခဲ့ရပြီ၊ အခု ငါ့မှာ ရွှေစင်္ကေလေးပါရင်တော့ ရှေ့ရေ သိပ်ပူပင်ရမယ်မထင်ဘူး၊ အေးလေ မမမှီရဲ့ သေသူဥစ္စာက ပုံသကူ ပဲလေ၊ ငါနဲ့ထိုက်လို့ အခု ငါရတာပဲ၊ မမမှီရေ ခွင့်လွှတ်ဦးနော်’ နောက်တစ်ကြိမ် အရီးလေးက စိတ်ထဲကတောင်းပန်ရင်း အင်္ကျီ ဆွဲချွတ်လိုက်ရတယ်။ စောစောကလိုပဲ ရေအိုင်လေးမှာ အပုပ်နံ့ စင်အောင်လုပ်ပြီးမှ ယူဝတ်နိုင်ခဲ့တယ်လေ။ အရီးလေးက မမမှီဆီက ပွဲတက် ရွှေလက်ကောက်၊ ဆွဲကြိုး၊ နားကပ်ကအစ ချွတ်ယူနေခဲ့ ရတယ်။ မမမှီကတော့ အတွင်းခံလေးနဲ့ သနားစဖွယ် မှောက်လျက်သား သေကျန်ရစ်ခဲ့ရတာတယ်လေ။

အရိုးလေးက ရွှေတွေမြင်တော့ လောဘပိုတက်လာခဲ့တယ်။ အလွယ်ရတဲ့ရွှေဆိုတော့ သည့်ထက်ပိုလိုချင်လာခဲ့ပြန်တယ်လေ။ ‘ငါ့ဘဝမှာ ရွှေရေအတွက် ရွှေလေးစုထားရမယ်’ လို့တွေးရင်း၊ လိုက်ကောက်ရင်း ‘သားနဲ့သမီးကိုလည်းရှာရဦးမယ်’ လို့ သူ တွေးမိခဲ့တယ်”

ထိုအခါ တစ်လောင်းပြီးတစ်လောင်း လှည့်လည်သွားလာရင်း ရွှေထည်များကို ချွတ်ယူနေမိလေပြီတည်း။ သည်ကြားထဲ သားနှင့် သမီးရှာလေတိုင်း ငိုချင်စိတ်ကို အရိုးလေးထိန်းမနိုင်ခဲ့ပြန်။ အရူးမီးဝိုင်းခံရသူလို သောကကြားဝယ် ဗျာများနေ၏။ အရိုးလေး ခမျာ အရူးမကြီးတစ်ပိုင်းလို စိတ်ကယောက်ကယက်နှင့် ငိုလိုက်- ရယ်လိုက် ဖြစ်နေရှာပြန်၏။ သူမက သားနှင့်သမီးအကြောင်း တွေးလိုက်တိုင်း ငိုနေတတ်၏။ သို့သော် ရွှေစလေးများ အလောင်း ဆီမှ အလွယ်တကူချွတ်ယူရတိုင်း ပျော်မိသလို သူမ ထင်နေပြန်၏။ စိတ်မှလည်း ‘ငါ ဒီတစ်ခါတော့ သူဌေးမ ဖြစ်တော့မယ်’ ဟု တွေးရင်း ကံဆိုးခြင်းတစ်ဖက် ကံကောင်းခြင်းတစ်ဖက်လို ရှိနေရှာ ပြန်၏။ စိတ်မတည်ငြိမ်တော့။

ဘကြီးမြိုင်က စကားရပ်နားရင်း အမောဖြေနေ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်စကား ပျားရည်စက်လေးများ ရွေးထုတ်ပြပါအံ့။

အရိုးလေးက မိသားစုမရှိဘဲ တစ်ဦးတည်းကျန်ရစ်သည်ကို ‘တစ်ကောင်ကြွက်ဘဝ’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းဆိုခဲ့ပါ၏။

အရိုးလေးက ဒေသစကားနှင့် ပွဲ၌ဝတ်ဆင်သော လက်ကောက်ကို ‘ပွဲတက်လက်ကောက်’ ဟု ဆိုထားခဲ့ပြန်ပါ၏။

အရိုးလေးက ထဘီကိုစင်အောင် ရေပေါ်မှာဆေးကြော သည်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘ရေမှာဖောသည်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာ မြောက် ပြောဆိုခဲ့လေ၏။

အရိုးလေးပူပန်သောကများသည်ကို ‘အရူးမီးဝိုင်းသလို၊ အရိုးလေးခမျာ စိတ်မငြိမ်သက်ဟန်ကို ‘အရူးမကြီးတစ်ပိုင်းလို’ ဟုလည်း ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပါ၏။

“အခုလိုသွားလာရင်း မကြာခင်မှာ လူတစ်ယောက်ရေထဲ လမ်းလျှောက်သံ တစွက်စွက်ကို အရိုးလေး အဝေးကပဲ ကြားလိုက် ရတယ်လေ၊ ဒါနဲ့ ဝမ်းနည်းစိတ်ကိုထိန်းမနိုင်ဘဲ အရိုးလေးက ဝမ်းပန်းတနည်း ထိုင်ငိုနေမိပြန်တယ်လေ”

‘ဘယ်သူလဲငိုနေတာ... ငါက ရွာတောင်ပိုင်းက ဦးပုရဲ့ သား စံအေးလေ... မသေလို့ငါတို့တွေ့ကြရတာ’ စံအေးက အော်ရင်း ဆက်လျှောက်လေ၏။ စံအေးဆိုမှ အရိုးလေးက ချုံ့ပုတ်လေးနောက်နားပုန်းနေရာမှ ထွက်လာခဲ့၏။ အရိုးလေးခမျာ တစ်ရွာတည်းသားစံအေးမျက်နှာမြင်လိုက်ရချိန်မှာတော့ မိသားစု ဝင်တစ်ယောက် အားကိုးရာတွေ့ရသလို လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ဖက်ကာ တရှိုက်ရှိုက်ငိုကြွေးနေမိပြန်၏။ စံအေးလည်း အရိုးလေးနည်းတူ ငိုနေခဲ့ရသည်သာ။ ကျွန်းပျက်ပေါ်တွင် သက်ရှိနှစ်ယောက်တွေ့ဆုံ ခန်းက ဝမ်းနည်းစရာအတိဖြစ်ခဲ့ချေပြီတည်း။

အရိုးလေးက စကားမဆိုဘဲ အားပါးတရ ငိုချနေ၏။ စိတ်ရှိ သလောက် ရင်ပွင့်မတတ်ငိုကြွေးနေခဲ့လေပြီ။ ရင်မှာ ပေါ့ပါးသွား အောင် စိတ်တင်းထိန်းချုပ်ခဲ့ရသမျှကို စံအေးနှင့်တွေ့လေမှ အားကုန်သွန်ချသလို ငိုကြွေးစေခဲ့ပြီးပြီ။ စံအေးလည်း ငို၏။

အပူသည်နှစ်ဦးတွေ့ဆုံခန်းက စကားအစား မျက်ရည်မိုးရွာသော အခါကာလ ဖြစ်ခဲ့ရလေ၏။

‘အရီးလေးရယ်... ကျုပ်တို့ငိုနေလို့လည်း ပြီးမှာမဟုတ်ဘူး နော်၊ ကျွန်တော့်မိန်းမနဲ့ကလေးအလောင်းကိုတော့ ဟောဟို ချုံစပ်မှာငြိနေလို့ ရှာတွေ့ခဲ့ပြီးပြီ၊ အမေနဲ့သားကြီးအလောင်းတော့ ခုထိမတွေ့ရသေးဘူးလေ၊ ပင်လယ်ထဲပါသွားပြီထင်ပါရဲ့၊ အရီးလေးရယ်၊ ကျုပ်တို့ရွာသားတွေ၊ ကျုပ်တို့မိသားစုတွေက ကံဆိုး လိုက်တာဗျာ၊ အားလုံးရေနစ်သေကြတာ၊ အသေဆုံးနဲ့သေကုန် ရတာနော်၊ အရီးလေး... သေဆုံးသူက သေခဲ့ပြီဗျာ၊ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဒီ မရဏကျွန်းက ခွာမှဖြစ်တော့မယ်၊ ကျွန်းမှာ သောက်စရာရေတောင်မရှိဘူးလေ၊ ပင်လယ်ဆားငန်ရေ ချည်းပဲ၊ အရီးလေး ရေသောက်ချင်ရင် ကျွန်တော် အုန်းရည် ရှာတိုက်မယ်လေ’ စံအေးက ပြောရင်း အုန်းသီးတစ်ခွက်ကို ဆွဲယူ လာ၏။ အရီးလေးက ငြင်းဆန်၏။

‘စံအေးရယ် ကျွန်းမှာ အပုပ်နံ့ထောင်းထောင်းထနေပြီလေ၊ တို့ ဒီကျွန်းက အမြန်ဆုံးခွာကြရမှဖြစ်မယ်နော် စံအေး၊ အရီးလေး ချောင်းဝမှာ လှေတစ်စင်းတွေ့ခဲ့တယ်၊ ဒီလှေလေးနဲ့ တို့တစ်တွေ မြို့တက်နေကြရအောင်၊ ဒါပေမဲ့ စံအေးရယ် အရီးလေးက သားနဲ့ သမီးမျက်နှာလေးကို နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် မြင်သွားချင်၊ ကြည့်သွားချင်သေးတယ် စံအေးရဲ့၊ အီးဟီး... ကလေးတွေ အလောင်းရှာကြည့်ပြီးမှ သွားရအောင်နော်၊ ပြီးတော့ နင့်မိန်းမ မိသက်ကိုလည်း ငါ တွေ့သွားပါရစေ စံအေးရယ်၊ အီး ဟီး... သားနဲ့သမီးရေ... အမေ့ဒုက္ခက ကြီးပါတယ်နော်၊ အသက်ရှင်တဲ့

ဒုက္ခကို သားတို့မသိနိုင်ကြဘူးထင်ပါရဲ့၊ အီးဟီး’ အရီးလေးက စံအေးကိုမြင်ရမှ အသံထွက်ငိုခဲ့လေပြီ။

စံအေးက ရှေ့ဆောင်သွား၍ မိသက်အလောင်းဆီ ရောက် သွားခဲ့၏။ မိသက်ခမျာ မိမိရင်ခွင်ထဲမှ ကလေးငယ်ကို ကျစ်နေအောင်ပွေ့ပိုက်ထားရင်း နောက်ဆုံးထွက်သက်အထိ သားသမီးအပေါ် ကာကွယ်ပေးသွားရှာသည်ကို သနားစဖွယ် တွေ့ရ၏။ စံအေးခမျာ မိသားစုအားလုံး သေဆုံးကျန်ရစ်သော ကျွန်းကို စွန့်ခွာသွားရတော့မည်ဆိုတာတွေးရင်း ရင်မှာ ဆို့တက် သွားရှာ၏။ မိသက်အလောင်းဘေးထိုင်ကာ ကျူကျူပါအောင် ငိုနေ မိရှာ၏။ အရီးလေးခမျာလည်း သားနှင့်သမီးကို တွေ့ချင်ဇောက အားကြီးလာခဲ့ရပြန်ပြီ။ အရီးလေးလည်း ထိုင်ငိုနေရှာပြန်၏။ အရီးလေးမှာ ကျွန်းကိုခွာသွားရမည့်အရေးကို တွေးမိတော့ စိတ်ကို တင်းရ၏။ ဝမ်းထဲက တကြုတ်ကြုတ်ဆာလောင်လာ၏။ ရေလည်း ငတ်နေခဲ့ပြီ။ ခန္ဓာနှင့်လည်ပင်းနေရာက ခြောက်ကပ်နာကျင်နေ သလို အင်အားပင်မရှိချင်တော့။ စံအေးကို သတိပေးရပြန်၏။

‘စံအေးရယ်... သေသူကသေခဲ့ပြီပဲ၊ ဝိပါကဝဋ်ကြွေးပါ လေတော့၊ တို့တစ်ရွာလုံး ဘယ်နေရာပြေးပုန်းလို့မှမလွတ်တဲ့ သေခြင်းဘေးဆိုးကြီးလေ၊ တို့ မသေဘဲကျန်ရစ်သူတွေကကော သူတို့အတွက်ပူပန်ဖို့ရှိသေးလို့ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်တာ ထင်ပါရဲ့ ဟယ်၊ ငိုနေရင် ဆုံးခန်းတိုင်မှာမဟုတ်ဘူး စံအေးရေ... နင်နဲ့ ငါ့မှာ ရှေ့ရေးရှိသေးတယ်လေ၊ နင့်မလည်း နင်ရှာထားတဲ့ရွှေစ လေးတွေ မိသက်ဆီက ချွတ်ယူသွားဦး၊ ဒါတွေက နင့်နောင်ရေး အိမ်ကအစ လိုလာဦးမယ်၊ ပြီးတော့ နင်နဲ့ငါ အလောင်းဆွေဆီက

ပုံသကူရွှေလေးတွေစုရအောင်၊ ကောက်စုကြမယ်၊ တို့နောင်ရေး အတွက်လေ၊ နင့်မှာရော၊ ငါ့မှာပါ ခိုကိုးရာမရှိတဲ့ တစ်ကောင်ကြွက် ဘဝရောက်ခဲ့ပြီဆိုတော့ ရှေ့ရေးက ဘယ်လိုနေရ စားရမယ်ဆိုတာ မသိ၊ ရွှေငွေဥစ္စာလေးပါသွားမှဖြစ်မယ် စံအေးရေ၊ အရီးလေးမှာ တော့ လမ်းမှာတွေ့တာတွေကို အတော်အသင့်စုထားမိပြီ၊ နင့် အတွက်တော့ ဟောဟို ရေနက်နက်က အလောင်းတွေဆီမှာ လိုက်စုဦး၊ တို့မှာ အိမ်ကအစ ပြန်ဆောက်ရမှာ၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကြ မှာဆိုတော့လေ၊ စံအေးရေ... မြန်မြန်လုပ်ကွလို့’

အရီးလေးက ဆော်ဩရင်း သားနှင့်သမီးကိုလိုက်ရှာနေ၏။ စံအေးကတော့ မိသက်အလောင်းမှ ရွှေလက်ကောက်၊ ဆွဲကြိုး၊ နားကပ်ကအစ ချွတ်ယူရင်း ငိုနေရှာပြန်၏။ ကိုစံအေးခမျာလည်း ပင်လယ်ကမ်းစပ်ထိဆင်းကာ လူသေအလောင်းများထဲမှ ရွှေ ရသမျှကို ချွတ်ယူလိုက်မိ၏။ ကမ္ဘာမီးလောင် သားကောင်ချင်းခံ ရသူလို သဘောထားကာ သူတို့ ကျွန်းတစ်ပတ်ပြည့်ခဲ့သည်အထိ ပုံသကူရွှေ ကောက်ခဲ့ပြန်၏။

စံအေးက ချောင်းအကွေ့မှလှေလေးကို ဆွဲယူလာရင်း အရီးလေးကို လှမ်းခေါ်၏။ နေက မြင့်သည်ထက်မြင့်လာခဲ့ပြီ။ တစ်ကျွန်းလုံး လူသေအပုပ်နံ့က ဟောင်နေခဲ့၏။ လင်းတငှက်များ ကောင်းကင်တစ်ခွင် အုပ်စုလိုက်ပျံဝဲနေသည်ကို မြင်ရ၏။

‘လာ အရီးလေး... လှေပေါ်တက်တော့ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့ ဒီ မရဏကျွန်းဆီက ခွာမှဖြစ်တော့မယ်၊ ကျွန်တော် ရေဆာလို့လည်း ဗိုက်ခေါက်နေပြီဗျာ၊ စားစရာသောက်စရာမရှိဘဲ လင်းတထိုးကျွန်း၊ ဟာလာဟင်းလင်းကျွန်း၊ လတာပြင်ကျွန်း၊ ကျွန်းပျက်၊ ကျွန်းဆိုး၊

ဒီကျွန်းကို ကျုပ်ခွာခဲ့တော့မယ် အရီးလေးရာ၊ ကျုပ်တို့ အသက်ရှင် တဲ့လူတွေ တစ်မိနစ်တောင် မနေထိုက်တဲ့ကျွန်းကြီး ဖြစ်သွားလိုက် တာဗျာ၊ အရင်ကဆို ကျုပ်တို့မိသားစုတွေ ပိုက်ကွန်ဆွဲရင်း ပျော်ပျော်ပါးပါး နားခိုခွင့်ရခဲ့တဲ့ကျွန်းကြီးနဲ့ ဘာမှမဆိုင်သလိုပဲနော် အရီးလေး’ စံအေးက လှေဆွဲရင်း မိသားစုကိုသတိရစွာ ရင်ကွဲ မတတ် ကျွန်းကိုပြန်လှည့်ကြည့်နေပြန်၏။ အရီးလေးခမျာလည်း မိသားစုအတွက် ရင်နာနာနှင့်ပင် လှေပေါ်အပြေးလေးတက်ခဲ့ ရရှာ၏။ သမုဒယသစ္စာကိုဖြတ်တောက်ရခက်ခက်သံယောဇဉ် ကြောင့် လူသေကျွန်း၊ ကျွန်းညိုညိုလေးကို နှစ်ယောက်စလုံး နှုတ်ဆက်သလိုကြည့်ရင်းမှ မျက်ရည်များ ကျဆင်းလာရပြန်၏။ တကယ်ခွဲရတော့မည်ဆိုတော့ ရွာလေးကိုမထားခဲ့ချင်၊ နှစ်ယောက် စလုံး ရင်ကို သံယောဇဉ်ကြိုးက ဆွဲငင်နေသလိုခံစားရင်း ငိုယို နေမိကြပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က မောသွားသလို စကားကိုရပ်နားထားလိုက် ပြန်၏။ ရေနွေးတစ်ငုံသောက်လိုက်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာပျားရည်စက်စကားများကို စုစည်းဖော်ပြ ပါရစေ။

ရေထဲသို့ လူလမ်းလျှောက်သံကို ‘တစွက်စွက်’ ဟု မြည်သံစွဲ အလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။

အရီးလေး အားပါးတရငိုကြွေးသည်ကို ‘ရင်ပွင့်မတတ် ငိုကြွေးသည်’၊ ‘အားကုန်သွန်ချသလို ငိုကြွေးသည်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်ဆိုခဲ့ပြန်၏။

အပူသည်နှစ်ဦးတွေ့ဆုံခန်းက မျက်ရည်ကျသောအချိန် ဆိုစကားကို ‘မျက်ရည်မိုးရွာသောအခါကာလ’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတ္တိ အလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပါ၏။

လူများသေသောကျွန်းဖြစ်၍ ‘မရဏကျွန်း’၊ လင်းတများ ရောက်သောကျွန်းဖြစ်၍ ‘လင်းတထိုးကျွန်း’၊ အိမ်ခြေရာခြေမရှိသော ကျွန်းကို ‘ဟာလာဟင်းလင်းကျွန်း’၊ လတာပြင်ကျွန်း၊ ကျွန်းဆိုး ကျွန်းပျက်’ စသည်ဖြင့် တင်စားမှုများစွာနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပါ၏။

ရေဆာနေလွန်းပြီဆိုစကားကို ဒေသစကားနှင့် ‘ဗိုက်ခေါက် နေပြီ’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ကြ၏။

ကိုစံအေးက လှေဆွဲရင်း ကျွန်းကို ဝမ်းနည်းစွာပြန်လှည့် ကြည့်နေသည်ကို ‘ရင်ကွဲမတတ်ရှိနေသည်’၊ ‘ရင်နာနာနှင့်ပင်’၊ ‘ရင်ကိုဆွဲငင်နေသလို’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ဘကြီးမြိုင်က စကားဆက်ပြန်၏။

ကိုစံအေးက လှေတက်မနေရာမှာထိုင်ရင်း လှေဦးကို မြို့ဘက်လှည့်လိုက်သည်။ အရီးလေးခမျာလည်း ကျွန်းဘက်မျက်နှာ မူထိုင်ရင်း မျက်ရည်စက်လက်နှင့်ပင်ရှိနေရှာ၏။ ကျွန်းကို ခွာရမည် ဆိုတော့ ရင်ဆို့နေကြလေပြီ။

‘မိသက်နဲ့သားကြီးရေ... အမေရေ... အားလုံး ရွာကလူတွေ ကျုပ်ကိုခွင့်လွှတ်ပေးကြပါဗျာ၊ အမေတို့ကို မသင်္ဂြိုဟ်လိုက်ရဘဲ ထွက်သွားရတဲ့ သားမိုက်ကိုပေါ့။ ကျုပ် ရင်နာလိုက်တာ အရီးလေးရေ၊ ဂြိုဟ်မွေတဲ့မုန်တိုင်း ကျုပ်မိသားစုကို ရေနစ်သေအောင်လုပ်ခဲ့တဲ့ ဟောဒီပင်လယ်ကြီးကိုလည်း ကျုပ် အမုန်းဆုံးဗျာ၊ ကျုပ်မိသားစုနဲ့

သေကွဲကွဲအောင်၊ ကျုပ်တို့ဘဝ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေအောင်လုပ်တာ ဟောဒီမုန်တိုင်းနဲ့ ရေပင်လယ်ကြီး၊ အင်းလေ... ကျုပ်တို့ရွာသား တွေရဲ့ ဝိပါက်ကြမ္မာကလည်း ပါတယ်ထင်ပါရဲ့ဗျာ’ ကိုစံအေးက ပြောရင်းဆိုရင်း ဒေါသသံပါနေပြန်၏။ အရီးလေးက အင်္ကျီနီနီရဲရဲ လေးကို အဝေးက လှမ်းမြင်တော့ လှေပေါ်မှ ခုန်ချရင်း သားအလောင်းဆီ အပြေးလေးထွက်သွားလေ၏။ ပါးစပ်မှလည်း အော်နေသေး၏။

‘စံအေးရေ ဟောဒီမှာ ငါ့သား ဖိုးခွေးအလောင်းတွေ့ပြီ၊ သားလေးရေ အမေလာပြီကွယ့် ဟီးဟီး’

အရီးလေးက အော်ငိုရင်း သားဆီအပြေးသွားနေ၏။ ပေါင်ကားရားနှင့် ဗိုက်ဖောင်းကားကာ မျက်စိပြူးပြူး လျှာထွက် လျက် ပက်လက်သေကာ ပုပ်ပွနေသော ဖိုးခွေးအလောင်းက ဖိုးခွေးရုပ်ပင်မပေါ်တော့။ အရီးလေးခမျာ လမ်းတစ်ဝက်ကရပ်ကာ အနီးကပ်ပင် မကြည့်ရဲတော့။ သားကို အဝေးကပင် ငိုရင်း လှမ်းကြည့်နေပြန်၏။

‘သားလေးဖိုးခွေးရေ... နင်အသေဆိုးလိုက်တာနော်၊ အမေတွေ့တောင်မမြင်ရက်စရာပါလား သားလေးရေ၊ အမေသာ သေချင်လိုက်တာပါ ဖိုးခွေးရေ’

အရီးလေးက ငိုရင်းရွှိုက်နေပြန်၏။ စံအေးကမူ အရီးလေးကို ဖေးမကုရင်း လက်ဆွဲခေါ်၏။

‘ကဲ အရီးလေး... ကျုပ်တို့မိသားစုတွေအားလုံးကို ဒီအချိန် ကစပြီး သံယောဇဉ်ဖြတ်တောက်ပြီး ကျွန်းမှာထားရစ်ခဲ့ကြမယ် နော်၊ ဖိုးခွေးရေ... နင့်အမေအတွက် စိတ်ချပါ၊ ငါ ကူညီမယ်၊

အရီးလေး... ကျုပ်တို့နောင်ရေးအတွက်ပဲ စဉ်းစားကြရအောင် နော်၊ လာပါ။ ကျုပ်တို့လှေထွက်မယ်ဗျာ’ ကိုစံအေးက ဆွဲခေါ်၍ အရီးလေး အင်္ဂါရပ်တန်ခိုးသွားရရှာလေ၏။ လှေလေးစထွက်ခဲ့ပြီ စံအေးက လက်အုပ်ချီရင်း ကျွန်းတွင်ကျန်ရစ်သူ အမေနှင့်အဖေကို ရှိခိုးတောင်းပန်နေရှာသည် ထင်ရ၏။ အရီးလေးခမျာတော့ ကျွန်းညိုညိုလေးကို မျက်စိကမခွာတော့။ နှစ်ယောက်စလုံး သည်ကျွန်းဆီမှမခွာချင်ဘဲ ခွဲထွက်လာရသည်ကိုတော့ ရင်နာလျက် ရှိနေသေး၏။ စံအေးက စကားဆို၏။

‘အရီးလေး... ကျုပ်တို့ မြို့ရောက်ရင် ရွှေစလေးဖျက်ပြီး တော့ အိမ်ဆောက်ရမယ်မဟုတ်လား၊ အရီးလေး ကျုပ်နဲ့လာနေ ပါလားနော်၊ အရီးလေးက ကျေးဇူးကြီးတယ်ဗျာ၊ ကျုပ်ကို ပုံသကူ ရွှေလေးတွေကောက်ဖို့ သတိပေးခဲ့တာလေ၊ ကျုပ်တို့ရှေ့ရေးမှာ ရွှေလေးပါလို့ စိတ်ချရတာမဟုတ်လား၊ ကျုပ်တို့မိသားစုတွေတော့ ကြမ္မာဆိုးနဲ့သေဆုံးခဲ့ရတယ်၊ နောင်ဘဝဆက်တိုင်း ပန်းတင်းကျွန်း ရွာသားတွေ ခုလိုကြမ္မာဆိုးမျိုးကလွတ်ပါစေလို့ ကျုပ်တို့ သပိတ်ဖြည့် ဆုတောင်းပေးရမယ်နော် အရီးလေး၊ မြို့ရောက်ရင်လည်း သူတို့ အတွက် သပိတ်ဖြည့်တရားလေးနာပေးရအောင်နော် အရီးလေး၊ ကျုပ်တို့ အခု တတ်နိုင်တာ ဒါပဲရှိတယ်’ ကိုစံအေးက တွေးဆရင်း ပြောနေပြီး မျက်ရည်စက်လက်နှင့် ကျွန်းလေးဆီ သမင်လည်ပြန် ကြည့်မဆုံးတော့၊ အရီးလေး ပန်းမြယ်က ဟူးခနဲသက်ပြင်းချရင်း ယခုလိုပြောပြန်၏။

‘စံအေးရယ်... ဒီကျွန်းမှာ အသက်ရှင်တာဆိုလို့ နင်နဲ့ငါပဲ ရှိတာ၊ တို့သားအမိပဲ ကျန်ရစ်တာမဟုတ်လား၊ နင် ဘာမှ

အားမငယ်နဲ့သိလား၊ သံတွဲမြို့မှာ ငါ့အစ်ကိုကြီးရှိသေးတယ်၊ ငါကတော့ သံတွဲမြို့ဆီသွားပြီးနေတော့မယ်၊ နင်ရောလိုက်ခဲ့ပါလား၊ ငါ့မှာ သားတစ်ယောက်ရတာပေါ့၊ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်တာဆိုလို့ တို့နှစ်ယောက်ပဲရှိတာ၊ ဟိုရောက်ရင် ငါ့အစ်ကိုကြီးဆိုတာ နင့်ဘကြီးပေါ့ မဟုတ်ဘူးလား၊ တို့မှာ ရွှေစလေးတွေပါတာတော့ နင့်ဘကြီးတောင်မသိစေနဲ့ကြားလား စံအေး၊ ရွှေပါလို့ တို့ဘဝ ရွှေရေးအတွက် စိတ်နည်းနည်းတော့ပေါ့ပါးသလိုပဲ၊ အရီးလေး ခံစားရတာလေ၊ လက်ချည်းဗလာနဲ့ဆိုရင် ခက်ပြီ၊ တို့တွေ သုည ကနေ ဘဝကိုစရရင်တော့ ဒုက္ခကြီးကြီးရောက်ရမှာနော် စံအေး’ အရီးလေးက ဘဝရွှေရေး တွေးတွေးဆဆဆိုရင်း စိတ်အားတက် လာဟန် မြင်ရပြန်၏။ ကိုစံအေးကတော့ ကျွန်းလေးပျံ့ပျံ့ကိုသာ မျက်စိတစ်ဆုံးလည်ပြန်ကြည့်နေဆဲ၊ တွေးနေဆဲ၊ ဆွေးနေဆဲ၊ ငေးနေလျက်ပင်ရှိသေး၏။

ကျွန်းလေးဆီမှ ဝေးသည်ထက်ဝေးလာခဲ့ပြီ။ ရေပေါ်တွင် အမှိုက်သရိုက်များတွေ့လေတိုင်း အရီးလေးရော စံအေးပါ စိတ်မကောင်းကြ။ ပျက်စီးကျန်ရစ်ခဲ့ရှာသော ပန်းတင်းကျွန်းပျက် လေးဆီတွင် သမုဒယကြိုးများစွာနှင့် ရစ်ပတ်တွယ်နှောင်ထားခဲ့ရ သည်ကို သူတို့ရင်မှာ အလိုလိုသိနေ၍ပင်။ သို့သော် သူတို့ရွာသား အားလုံး သေဆုံးကျန်ရစ်သည်က ဝမ်းနည်းစရာအတိရှိနေသေး၏။ စံအေးက အေးမြကြည်လင်စွာငြိမ်သက်နေသော ပင်လယ်ပြင်ကို ကြည့်ရင်း ဒေါသသံနှင့် တောက်တစ်ချက်ခေါက်ရင်း ပြောနေ၏။

‘အရီးလေး... ကြည့်ပါဦးဗျာ၊ မနေ့က ကျုပ်တို့ရွာသားတွေ အားလုံး ရေနစ်သေဆုံးခဲ့ကြရတယ်၊ ကျုပ်အမေ၊ ကျုပ်မိန်းမ၊

ကျုပ်ကလေးနှစ်ယောက်ကို ရေနဲ့နှစ်သတ်ခဲ့တာ ဟောဒီပင်လယ် ကြီးဗျာ၊ ရက်စက်တဲ့ပင်လယ်ကြီးက အခုတော့ သူနဲ့ဘာမှမဆို၊ မသိသလို အေးမြကြည်လင်နေလိုက်တာဗျာ၊ ဒါကြောင့် ပင်လယ်ရဲ့ မာယာလို့ဆိုတာထင်ပါရဲ့ဗျာ တောက်’

ကိုစံအေးက မချင့်မရဲဆိုရင်း ခေါင်းယမ်း၏။ အရီးလေး ကတော့ ‘ချောင်းရှင် မြောင်းရှင် ရှိခိုးပါရဲ့’ ဟုသာ စိတ်က ပင်လယ်ကြီးကိုတောင်းပန်နေရှာ၏။ ကိုစံအေးကို မတားမြစ်ချင်ခဲ့။ အရီးလေးရင်ထဲမှာ နာကျင်ခံစားရသလောက် စကားပင်ထွက် မပြောရဲလောက်အောင် ပင်လယ်ကြီးကိုကြောက်ရွံ့ခဲ့လေပြီတည်း။

ပန်းတင်းကျွန်းလေးကား အဝေးမှာပင်ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီ။ ပျပျမှိုင်းမှိုင်းလေးသာထင်နေရှာသော ကျွန်း၏ကောင်းကင်ယံတွင် လင်းတအုပ်စုများ ဝဲယုံနေသည်ကိုလည်း အဝေးက မြင်ရပြန်၏။ သက်ရှိများမကျန်ရစ်လေသော ပန်းတင်းကျွန်း၊ တစ်ချိန်က စည်ကားလျက် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ပင်လယ်ထဲမှ ကျွန်းရွာကလေး၊ ယခုတော့ မုန်တိုင်းထန်၍ လေလှိုင်းထန်လေသော် သက်ရှိတို့ ဘဝဝဋ်ကြွေးအနေနှင့် အသက်ပါပေးဆပ်လိုက်ရသည်ကတော့ မတန်မရာပေးဆပ်လိုက်ရသလို အရီးလေးထင်ခဲ့ရှာ၏။ ကမ္ဘာပေါ် တွင် ပန်းတင်းကျွန်းလို ရေအောက်ကျရောက်ခံရသော ကျွန်းများစွာ ရှိခဲ့ဖူးပြီ။

ဘကြီးမြိုင်က စကားအဆုံးသတ်ခဲ့လေ၏။

“တူမရေ... ‘ကဏန်းကမ်းတက် ပန်းတင်းပျက်’ ဆိုတဲ့ တဘောင်စားပေါ်ဖူးတယ်တဲ့၊ တို့ဘိုးဘေးတွေပြောကြတာလေ၊ အမှန်တော့ တံငါသည်ဘဝတွေဆိုတာ ရေမှာစိုစို၊ ရေမှာ

ခြောက်ခြောက်တဲ့ တူမရေ၊ တံငါသည်ဘိုးဘေးတွေ ထားရစ်ခဲ့တဲ့ စကားပုံလေးပေါ့၊ ရေမှာစိုစိုဆိုတာက ပင်လယ်ရေကြောင့် တံငါသည်မိသားစုဘဝတွေ စိုပြည်တယ်၊ ဝမ်းဝတယ်၊ ပျော်ရွှင် ကြရတယ်လေ၊ ရေမှာခြောက်ခြောက်ဆိုတာကတော့ အခုလို အဖြစ်ဆိုးတွေ ပင်လယ်ရေကြောင့်ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရင် မိသားစုဘဝတွေ ခြောက်သွေ့မယ်၊ လူဆင်းရဲမယ်၊ စိတ်ညစ်ရတယ်ဆိုတာပေါ့” ဘကြီးမြိုင်က ပန်းတင်းကျွန်းပျက်သမိုင်းလေးကို နိဂုံးချုပ်ခဲ့လေပြီ။ နားထောင်ရသူ ကျွန်မမှာတော့ ရင်မှာ တနင့်တပိုးကြီး ခဲဆွဲခံရ သလို လေးပင်ခဲ့ရပြန်ပါ၏။ အသက်မွေးကြမ်းတမ်းသော တံငါသည်မိသားစုဘဝကို လက်တွေ့မြင်လိုက်ရသလိုလည်း ရှိခဲ့ရသည်သာ။ ကျွန်မ ဟင်းခနဲ သက်မပြင်းပြင်းချလိုက်မိခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ပျားရည်စက်စကားလေးများ ရေးထုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသခံတို့ ဒုက္ခကြီးကြီးကျရောက်သည်ကို ‘ဒုက္ခပင်လယ် ဝေသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ ရှိပါ၏။

လေပြင်းတိုက်ခတ်သောမုန်တိုင်းကို ‘ဂြိုဟ်မွေသည့်မုန်တိုင်း’၊ ‘ရေနစ်သေအောင်လုပ်ခဲ့သော ပင်လယ်ကြီး’ ဟုလည်း အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးတင်စားဆိုတတ်၏။

အရီးလေးက ဥစ္စာဓနမပါသည်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘လက်ချည်းဗလာနှင့်’၊ အရီးလေးရော စံအေးပါ ကျွန်းပျက်လေး ဆီမှ စိတ်ကမခွာချင် ဆိုစကားကို ‘ကျွန်းပျက်ဆီမှာပင် သမုဒယ ကြိုးများစွာနှင့် ရစ်ပတ်တွယ်နှောင်ခံထားရသည်ကို ရင်မှ အလိုလိုသိနေသောကြောင့်’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် ပင်လယ်ရေကြောင့် တံငါသည်မိသားစု
ဘဝများ စိုပြည်သည်ကို ‘ရေမှာစိုစို’၊ ပင်လယ်ရေကြောင့် ယခုလို
တံငါသည်များသေကျေရကာ ဘဝခြောက်သွေ့ရသည်ကို ‘ရေမှာ
ခြောက်ခြောက်’ ဟု အလွန်အကြူးတင်စားဆိုတတ်ခဲ့ကြပြန်ပါ၏။

z z z

ဣဗာမီရေလှိုင်းနှင့် မခင်ရွာ

“ပလုံ-ပလုံ”

ဘကြီးမြိုင်က ဒီရေလှိုင်းအလာတွင် ဒီရေအတွင်းသို့
ကျောက်ခဲနှစ်လုံးကို ဆင့်ကာပစ်ချပြ၏။ ပလုံဟူသောမြည်သံနှင့်
အတူ စက်ဝိုင်းသဏ္ဌာန် လှိုင်းဂယက်ထ၏။ ဘကြီးမြိုင်က ဆိုနေ
ပြန်၏။

“ကဲ... တူမကြီးရေ... ဒီရေထဲကို ကျောက်ခဲကျတော့
စက်ဝိုင်းပုံလှိုင်းဂယက်ကြီးတွေဖြစ်လာတာ တူမမြင်ရတယ်နော်၊
ဒါက ရေပြင်နဲ့ဆက်စပ်တဲ့တစ်နေရာမှာ အကြောင်းတစ်ခုရှိတိုင်း
ရေလှိုင်းဂယက်ထတာ ပင်လယ်ဒီရေသဘာဝပဲမဟုတ်လား၊ ဒီလိုပဲ
... ဟောဒီ ဘင်္ဂလားပင်လယ်ကြီးရဲ့ ရေအောက်ဘက်က
ကြမ်းပြင်ဆိုတာမှာ မြေကြီးရှိနေတယ်လေ၊ ခုလို ရေပေါ်ကနေ
ရေအောက်ကြမ်းပြင်မြေကြီးအထိ လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုတစ်ရာရှိလေ
တိုင်း ရေပြင်ပေါ်မှာ စက်ဝိုင်းသဏ္ဌာန် ဒီရေလှိုင်းဂယက်တွေ
ထလေ့ရှိတယ်နော်၊ ဒါတွေကို ဂျပန်သိပ္ပံပညာရှင်တွေက ဆူနာမီ
ရေလှိုင်းကြီးတွေလို့ နာမည်ပေးသတ်မှတ်တာကွယဲ့ တူမရေ”

“စကြဝဠာအတွင်းကနေ ဥက္ကာခဲလို ပစ္စည်းအလေးအလံတွေ ပင်လယ်ထဲကျဆင်းတတ်တယ်လေ၊ ကမ္ဘာမြေကြီးက ဆွဲငင်အား ရှိတာကိုး၊ ပြီးတော့ ရေအောက်ကြမ်းပြင်မှာ မီးတောင်လိုပေါက်ကွဲ တတ်တယ်၊ ပြီးတော့ အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ရေအောက်မှာ ကမ္ဘာမြေကြီးအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုခု ပြတ်တောက်သွားမယ်၊ ရွေ့လျားသွားမယ်၊ နိမ့်ဆင်းသွားမယ်၊ မြင့်တက်သွားမယ်၊ ကျုံ့ကျ သွားမယ်ဆိုရင် ရေပြင်ပေါ်မှာ ဧရာမလှိုင်းဂယက်ကြီးတွေ ထလာ တတ်တယ်၊ ဒါတွေဟာ ဆူနာမီရေလှိုင်းဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းလေ”

ဆူနာမီရေလှိုင်းဆိုတာ ပင်လယ်ဒီရေတွင်းကို တစ်စုံတစ်ရာ ပယောဂသက်ရောက်မှုကြောင့် ရေလှိုင်းတွေ ကယောက်ကယက် ထပြီး လှုပ်ရှားလာတဲ့ ဒီရေလှိုင်းကြီးတွေဆိုပါတော့။ အခုလို မြေကြီးပြတ်ရွေ့သွားလောက်အောင် မီးတောင်ပေါက်ကွဲတာ၊ ရေအောက်မြေတစ်နေရာမှာ မြေကြီးကျွတ်ခွဲရင် အဲဒီအနိမ့်ပိုင်း နေရာကို ဒီရေတွေ တိုးဝင်လာတတ်တာ ဓမ္မတာပဲနော်၊ ဒါကြောင့် မြေကျွတ်လို့ ရေအောက်ရောက်ပြီး ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ ရေအောက် မြို့တော်တွေ၊ လူသားကြမ္မာဆိုးတွေ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ရွာတွေ၊ မြို့လေး တွေ ပျက်စီးခဲ့တာတွေရှိခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီလို ရွာက၊ မြို့က လူသားတွေဆိုတော့ အရှင်လတ်လတ် ရေနစ်သတ်ခံရသူလို ဝမ်းနည်းစရာဘဝကြမ္မာဆိုးတွေနဲ့ ဘဝအဆုံးသတ်ခဲ့ကြရတာ လေ။ တူမရေး... သင်္ခါရသဘောပါတဲ့၊ နေ့မြင်ညပျောက် တရားတွေကို တို့ဘိုးဘေးတွေက ပရိယာယ်မာယာသုံးတတ်တဲ့ ပင်လယ်ရေပြင်မှာ ရှာကြည့်ရစ်ပါလို့ စကားထားရစ်ခဲ့ကြတာကွယ့်”

ဘကြီးမြိုင်က စကားပြောရင်းကနေ ရေနွေးသွားထည့်နေပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က ဒေသအာလုပ်စကား ပလုံဟူသောအသံကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ထည့်သွင်းပြောဆိုလေ့ရှိခဲ့ပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က ပင်လယ်ဒီရေတွင်းကို တစ်စုံတစ်ရာ ပယောဂကြောင့် ဖြစ်ထွန်းလာသော ဒီရေလှိုင်းကို ‘ကယောက် ကယက်လှိုင်း (ဝါ) လှိုင်းဂယက်’ ဟုဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က သင်္ခါရမမြဲခြင်းတရားကို ပင်လယ်တွင် တွေ့နိုင်သည်ဆိုစကားကို ‘ပရိယာယ်မာယာပြုတတ်သော ပင်လယ်တွင်ရှာကြည့်ရစ်ပါ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က လက်ဖက်သုပ်စားရင်း စကားဆို၏။

“တူမကြီးရေး... ၂၀၀၄ ခုနှစ်ကပေါ့၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဆူမတြားကျွန်းဆွယ်လေးမှာလေ အခုလိုပဲ ရေအောက်ကြမ်းပြင် မြေကြီးတစ်နေရာမှာ မြေကျွတ်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်၊ ဒီတုန်းက ရေအောက်မြေပြင်မှာ ပြတ်ရွေ့ကြောင်းဖြစ်လာပြီး သူနဲ့ဆက်စပ် နေတဲ့ ကမ်းခြေတွေအထိ ဆူနာမီရေလှိုင်းတွေ ဖြစ်လာခဲ့တာ၊ အခုလို ဆူနာမီရေလှိုင်းကြီးတွေ တို့မြန်မာနိုင်ငံ ကမ်းခြေတွေ မှာလည်း ရိုက်ခတ်တာခံလိုက်ရတာပေါ့၊ အာရှနိုင်ငံကမ်းခြေ အတော်များများအထိ ဆူနာမီလှိုင်းဂယက်ကြီးထဲခဲ့တာလေ။ အဆိုးဆုံးကတော့ အင်ဒိုနီးရှားကမ်းခြေ၊ ထိုင်းနိုင်ငံကမ်းခြေတွေ မှာ လူတွေ ရေဘေးနဲ့သေခဲ့ကြတာ အများအပြားပဲလေ တူမရဲ့၊ သိန်းချီသေခဲ့ကြတာ၊ ဒီတုန်းက ဆူနာမီရေလှိုင်းလာတုန်းက ဖြစ်စဉ်လေးကို ဘကြီးမြိုင်ကိုယ်တွေ့လေ၊ အသေးစိတ်ပြောပြ မယ်နော်၊ ဒီတုန်းက ဘကြီးအိမ်က မဇင်ရွာထိပ်က ပင်လယ်ဘက်

မျက်နှာလှည့်ဆောက်ထားတဲ့ အိမ်လေးမှာပေါ့။ ဘကြီးနေတာ”
ဘကြီးမြိုင်က စကားပြောရင်း ရေနွေးသောက်နေပြန်၏။ ပြီးမှ
ဆက်ပြော၏။

“အဲဒီနေ့က မဇင်ရွာမှာ မနက်ပိုင်းရာသီဥတုက အခါတိုင်းလို
ကြည်လင်သာယာနေခဲ့တာကွယ့်၊ ပင်လယ်ကြီးမှာလည်း ကြည်လင်
သာယာပြီး လှိုင်းလေငြိမ်သက်နေချိန်မှာပေါ့။ မနက် ကိုးနာရီ
ကျော်ကျော်လောက်မှာ ဘကြီး ရေနွေးသောက်ရင်း ပင်လယ်ဘက်
လှမ်းမြင်လိုက်ရတာက ပင်လယ်အတွင်းဘက်ဆီမှာ ရေလှိုင်းစိမ်းစိမ်း
ကြီးတစ်လုံးဖြစ်ပေါ်ပြီး ကမ်းဘက်လာနေသလို ရေးတေးတေးမြင်
နေရတယ်လေ၊ ဘကြီးကလည်း သာမန်ထက်အဆများစွာပိုကြီးတဲ့
ရေလှိုင်းကြီးကို အဝေးကပဲ မြင်နိုင်တာကြောင့် ‘ဟာ.. လူတွေကို
အန္တရာယ်ပေးမယ့် ရေလှိုင်းထင်တယ်’ လို့ အတွေးရတာနဲ့ ဘကြီး
တစ်ရွာလုံးကို သတိပေးရင်း၊ အော်ရင်း၊ ပြေးရင်း ပြောခဲ့ရတယ်
လေ၊ ‘ဟေ့ကောင်တွေ.. ပင်လယ်ထဲမှာ ဧရာမရေလှိုင်းကြီး
ဖြစ်ထွန်းလာနေတယ်၊ ရွာအနောက်ဘက်ကုန်းမြင့်ဆီ ရွာသား
အားလုံးပြေးတက်ကြပေတော့၊ ချက်ချင်းပြေးမှ အသက်ဘေးလွတ်
မယ်နော်၊ ပြေးကြ.. ရေလှိုင်းကြီး ကမ်းဘက်လာနေပြီ၊ ချက်ချင်း
ပြေးကြ’ လို့” ဘကြီးမြိုင်က အော်ရင်းပြေး၊ ပြေးရင်းအော်ခဲ့ရ၏။
ရွာလမ်းဆုံးပြီးမှ ဘကြီးမြိုင်လည်း နောက်မှ ကျားလိုက်လာသလို
အပြေးကိုရပ်ရင်း ရွာအနောက်ဘက်တောင်ကုန်းဆီ ပြေးတက်
နေရပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင် ပင်လယ်ဘက်လှမ်းကြည့်တော့ ဧရာမရေလှိုင်း
စိမ်းစိမ်းကြီး ရွာထိပ်သဲသောင်ဆီ တအိအိတက်လာနေခဲ့လေပြီ။

သူ့အထင်အမြင် မလွဲခဲ့၊ ရွာသားများကို အန္တရာယ်ပေးမည့်
အိမ်နှစ်လုံးစာမျှအမြင့်ရှိသော ဧရာမရေလှိုင်းစိမ်းစိမ်းကြီးက
ရွာထိပ်ပုန်းညက်ပင်တန်းထိပ်နေရာတွင် လှိုင်းခေါင်းချိုးခဲ့လေပြီ။
ပုန်းခနဲ လှိုင်းခေါင်းကွဲသံနှင့်အတူ ဆူဝေနေသော အမြှုပ်တစ်စီ
ပင်လယ်ရေများက မဇင်ရွာထဲအထိ အလှူအယက်တိုးဝေဝင်လာ
ခဲ့ကြ၏။ တစ်ရွာလုံး ဒီရေဖွေးဖွေး လှုပ်ဝင်ခဲ့ချိန်ဝယ် ပလုံစီ
နေသော အိုးခွက်ပန်းကန်ပစ္စည်းများစွာက ပလုံစီရေထဲ မျောပါ
နေခဲ့ပြန်ပြီ။

ဘကြီးမြိုင်က စကားကိုနားထားရင်း ဆေးတံဖွာပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က ရေလှိုင်းအန္တရာယ်ကို ကြောက်၍ လျင်မြန်စွာ
ပြေးရသည်ကို ‘နောက်မှာကျားလိုက်သလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာ
မြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဘကြီးမြိုင်က သဲသောင်ဆီရေလှိုင်းကြီးရောက်ရှိပြီဆိုစကား
ကို ‘ဧရာမလှိုင်းစိမ်းစိမ်းကြီးက သဲသောင်ဆီ တအိအိတက်လာပြီ’
ဟု လူကဲ့သို့ပင် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့
လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ဒီရေများအလျင်အမြန်ဝင်လာခဲ့သည်ကို
‘ဒီရေများအလှူအယက်တိုးဝေဝင်လာသည်’ ဟု လူကဲ့သို့ပင်
အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားခဲ့လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က စကားဆက်ခဲ့၏။

“ဒါပေမဲ့.. ကံကောင်းတာက ရေလှိုင်းချိုးချိန်မှာ ရွာတွင်း
ဆီဝင်လာတဲ့ ဒီရေက လူကြီးခါးလယ်ပိုင်းလောက်ပဲ ရောက်ခဲ့တာ
ဆိုတော့ ရွာသားတွေ၊ ကျွဲနွားတွေ အသေအပျောက်လွတ်ခဲ့တယ်

လေ၊ ပြီးတော့ ဒီရေက ချက်ချင်းတက်ပြီး ရွာထဲက ချက်ချင်း ပြန်ဆင်းသွားလေတော့ သက်သာတာပေါ့ တူမရေ... အဲဒီ အချိန်မှာလေ... ဒီရေနဲ့အတူ ပါလာပြီး ကုန်းပေါ်တင်ကျန်ရစ်တဲ့ ငါး၊ ပုစွန်တွေ ဆင်းပြီးလိုက်ကောက်ကြတာပေါ့... တချို့ဆို ငါးသလောက်အကောင်ကြီးတွေတောင် ရတာလေ... ဒီအချိန်ပဲ ဘကြီးမြိုင် ပင်လယ်ဘက်ကြည့်ရင်း စိုးရိမ်စိတ်ထပ်ဝင်မိတယ်... ဘိုးဘေးတွေထားရစ်တဲ့ ပင်လယ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဗဟုသုတတွေ ကြောင့်ပေါ့... လှိုင်းကြီးတွေဆိုတာ လာရင် ထပ်ဆင့်လာတတ် တယ်ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားလေးကြောင့် ဘကြီးမြိုင်သတိပေးမိခဲ့ တယ်လေ”

‘ဟေ့ကောင်တွေ... ဘယ်သူမှ ပင်လယ်ဘက် သဲသောင် ခုံဆီ ငါးကောက်မဆင်းနဲ့ဦး၊ ရွာထဲမှာပဲသတိနဲ့ နေကြဦးနော်၊ ရေလှိုင်းသဘာဝက ထပ်ဆင့်လာတတ်တယ်နော်၊ သတိထားကြ၊ ဟာ... ဟိုးမှာကြည့်စမ်း အဝေးကြီးပင်လယ်ဆီမှာ လှိုင်းစိမ်းစိမ်း ကြီးတစ်လုံး ဖြစ်ထွန်းလာနေပြန်ပြီ၊ သတိထား၊ အားလုံးရွာသားတွေ တောင်ပေါ်ပြန်တက်ကြ’ လို့”

ဘကြီးမြိုင်က ရွာလမ်းလျှောက်ပြီး အော်ရင်းပြေး၊ ပြေးရင်း အော် သတိပေးရပြန်၏။

“ဟာ... ဟိုမှာ သဲသောင်ပေါ် ငါးကောက်နေတာ ဘယ်သူ ကလေးတွေလဲ၊ ဒုက္ခပါပဲကွာ ရေလှိုင်းကြီးက လာနေပြီဆိုတော့”

ဘကြီးမြိုင်က လှမ်းခေါ်ရင်းအော်ဟစ်နေရှာ၏။

“ဟေ့ကောင်တွေ... ရေလှိုင်းကြီးလာနေပြီ အခုချက်ချင်း အပြေးတက်ခဲ့” ဘကြီးမြိုင်အော်သံကို ကလေးနှစ်ယောက်

မကြားနိုင်ပေ။ သဲသောင်ပေါ်မှ ငါးအရှင်များကို သဲကြီးမဲကြီး လိုက်ကောက်နေကြ၏။ ထိုအချိန်မှာပင် သဲသောင်ပေါ်တက်လာ သော ဒီရေလှိုင်းစိမ်းစိမ်းကြီးက ကလေးနှစ်ယောက်ကို လွှမ်းခြုံကာ ရွာဘက်ဆီတရွတ်တိုက်ဆွဲယူလာသလို မြင်လိုက်ရ၏။ ရေလှိုင်း ကြီးအကြားဝယ် တလိမ့်ခေါက်ကွေး မျောပါလိုက်ပါရရှာသူ ကလေးနှစ်ယောက်ကို ရေလှိုင်းခေါင်းချိုးချိန်ဝယ် ဘကြီးမြိုင် နောက်ဆုံးတွေ့မြင်လိုက်ရခြင်းပင်။ ဝုန်းခနဲ လှိုင်းခေါင်းချိုးသံ ကြားပြီးနောက် ဒီရေအဆင်းတွင် ကလေးနှစ်ယောက်ကို ဒီရေက ပင်လယ်တွင်းဆွဲချသလိုခေါ်သွားပြီဟု ဘကြီးမြိုင်ထင်မြင်မိ၍ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရပြန်၏။

“ဘကြီးမြိုင်လေ... ရင်တထိတ်ထိတ်ခုန်ရင်း ကလေးတွေ ရေထဲက ပြန်ပေါ်လာပါစေ ဆုတောင်းနေမိတာတူမရဲ့... ဒါပေမဲ့ ဘကြီးဆုတောင်းမပြည့်ခဲ့ဘူးလေ၊ ဘကြီးမျက်စိရှေ့မှာတင် ကလေး နှစ်ယောက် ဒီရေအောက် ရောက်သွားခဲ့တာဆိုတော့ ဘကြီးလည်း ကူမရ၊ ကယ်မရ ဖြစ်ရတာတွေ စိတ်မကောင်းကြီးစွာဖြစ်ခဲ့ရတယ်၊ ကလေးတွေအမေလည်း ရေပြန်ဆင်းသွားတော့ ကလေးတွေရှာရင်း ရောက်လာတယ်၊ ငါးကောက်တဲ့ကလေးနှစ်ယောက် ပင်လယ်ရေထဲ ပါသွားပြီလို့ဆိုတာနဲ့ ငိုလိုက်တာလေ ပဋ္ဌာစာရီမြေလူးတဲ့အတိုင်းပဲ တူမရေ... ဘကြီးတော့လေ အဲဒီနေ့က ကလေးနှစ်ယောက်ပုံစံကို မျက်စိထဲက မထွက်ခဲ့ဘူး၊ သနားလွန်းလို့ပါ၊ ဘာညာမသိဘဲ ငါးကောက်ရင်း ရေနစ်ရှာတာ၊ ကံကုန်တာပေါ့လေ” ဟု ဘကြီးမြိုင် က ဆိုခဲ့လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ဒီရေလှိုင်းနှင့်အတူ ကလေးနှစ်ယောက် ပါသွားသည်ဟု မဆိုခဲ့။ ‘ဒီရေလှိုင်းက ကလေးနှစ်ယောက်ကို ရွာဘက်ဆီ တရွတ်တိုက်ဆွဲယူလာသလို’၊ ဒီရေပြန်အဆင်းတွင် ‘ကလေးများကို ဆွဲချခေါ်သွားသလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ကုန်းပေါ်တင်ကျန်ရစ်သော အသက်ရှင် နေသော ငါး၊ ပုစွန်များ လှုပ်ရှားသည်ကို ‘ငါး၊ ပုစွန်များ ဆွေ့ဆွေ့ ခုန်နေသည်’ ဟု သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ကလေးအမေ ပြင်းစွာငိုယိုသောကရောက် ရသည်ကို ‘ပဋာစာရီမြေလူးသည့်အတိုင်း’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာ မြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့လေ၏။

“မိဝေရေ၊ ငယ်ထွေးရေ... အမေဈေးရောင်းထွက်နေတာနဲ့ ကလေးတွေ ငါးဆင်းကောက်ခဲ့တာကို အမေတားမရလိုက်ဘူး၊ အမေရှိရင် ဒီလိုဖြစ်မှာမဟုတ်ဘူးနော်၊ ခုတော့ ကိုယ်ကျိုးနည်းပြီ ထင်ပါရဲ့ ကိုလေးရယ်၊ ကလေးတွေသေပြီထင်ပါရဲ့၊ ပင်လယ်ရေ ထဲမှာ... အမယ်လေး မတွေ့ရဲပါဘူးကိုလေးရေ... ဟီးဟီး” မိဝေမိခင် ငိုသံကြောင့် ရွာသားများ လမ်းမဆီ ဝိုင်းအုံဆင်းလာ ခဲ့ကြ၏။ ဘကြီးမြိုင်က လူကြီးပီပီ သတိပေးနေပြန်၏။

“ဟေ့ကောင်တွေ ကလေးတွေရွာဖို့ကိစ္စနောက်မှလုပ်ကြ၊ အခု ဘယ်သူမှ ပင်လယ်ဘက်၊ သောင်ပြင်သဲခံဘက်မဆင်းကြနဲ့ဦး၊ တော်ကြာ စောစောကလို ရေလှိုင်းကြီးတွေ ထပ်ဆင့်တက်လာရင် ဒုက္ခရောက်ကြဦးမယ်၊ သတိထားနေကြဦး”

ဘကြီးမြိုင်က သတိပေး၏။ အချိန်အတော်ကြာအထိ ပင်လယ်ထဲမှာ ဒီရေလှိုင်းကြီးကြီး မမြင်ရတော့။ သာမန်ရေလှိုင်း မျိုးသာ တွေ့ခဲ့ရပြန်၏။

“မိဝေတို့မောင်နှမ အလောင်းနှစ်လောင်းစလုံး ညနေဘက် တွင် ဂေါ်ချိုင့်ဂေါ်ရွာဘက်မှာ လာပါးတယ်၊ ရွာသားများ လိုက်လံ သွားသယ်ယူပြီး ချက်ချင်းမြေမြုပ်သဂြိုဟ်ပေးခဲ့ရတယ်လေ” ဘကြီးမြိုင်စကားဆုံးပြီ။

ဘကြီးမြိုင်တို့ အရပ်စကားတွင် ပင်လယ်ဒီရေနှင့်အတူ ပါလာသောပစ္စည်းများ ကမ်းကပ်လာသည်ကို ‘လာပါသည်’ ဟု အရပ်စကားနှင့် ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိ၏။

အရပ်ခလေ့က ဂေါ်ကျေးရွာ ပင်လယ်ကွေ့နေရာကို ဂေါ်ချိုင့် ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိ၏။

ဘကြီးမြိုင်က ပင်လယ်ကျယ်ကျယ်ကြီးကို ကြည့်ရင်း ယခုလို မှတ်ချက်ချနေပြန်၏။

“တူမကြီးရေ... ပင်လယ်ရေဆိုတာ တရားသေစိတ်ချရ တယ်လို့ ဘယ်သူမှပြောမရဘူးဆိုတဲ့စကား တို့ဘိုးဘေးတွေ ဆိုရိုးစကား သိပ်မှန်တာကွယ့်... တူမကြီး တွေးဆကြည့်စမ်းပါ ... ဟောဟို အင်ဒိုနီးရှားကျွန်းမှာဖြစ်တဲ့ ပင်လယ်ရေအောက် မြေပြင်နိမ့်ဆင်းသွားတာကနေ တို့မဇင်ရွာထိပ်အထိ လှိုင်းဂယက် ကြီးတွေထလို၊ ကလေးတွေ ရေနစ်သေလို့... ပြီးတော့လေ ပင်လယ်ရဲ့ ရှေ့ပြေးနိမိတ်လည်း မထင်ရှားလေတော့ ဒီရေလှိုင်း ကြီးတွေက ငါးရွာသင်္ဘောတွေ၊ တံငါသည်တွေကို ဒုက္ခပေးတတ်

တာပေါ့.. ဒါကြောင့် တို့တံငါသည်တွေ ငါးရှာထွက်ရင် မိန်းမကို စတိကွာထားခဲ့ရတယ်ဆိုတာ ဒီလိုကြမ္မာဆိုးအကြောင်းတွေရှိလို့ပေါ့ တူမရယ်.. . ပင်လယ်ကြီးကလေ ပရိယာယ်များတယ်ကွယ့်၊ သာယာလွန်းရင် လေပြည်အေးအေးလေးနဲ့ လှိုင်းပုခက်လွှဲသလိုတဲ့ .. အဲ... မုန်တိုင်းထန်ရင်တော့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ ရေနဂါးမင်းလို ပါးပျဉ်းချက်ချင်းထောင်ပြီး တရှူးရှူးလိုက်ပေါက် သလို ထင်ရတာတဲ့ တို့အမေဆိုစကားကွယ့်” ဘကြီးမြိုင်က ဆိုခဲ့ လေ၏။

ဘကြီးမြိုင်က လေပြည်အေးလာချိန် ရေလှိုင်းကို ‘လှိုင်း ပုခက်လွှဲသလို’ ဟု ဆိုခဲ့၏။ မုန်တိုင်းထန်ချိန် ရေလှိုင်းကို ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်တဲ့ရေနဂါးမင်း ပါးပျဉ်းထောင်ပြီး တရှူးရှူးလိုက် ပေါက်နေသလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့၏။

မြွေပေါက်သံ တရှူးရှူးကိုလည်း မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

z z z

သူ့ကျွန်ဘဝနှင့်ဇာတိမြေ

ကျွန်မတို့ဇာတိမြေ၏ ထူးခြားချက်တွင် အင်္ဂလိပ်သူ့ကျွန်ဘဝ အစောဆုံးရောက်ခဲ့ရသော သမိုင်းကြောင်းမပါလျှင် မပြည့်စုံနိုင်။ ဒေသသုံးစကားများတွင်လည်း ရေဟူသော ဝေါဟာရကို “ပါနီ” ဟု သုံးစွဲခဲ့သော အိန္ဒိယစကားတို့ ရောနှောပါဝင်ခဲ့ပါသော ဒေသ အကြောင်းလေးရှိခဲ့ရပါ၏။

ရခိုင်-တနင်္သာရီဒေသသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် အာရှတိုက်သွား စစ်လမ်းကြောင်းပေါ်၌ တည်နေ၏။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်ကပင် အင်္ဂလိပ် အစိုးရက စစ်လမ်းကြောင်းကျသော ရခိုင်-တနင်္သာရီဒေသကို သိမ်းပိုက်ကာ လက်အောက်ခံကိုလိုနီနယ် ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ အိန္ဒိယမှ အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ရခိုင်ဒေသသားတို့သည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်အောက် တွင် နှစ်ပေါင်း ၁၂၀ နီးပါးမျှ ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့ဖူးပါ၏။ ဂျပန် လက်အောက်တွင် သုံးနှစ်သုံးမိုးနေခဲ့ရပြန်ပါ၏။ ဖေဖေက သူသက်တမ်းတစ်လျှောက် တွေ့ခဲ့ရဖူးသော ဇာတိမြေမှာ ကျင့်သုံး ခဲ့ဖူးသည့် အစိုးရပေါ်လစီများကို ဤသို့ ပြန်ပြောင်းပြောဆိုတတ်၏။ ဇာတိမြေ၏ ပုံရိပ်ပင်။

“သမီးရေ... အင်္ဂလိပ်တွေက လူမျိုးကြီးဝါဒကို လက်ကိုင်ထားကြတာကွယ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တုန်းက နေမဝင်အင်ပါယာပိုင်တဲ့ ဧကရာဇ်ဆိုတာ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံချုပ်ပေါ့လေ၊ ဒီလိုလူမျိုးကြီးဝါဒနဲ့ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဂုဏ်သိက္ခာဆိုတာကို ဘယ်တော့မှ ထိပါးခံလေ့ရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ စစ်နိုင်တဲ့နိုင်ငံရဲ့ဝါဒဆိုပါတော့၊ အဲဒီတုန်းက အင်္ဂလိပ်အစိုးရပိုင်းက ရခိုင်ပြည်ကိုသိမ်းပိုက်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးစတာနဲ့ သံတွဲတရားရုံး၊ အကျဉ်းထောင်ဆိုတဲ့ ဥပဒေပြုဌာနစတာတွေဆောက်ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံကနေ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ခဲ့တာ၊ အင်္ဂလိပ်ဗိသုကာလက်ရာမှာလေ၊ လူမျိုးကြီးဝါဒ ခန့်ညားထည်ဝါမှုကို ထုထည်နဲ့သိက္ခာရှိရှိ ဆောက်လုပ်ခဲ့ဖူးပုံကို မြင်နိုင်ခဲ့ရတယ်၊ ကြီးကျယ်ခမ်းနားပြီးကျယ်ဝန်းတဲ့ အဆောက်အအုံ၊ အင်္ဂလိပ်ဗိသုကာလက်ရာတွေ ဒီနေ့အထိကျန်ရစ်နေတာ အင်္ဂလိပ်ခေတ်ကဆောက်တာလို့ ကြည့်ရင်သိရတာပေါ့” ဟု ဖေဖေက ရှင်းပြဖူး၏။ ဖေဖေက ဆက်ပြော၏။

“တို့ဒေသကို ဂျပန်အစိုးရက သုံးနှစ်သာအုပ်ချုပ်ခဲ့တာနော်၊ အင်္ဂလိပ်က နှစ်ပေါင်းရာကျော်အုပ်ချုပ်ခဲ့တာ၊ ဒီလိုအုပ်ချုပ်ကြတဲ့ နေရာမှာ ပေါ်လစီချင်းမတူဘူး သမီးရဲ့... ဂျပန်က အချိန်တိုအတွင်းမှာ အုပ်ချုပ်ရတာဆိုတော့ လူထုကို ရက်ရက်စက်စက် ဖိနှိပ်ပြီးမှ အုပ်ချုပ်ခဲ့တာလေ၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတွေကတော့ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်တာကို မပေါ်အောင် ပြခဲ့ကြတယ်၊ ဥပဒေနဲ့ပြဌာန်းပြီး ဖိနှိပ်ခဲ့တာမျိုးတွေပေါ့၊ နောက်တစ်မျိုးက စစ်ပြီးခေတ်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရရဲ့ ပေါ်လစီက စစ်ဒဏ်လက်ရာတွေကို ကြောင်ချေးပါသလို ဖုံးအုပ်တတ်တာ ပညာလေ၊ ဖေဖေတို့ သံတွဲမြို့မှာ ပြည်တော်သာ

မူလတန်းကျောင်းလေး ဖြစ်တည်လာပုံကို သာဓကပြမယ်နော်” ဖေဖေကပြောရင်း ဇာတ်မြေအတိတ်ကို တွေးတောပုံဖော်နေ၏။
၁၉၄၅ ခုနှစ်က အဖြစ်အပျက်ပင်။

ထိုနေ့က ဂျပန်စစ်တပ်များပြန်ဆုတ်ခွာခဲ့လေပြီ။ ဒေသအခေါ်ကျွဲကြီး ခေါ် အင်္ဂလိပ်စစ်လေယာဉ်အုပ်စုကြီးက အုပ်စုဖွဲ့ပျံသန်းလာ၏။ သံတွဲမြို့လယ်တွင် ဂျပန်များရှိမည်ထင်ရသည့် နေရာတိုင်းကို ဗုံးကြဲချ၏။ ခပ်နိမ့်နိမ့်ပျံသန်းရာမှ လေယာဉ်တစ်ဖက်စောင်းလိုက်ချိန်ဝယ် လေယာဉ်ထက်မှဗုံးများ ကောင်းကင်ပေါ်မှ သံတွဲမြေပြင်ဆီ ဝေါခနဲပြုတ်ကျကာ ဝုန်းခနဲပေါက်ကွဲသံ ဆူညံနေလေပြီ။ သံတွဲမြို့လယ်တွင်လည်း ဗုံးကျကွဲရာနေရာ၌ ဧရာမမြေကျင်းကြီး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပြည်တော်သာခေတ်တွင် ဗုံးကျသောမြေကျင်းနေရာကို မြေဖို့ကာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက စစ်လျော်ကြေးလိုလို လက်ဆောင်လိုလို မူလတန်းကျောင်းလေးဆောက်လုပ်ပေးခဲ့၏။ ပြည်တော်သာခေတ်၌ရသောကျောင်းဖြစ်၍ ပြည်တော်သာမူလတန်းကျောင်းလေးဟု အမည်တွင်၏။ ကျွန်မကား ဤကျောင်းလေးတွင် စတင်ကျောင်းတက်ခွင့် ရကာ အရေး၊ အဖတ်တတ်မြောက်ခဲ့ဖူးသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့က စစ်၏အနိဋ္ဌာရုံကို သမိုင်း၌ မကျန်ရစ်စေလိုခဲ့၊ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ နှိမ်နင်းသောလက်ရာကို ကြောင်ချေးပါသလို ဖုံးအုပ်ကာ မူလတန်းကျောင်းလေးတည်ဆောက်ပေးသော ရေရှည်နိုင်ငံရေးပေါ်လစီ ရှိခဲ့ဖူး၏။ ကျွန်မက ဖေဖေဆီမှ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်လေးများစွာကို နားထောင်လိုပါကြောင်း ထပ်မံတောင်းဆိုခဲ့လေရာ ဖေဖေကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ရပ်လေးများကို ထပ်မံပြောကြားခဲ့၏။

“သမီးရေ... အခုမြင်ရတဲ့ သံတွဲဈေးကြီးဆိုတာ နဂိုက ဈေးအဆောက်အအုံမဟုတ်ဘူးနော်၊ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က တစ်ကျွန်းကျ အကျဉ်းသားတွေ၊ စစ်အကျဉ်းသားတွေထားဖို့ ဆောက်ခဲ့တဲ့ အကျဉ်းထောင်ကွယ်၊ တို့နိုင်ငံရဲ့ နောက်ဆုံးဘုရင် သီပေါမင်းနဲ့ စုဖုရားလတ်တို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အကျယ်ချုပ်နဲ့သေဆုံးခဲ့ရသလို တို့သံတွဲမှာလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံက ပြစ်ဒဏ်ကျ တစ်ကျွန်းကျ အကျဉ်းသားတွေ အများအပြားနေရပ်မရောက်ဘဲ သေဆုံးခဲ့တာလေ၊ တစ်သက်တစ်ကျွန်းပြစ်ဒဏ်ခံရသူတွေဆိုတော့ တို့သံတွဲမှာပဲ ခေါင်းချကြရတာပေါ့၊ စစ်လည်းပြီးရော မြို့လယ်ကောင် အကျဉ်းထောင်ကြီးကို မြို့မဈေးကြီးလုပ်ခဲ့တာလေ၊ ဟိုး လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာနီးပါးက ဆောက်လုပ်ခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်ဗိသုကာ လက်ရာ၊ စစ်ရဲ့လက်ကျန်အမွေအနှစ်အဆောက်အအုံဆိုတော့ အလေးထားရမယ်လေ၊ ခုလို စစ်ရဲ့လက်ကျန် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်တွေကိုတော့ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတွေတောင် တအံ့တဩ မှတ်တမ်းတင်တတ်တာ ဘာကြောင့်လဲသိလား၊ ရှေးကျပြီး အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဆိုတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ ဝါဒပါရှိတဲ့ အင်္ဂလိပ် ဗိသုကာလက်ရာက ခန့်ညားထည်ဝါခိုင်ခံ့လွန်းတဲ့ စစ်လက်ကျန် ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ် ဗိသုကာလက်ရာကြောင့်ပေါ့ သမီးရယ်” ဟု ဖေဖေက ဆိုခဲ့ပြန်၏။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဖိနှိပ်မှုကိုမပေါ်အောင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၏၊ လှည့်ဖြားကျင့်သုံး၏ ဟူသောသဘောကို ဖေဖေက ‘အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ်နည်းပညာ’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက် ဆိုခဲ့ဖူးပါ၏။

စစ်၏အနိဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းများကို ဖုံးအုပ်သည့်အစိုးရကို ‘ကြောင်ချေးပါသလိုဖုံးအုပ်သည်’ ဟုလည်း ဖေဖေက ဥပမာ အလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့လေ၏။

လေယာဉ်ပေါ်မှ ဗုံးများ ‘ဝေါခနဲပြုတ်ကျလာ၏’၊ ‘ဝုန်းခနဲ ပေါက်ကွဲခဲ့သည်’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ဒေသစကားနှင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ၏။

တစ်ကျွန်းကျ အိန္ဒိယအကျဉ်းသားများ သံတွဲမှာပင် သေဆုံးခဲ့သည်ဆိုစကားကို ကျွန်မတို့ ဒေသအရပ်စကားနှင့် သံတွဲမှာပင် ခေါင်းချကြရတာ’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ရပြန်၏။

တစ်သက်တစ်ကျွန်း ပြစ်ဒဏ်ကျခံသူများထားရှိရာ အကျဉ်းထောင်ကို ‘တစ်ကျွန်းကျထောင်’ ဟု ဖေဖေက ဆိုခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မဖေဖေက အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် ဇာတိမြေပုံရိပ်လေးများကို သူမှတ်မိသရွေ့ ပုံပြင်လေးလုပ်ကာ ပြန်ပြောပြလေ့ရှိခဲ့၏။ ယနေ့လည်း ဖေဖေပြောနေသေး၏။

“သမီးရေ... ဖေဖေတို့ငယ်ငယ်တုန်းကပေါ့၊ အင်္ဂလိပ် စစ်တပ်မှာ ငှားရမ်းခေါ်လာတဲ့ နီဂရိုးစစ်သားတပ်တွေ ပါလာတာကွယ်၊ ဒီတုန်းကတော့ နီဂရိုးစစ်သားတွေက လူရိုင်းစစ်သားတွေလေ၊ ကိုယ်လုံးတီးနဲ့ပဲ နေကြထိုင်ကြတာ၊ အဝေးကမြင်လိုက်ရရင် မည်းတုံးနေတာပဲ၊ ကန်လယ်ရပ်ကွက်အိမ်ကြီးမှာ နီဂရိုးစစ်တပ်စည်းချတယ်လေ၊ ကန်လယ်ရေတွင်းမှာ ရေချိုးဆင်းချိန်ဆို ဘယ်သူမှ ကန်လယ်ဘက် မထွက်ရဲကြဘူး၊ ကိုယ်လုံးတီးတွေနဲ့ ကြောင့်ပေါ့၊ မြို့ကအပျိုတွေဆို ညနေစောင်းရင် ကန်လယ်ရပ်ကွက်ဘက် မသွားရလို့တောင် ဒေသအမိန့်ထုတ်ထားရတာ၊ တစ်ရက်

ကျတော့ ဈေးရောင်းတဲ့မကင်းစိန်ပေါ့။ ညနေစောင်း ကန်လယ်
ရေတွင်းနားက ဖြတ်သွားမိတာ ကိုယ်လုံးတီးနဲ့နီဂရိုးကြီးပြေးလိုက်
တာနဲ့ ကင်းစိန်ပြေးလိုက်ရတာ၊ မကင်းစိန်ခမျာ ဖိနပ်မပါ
ဘာမပါနဲ့ပေါ့။ ခေတ်ပျက်ကာလလို့ တို့အဘိုးအဘွားတွေက
ဆိုကြတာ”

ဖေဖေက ကိုယ်လုံးတီးနေတတ်သော မည်းမည်းဝဝနီဂရိုး
များကို ‘မည်းမည်းတုံးတုံးကြီးတွေ’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက်
ဒေသစကားနှင့် သုံးနှုန်းတတ်၏။

ဖေဖေက ကန်လယ်ရပ်ကွက်တွင် နီဂရိုးစစ်တပ် တပ်စွဲ
ထားသည်ကို အရပ်စကားနှင့် ‘ကန်လယ်ရပ်ကွက်မှာ စတည်း
ချသည်၊ တည်းခိုသည်’ ဟူ၍ ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သုံးနှုန်းခဲ့
ပြန်ပါ၏။

ဖေဖေက ဆက်ပြောခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ်တစ်ခေတ်လုံး ဗုံးသံ၊
အမြောက်သံကြားတွင် ဇာတိမြေ၌ ဒေသဥပဒေအမျိုးမျိုး ကြားနေ
ခဲ့ရပြန်၏။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရဖွင့်သော ဘိုတိန်ကျောင်းလေးတွင်
ကျွန်မဖေဖေက ရှစ်တန်းအထိ တက်ခဲ့ရပါ၏။ ကိုးတန်းရောက်
လေသော် ဂျပန်စစ်တပ်ဝင်လာ၏။ ထိုအခါ တစ်ပြည်လုံးမှ
ကျောင်းများအားလုံး ပိတ်လိုက်ရ၏။ ဖေဖေလည်း ကျောင်းထွက်
ခဲ့ရပြီ။ အလုပ်မရှိ ယောင်ချာချာလည်ရင်းပတ်ရင်း မိန်းမခိုးပြေး
ခဲ့လေပြီ။ မကြာခင်မှာ အင်္ဂလိပ်များ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မှ စစ်ရေး
နိမ့်လာ၍ တပ်ဆုတ်သွားကြပြန်သည်။ ထိုစဉ်က စစ်ရေးသာသော
ဂျပန်တပ်များ ဖေဖေတို့ဇာတိမြို့လေးဆီ ဝင်လာခဲ့ကြပြန်၏။
ဖေဖေက အမှတ်တရဖြစ်ရပ်လေးကို ပြောပြနေပြန်၏။

“သမီးရေ . . . ဂျပန်တွေဝင်လာတော့ မိုးတွင်းကြီးလေ၊ ရခိုင်
ရိုးမကို ဖြတ်ကျော်ပြီးမှ တောင်ကုတ်ရိုးမလမ်းဘက်က ဂျပန်တပ်စိတ်
တစ်စိတ် ဆင်းလာတာသမီးရဲ့။ သူတို့ခမျာ အံတော်ချောင်းကို
ကူးတို့နဲ့ကူးပြီး မြို့တွင်းမှာ ချောင်းနဲ့အနီးဆုံး ဖေဖေတို့ တောင်ပိုင်း
ရပ်ကွက်ထဲ ဝင်လာနားခိုခဲ့တာပေါ့။ ဒီတုန်းကလေ ဂျပန်စစ်သား
တွေ သိပ်သနားစရာကောင်းတာသမီးရဲ့။ ရခိုင်ရိုးမကို ကျော်ဖြတ်
လာရတော့ သူတို့ခြေထောက်ကြီးတွေ ရောင်ကိုင်ပြီး ပါလာကြ
တယ်။ တချို့ဆို ခြေထောက်တရွတ်တိုက်ဆွဲပြီး လာကြရတာ၊
မြန်မာ့သမိုင်းမှာ မဟာဗန္ဓုလ ရခိုင်ဘက်စစ်ချီတော့ ခြေလျင်ခရီး
တစ်ပတ် (ခုနစ်ရက်) နဲ့ ရခိုင်ပန်းဝါဒေသဆီ အရောက်သွားခဲ့
ရတယ်လို့ ဖေဖေစာမှာဖတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဂျပန်တပ်စိတ်လည်း
ဒီအတိုင်းခရီးကြမ်းနှင့်ခဲ့ရမယ်ထင်တယ်လေ။ ဖေဖေတို့အိမ်က
ဝရန်တာ ဖိနပ်ချွတ်နေရာလေးမှာ သူတို့တပ်စုဝင်ရောက်ပြီး
လဲလျောင်းအိပ်စက် အပန်းဖြေနေကြတာပေါ့။ တချို့က ပိန္နဲပင်
အောက်မှာ ထိုးအိပ်ကြတာ၊ သိပ်ပင်ပန်းလာကြတယ်ထင်တယ်။
ဒါနဲ့ ဖေဖေကလည်း အိမ်မှာရှိတဲ့ ငှက်ပျောနှစ်ခိုင် ချကျွေးတယ်၊
ရေတစ်အိုးပါချပေးတယ်။ သမီးရေ . . . ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးက
အမိန့်ပေးလိုက်တော့ ဂျပန်စစ်သားတွေ ငှက်ပျောခိုင်ကို
အလှူအယက်ဆွဲစားကြတာလေ။ ငှက်ပျောတော မျောက်အုပ်ဝင်
သလိုပဲ။ ငှက်ပျောနှစ်ခိုင် ချက်ချင်းကုန်သွားခဲ့တယ်။ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်
လေးက ခပ်ငယ်ငယ်ရယ်၊ သူ့နာမည် ယူရှီလိုပဲ ဖေဖေကို
မိတ်ဆက်တာ၊ သူက အင်္ဂလိပ်စကား အနည်းအကျဉ်းပြောဆို
တတ်တော့ ဖေဖေနဲ့ ချက်ချင်းရင်းနှီးသွားခဲ့တယ်လေ။

ဂျပန်စစ်သားတွေ အိပ်ပျော်အနားယူလိုက်ကြတာလေ အတုံးအရုံးပဲ သမီးရယ်။ ကင်းစောင့်နှစ်ယောက်ပဲထားပြီး သူတို့ နားကြတာ။ သူတို့ခြေထောက်တွေ ရောင်ကိုင်းနေတာ ဖေဖေ မြင်ရတွေ့ရလို့ သူတို့ ရိုးမခရိုးကြမ်းကို ဘယ်လောက်ပင်ပန်းပန်း ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရမယ်ဆိုတာ ဖေဖေတွေ့ပြီး သနားခဲ့တယ်။ နေဝင် ခါနီးတော့ ဂျပန်စစ်တပ်တွေ မြို့မှာနေရာယူစခန်းချရအောင် နားနေရာကနေ တပ်ထွက်ခွာဖို့ ပြင်ဆင်ကြတယ်လေ။ ဂျပန် စစ်ဗိုလ်လေးဦးစီးတဲ့ တပ်သားတွေတန်းစီပြီး ဖေဖေကိုအလေးပြု ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ကို ရေနဲ့ငှက်ပျောသီးကျွေးခဲ့လို့ထင်ပါရဲ့။ ပြီးတော့မှ သူတို့တပ်တွေ သံတွဲမြို့ထဲ ဝင်ခဲ့ကြတယ်လေ” ဖေဖေက ဂျပန်စစ်တပ်ဝင်လာပုံကို ပုံဖော်ရင်း ပြောနေပြန်၏။ နားထောင်၍ ပင် ကောင်းခဲ့ပြီ။

ငှက်ပျောခိုင်းကို ဂျပန်စစ်သားများ ဟိုဘက်-သည်ဘက် ဆွဲနေကြသည်ကို ‘ငှက်ပျောတော မျောက်အုပ်ဝင်သလို’ ဟု ဥပမာ အလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပါ၏။

ဖေဖေက ဂျပန်စစ်သားများ အိပ်ပျော်နေသည်ကို ‘သေသူ များပမာ အတုံးအရုံးပဲ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းဆိုခဲ့ ပြန်၏။

ဖေဖေက ဂျပန်စစ်တပ်အကြောင်း ဆက်ပြောပြန်၏။

“သမီးရေ... နောက်နေ့မှာပဲ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေး ဖေဖေ အိမ်ရောက်လာခဲ့တယ်။ သူတို့ဂျပန်စစ်တပ်အတွက် လိုအပ်မယ့် ရိက္ခာ(ရာရှင်) သွင်းပေးဖို့ ဖေဖေကို ကိုယ်စားလှယ်ပေးမယ်တဲ့လေ။ ဖေဖေကလည်း စစ်ဖြစ်တဲ့ကာလမှာ မိန်းမရ၊ ကလေးပါရနေပြီ ဆိုတော့ အလုပ်လုပ်၊ ငွေရှာချင်နေတဲ့သူလေ။ ဒါနဲ့ပဲ ဖေဖေက

ဂျပန်စစ်တပ်အတွက် ရိက္ခာစုဆောင်းပေးရတဲ့ တာဝန်ယူရတယ်ပေါ့ သမီးရယ်။ နင့်အမေတို့နဲ့အတူ အိမ်နီးချင်းတွေ နေ့စား ပဲယိုလာ ထုပ်ကြတယ်။ သကြားခဲလာကျိုရတယ်ပေါ့။ ပြီးတော့ အိတ်သွင်းပြီး ဂျပန်စစ်တပ်ကို ရာရှင်ထုတ်လုပ်ပေးရတာလေ။ ပြီးတော့ ဂျပန် စစ်တပ်အတွက် ဘီဒီဆေးပေါ့လိပ်လေးတွေပါ သွင်းရတာ။ ဘီဒီ ဆေးလိပ်ဆိုတာက ဆေးရွက်ကြီးနဲ့ အုန်းနဲ့ပင်က ဆေးရိုးကိုပဲ ရောပြီး အကြမ်းထည်လိပ်ပေးရတာပေါ့။ ဒါတွေကို စက္ကူပုံးလွတ် မှာထည့်ပြီး ဖေဖေက ဂျပန်တပ်ဆီသွားသွင်းရတယ်။ ဂျပန်ခေတ် ရောက်တော့ အင်္ဂလိပ်ပိုက်ဆံတွေအသုံးမဝင်ဘူးလို့ ကြေညာခဲ့ပြီးပြီ လေ။ ဖေဖေ ဂျပန်စစ်တပ်ဆီရာရှင်သွင်းရင် စာရင်းမှာ ရေးထား သလောက်ငွေကိုတော့ ဂျပန်ငွေစက္ကူအလွတ်မှာ တုံးထုပြီး ချက်ချင်းရိုက်ပေးလိုက်တဲ့ ဂျပန်ငွေတွေအထပ်လိုက်ပေးလိုက်တာ။ တစ်ခါတလေ ငွေထည့်လာတဲ့ဆာလာအိတ်ထမ်းပြီး ဖေဖေ ပြန်ခဲ့ ရတယ်။ ဂျပန်ခေတ်တုန်းကတော့ ဖေဖေက ရာရှင်ကိုယ်စားလှယ် ရတဲ့ ခေတ်သစ်သူဌေးလေးပေါ့။ ဖေဖေ ဂျစ်ကားဝယ်စီးခဲ့တယ်လေ။ အဲဒီတုန်းက... ဟင်းဟင်း” ဖေဖေက ဂျပန်ခေတ်အကြောင်းတွေ တွေးရင်း တစ်မိမ့်မိမ့်ပြုံးကာ ပြောနေပြန်၏။

ဖေဖေက အင်္ဂလိပ်ပြေးပြီး ဂျပန်ခေတ်ရောက်မှ သူဌေးဖြစ် ခဲ့ပြီဆိုစကားကို ‘ခေတ်သစ်သူဌေး’ ဟု သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဖေဖေက ဂျပန်ခေတ်ကိုယ်တွေ့လေး ဆက်ပြောနေပြန်၏။

“ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးကလေ ဖေဖေဆီ မကြာခဏလာလည် တယ်သမီးရဲ့။ ကလေးကိုလာကြည့်တာလို့ ဖေဖေထင်တယ်။ သူက မြန်မာစကားတော့ မတောက်တခေါက်ပြောတတ်ခဲ့တယ်သမီးရဲ့။ သူ့မှာလည်း ဇနီးနဲ့သမီးတစ်ယောက်ရှိကြောင်း မကြာခဏ

ထုတ်ဖော်ပြောလေ့ရှိတယ်။ သူဝတ်ထားတဲ့ အင်္ကျီအိတ်ထဲမှာ သူ့ဇနီးနဲ့သမီးလေးပုံပါတဲ့ မိသားစုဓာတ်ပုံကို သူ အမြဲတမ်းဆောင်ထားလေ့ရှိတယ်သမီးရယ်၊ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ဆိုပေမယ့် ဖေဖေတို့နဲ့ ဆက်ဆံရင် သိပ်သိမ်မွေ့နူးညံ့တာ၊ သမီးကြီးခင်မေမြင့်ကို ကင်ပွန်းတပ်ပွဲလုပ်တဲ့နေ့က သူလာခဲ့တယ်၊ ပြီးတော့ ဖေဖေကို ခုလိုပြောခဲ့တယ်၊ သူ တပ်ထွက်လာတဲ့နေ့က သမီးလေး လေးလပဲရှိသေးတယ်တဲ့၊ ခုလောက်ဆို သမီးလေး ပြေးလွှားစကားတွေပြောနေရော့ မယ်လို့ပြောရင်း မျက်ရည်ကျခဲ့တယ်လေ၊ အခုတော့ သူတို့သား အမိနဲ့ စာအဆက်အသွယ်တောင်မရသေးဘူးတဲ့လေ၊ အဲ... ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးက သူ့မှာ ကံမကုန်လို့ သူ့အသက်မသေဘဲ ကျန်ရင်တော့ ပြန်တွေ့မှာပေါ့တဲ့လေ၊ သူက ပြောသေးတယ်၊ ကမ္ဘာစစ်ကြီး အမြန်ပြီးစေချင်ပြီတဲ့လေ၊ သူက မျက်ရည်ဝဲရင်းပြောတာပေါ့၊ ဒီအချိန်မှာ တို့သမီး မမကြီးက ပုခက်တွင်းက ဝူးဝူးဝါးဝါး စကားပြောတယ်လေ၊ ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးက ‘ဟော... ကလေးစကားလာတယ်... ကလေးစကားလာတယ်’ တဲ့၊ သူက ပြောဆိုရင်းကနေ ကလေးကိုချီတာ၊ သမီးအလွမ်းပြေလာကြည့်ရင်း မမကြီးကို တစ်ရက်လုံး ချီပိုးနေခဲ့တာပေါ့၊ သနားစရာကောင်းပါတယ်သမီးရယ်၊ စစ်ဆိုတာက ရန်ပွဲဖြစ်တာလေ၊ ရန်ပွဲဖြစ်ကြတာဆိုတော့ ဘယ်သူနိုင်နိုင် ဘယ်သူရှုံးရှုံး အားလုံး အရှုံးချည်းထွက်တယ်၊ မိသားစုစိတ်ခံစားချက်မှာ အခုလို သားဝေးမယားဝေး ရှင်ကွဲပဲကွဲကွဲ၊ သေကွဲပဲကွဲကွဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမှာ အားလုံးအရှုံးပေါ်တာစစ်ပွဲတဲ့၊ ဒဿနဆရာတွေဆိုခဲ့တာ” ဖေဖေကပြောရင်း ဆွေးမြည့်စွာ တွေးတောနေဟန်ရှိပြန်၏။

ဖေဖေက ကလေးစကားသံ ဝူးဝူးဝါးဝါးကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ထည့်ပြောဆိုခဲ့၏။ ကလေးစကားပြောသည်ကို ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးက ‘ကလေးစကားလာသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ဖူးပါ၏။

ဖေဖေက ဂျပန်စစ်ဗိုလ်လေးက မြန်မာစကားအနည်းအပါးပြောဆိုတတ်ခြင်းကို ဒေသစကားနှင့် ‘မတောက်တခေါက်ပြောတတ်တယ်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဖေဖေက ဆက်ပြောပြန်၏။

“သမီးရေ... စစ်ပွဲအခြေအနေမကောင်း ဂျပန်တပ်တွေ ဆုတ်ရတော့မယ်ဆိုတော့ ဖေဖေကို သူ လာနှုတ်ဆက်သွားခဲ့တယ်လေ၊ အဲဒီနေ့က သူပြောခဲ့တဲ့စကားလေးက ဝမ်းနည်းစရာအပြည့်ပါခဲ့တယ် သမီးရဲ့။ ‘သူငယ်ချင်းရေ... ငါလည်း မိသားစုနဲ့ ပြန်ဆုံချင်ပါသေးတယ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အမြန်ပြီးစေချင်တာပဲ သူငယ်ချင်းရေ၊ မိသားစုတွေ ပြန်တွေ့ရအောင် ဆုတောင်းပေးနော်’ လို့ နှုတ်ဆက်ပြန်သွားခဲ့တယ်လေ၊ ဒါပေမဲ့သမီးရေ... ဂျပန်တပ်တွေအဆုတ်မှာ အင်္ဂလိပ်တွေလိုက်လံတိုက်ခိုက်တော့ ဂျပန်တွေ အထိနာခဲ့ရတာလေ၊ အင်ဖာတိုက်ပွဲမှာ ဂျပန်တွေ အများကြီးကျဆုံးခဲ့တယ်ဆိုတော့ ဖေဖေဆုတောင်းက ယူရီအတွက် မပြည့်တော့ဘူးထင်ပါရဲ့သမီးရယ်၊ ဂျပန်တွေအားလုံးနီးပါး ကျဆုံးကုန်တာဆိုပါတော့၊ ဒီတုန်းမှာ အင်္ဂလိပ်တက်လာပြန်ရော၊ ဂျပန်ငွေစက္ကူတွေ အသုံးမဝင်ဆိုတော့ ဖေဖေ ဆာလာအိတ်နဲ့ထည့်ထားတဲ့ ဂျပန်ငွေစက္ကူတွေကို နင့်အမေက မီးမွှေးဖို့စက္ကူလုပ်ပြီး လောင်စာလုပ် သုံးစွဲခဲ့တာပေါ့၊ နင့်အမေက ပြောခဲ့သေးတယ်၊

‘တို့က ငွေကို ရေလိုမသုံး၊ မီးလိုပဲသုံးတယ်’ တဲ့... ရယ်စရာ ပြောတာပါ။ . . . ဟင်းဟင်း... နော ကံထပ် ရယ်စရာရှိသေးတယ် သမီးရဲ့၊ ဂျပန်စစ်တပ်တွေ ပြန်ဆုတ်သွားတော့လေ... ဖေဖေတို့ ဂျစ်ကားနဲ့ အင်္ဂလိပ်တွေနောက်က လိုက်တိုက်မှာစိုးလို့ထင်ပါရဲ့၊ ဖေဖေဂျစ်ကားကြီးကို သံတွဲချောင်းထဲ ထိုးချဖျက်ဆီးခဲ့တယ်လေ၊ ဖေဖေကတော့ ဂျပန်ဆီက ဂျပန်ငွေနဲ့ဝယ်ရတဲ့ဂျစ်ကားကို ဂျပန်က ဖျက်ဆီးလို့ ပါနီထဲကလာတဲ့ကား ပါနီထဲပဲသွားလို့ပဲ မှတ်လိုက် ရတယ်၊ ယူရှိတို့နောက်ပိုင်းမှာ ဂျပန်တွေထဲက တပ်ဆုတ်တဲ့အဖွဲ့ တွေ လုပ်ခဲ့လိုက်တာပေါ့၊ ဂျပန်ငွေစက္ကူတွေ နှင့်အမေ နေ့စဉ် မီးရှို့နေတာမြင်တော့ ဖေဖေ ဘယ်လိုတွေးခဲ့သလဲသိလား သမီး . . . အရာရောက်တယ်လို့ ထင်ခဲ့ဖူးတဲ့ငွေဆိုတာ သတ်မှတ်ချက် မတည်မြဲရင်၊ မရှိရင် စက္ကူပဲပေါ့၊ မီးပဲရှိရှိ၊ ချေးပဲကုံးကုံး စက္ကူပဲလို့ သဘောထားလိုက်ရတယ်လေ” ဖေဖေစကား ဆုံးခဲ့ပြီတည်း။

မေမေက ငွေစက္ကူကို ငွေအဖြစ်မသုံးစွဲရ ‘မီးရှို့လိုက်ရ၍ လောင်စာပဲဖြစ်သွားတယ်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာလေးနှင့် ဆိုခဲ့ ပြန်၏။

ငွေကို မေမေက မီးမွှေးရာတွင် အသုံးတည့်သော ငွေစက္ကူ ဖြစ်နေ၍ ‘မီးလိုပဲသုံးရတယ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးတင်စားဆိုခဲ့လေ၏။

ရေထဲကလာ၊ ရေထဲသို့သွားသည်ဆိုစကားကို ဖေဖေက ‘ပါနီထဲကလာ၊ ပါနီထဲသွားသည်’ ဟု ဒေသစကားနှင့် ဝက်ဝံထွီ အလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။ အိန္ဒိယကိုလိုနီနယ်ဖြစ်ခဲ့သော ဇာတိမြေစကားများပင်တည်း။

z z z

ဇာတိမြေစာလည်သွားမည်

“လေယာဉ်စီးခရီးသည်များရှင်... ကျွန်မတို့ပုဂံအဲယား လိုင်းပိုင် လေယာဉ်ကြီးဟာ ရန်ကုန်လေဆိပ်က စတင်ထွက်ခွာ လာခဲ့ပါပြီ၊ သံတွဲ မဇင်လေဆိပ် ငပလီဆီ ဦးတည်ပျံသန်းနေပါ တယ်၊ လေယာဉ်ထိုင်ခုံခါးပတ်များ ပတ်ထားပါရန်နှင့် ဆေးလိပ် မီးများ ငြိမ်းသတ်ပေးထားပါရန် ပန်ကြားအပ်ပါတယ်ရှင်” လေယာဉ်မယ်လေး၏ သာယာသောအသံက လေယာဉ် ဆောင်းဘောက်များဆီက ထွက်ပေါ်လာ၏။ ကျွန်မက မြေးလေး လူလူနှင့်အတူ နှစ်ယောက်တွဲခုံ၌ထိုင်ကြ၏။ မြေးလေးက ခါးပတ် ပတ်ရင်း လေယာဉ်အောက်ဘက်ဆီ၌ကြည့်နေ၏။ လေယာဉ်တက် ခဲ့လေပြီ၊ ကျွန်မကတော့ ရန်ကုန်တိုက်တာအဆောက်အအုံများ အားလုံး မြေကြီးတွင် ပျပ်ဝပ်ကျန်နေရစ်ခဲ့ပြီဟု တွေးရင်း လေယာဉ် ကြီးခေါ်ဆောင်ရာနောက်သို့ လိုက်ပါခဲ့ရပြီတည်း။

စိမ်းစိုသောစပါးကွင်းများနှင့် ရန်ကုန်ဧရိယာကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စပါးကျို၊ စပါးအိုးကြီးများဖြစ်သော ရန်ကုန်လွင်ပြင်

နှင့် ဧရာဝတီလွင်ပြင်များကို လေယာဉ်ယုံကျော်ဖြတ်နေရာမှာ မြင်ခဲ့ရပြီ။ ဆောင်းရာသီဖြစ်၍ စပါးခင်းများ၊ ရိုးပြတ်တောများ ကလည်း ရွှေအိုရောင်လင်းနေပြန်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ စိမ်းစိုစို သီးညှပ်စပါးခင်းအကွက်များလည်း အကွက်လိုက် တွေ့ရပြန်၏။ လေယာဉ်အထက်စီးက လှမ်းကြည့်ရ၍ ပိုလှ၏။ ဝါ နီ စိမ်း ရွှေ စပါးခင်းအကွက်အကွက်များကို လေယာဉ်ကြီးတစ်စီးတစ်စီးဖြတ်ကျော် နေခဲ့ပြီ။ ကျွန်မက မြေးလေးလူလူကို လှပသောရှုခင်းများပြသရင်း လေယာဉ်ပေါ်မှာ လိုက်ပါလာ၏။ တစ်ခါတစ်ရံကျော်ဖြတ်ခဲ့ရသော ဝါ ရွှေ နီ စိမ်း လက်ကွက်များအဆုံး စိမ်းစိမ်းစိုစို ရှည်လျားသော ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးကို အလျားလိုက် ဘွားခနဲတွေ့လိုက် ရပြန်၏။ ကျွန်မက မြေးလေးအား လက်ညှိုးထိုးပြမိ၏။

“ဘွားဘွားရယ်... ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးကို လေယာဉ် ပေါ်ကကြည့်ရင်လေ... မြွေစိမ်းကြီးတွေ အလျားလိုက်စင်းပြီး အိပ်မောကျနေတာနဲ့တူတယ်နော် ဘွားဘွား” မြေးက ကဗျာဆန် နေပြန်၏။ ကျွန်မက ရိုးမကြောပေါ်မှ ကားလမ်းပျံလေးကို လက်ညှိုးထိုးပြရင်း ရခိုင်ရိုးမတောင်ကျော်လမ်းလေးဖြစ်လာရပုံ အကြောင်း ရှင်းပြခဲ့မိပြန်၏။

“မြေးလေးရေ... မှန်တယ်ကွယ့်၊ ရခိုင်ရိုးမနဲ့ပတ်သက်ရင် တို့လူမျိုးတွေ စကားထာဝှက်လေ့ရှိတဲ့စကားလေးရှိတယ်ကွယ့်၊ ‘အလျားရှည်ရှည် မြွေလည်းမဟုတ်၊ စိမ်းစိမ်းစို ကောက်ပင်ပျိုလည်း မဟုတ်၊ အမြဲတမ်းလဲလျောင်း ညောင်စောင်းလည်းမဟုတ်တာ ဘာလဲ’ ဆိုပြီး စကားထာဝှက်တာလေ... အဖြေက ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းကြီးပေါ့၊ မြွေစိမ်းကြီးလို အလျားစင်းစင်းနဲ့ ရှည်လျားတဲ့

ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းအသွယ်သွယ်က စိမ်းစိုစိုနဲ့လို့ဆိုလိုတာပေါ့၊ ဟောဟိုမှာတွေ့လား ရိုးမကိုကျော်ဖြတ်ပြီး ပြည်မနဲ့ဆက်သွယ်ထား တဲ့ ကားလမ်းဖြူပျံလေးလေ၊ ရိုးမကျော်ရိုးတစ်လျှောက် ဖောက်ထားတာ ရခိုင်ရိုးမကျော်လမ်းကြီးပေါ့၊ ဒီလမ်းကြီးကို ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာကပဲ ရခိုင်က နွားကုန်သည်တွေဖောက်ခဲ့ကြ တာတဲ့၊ တို့ဘိုးဘေး နွားကုန်သည်ကြီးတွေက ပြည်မဆီ နွားရောင်း ထွက်ရအောင်လို့ နွားအုပ်ကြီးကို မောင်းနှင်ရင်း အရှေ့ဘက် နေထွက်ရာအရပ်ကို ဦးတည်ပြီး လမ်းထွင်ဖောက်ထွက်ခဲ့ကြတာ တဲ့လေ၊ ဒီလိုနဲ့ ရိုးမကိုကျော်ဖြတ်တဲ့လမ်း ပေါ်လာရတာ၊ ချုံ့ခတ်၊ လမ်းထွင်နဲ့ပဲ လချီကြာအောင် ထွင်းဖောက်ထွက်ခဲ့ကြတာတဲ့လေ၊ တို့ဘိုးဘေးရခိုင်ကြီးတွေရဲ့ သတ္တိ၊ ဇွဲ၊ လုံ့လကြောင့် ဟောဒီ ရိုးမကျော်လမ်းမကြီး ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ရတာပေါ့၊ ဂုဏ်ယူစရာနော် မြေးလေး”

“အဲဒီတုန်းက ရခိုင်ရိုးမ တောနက်လွန်းတော့ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ဝက်ဝံကအစ ကြောက်ရတာတဲ့လေ၊ ဒီတုန်းက ရိုးမတောင် ပေါ်မှာ အဆီထွက်တဲ့ အင်၊ ကညင်ပင်တွေ ပေါများစွာပေါက်နေ သတဲ့၊ နွားကုန်သည်အုပ်စုတွေက စခန်းချပြီးရင် ရိုးမပေါ်ကဝါးနဲ့ တဲဆောက်၊ အင်၊ ကညင်ပင်က အစေးအဆီတွေကို သွားယူ၊ နွားချေးခြောက်နဲ့နယ်၊ ကညင်ဆီမီးတိုင်လုပ်ပြီး မီးထွန်းထားမှ တောကောင်အန္တရာယ်ကင်းရှင်းသတဲ့”

“ဘွားဘွားတို့ငယ်ငယ်တုန်းကလည်း မီးမွှေးဖို့ ကညင်ဆီတိုင် ဆိုတာရှိတယ်၊ ကညင်ဆီကို သစ်သားစအမှုန့်လေးတွေနဲ့ရောပြီး မီးတိုင်လုပ်ထွန်းကြတာ၊ မီးမွှေးကြတာ၊ မြေးလေးတို့ကိုတော့ ဒီနေ့

ကညင်ဆီမီးတိုင်ပြချင်လို့ ပြဖို့တောင် ခက်နေပြီလေ။ ရိုးမမှာ သစ်ပင်တွေခုတ်လွန်းတော့ ရိုးမမောင် တောင်ကတုံးဖြစ်သွားရတာ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတယ်မြေးလေးရဲ့။ အခုလို တို့ဘိုးဘေးတွေရဲ့ လုံ့လကြောင့်ရခဲ့တဲ့ ရိုးမကျော်လမ်းကို စစ်အတွင်းတုန်းက အင်္ဂလိပ်တွေက ကားလမ်း၊ ကတ္တရာလမ်းဖောက်လုပ်ထားခဲ့ကြ တယ်လေ။ စစ်လမ်းကြောင်းအတွက်ပေါ့။ နွားကုန်သည် ဘိုးဘေး တွေ ကျေးဇူးကြောင့် ရခိုင်ရိုးမဖြတ်ကျော်လမ်းမကြီးပေါ်လာပြီး ဒီနေ့လူတွေ နေ့စဉ်မှန်လုံကားကြီးတွေနဲ့ ပြည်မဆီ ဥဒဟိုသွားလာ ခွင့်ရကြတာပေါ့မြေးလေးရဲ့။” ကျွန်မက ရိုးမကိုကြည့်ရင်း ကျေးဇူး ပြုခဲ့ဖူးသူ နွားကုန်သည်ဘိုးဘေးတို့ကျေးဇူးတရားကို မြေးလေးအား လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ပါ၏။

ရန်ကုန်မြို့ရှိ အဆောက်အအုံများကို လေယာဉ်ပေါ်မှ မြင်ခဲ့ရပြီ။ အောက်မှာကျန်ရစ်ပြီဆိုစကားကို ‘ရန်ကုန်မြို့ရှိ တိုက်တာအဆောက်အအုံများ ပျက်ပျက်ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီ’ ဟု ဝက်ဝံတို့ အလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။ ကျယ်ပြန့်လွန်းသောစပါးခင်း များကို ‘စပါးကျို၊ စပါးအိုးကြီး’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတို့အလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းထားခဲ့မိလေ၏။

အလျားစင်းစင်း စိမ်းစိုစိုတောတန်းကြီးများကို ‘မြွေစိမ်းကြီး အိပ်စက်နေသည့်အလား’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့သလို ရိုးမတောင်ပေါ်တွင် သစ်တော၊ သစ်ပင်မကျန်ဘဲ တောင်များ တုံးတိတ်မြင်ရသည်ကို ‘ရိုးမမောင် တောင်ကတုံး’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့မိ၏။

လေယာဉ်ပျံကြီးက တောအထပ်ထပ်၊ တောင်အသွယ်သွယ် နှင့် စိမ်းစိုစိုတောင်တန်းများကိုကျော်ဖြတ်နေခဲ့ပြီ။ ရွှေ့လျားလာ သယောင်၊ နောက်မှကပ်လိုက်ကပ်ပါသယောင် မြင်ရသော ရိုးမအလှကား စိမ်းစိုသစ်လွင်လန်းဆန်းနေပြန်၏။ စိမ်းစိုစို တောင်တန်းခြေရင်းတွင် ပျပ်ဝပ်နေတတ်သော မြူခိုးမြူဖြူတန်း လေးများက ရိုးမအလှကို အစိမ်းတစ်ရစ်၊ အဖြူတစ်ရစ်ဖြင့် အလှဆင်နေခဲ့ပြီ။ အဖြူပေါ်အစိမ်းဆင့်လေသည့် ရိုးမ၏ လှပလွန်း သောအလှကို ကျွန်မက ကဗျာလေးရေးဖွဲ့သီမိပါ၏။

“စိန်တစ်ရစ် မြတစ်ရစ်. . . အထစ်ထစ်သွယ်ဝိုက်. . . လှလိုက်တဲ့ရိုးမတောင်. . . မိုးအကုန်ဆောင်းအကူး. . . မင်းလွင် မြူးလို့ မြူမင်းရယ်စိန်စီ. . . မြရောင်ရိုးမဆီ သီပါတဲ့ ငွေနှင်း ပုလဲကုံး” ဟု ကျွန်မ စာဖွဲ့ဆိုမိပါ၏။ အကြောင်းမှာ ရိုးမတောင် ခြေရှိ ဝေ့ဝိုက်နေသော မြူဖြူဖြူများကို စိမ်းစိုစိုရိုးမတစ်လျှောက် ပုလဲကုံးသွယ်ထားသလို ဖြူလွလွမြင်နေရ၍ပင်။

လေယာဉ်ပျံကြီးက ရိုးမတောင်ပေါ်တွင် ထူထဲသော တိမ်တိုက်တို့ကို ဖြတ်ကျော်နေရပြန်၏။ “ဪ. . . တိမ်စိုင့်တိမ်ခဲ တိမ်ပုလဲပန်းမန်တို့ အရောင်အသွေးသဏ္ဌာန်စုံပါပေ” ဟု ကျွန်မ ညည်းရလောက်အောင် အသွင်အမျိုးမျိုးဆောင်ခဲ့ပြီ။ တိမ်တို့ကို လှပစွာ အနီးကပ်မြင်နေရ၍ မြေးကပျော်နေပြန်၏။

“မြေးလေးရေး. . . ဟောဟိုမှာ တိမ်စိုင့်တိမ်ခဲတွေ အဆုပ် အဆုပ်ပွင့်တဲ့ တိမ်ပန်းပွင့်လို တိမ်တွေ တွေ့လား၊ တိမ်တိုက်ကြီး တွေကို ကြည့်စမ်းပါ။ တိမ်စောင်ကြီးတွေလို တိမ်ဝှမ်းပုံကြီးတွေပမာ

ဖွဲ့ပြီးနေလိုက်ကြတာနော်၊ သည်တိမ်တွေကို စိတ်ကူးပန်းချီ ဖော်ကြည့်စမ်းပါမြေးလေးရေ၊ ဟောဟိုမှာ လိပ်ပြာလိုလို ဂဠုန်လိုလို နဲ့ တိမ်ပန်းချီဘယ်သူရေးလို့မမီတဲ့ သဘာဝအလှလေ၊ သဘာဝ အနုပညာရှင်ကြီးရဲ့ စုတ်ရေးပန်းချီပေါ့ မြေးရေ” ကျွန်မက တိမ်များကိုပြသရင်း မြေးကို ရှင်းပြနေမိပြန်၏။ ရိုးမပေါ်ရောက်၍ တိမ်ထူခဲ့ပြီ။ လေယာဉ်ကြီးက သွားနေဆဲပင်။

ကျွန်မက ရိုးမတောင်စိမ်းစိုစိုကို မြတစ်ရစ်ခြယ်သ၏။ မြူခိုး ဖြူဖြူများကို စိန်တစ်ရစ်ခြယ်သ၏။ စိန်တစ်ရစ်မြတစ်ရစ်နှင့် ရိုးမနှင့် မြူခိုးဖြူဖြူ ထွေးပိုက်အလှကို ‘ငွေပုလဲကုံးလေးသဖွယ်’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့မိပါ၏။

ကျွန်မက တိမ်စိုင့်တိမ်ခဲများပုံသဏ္ဌာန်ကို ‘တိမ်ပုလဲဟန်၊ အဆုပ်အဆုပ်ပန်းပွင့်ဟန်၊ တိမ်စောင်လို တိမ်ဝှမ်းပုံကြီးများမမာ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာများစွာနှင့် ရေးဖွဲ့ပြမိပြန်၏။

တိမ်၏အလှအပကိုလည်း ‘သဘာဝအနုပညာရှင်ကြီး၏ စုတ်ရေးပန်းချီ’ ဟု အတိဿယဇုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန် အကြူးရေးဖွဲ့ထားခဲ့မိပါ၏။

ကျွန်မက ရိုးမမြင်ကွင်းကိုကြည့်ရင်းကနေ ပင်လယ်ကမ်းခြေ အလှကို ဘွားခနဲတွေ့လိုက်ရ၏။ “ကောင်းကင်ပြာပြာ ရေပြင်ပြာပြာ သဲမှာဖွေးဖွေး ရေးရေးကွေ့ဝိုက် လှလိုက်ပါဘိ ကမ်းမြောင်ငပလီ” ဟု ကဗျာတိုလေး ရုတ်ခြည်းစပ်ဆိုမိပြန်၏။ အဏ္ဏဝါရေပြင်ပြာပြာ ကြီးက လှလွန်းသည်ပင်။

“မြေးလေးရေ... ဟိုးအဝေးမှာ ငပလီကမ်းခြေကို ရေးရေး လေးမြင်ရပြီ၊ မဇင်လေဆိပ်ဆီ လေယာဉ်ဆင်းတော့မယ်နော်”

ကျွန်မက သတိပေး၏။ “သက်ရှူပြင်းပြင်း အလျှင်းမေ့လောက် အောင် အလှတောက်ပါဘိ အဏ္ဏဝါကမ်းခြေ” ကျွန်မက စာတိုလေး ဆက်ဆိုမိပြန်၏။ မြေးလေးက ဆို၏။

“လှလိုက်တာနော် ဘွားဘွား၊ ကောင်းကင်မိုးသားပြာပြာမှာ ပင်လယ်ရေလည်း ပြာတာပဲနော်၊ ဟောဟိုမှာ ကျောက်ဆောင် ကြီးက ပင်လယ်တွင်းမှာ မည်းမည်းကြီးရပ်လို့၊ သူ့ကို လှိုင်းရိုက် လိုက်တိုင်းမှာ ရေတွေက ပန်းပွင့်နေသလို ရေပန်းလေးတွေ လွင့်စင်သွားတာ မြင်ရတယ်နော်၊ သိပ်လှတဲ့ ငပလီကြီးရေ... လူလူတို့လာပြီဟေ့” မြေးလေးက ပျော်ရွှင်သလိုစကားဆိုရင်း အဝေးကိုလှမ်းကြည့်ကာ အော်နေပြန်၏။

သဘာဝအနုပညာရှင်ကြီး၏ သဘာဝစုတ်ချက်လက်ရာက လှ၏။ နှစ်ပေါင်းထောင်သောင်း ကြာညောင်းသော်လည်း မပျက်စီး သေးသော ငပလီပန်းချီကားလို သဘာဝရှုခင်းကား အသွေး အရောင်စုံ၏။ ပင်လယ်ပြာပြာ မိုးပြာပြာကြား လှိုင်းရေလောက ဇာပဝါအဖြူလေးခင်းကျင်းထားသလို ကောက်ကြောင်းဆွဲထား၏။ သဲသောင်မို့မို့က ဖွေးဖွေးလှုပ်၏။ မည်းမည်းကျောက်တန်းများက သဲသောင်နှင့်ပင်လယ်ရေတွင် ထင်ရှားနေပြန်၏။ ဩော်... ကမ်းငပလီက နေထွက်လည်း လှ၏။ နေဝင်လည်းလှ၏။ ငပလီ၏ နေဝင်ဆည်းဆာအလှကား ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတို့ကို မြူဆွယ် ထား၏။ ရွှေရောင်နေခြည်သွေးနှင့် နေလုံးနီရဲကြီး ပင်လယ် ရေဆင်းသောက်သလို အလှကား အဘယ်မျှတော်သော ပန်းချီ ဆရာပင် တုမမိအောင် ရေးဆွဲမရနိုင်သော သဘာဝအနုပညာရှင် ကြီး၏ စုတ်ချက်လက်ရာ ဆည်းဆာပင်တည်း။

‘လောကအလှတရားကို သဘာဝခြယ်မှုန်း၏’ ဟူသော ဘဝဒဿနလေးကား မှန်ကန်လွန်းခဲ့ပြီ။ မေမေက အရပ်စကားနှင့် ဆိုတတ်၏။ “လောကမှာ သက်ဝင်ထင်ရှား သဘာဝပန်းချီကား အလှမှာဆိုရင် အဏ္ဏဝါရေပြင်နဲ့ ဒီရေလှိုင်းအလှကို ဘယ်သူမှ မမီနိုင်ဘူး၊ မေမေပြောပြမယ်၊ ညဉ့်အမှောင် ကြားမှာတောင် ရေပြာညက ခပ်မှိုင်းမှိုင်း၊ လှိုင်းခေါင်းဖွေးဖွေးနဲ့ လရောင်အောက်က မှန်ဝါးဝါးအဏ္ဏဝါကမ်းအလှက သိပ်လှတာ၊ ညဘက်ဆို ပင်လယ်ရဲ့ ဂီတသံစဉ်လှိုင်းပုတ်သံလေးပါတဲ့ဖက်ရင် ဂီတသံ ငြိမ်ငြိမ်လေးနဲ့လှတဲ့ မှန်ဝါးဝါးပန်းချီကားလေးတစ်ချပ်ပေါ်သမီးရယ်” ဟု မေမေက ဆိုခဲ့ဖူး၏။ ဩော်... ထူးသလောက် လှသော ငပလီပင်။

ကျွန်မက သာယာလွန်း၍ ‘အသက်ရှူဖို့ရန်ပင် မေ့လောက်အောင် တောက်ပစွာလှသည့်ကမ်းခြေ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပြန်ပါ၏။

မြေးလေးက ကျောက်ဆောင်မည်းမည်းကြီးများ ပင်လယ်ဒီရေကြားတွင် မားမားကြီးမြင်ရသည်ကို ‘မည်းမည်းကြီးရပ်လို့’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

လှိုင်းရိုက်ကျောက်ဆောင်တွင် ရေပန်းများလွင့်စဉ်နေသည်ကို ‘ပန်းပွင့်လို့’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက်ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မက ဆည်းဆာချိန်နေရောင်တောက်တောက်ကို ‘ရွှေရောင်နေခြည်သွေး’၊ လှုပ်ရှားနေသော ဒီရေနှင့်လှိုင်းကို ‘သက်ဝင်ထင်ရှား သဘာဝအလှများ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ရပြန်ပါ၏။

ကျွန်မတို့အရပ်စကားတွင် နေဝင်သည်ကို ‘နေလုံးနီရဲရဲကြီး ပင်လယ်ရေဆင်းသောက်သလို’ ဟု မြင်ရသည့်အတိုင်း ဥပမာ အလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက ပင်လယ်ကမ်းခြေသဘာဝအလှကို ‘သဘာဝပညာရှင်ကြီး၏စုတ်ချက်’၊ ကမ်းခြေအလှကို ‘နှစ်ထောင်သောင်းကြာသော်လည်း မပျက်စီးသေးသောပန်းချီကား’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပြန်ပါ၏။

လေယာဉ်ဘီးကြီးချ၏။ နှိမ့်ဆင်းကာ ဝဲယုံနေခဲ့ပြီ... ပင်လယ်ရေပြာပြာတို့ လေယာဉ်အောက်ဝင်ကျန်ရစ်ပြီ။ ကမ်းခြေသဲသောင်ကျောက်တန်းမည်းမည်းတို့ ကျန်ရစ်ခဲ့ပြန်ပြီ။ လေယာဉ်ကွင်းနံဘေးမှ စီရရီအုန်းပင်တန်းတို့ လေယာဉ်ဆီအပြေးဝင်လာသလို မြင်ရ၏။ လှပလွန်းသောဇာတိမြေဆီ လေယာဉ်ဆင်းသက်ခဲ့ပြီ။ ‘ဒုတ်’ ဟူသော ဘီးနှင့်မြေပြင်ထိသံက ကျွန်မအဖို့ ပျော်စရာအတိပင်တည်း။

လေယာဉ်ရပ်တန့်ခဲ့လေပြီ၊ လေယာဉ်တံခါးပွင့်လာ၏။ ခရီးသည်များဆင်းကြပြီ၊ ကျွန်မနှင့်မြေးလေးက လက်ဆွဲအိတ်များယူကာ လေယာဉ်မှဆင်းရန် တန်းစီစောင့်ဆိုင်းခဲ့ရ၏။ ကြိုဆိုနေကြသော ဖခင်ကြီးနှင့် မွေးချင်းမိသားစုများကို တွေ့ရတော့မည် ဟူသောအတွေးကြောင့် ကျွန်မ ပျော်လွန်းမကပျော်ခဲ့လေပြီ။ ကျွန်မစိတ်က အလျင်လိုနေခဲ့ပြန်ပြီ။

လေယာဉ်တံခါးဝရောက်တော့ ကျွန်မ အသက်ကို ပြင်းပြင်းရှူရှိုက်လိုက်ပါ၏။ ဆားရနံ့ပါသော ပင်လယ်လေညှီစို့စို့က လေအေးအေးအထိအတွေ့ပေးကာ ကျွန်မကို ဦးစွာလာရောက်

နှုတ်ဆက်ခဲ့၍ပင်။ ကျွန်မရင်မှာ အေးမြလန်းဆန်း တက်ကြွပျော်ရွှင် လာခဲ့ပြီတည်း။

‘ဪ... ရက်တွေ၊ လတွေ၊ နှစ်တွေ ကြာညောင်းခဲ့ပြီ၊ ဇာတိမြေဆီမရောက်ခဲ့တာကြာပြီပဲ၊ လာချင်လွန်းလို့ ဇာတိမြေဆီ လာရပြီ၊ လွမ်းတေးအကြိမ်ကြိမ် သီကျူးပြီးခါမှ ရောက်ခွင့်ကြုံခဲ့ လေပြီ” ဟု တွေးလိုက်မိတိုင်း ပျော်လွန်းမက ပျော်ရွှင်ခဲ့ရ၏။ ကြိုဆိုနေသောဖခင်ကြီးလက်ကိုဆွဲကာ မောင်နှမမိသားစုများနှင့် စကားလှပြောရသည်မှာ ပျော်စရာကောင်းခဲ့ပြီ။ ဒေသစရိုက် ပွင့်လင်းစွာ ပြောချင်သလိုပြောခွင့်ရသော ဇာတိမြေစရိုက် လွတ်လပ်ပေါ့ပါးလွန်းခဲ့လေပြီ။

ကျွန်မက လေယာဉ်တံခါးဝအရောက်ဝယ် ပင်လယ်လေ အေးအေးက လာရောက်ထိတွေ့သည်ကို ‘လာရောက်နှုတ်ဆက် သည်’ ဟု လူကဲ့သို့ပင် အတိဿယဂုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား ဆိုခဲ့ရပြန်ပါ၏။

ကျွန်မတို့မြေးအဘွားနှစ်ယောက် ကြိုဆိုသူများနှင့် စကား ဖောင်ဖွဲ့သီရင်း အိမ်ဆီပြန်ခဲ့ကြရ၏။ အိမ်မှာ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေ များ၊ ဆွေမျိုးများပါ စုစည်းလာရောက်နှုတ်ဆက်ကြ၏။ ဒေသ ဓလေ့စရိုက်ပင်။ ကျွန်မက ပါသမျှလက်ဆောင်ကို ညီမျှအောင် ခွဲဝေပေးရပြန်၏။ ပန်းသီးပုံးကိုချကာ တစ်အိမ်နှစ်လုံးကျ ခွဲဝေ ကမ်းပေးရ၏။ ဇာတိမြေကား ကျွန်မတို့မြေးအဘွားကို နွေးထွေးစွာ ကြိုဆိုခဲ့ကြသည်ပင်။ ကျွန်မအစ်မ နှင်းနှင်းက ဒေသစကားလေး နှင့် ဟာသဖောက်၏။

“နင့်မလည်းဝေး... တစ်အိမ်နှစ်လုံးစီလို့ ပန်းသီးဝေစုချ ပေမယ့် ငါကလေ လောဘကြီးတယ်၊ မဇင်ရွာက ငနူးလိုပဲ၊ ‘လိပ်ဥကောက်စောင့်ရင်း အချိန်သာကုန်သွားရတာလို’ ဖြစ်ရပြီ၊ ပြောရဦးမယ်၊ ငနူးဆိုတာ မဇင်ရွာက လူငယ်လူလည်ကလေးပေါ့၊ တစ်ရက်တော့ သူက ပိုက်ဆံလိုတယ်လေ၊ ညဘက် ဥလာချတဲ့ လိပ်တွေဆီက လိပ်ဥတွေကိုတူးရောင်းပြီး ငွေရှာမယ်ဆိုပြီး တစ်ညလုံးမအိပ်ဘဲ လိပ်မကြီးကမ်းတက်ပြီး ဥချအလာကို ကမ်းခြေ ကနေစောင့်နေသတဲ့၊ ပင်လယ်ကမ်းနားဆိုတော့ ဖြုတ်ကကိုက်၊ ခြင်ကကိုက်တာနဲ့ တစ်ညလုံးအငြိမ်မနေရဘူးတဲ့၊ ဒုက္ခများတာ၊ ဒီကြားထဲ အိပ်ချင်စိတ်ကိုလည်း တားရသေးတယ်၊ သူများမဦး ရအောင် မအိပ်ဘဲစောင့်ရတာလေ၊ အဲ... မနက်သုံးနာရီထိုး လောက်ကျမှ လရောင်အောက်မှာ ပင်လယ်လိပ်မကြီးတစ်ကောင် ဥချဖို့ ကမ်းပေါ်တက်လာတယ်၊ လိပ်တွေသဘာဝက တရွေ့ရွေ့နဲ့ ဖြည်းဖြည်းလေးလာတာပေါ့၊ သူကလည်း သည်းခံစောင့်ဆိုင်းသတဲ့၊ သူက ချုံပုတ်ထဲကနေ မှောင်ရိပ်ခိုရင်း လိပ်ဥရတော့မယ်၊ ငွေရတော့မယ်လို့တွေးရင်း ပျော်နေသတဲ့လေ၊ လိပ်ဥကလည်း ဈေးကောင်း၊ လိပ်မတစ်ကောင်ဆို အနည်းဆုံး ရာချီဥတာဆိုတော့ သူက လိပ်တက်လာတော့ သေချာငွေရကိန်းမို့လို့ သိပ်ပျော်နေသတဲ့”

လိပ်မကြီးဥချဖို့ ချုံပုတ်ဆီတရွေ့ရွေ့ဝင်နေတာလည်း သူက သည်းခံစောင့်ပြန်တယ်။ သူက လိပ်မကြီးဥချနေတာကို အဝေးက စောင့်ကြည့်ရင်းကနေ ကြာလာတော့ သူ အိပ်ပျော်သွားခဲ့တယ်လေ။ လိပ်မကြီးကတော့ ဥချပြီး၊ ကျင်းကိုသဲဖို့ပြီး ပင်လယ်ဘက်ပြန်ဆင်း

သွားခဲ့ပြီ။ သူက အိပ်ပျော်တုန်း။ သူ နိုးလာတော့ သူ့အရင်လိပ်ဥ ကျင်းလာရှာတဲ့ ရွာသားတစ်ယောက်က လိပ်ဥတွေတူးယူနေတာ တွေ့တာနဲ့ သူ လိပ်ဥမရဘဲ စိတ်တိုတိုနဲ့အိမ်ပြန်ခဲ့ရတယ်လေ။
 ငနူးမှာ တစ်ညလုံး အိပ်ရေးပျက်ခံစောင့် လိပ်မဥတာမြင်ရပြီးမှ လက်ဗလာနဲ့အိမ်ပြန်ခဲ့ရတာဆိုတော့ ငါလည်း ငနူးအတိုင်းပဲ အကျန်လေးရမလားလို့ စောင့်နေလိုက်တာ တစ်ရက်လုံး ပန်းသီး တစ်ဖာသာကုန်တယ် နှုတ်ဆက်လာသူက မပွဲသေး... ဟားဟား”
 ဟု ပွင့်လင်းစွာရယ်ရင်း၊ ပြောရင်း အစ်မနှင်းနှင်း အိမ်ပြန်သွား ခဲ့လေပြီ။

ကျွန်မက စကားတစ်သိကြီးပြောခဲ့သည်ကို ‘စကားဖောင်ဖွဲ့ သီသည်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက်ပြောဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် နှုတ်ဆက်လာသူတို့ မပြီးဆုံးသေးဆို စကားကို ‘မပွဲသေး’၊ သရက်သီးရာသီကုန်ပြီကို ‘သရက်သီး ပွဲသွားပြီ၊ ပြီးသွားပြီ’ ဟူသော ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် စကားလေး သုံးနှုန်းတတ်ကြ၏။

z z z

ပင်လယ်ကြီး၏ ဒဿနများစွာ

“ပင်လယ်ပြာရဲ့အနားသတ်က ကမ်းနှင့်သောင်၊

လူလိမ္မာရဲ့အနားသတ်က စည်းနှင့်ဘောင်” မေမေ ဆုံးမ စကားလေးပါ။

ကျွန်မတို့မိုးလင်းသည်နှင့် ဈေးဝယ်ထွက်ကြ၏။ ငပလီ ကမ်းခြေတွင် ပင်လယ်ရေချိုးရင်း တစ်ရက်လုံးအနားယူအပန်းဖြေ၊ ချက်ပြုတ်စားသောက်ရန်ဖြစ်လေ၏။ မနက်ရှုန်နာရီမှာ ကားနှင့် ထွက်ကြရ၏။ မောင်နှမမိသားစုအားလုံး၏ တည်းခိုစရာ လှိုင်းခွပ်သံ ဘန်ဂလိုလေးဆီ ရောက်ခဲ့ပြီ။

ကျွန်မကမူ မြေးလေးလူလူကို အဖော်ခေါ်ရင်း ရက်လ အလီလီတမ်းတခဲ့ရသော ပင်လယ်ပြာအလှရှုခင်းကို တဝကြည့်ရှု ချင်နေမိ၏။ မြေးလေးကို လက်တွဲခေါ်ကာ ပင်လယ်စကားတို့ လက်ဆင့်ကမ်းစကားအမွေပေးရန် ကမ်းခြေဆီဆင်းလာခဲ့လေပြီ။

“မြေးလေးရေ... မင်းတို့ရဲ့ အဖီးတော်စပ်သူ ဘွားဘွားကြီး ရဲ့အမေက ပင်လယ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးပြောဖူးတဲ့ စကားပုံလေးတွေ

အများအပြား ရှိတယ်ကွယ့်၊ ဘွားဘွားကြီးကတော့ ‘ပင်လယ်ပြာ၏ ဒဿနများစွာလို့’ သတ်မှတ်ထားခဲ့တဲ့ဒေသစကားက ဘဝနေနည်း လေးတွေ လမ်းညွှန်ပေးမယ်နော်၊ ‘ပင်လယ်ပြာရဲ့အဆုံး၊ အနားသတ်မှာ သဲသောင်နဲ့ ကမ်းခြေရှိတယ်တဲ့၊ လူလိမ္မာရဲ့ အနားသတ်မှာတော့ စည်းကမ်းနဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားဘောင်ရှိတယ်’ တဲ့လေ၊ ဘွားဘွားတို့အမေကတော့ အတိုကောက်ဆိုစကားလေး ပြောဆိုထားရစ်တာက ‘ပင်လယ်ပြာရဲ့အနားသတ်က ကမ်းနှင့် သောင်၊ လူလိမ္မာရဲ့အနားသတ်က စည်းနှင့်ဘောင်’ တဲ့လေ”

ကျွန်မက ပင်လယ်ပြာအလှကိုကြည့်ရင်း ဆွဲယူသုံးမကုန်သော ပင်လယ်ဒဿနများစွာကို မြေးအားဆွဲထုတ်ပြပြီး ပြောနေမိပြန်၏။

ကျွန်မရှေ့တွင် ပျားရည်စက်လို သကြားလုံးလေး အရည်ပျော်နေ၏။ အချိုစက်လေးတွင် ပုရွက်ဆိတ်များ အုပ်စုဖွဲ့ ဝိုင်းရံစားသောက်နေသည်ကို ကျွန်မ မြင်ရ၏။ ချိုမြိန်အရသာနှင့် သူတို့ ဝမ်းဝကြဦးမည်သာ။ ကျွန်မကလည်း မေမေပြောခဲ့ဖူးသော အဏ္ဏဝါကြီး၏ နက်နဲလျှို့ဝှက်မှု၊ စကားအရာမှာအလင်္ကာမြောက် ချိုမြိန်မှုကို ဥပမာအလင်္ကာများစွာပါသော ဒေသစကားအရသာကို ခံစားရင်း မြေးလေးကို ပင်လယ်ပြင်နှင့်အကျွမ်းဝင်စေခဲ့သည်သာ။ စာရေးသူ၏ စေတနာရနံ့သင်းပျံ့သော ဤပျားရည်စက်စာအုပ်လေး ထွက်ခဲ့ရသည့်အကြောင်းရင်းဟုလည်း ဆိုပါရစေ။

ကျွန်မ စာရေးသူ၏စေတနာနှင့်ထုတ်ဝေသော ဤစာအုပ် ကို ‘ဒေသစကားနှင့် စေတနာရနံ့ သင်းပျံ့သောပျားရည်စက် စာအုပ်’ ဟု အတိဿယဓုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့မိပြန်၏။

ကျွန်မက မြေးကို ပင်လယ်၏လျှို့ဝှက်နက်နဲသော အကြောင်းအရာများကို လူတို့ဘဝနေနည်းတွင် အသုံးပြုရန် ယခုလိုရှင်းပြခဲ့ရပြန်၏။

“မြေးရေ... ဟိုးအဝေး မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းတစ်ဆုံးအထိ မြင်ရတာ ပင်လယ်ပြာရဲ့အနားသတ်နော်၊ အခုလို ရှည်လျားတဲ့ ပင်လယ်ပြာကြီးရဲ့အနား ဟိုဘက်မှာလည်း အဆုံးသတ်ကမ်းခြေ ဆိုတာ ရှိနေသေးတယ် မြေးရဲ့၊ ပင်လယ်ပြာရဲ့အနားသတ်က သဲသောင်ကမ်းခြေမှာပဲ အဆုံးသတ်လေ့ရှိတယ်၊ ဒီလိုပဲ လောကမှာ လူကောင်းလူတော်ရွေးကြစတမ်းဆိုရင် ပညာတတ်သူ ဖြစ်ဖို့ရယ်နဲ့ လိမ္မာတဲ့လူဖြစ်ဖို့ရယ်လည်း လိုတယ်ကွယ့်၊ လူဆိုတာ စည်းကမ်းနဲ့ နေမှ ဘဝတည်ငြိမ်တိုးတက်တာ၊ ကိုယ်ကျင့်စရိုက်ကောင်းမှလည်း လူရာဝင်တာကွယ့်၊ တော်တာတတ်တာနဲ့တင် လူကောင်းလူလိမ္မာ ဖြစ်လာတာမဟုတ်ဘူးနော်၊ စည်းကမ်းနဲ့ စိတ်ထားစရိုက်လေး ကောင်းမှ ဘဝမြင့်မားတာလေ၊ စည်းကမ်းဆိုတဲ့စကားက ပိုင်နက် အနားသတ်မျဉ်း ‘ခြံစည်းရိုး’ နဲ့ ‘သောင်ကမ်း’ ဆိုစကား နှစ်ပိုင်းကို ပေါင်းစပ်ပြီးမှ လူအတွက် စည်းနဲ့ကမ်းဆိုတာ ဖြစ်လာတာ၊ စည်းကမ်းက အလွန်ယဉ်ကျေး လူလိမ္မာများအတွက် အနားသတ် မျဉ်းလို့ခေါ်ကြတာ၊ ပင်လယ်ပြာကြီးရဲ့ ဒဿနတစ်ခုနော်”

ကျွန်မက မြေးလေးကို ဘဝနေနည်းတစ်ခု သွန်သင်ခဲ့ရပြန်၏။

“မြေးလေးရေ... လူယဉ်ကျေး လူလိမ္မာတို့ရဲ့အနားသတ် မျဉ်း စည်းကမ်းဆိုတာမှာ သိမ်မွေ့တယ်၊ နူးညံ့တယ်၊ ရိုးသားတယ်၊ စိတ်ထားကောင်းတယ်၊ လူ့ကျင့်ဝတ်ကိုစာနာတတ်တဲ့ဘောင်လေး

ခတ်မိရင် ဒီလူ လူကောင်းဖြစ်လာခဲ့တယ်၊ ဒီလူကောင်းက ကိုယ်ရည်မှန်းတဲ့ဘဝရောက်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ရင် လူတော်လူကောင်း လူကုံထံဖြစ်လာမှာပေါ့မြေးရယ်” ကျွန်မက မြေးလေးအတွက် စည်းကမ်းဘောင်လေးကြားဝင်တတ်စေရန် ပျားရည်တစ်စက်ခွံကျွေးနေမိပြန်၏။

ကျွန်မက ပင်လယ်ပြာမှရသော ဘဝနေနည်းဟူသမျှကို ‘ပင်လယ်ပြာမှဆွဲယူသုံးမကုန်သော ဘဝဒဿနများစွာ’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပြန်၏။

ကျွန်မက စည်းကမ်းဟူသည်ကို ‘လူယဉ်ကျေး၊ လူလိမ္မာများ၏ အနားသတ်မျဉ်း’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ မိပါ၏။

ကျွန်မက မြေးလေးအား ဆုံးမသည်ကို ‘ချိုမြိန်သောပျားရည် တစ်စက်ခွံကျွေးမိပါသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားခဲ့ရပြန်ပါ၏။

“ဪ... ရက်ချီလချီ အတွေးဝယ် လွမ်းတေးအလီလီ သီကုံးပြီးပြီးခါမှ ရောက်ခွင့်ကြုံရသော ကမ်းငပလီ၊ ဘဝအမော မှန်သမျှကို အပန်းပြေ အေးမြစေအောင် ပင်လယ်လေပြည်အေးက ဆောင်ယူလာ၏။ သောကနှင့်ဒုက္ခတို့ကင်းဝေးစေသော မြင်ကွင်း အလှဖန်တီးရှင်ကား သဘာဝအဏ္ဏဝါပင်လယ်ပြာကြီး” ဟု ကျွန်မက ပင်လယ်၏အလှကို လွမ်းတေးထပ်သီသလို တွေးမိပြန်၏။ ကျွန်မ ပင်လယ်လေကို အေးမြစေရန် ရင်ထဲအဆုတ်ထဲအထိ ရှိုက်သွင်းလိုက်ချိန်ဝယ် ညှိတီတီရနံ့စွဲလေးကြောင့် ဇာတိမြေ အလွမ်းထုတို့ ကင်းပျောက်စေသလို ခံစားတတ်ပြန်၏။ ဇာတိမြေဆီ

အလွမ်းထုကို နှစ်သိမ့်ထုခြေနိုင်သော ညှိရနံ့သင်းယုံ့သော ပင်လယ် လေပြည်အေးပင်တည်း။

ဪ... ကျွန်မ အလီလီတမ်းတခဲ့ရပါသော ဇာတိမြေရနံ့ သင်းယုံ့ယုံ့ပင်တည်း။

ကျွန်မက ဘဝတွင်တွေ့ရသော ပင်ပန်းမှုကို ပင်လယ်လေက ပြေစေခြင်းကို ‘ဘဝအမောမှန်သမျှ ပြေအေးစေသော ပင်လယ် လေပြည်အေး’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ပင်လယ်ကိုလည်း ကျွန်မ ဒေါသနှင့်ဒုက္ခတို့ကင်းဝေးစေရန် ‘မြင်ကွင်းအလှဖန်ဆင်းသော ပင်လယ်ကြီး’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ရပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ပင်လယ်လေရှူရှိုက်ရချိန်ဝယ် ဇာတိမြေလွမ်းစိတ် တို့ ပျောက်ကင်းခဲ့ရသည်ကို ‘ညှိတီတီရနံ့စွဲလေးကြောင့် ဇာတိမြေ အလွမ်းထုတို့ ကင်းပျောက်စေသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ မြောက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

* * *

“လောကတွင် လှိုင်းလိုမကျင့်နှင့်၊ သဲသောင်လိုကျင့်ပါ” မေမေဆုံးမစကားလေးတစ်ခုပင်တည်း။

ကျွန်မက မြေးလေးကို လှိုင်းလေငြိမ်ချိန်ဖြစ်၍ ပင်လယ် ကမ်းအလှကိုကြည့်ရှုစေ၏။ သာယာကျယ်ပြောလှပသော ပင်လယ် ပြင်ကြီးသည် တံငါသည်တို့ဝမ်းစာရှာနေရာဖြစ်၏။ ငါးရတိုင်း သူတို့ ပျော်ကြ၏။ ပင်လယ်ကြီးသဘာဝက ပင်လယ်ဒီရေအတွင်း၌ လူသားတို့ကို ကြည်ဖြူစွာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းခွင့်၊ ပျော်ပါး ကစားခွင့်ကို ခွင့်ပြုထား၏။

သို့သော် လေထုအပူကြောင့် ပင်လယ်ရေပြင်အထက်တွင် လေမုန်တိုင်းဖြစ်ထွန်းတတ်လေ၏။ လေပင့်သလောက် ဒီရေလှိုင်းက ဂယက်ထ၏။ ပြင်းထန်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်း ဆူဝေသော ပင်လယ်ရေလှိုင်းကြီးများနှင့် ဘောင်ဘင်ခတ်နေသော ရေလှိုင်းတို့ ပင်လယ်အော်သံပေးကာ လှိုင်းလေ ရုတ်ခြည်းပြင်းထန် လာတတ်ချိန်ဝယ် ပင်လယ်ကြီးက အပြောင်းအလဲမြန်ဆန်၏။ ဒီရေလှိုင်းကြီးသော ပင်လယ်ကြီးသည် ဝမ်းစာရှာတံငါလှေများကို နှစ်မြှုပ်စေ၏။ ပင်လယ်တွင်း မျောပါစေ၏။ တံငါမိသားစုများ ရှင်ကွဲ ကွဲကြ၏။ သေကွဲ ကွဲခဲ့ရရှာ၏။

ပင်လယ်ထွက် ငါးရှာသွားလေသူ ပြန်မရောက်ခြင်းအတွက် မျက်ရည်ကျရ၏။ ပြန်လာနိုးနိုးနှင့် မျှော်တလင့်လင့် စောင့်ဆိုင်း နေတတ်သူ အိမ်သူသက်ထား သားသမီးများကား မျက်ရည်စက်လက် နှင့် မျှော်တလင့်လင့် ရှိနေတတ်ပြန်၏။ စိတ်အနာတရ နာကျင်ငိုကြွေးနေတတ်ကြ၏။ အလောင်းကိုပင် မမြင်ရသော ချစ်သူအိမ်ဦးနတ်ကို မျှော်လင့်မျှော်ကိုး နေတတ်ရှာသူတို့ အငို မျက်ဝန်း၊ စိတ်ပူသောက ဒဏ္ဍာရီတို့ကား တံငါရွာတွင် မကြာခဏ ကြားနေ၊ ကြုံနေရတတ်၏။ တံငါသည်ဇနီးမယားတို့၏ လွမ်းပုံပြင် တို့၊ ကံကြမ္မာဆိုးတို့ ဖန်တီးသူမှာ “လေမုန်တိုင်းဖက်မိသော ဒီရေ လှိုင်းကြီး” ဟု ဆိုကြ၏။ ‘လှိုင်းလိုမကျင့်နှင့်’ ဆိုသောစကားလေး အနက်ပင်တည်း။

အမှန်တော့ ဒီရေလှိုင်းသဘာဝက ပုံမှန်လေနှင့်ဆိုလျှင် အေးချမ်းတည်ငြိမ်တတ်၏။ လူသားအကျိုးပြုနိုင်၏။ သို့သော် မုန်တိုင်းလေပင့်လေတိုင်း ဒီရေလှိုင်းက ခက်ထန်လာတတ်၏။

ကြမ်းရင်း ဘောင်ဘင်ဝေတတ်၏။ မေမေပြောခဲ့ဖူးသော ပင်လယ်ပြာမှ ဒဿနတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ကာ ကျွန်မကမြေးကို ပြောမိ၏။

“မြေးလေးရေ... ပင်လယ်ဒီရေဘယ်လိုအေးအေး၊ မုန်တိုင်း ဝင်မွေ့လိုက်တော့ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ရက်စက်မှုဆီ ချက်ချင်း ပြောင်းလဲသွားရတာ၊ ပင်လယ်ဒီရေလှိုင်းကို လောကလူသားတွေ မကျင့်ရဆိုစကားကို ဘွားဘွားရှင်းပြမယ်နော်၊ လောကမှာ လူအေး တစ်ယောက်ဆိုပါစို့၊ သူ့ချည်းဆို ခိုက်ရန်ဒေါသမရှိတတ်ဘူးလေ၊ ဒီနေရာမှ တစ်ပါးသူပယောဂကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပြောမရတဲ့ ချစ်ရတဲ့ မိသားစု၊ ခင်တဲ့သူတွေအကြောင်းနဲ့ပတ်သက်လို့ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်က အရမ်းခံစားရတယ်ဆိုရင် ဒေါသထားတယ်၊ ထိခိုက်အောင် ရန်ပြန်ပြုတဲ့သူကို ဒီရေလှိုင်းလိုကျင့်တာတဲ့လေ၊ လောကမှာရှိတယ် လေ၊ လူကောင်းပေမယ့် ကိုယ့်ကိစ္စမဟုတ်ပေမယ့် သူက ဒေါသ ထွက်ချိန်မှာ ရက်စက်စွာတုံ့ပြန်ချင်နေမိတယ်၊ ဒီကြားထဲ ကိုယ့်ကို ထိခိုက်အောင် ထပ်မံပြုလာတယ်ဆိုရင် အာယာတအငြိုးတရား ကြီးကြီးထားရာကနေ ဥပဒေမဲ့ရက်စက်စွာ တုံ့ပြန်လိုက်တယ် ဆိုပါစို့၊ ဒါကို လှိုင်းလိုကျင့်တယ်ဆိုတာပေါ့၊ သူတစ်ပါးပယောဂ ကြားမှာ ကိုယ်က ရာဇဝတ်မှုဖြစ်၊ ထောင်ကျခံရတဲ့လူစားမျိုးတွေ ပေါ့ကွယ်” ဟု ကျွန်မက ဘဝနေနည်းကို ညွှန်းဆို၏။

ကျွန်မက ပင်လယ်ဒီရေတွင်းမှာ တံငါသည်များအသက်မွေး ရသည်ဆိုစကားကို ‘ပင်လယ်ဒီရေတွင်း၌ လူသားတို့ကို ကြည်ဖြူစွာ ဝမ်းကျောင်းခွင့်၊ ပျော်ပါးကစားခွင့်ပြုထားသည်’ ဟု အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မက အပူမုန်တိုင်းဝင်သည်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘အပူ မုန်တိုင်းဝင်မွေသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆို ခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မက ဒီရေလှိုင်းများပင့်၍ လေထန်၍ ရေလှိုင်းကြီးသည် ဆိုစကားကို ‘ချက်ချင်းကြမ်းတမ်းခက်ထန်ကာ ရက်စက်သည်အထိ ပြောင်းလဲသွားရသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ရပြန်၏။

ကျွန်မတို့အရပ်စကားနှင့် ‘လောကတွင်လှိုင်းလိုမကျင့်ရ’ ဟု လူကဲ့သို့ပင် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုတတ် သော စကားရှိပါ၏။

* * *

“သဲသောင်လိုကျင့်ပါ”

ကျွန်မနှင့်မြေးလေးထိုင်နေစဉ် ဒီရေတက်လာ၏။ သဲသောင် ကြီးပေါ် ဒီရေလွှမ်းခြုံသွားခဲ့လေပြီ။ သဲသောင်ကမ်းစပ်ပေါ်တွင် တစ်ရက် ဒီရေ တက်-ကျ သုံးကြိမ်ရှိလေတိုင်း ဒီရေလွှမ်းမိုးခြင်း အပေါ် သဲသောင်ကခေါင်းငုံ့ခံနေရသည်ဟု ကျွန်မမြေးလေးကို ပြောမိ၏။ ဒီရေတက်ချိန်ဖြစ်၍ သဲသောင်ပေါ်မှ အမှိုက်သရိုက်များ မျောပါလာ၏။ ပင်လယ်တွင်းမှ ငါးဖမ်းပိုက်စများ၊ ဒိုက်သရော များပါ ဒီရေကဆွဲယူလာကာ ကမ်းစပ်၌ ချလာ၏။ သဲသောင်ပေါ် နင်းသွားခဲ့ကြသော လူခြေရာ၊ ခွေးခြေရာများကို ဒီရေဖုံးပြီးလေ တိုင်း သန့်စင်ရှင်းလင်းစေခဲ့ပြန်၏။ လေထန်လာခဲ့ပြီ၊ ဒီရေလှိုင်း ကြီးများဖြစ်ထွန်းလှိမ့်တက်၍ ကမ်းခြေအထိလာဆောင့်၏။ သဲသောင်က မတုန်မလှုပ်ရှိနေခဲ့ပြီဟု ကျွန်မ ထင်ခဲ့ရ၏။ မြေးလေး လူလူက မေးခွန်းထုတ်ပြန်၏။

“ဘွားဘွားရယ်. . . သဲသောင်ပေါ်မှာ ဒီရေတက်လာပြီး ပြန်ဆင်းသွားရင် သဲသောင်က သန့်ရှင်းပြီး ကျန်ရစ်တယ်နော်၊ ရေလှိုင်းက သူ့ဓမ္မတာအတိုင်း ဆက်တက်နေတာပဲ၊ သူလမ်းသူသွား နေသလိုပဲနော်” ဟု မြေးလေးက မေးခွန်းထုတ်ခဲ့၏။ ကျွန်မက ပျားရည်စက်လို ဘဝနေနည်းဒဿနလေး ပေးရပြန်၏။

“မြေးလေးရေ. . . တို့ဘိုးဘေးတွေထားရစ်တဲ့စကားမှာ ‘သဲသောင်လိုကျင့်ပါ’ ဆိုစကား ထားရှိခဲ့တယ်နော်၊ ပင်လယ်ပြာ ကြီးပေးတဲ့ ဘဝဒဿနပေါ့၊ မြေးလေးရေ၊ သဲသောင်ကြီးကလေ တစ်ရက် ဒီရေသုံးကြိမ်တက်တိုင်း သူ့အပေါ် ဒီရေဖြတ်ကျော်သွား ရတာ ဒီရေသဘာဝလို့ပဲ တွေးတယ်တဲ့၊ သူက အနားသတ်ကမ်းခြေ ဖြစ်နေတာဆိုတာ ရေလှိုင်းသဘာဝက သဲသောင်ကမ်းခြေမှာပဲ အဆုံးသတ်ရမယ်လို့ သူ တွေးတောခဲ့တယ်၊ ဒါက ‘ခန္တီစ သည်းခံခြင်းစိတ်ထား’ ရှိတဲ့လူနဲ့ တူတယ်လေ၊ လောကမှာ လူအမျိုးမျိုး စိတ်အထွေထွေ ဖြစ်ရပ်မျိုးစုံကြုံဆုံရလေတိုင်း သည်းခံ တတ်ခြင်းအလေ့လေးနဲ့ ဆက်ဆံရမယ်လို့ သဲသောင်က ဥပမာ ပြပေးတာ၊ လောကလူသားဘဝတွေမှာ ဘဝအခက်အခဲသောကတွေ၊ စိတ်ဒုက္ခတွေ၊ ဘဝဝဋ်ကြွေးတွေရှိရင်တောင် အရှိအတိုင်း လက်ခံ ကြည့်ပေးနိုင်ဖို့ လိုတယ်နော်၊ ဒါကို သဲသောင်လိုကျင့်ပါလို့ ဆိုတာပေါ့”

နောက်တစ်မျိုးက သဲသောင်က ဥပေက္ခာနဲ့စပ်လျဉ်းလို့လည်း ပြုတတ်တယ်မြေးလေးရဲ့။ ဆိုကြပါစို့ သဲသောင်ကလေ အမှိုက် သရိုက်တွေ၊ ခြေရာတွေ သူ့အပေါ်လာတင်လည်း မတုန်မလှုပ် ကြုံကြုံခံနေခဲ့တယ်လေ။ အချိန်တစ်ခုပေးခဲ့တယ်လေ။ ဒီရေ

တစ်ခါကျော်ပြီးတိုင်း လူတကာလာတင်တဲ့ အမှိုက်သရိုက်တွေ၊
ခြေရာတွေကို အလိုလိုလှည်းကျင်းပြီး ဖြစ်နေတတ်တယ်လေ။
လောကလူသားတွေကလည်း အောင်မြင်တဲ့လူတွေဆိုရင် အမှန်
မဟုတ်တဲ့အကြောင်းတရားတွေနဲ့ နောက်ကဆွဲချချင်နေတဲ့သူ
ပေါများတယ်ကွယံ။ ပညာရှိမှန်ရင် မတုန်မလှုပ်စိတ်လေးနဲ့ ကိုယ့်
အလုပ်ကိုယ် ဖြောင့်မှန်စွာ လုပ်ကိုင်သွားနေရင်ရပြီ မြေးလေးရေ။
အချိန်တန်ရင် အမှားတရား၊ မဟုတ်မှန်တဲ့အကြောင်းတွေကို
အချိန်ကပဲ ချေဖျက်ပေးတတ်တယ်ကွယံ၊ ဒါကိုပဲ သဲသောင်လို
ဥပေက္ခာကျင့်စဉ် ကျင့်ပါဆိုတာပေါ့” ကျွန်မက မြေးလေးကို
ဥပေက္ခာတရားနှင့် သည်းခံခြင်းတရား လက်ကိုင်ထားနိုင်သော
သဲသောင်လိုလူကဲ့သို့ကျင့်ပါ စကားလေးနှင့် ဆုံးမသွန်သင်ခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက သဲသောင်လိုလူဟူသည်မှာ သည်းခံတရားနှင့်
ဥပေက္ခာတရားကျင့်သူပါဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ရပါသည်။

ကျွန်မက ဒေါသ မာန်မာနကြီးသူ၊ တုန်လှုပ်တတ်သူကို
‘ရေလှိုင်းလိုလူ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ရသည်ပင်။
အမှန်တော့ ပင်လယ်နှင့်ရေလှိုင်း သဘာဝက ကြည်လင်အေးမြ၏။
လေပြည်ကြောင့် စည်းချက်ညီညီ လှိုင်းရိုက်ပုတ်လေတိုင်း ပင်လယ်
ပြာအလှက သဘာဝဆန်၏။ ဂီတသံပါ၏။ အပူမုန်တိုင်းတိုးဝှေ့၍
သာ ဒီရေလှိုင်း ကြီးမားလာ၏။ တံငါလှေများ၊ မိသားစုများကို
ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ဘဝမှောက်စေ၏။ ထိုအခါ တံငါသည်
မိသားစုများကို ရှင်ကွဲ၊ သေကွဲ ကွဲအောင် ပြုတတ်၏။ ပင်ကိုယ်က
ဒေါသ၊ မာန်မာန မကြီးသော်လည်း တစ်ပါးသူပယောဂနှင့်ဖြစ်
လာသော ဒေါသစိတ်သည် တစ်ခါတစ်ရံ လူကောင်းကိုပင် မာန်

မာနကြောင့် တုံ့ပြန်၏။ ထိုအခါ ကိုယ်ရောသူပါ ပျက်စီးခြင်းသို့
ရောက်တတ်လေ၏။ ရေလှိုင်းလိုလူ ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ပင်လယ်ပြာက
ဘဝနေနည်းဒဿနလေးတစ်ပုဒ် ညွှန်းဆိုခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မမေမေ
ပြောနေကျစကားလေးပင်တည်း။

“လေကြောင့်ထန်တဲ့ရေလှိုင်း ကမ်းစပ်မှာရပ်နားတယ်၊
ငွေကြောင့်ထန်တဲ့မာန သောကမှာရပ်နားရတယ်၊ မာန်ကြောင့်ထန်
တဲ့ဒေါသ ထောင်တန်းမှာ အဆုံးသတ်တယ်” ဟုလည်း မေမေက
အရပ်စကားဆိုပြလေ့ရှိပါ၏။

လောကတွင် လေကြောင့် ရေလှိုင်းဘယ်လောက်ထန်ခဲ့ထန်ခဲ့
ရေလှိုင်းသဘာဝက ကမ်းစပ်မှာ ရပ်နားရ၏။ ထိုနည်းတူ
ငွေကြောင့် မာနထန်သော သောကကြီးကြီးရောက်ရ၏။ ငါတည်း
ဟူသောမာန် တန်ပြန်လွန်းက ဒေါသဖက်၏။ မာန်မာန
ထောင်လွှားတတ်သူ ဒေါသကြီးလျှင် ထောင်တန်းကျနိုင်သော
ရာဇဝတ်မှုဖြစ်တတ်သည်ဟု မေမေက ဥပမာများစွာနှင့် ခိုင်းနှိုင်း
ပြလေ့ရှိပါ၏။

ကျွန်မတို့အရပ်စကားလေးတွင် ‘သဲသောင်လိုကျင့်ပါ’ ဟု
လူကဲ့သို့ပင် တင်စားဆိုခဲ့ကြပါ၏။

ကျွန်မက ‘လေကြောင့်ထန်တဲ့ရေလှိုင်းသည် ကမ်းစပ်မှာ
ရပ်နားရတယ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် လူကဲ့သို့
တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။ ကျွန်မက ငွေကြောင့်မာနတက်နေသူက
ငွေကြောင့်ပင် သောကတွေ့တတ်သည်ဆိုစကားကို ‘ငွေကြောင့်
ထန်တဲ့မာနက သောကမှာရပ်နားပါတယ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ
အလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။ ကျွန်မက ငါတည်းဟူသော

မာန်မာန်ပြင်းထန်သူ၏ ဒေါသသည် ရာဇဝတ်မှုဖြစ်တတ်သည်ကို ‘မာန်ကြောင့်ထန်တဲ့ဒေါသက ထောင်တန်းမှာအဆုံးသတ်ရမယ်’ ဟု အတိဿယဂုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

* * *

“ရေတက်ရေကျရှိတဲ့ ဒီရေအနိမ့်အမြင့်ကိုတော့ လူသား ကံကြမ္မာလောက်ပဲ သဘောထားပါ”

“မိမိဘဝကိုတော့ ကျောက်သားကျောက်ဆောင်လို မာကျောတဲ့ စိတ်ထားနဲ့ တည်ဆောက်ပါ”

ကျွန်မမေမေမှာခဲ့ဖူးသော ပင်လယ်ကြီး၏ဒဿနအချို့ပင်။ ကျွန်မက အဝေးမှာ ထီးထီးမားမားကြီးရှိနေသော မောင်တော် ကျောက်နှင့် နှမတော်ကျောက်မည်းမည်းကြီးများကို မြေးလေး လူလူအား လက်ညှိုးညွှန်ပြသမိ၏။ အိမ်တစ်လုံးစာမျှဖြင့်သော ကျောက်တုံးကျောက်ခဲကြီးများက လူသားဘဝနေနည်း လမ်းညွှန်ပြ တတ်ခြင်းကို ပြောဦးမည်။

“မြေးလေးရေ... တစ်ရက်မှာ ဒီရေက ရှစ်နာရီတစ်ကြိမ် လောက်ဖျားတက်တာနော်၊ ဖျားတက်ပြီးရင် ဖျားကျတယ်ပေါ့၊ ဒီရေ အနိမ့်အမြင့်က ဘယ်တော့မှမတည်မြဲဘူး၊ အချိန်တိုင်းပြောင်းလဲ နေတတ်တာ၊ ဒီလိုပဲ လူသားကံကြမ္မာတွေဆိုတာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ဘယ်တော့မှမတူညီဘူးနော်၊ လူကံကြမ္မာဆိုတာ မနက်နဲ့ညတောင် မတူကြဘူးလေ၊ တစ်မိတည်းကပေါက်တဲ့ မောင်နှမတောင် ကံကြမ္မာက ကွဲပြားသွားနိုင်တာ၊ ပြီးတော့ လူတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်တော့မှ အမြဲတမ်းကံကောင်းမနေနိုင်သလို ကံဆိုးနေဖို့ချည်းလည်းမရှိဘူး မြေးလေးရဲ့၊ ဒါကြောင့် လူသား

ကံကြမ္မာက မတည်မြဲတတ်တဲ့ ဒီရေ အနိမ့်-အမြင့်နဲ့ တူတယ်လေ၊ ကံနိမ့်လိုက်-ကံမြင့်လိုက် အကြောင်းတရားတွေရှိတာကိုး၊ ဒါကို အလုပ်သဘောမှာ လောကဓံလို့လည်း သတ်မှတ်ကြတယ်၊ ကောင်းဆိုးလောကဓံက တွန်းတိုက်တာကို ရင်ဆိုင်ရတဲ့ဘဝလို့ ခေါ်တာမြေးရဲ့၊ ဒီလိုပဲ ကိုယ့်ဘဝမှာ အခက်အခဲရှိလေတိုင်း စိတ်ပျက်မနေနဲ့၊ ဆိုလိုတာက ကံကြမ္မာဆိုတာ ဒီရေလိုပဲ၊ နိမ့်မြင့် တက်ကျရှိတယ်လို့ ပင်လယ်ကြီးက ဘဝဒဿနပေးတာ” ကျွန်မက ဆို၏။

“မြေးလေးရေ... ဟိုးအဝေး ရေထဲက သန္တာကျောက်တန်း ကျောက်ဆောင်တွေ ဘယ်လိုဖြစ်လာတယ်ဆိုတာကိုသိလား၊ ဟောဒီ အဏ္ဏဝါပင်လယ်တွင်းက ရေသတ္တဝါလေးတွေ စုစည်း နေထိုင်တယ်လေ၊ ပင်လယ်ရေအောက်နေရာမှာ ရေသတ္တဝါလေး တွေကြောင့် ထုံးဓာတ်၊ ဆားဓာတ်တွေ စုစည်းပြီး သန္တာ ကျောက်တန်းမည်းမည်းကြီးတွေ၊ ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်ကြီး တွေ ဖြစ်တည်လာတာလေ၊ ဒီကျောက်တန်းတွေဆီ ဒီရေ တက်--ကျ ရှိလေတိုင်း လှိုင်းပုတ်တာကို ကျောက်ဆောင်က ခံရတယ်လေ၊ ကျောက်ဆောင်က ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်ခဲ့တာ၊ လေထ၊ ရေထချိန် ဆိုရင် လှိုင်းကြီးလေတိုင်း သူက ကြံ့ကြံ့ခံနေနိုင်တာလေ၊ ကနုကမာ လို့၊ ခုံးလို အကောင်သေးသေးလေးတွေ သေပြီးကျန်ရစ်တဲ့ ရုပ်ကြွင်းကလေးတွေကနေဖြစ်လာတဲ့ သန္တာကျောက်တန်းကြီးတွေ၊ ကျောက်တုံးကြီးတွေဆိုတာ ရေထဲမှာ နှစ်ပေါင်းရာချီ၊ ထောင်ချီ၊ သောင်းချီ၊ သိန်းချီ၊ ကုဋေချီနေပေမယ့် မာကျောမြဲမာကျောနေ တာက ကျောက်သားကြောင့်ပဲလေ”

“ဒီလိုပဲ လောကလူသားတွေဆိုတာ သေးငယ်တဲ့အမှု၊ ကြီးလေတဲ့ကိစ္စတွေနဲ့ နေ့စဉ် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဝင်သလို နေတတ်ကြတာ၊ လောကဓံတရားရှစ်ပါးက ရေလှိုင်းပုတ်နေသလို ရှိနေတာပဲလေ၊ လူကို မွေးကတည်းကသေတဲ့အထိ အချိန်တိုင်း ရိုက်ခတ်လေ့ရှိတာနော်၊ ဒါကို ကိုယ့်ရဲ့ခိုင်မာတဲ့စိတ်ထားနဲ့ ကျော်လွှားအနိုင်ယူရမှာ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ရဲ့ပင်ကိုစိတ်ကို ကျောက်သားကျောက်ဆောင်လို မာကျောခိုင်မာစွာတည်ဆောက် ထားပါဆိုတာ ဘဝနေနည်းပဲမြေးရေ၊ လောကဓံကဖျက်တိုင်း စိတ်ထားလိုက်မပျက်စီးရဘူးနော်” ကျွန်မက မြေးလေးကို အဏ္ဏဝါပြာပြာကပေးသော ဘဝနေနည်းကို ပျားရည်တစ်စက်၏ ချိုမြိန်ခြင်းကဲ့သို့ သောက်သုံးစေခဲ့လေပြီ။

ကျွန်မက ပင်လယ်ဒီရေ အနိမ့်-အမြင့်ကို ‘လူသားကံကြမ္မာ အနိမ့်-အမြင့်လို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက မာကျောတည်ကြည်သောစိတ်ထားကို ‘ကျောက် သားကျောက်ဆောင်လို’ ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက ကျောက်ဆောင်ကြီးများ လှိုင်းရိုက်ခတ်ခံရမည်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘လှိုင်းပုတ်သည်၊ လှိုင်းက ပုတ်ခတ်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားရေးဖွဲ့ခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက ရေတက်ချိန်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘လေထ၊ ရေထချိန်’ ဟု ဝင်္ကုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပါ၏။ ရေတက်လာ တိုင်း လေပို၍ပြင်းလာချိန် လှိုင်းပိုကြီးသည်ကို ဒေသစကားက ‘ရေထ၊ လေထချိန်’ ဟု ဆိုခြင်းပင်။ ချစ်စရာအလင်္ကာမြောက် စကားလေးများပင်တည်း။

* * *

“သဲသောင်ကမ်းစပ်ဆိုတာ ပင်လယ်ရေသတ္တဝါလေးတွေရဲ့ သင်္ချိုင်း” ကျွန်မကပြောပြ၍ မြေးက မေးခွန်းပြန်ထုတ်၏။

“ဘွားဘွားရယ်... မြေးကလေ သဲသောင်ကမ်းစပ်က သင်္ချိုင်းဆိုတဲ့အကြောင်းဖြစ်လာတာကို မြေးနားမလည်ဘူးနော် ရှင်းပြဦး၊ ပြီးတော့ ပင်လယ်ကမ်းစပ်မှာ ဘာကြောင့် ပေါက်ကွဲ သွားသလို အသံပေးပြီးမှ ရေလှိုင်းတွေပျက်သွားရတာလဲ ဘွားဘွား” မြေးက မေးခွန်းထုတ်နေပြန်၏။ ကျွန်မက ရှင်းပြရ ပြန်သည်။

“မြေးလေးရေ... ဟောဒီ အပြောကျယ်ပင်လယ်ဆားငန် ရေထဲမှာနေတဲ့ ရေသတ္တဝါတွေမှာလည်း ထုံးဓာတ် ကြွယ်ဝတယ် နော်၊ ရေနက်ပင်လယ်ပြင်ထဲမှာ မြွေဟောက်ကြီး ပါးပျဉ်းထောင်သလို ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဒီရေလှိုင်းကြီးက ကမ်းစပ်ဘက် လာပို့ချတာ၊ အဲ... ဆိုဒီယမ်ဓာတ်ပေါင်းတွေစုစည်းတဲ့ သဲသောင်ပေါ်လည်း ရောက်ရော ဒီဆိုဒီယမ်ဓာတ်ပေါင်းတွေ ဓာတ်ပြုပြီးတော့ ဆိုဒါ ပုလင်းဖွင့်လိုက်သလိုပဲ ပေါက်ကွဲလိုက်တာ လှိုင်းချိုင်းသံ တဝုန်းဝုန်းနဲ့ ဆိုဒါအမြှုပ်တွေလို စီပြီး ရေလှိုင်းပြာ ဇာပဝါခင်းတာလိုမြင်ရတာ ဒီသဘောကြောင့်ပေါ့မြေးရဲ့” ကျွန်မက ရေလှိုင်းချိုးခြင်းအကြောင်း ကို မြေးအား ရှင်းပြနေမိပြန်၏။ မြေးက မေးခွန်းထုတ်ပြန်၏။

“ထူးဆန်းတယ်နော်ဘွားဘွား... ပင်လယ်ကြီးမှာ ဘာကြောင့် ဆားအငန်ဓာတ်တွေများနေတာလဲဟင်”

မြေးက မေးခွန်းထုတ်လေတိုင်း လက်ဆင့်ကမ်းအမွေပေးလို သူ့အဘွား ကျွန်မမှာ ကျေနပ်အားရဖြေဆိုမိသည်ပင်။

“မြေးရေ... ပင်လယ်ထဲကိုလေ ဟောဟို ချောင်းတွေ၊
မြောင်းတွေ မြေပြင်ကစလို့ ရခိုင်ရိုးမ တောတောင်ထဲမှာရှိတဲ့
ချောင်း၊ မြောင်းတွေကအစ မိုးရေနဲ့အတူ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ပေါ်
က တိုက်စားလာတဲ့ ဆားဓာတ်တွေက ပင်လယ်ထဲမှာ စုစည်းကြ
ရတာလေ၊ ဒါကြောင့် ပင်လယ်ရေ ငန်ရတာပေါ့” ဟုရှင်းပြမိ၏။

ကျွန်မတို့ဒေသစကားအရ သဲသောင်တွင် ရေသတ္တဝါ
အသေများ၏ အခွံများ စုစည်းနေသည်ကို ‘ရေသတ္တဝါများ၏
သင်္ချိုင်း၊ သုသာန်’ ပါဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရ
ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ဒီရေလှိုင်းကြီးဖြစ်လာသည်ကို ‘မြွေဟောက်ကြီး
ပါးပျဉ်းထောင်သလို’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့
ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ‘လှိုင်းချိုးသံတုန်းတုန်း’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာ
မြောက်ဒေသစကားနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့၏။ ကျွန်မက အမြုပ်စီစီဖြူဖွေး
နေပုံကို ‘ရေလှိုင်းဇာပဝါခင်းသလို’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ
မြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက ‘လှိုင်းခတ်သံတုန်းတုန်း၊ ကဗွီးနှင့် အုန်းတောက
တရဲ့ရဲ့၊ လေတိုးသံဂီတထဲမှာ’ ဟု ဆိုပါရစေ။ ကျွန်မက မြည်သံစွဲ
အလင်္ကာမြောက် တုန်းတုန်း၊ တရဲ့ရဲ့သံ ထည့်ရေးခဲ့၏။ ပင်လယ်
လေတိုက်သံကိုမူ ပင်လယ်ဂီတသံဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့
မိပါ၏။

ပုစွန်၊ ကဏန်းတို့၏အခွံ၊ ခရု၏အိမ်ဂေဟာမှ ဖြစ်ထွန်းလာ
သော သက်တမ်းသောင်းသိန်းကုဋေမက ကျောက်ဆောင်တို့ကား

သက်တမ်းကြာသလောက် ဒီရေလှိုင်းရိုက်ခတ်ခြင်းကို ခံကြရ၏။
လေအတိုက်ကိုရင်ဆိုင်ရင်း ဘဝမြဲအောင် မာကျောစွာရပ်တည်
တတ်သော ကျောက်ဆောင်ကျောက်သားများကား လူ့ဘဝနေနည်း
အတွက် အတုယူဖွယ်ရှိ၏။ မေမေပြောခဲ့ဖူးသော အဏ္ဏဝါက
ပေးသည့် ပင်လယ်ဒဿနတစ်ပုဒ်ကို ကျွန်မမြေးကို လက်ဆင့်ကမ်း
ပြောမိပြန်၏။

ကျွန်မက ခရုခွံလေးများကို ‘ခရုများ၏အိမ်ဂေဟာ’ ဟု
ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုထားခဲ့မိပါ၏။

ကျွန်မက ရေအတိုက် လေအတိုက်ကိုခံရသည့်ကျောက်ဆောင်
ကို ‘ကြွံကြွံခံရပ်တည်နေရသောကျောက်ဆောင်’ ဟု အတိဿယ
ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုထားခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက ‘ကံကြမ္မာရေလှိုင်း’၊ ‘စိတ်ထားကျောက်ဆောင်’
ဟု ရူပကအလင်္ကာများနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။

* * *

“ကျောက်တောင်ကို ခေါင်းနှင့်မတိုက်သင့်”

“ကျောက်သားကျောက်ဆောင် ဆိုတာမျိုးတွေ့ရင်
ဘယ်တော့မှ ကိုယ့်ခေါင်းမာတယ်ထင်ပြီး ဝင်မတိုက်ရဘူး
မြေးလေးရေ... ဒါက လူသားဘဝနေနည်းဒဿနလေးတစ်ပုဒ်
ကွယ့်” ဟု ကျွန်မက မြေးကို သွန်သင်ပြရပြန်၏။

“မြေးလေးရေ... လောကမှာလေ... ငါကမှန်တယ်၊
ငါ့စကားသာအမှန်ဆိုတဲ့ ခေါင်းမာလွန်းတဲ့လူစားတစ်မျိုးရှိတတ်
တယ်ကွယ့်၊ ဒါကို ဆုံးမထားတဲ့စကားပုံလေးပေါ့၊ လောကမှာ
လူတချို့ရှိသေးတယ်၊ ငါထင်ရင်ထင်တဲ့အတိုင်းလုပ်မှာပဲဆိုတဲ့

လူစားမျိုးပေါ့၊ ဒါပေမဲ့ မှန်တိုင်းလည်းပြောလို့မရတဲ့ ဘဝဒဿန လေးတွေရှိတယ်နော်။ . . မြေးလေးရဲ့ ဆိုကြပါစို့ မွေးတဲ့အမေကို မိန်းမဖြစ်နေပေမယ့် ‘အမေ’ လို့ပဲ ခေါ်လို့ရတယ်နော်၊ ‘မိန်းမ’ လို့ခေါ်လို့မရဘူးဆိုတဲ့စကားလေးလိုပေါ့၊ ဘွားဘွားက ပင်လယ်က ဖြစ်လာတဲ့ ဥပဒေလေးတစ်ပုဒ် ရွေးထုတ်ပြချင်တယ် မြေးရေ။ . . အစိုးရက လိပ်မျိုးမတုံးရလေအောင် ဥပဒေနဲ့ပြဋ္ဌာန်းကာကွယ် တားမြစ်တာတွေရှိတယ်နော်၊ လိပ်တွေ ဥကပ်ချိန်၊ မျိုးချချိန်ဆိုရင် ဈေးမှာ ‘လိပ်သား၊ လိပ်ဥ မရောင်းရ၊ ရောင်းသူကိုထောင်သုံးလ ချမည်၊ သဲသောင်ပေါ် တက်လာသောလိပ်ကို မဖမ်းဆီးရ၊ ကမ်းခြေ တစ်လျှောက် လိပ်ဥတူးသူတွေအရေးယူမည်’ ဆိုတဲ့ ဥပဒေမျိုး ပြဋ္ဌာန်းတာပေါ့၊ ဒါက ကာလ၊ ဒေသ ပယောဂအချိန်အခါအလိုက် တားမြစ်ထားရတာလေ၊ ဒါကိုပဲ ငါအမှန်ဆိုတဲ့လူက ‘တစ်သက်လုံး ငါတို့ဖမ်းလာတာ’ ဆိုပြီး ဖမ်းချင်လို့မရဘူးကွယ်၊ ဒီလိုလုပ်ရင် သူက ဥပဒေအရ ထောင်ကျမှာ၊ ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်ကို ခေါင်းနဲ့ဝင်တိုက်သူဆိုတဲ့စာရင်းမှာ ပါသွားတတ်တယ်လေ၊ ကိုယ်သာ ခေါင်းကွဲခံရမယ်ဆိုတာပေါ့၊ ဒီလိုပဲ လောကမှာ အထက် ရောက်နေတဲ့လူကို ချချင်ရင်လည်း အထက်တက်ပြီးမှ ချရတယ်တဲ့၊ အောက်ကနေတံတွေးနဲ့လှမ်းထွေးရင် ကိုယ့်မျက်နှာပေါ်သာ တံတွေးပြန်ကျတတ်တယ်မဟုတ်လား၊ ‘ကျောက်တောင်ကို ခေါင်းနဲ့ မတိုက်ရ’ ဆိုတာက ဘဝနေနည်းလေ၊ ကာလ၊ ဒေသ ပယောဂ ကြောင့်ဖြစ်လာတဲ့ ဥပဒေဆိုတာ အလေးထားရမယ်ဆိုတာမျိုး ပဲပေါ့၊ မြေးလေးရေ။ . . လောကမှာ အကျိုးမပါတဲ့အလုပ်လောက်နဲ့ ကိုယ်ခေါင်းရှုပ်မခံသင့်ဘူးပေါ့ကွယ်”

ကျွန်မက ပင်လယ်ပြာနှင့်ပတ်သက်သော ဘဝဒဿနအချို့ကို မြေးကို ပြသပေးခဲ့ရပြန်ပါ၏။ ဩော်. . . ပင်လယ်ပြာနှင့် ဇာတိ မြေကား လှပလွန်းသောပုံရိပ်များစွာနှင့် ကျွန်မဘဝတစ်လျှောက် လုံး စိုးမိုးခြယ်လှယ်နေဆဲရှိသေး၏။ နောက်ဆုံးထွက်သက်တိုင် ရင်မှာစွဲလမ်းခွင့်ရမည့် ဇာတိမြေပုံရိပ်လေးအတွက် ကျွန်မ လွန်စွာ ကျေနပ်မိပါ၏။ လှိုင်းပြာပြာညိုညိုမှိုင်းသော ရခိုင်ရိုးမအရိပ်တွင် နေခွင့်ရခဲ့ဖူးသည့် ကျွန်မ၏ဘဝကား ကံကောင်းလွန်းခဲ့ပြီထင်ရ ပါ၏။

လိပ်ဥရှိနေသောလိပ်မ ကိုယ်ဝန်လွယ်သည်ကို ဒေသစကား က ‘လိပ်ဥကပ်သည်’၊ လိပ်သားပေါက်သည်ကိုလည်း ‘မျိုးချသည်’ ဟု ဆိုထားခဲ့ဖူးပါ၏။ ဒေသ၏ အလင်္ကာပျားရည်စက် စကားလေး များပင်တည်း။

ကျွန်မက သေသည့်ရက်တိုင် ရင်မှာစွဲလမ်းနေမည်ဆိုစကား ကို ‘နောက်ဆုံးထွက်သက်တိုင်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ဇာတိမြေ၏လှပလွန်းသောရှုခင်းကို သတိရ နေဆဲစကားကို ‘ပင်လယ်ပြာနှင့် ဇာတိမြေမှ လှပလွန်းသော ပုံရိပ်များက ကျွန်မဘဝကို စိုးမိုးခြယ်လှယ်နေခဲ့သည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပြန်ပါ၏။

z z z

ကံတက်နှင့် စရတက်

“ဟိုမှသည် အုန်းတော... လွမ်းမောဖွယ်မွေးရပ်မြေ
လာခဲ့ပြီလေ... သည်နွေဆီ... ပျော်ချင်ပြီဆိုကာမှ သောသော
ရယ်ရီ လာကြသည့်မွေးချင်း... တို့ရင်တွင်းမှာလေ... ပျော်ခြင်းက
ပလုံစီတက်သည့်နှယ်... ချစ်စဖွယ်ရှုခင်း”

ကျွန်မတို့ဇာတိမြေရောက်ချိန် ညဘက်တိုင်း အဖေအိမ်တွင်
လူစည်ကားနေတတ်ပါ၏။ လက်ဖက်သုပ် ဝိုင်းဖွဲ့စားသောက်ရင်း
မောင်နှမ မိသားစုများ စကားပြော၊ ငြင်းခုံကြရသည်က ပျော်စရာ
ကောင်းလွန်းခဲ့ပြီ။ လွတ်လပ်ပွင့်လင်းပေါ့ပါးစွာ ပြောဆိုခွင့်ရသော
အချိန်ဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ ဖေဖေက အိပ်ရာတွင်းမှနေ၍ စကားပြော
ရယ်မောနေသူသမီးများကို လှမ်း၍သတိပေးနေပြန်၏။

“ဟဲ့... နင်တို့ညီအစ်မတစ်တွေ ရယ်မောပြောဟောနေ
တာ ခုချိန်ထိမဆုံးကြသေးပါလား၊ အိပ်တော့လေ၊ စကားတွေ
ပလုံစီတက်နေလိုက်ကြတာ ပြောမကုန်ကြသေးဘူးလား၊ နောက်နေ့မှ
ဆက်ပြောကြလေ၊ ဒီနေ့ ညဉ့်နက်လှပြီ၊ အိပ်ကြတော့” ဟု အော်ရင်း
ပြောနေပြန်၏။

ကျွန်မတို့ဒေသစကားတွင် ‘စကားပလုံစီတက်သည်’၊ ‘ပျော်ခြင်းပလုံစီတက်သည်’ ဟုဆိုရသောအကြောင်းလေးရှိပါ၏။ သံတွဲချောင်းလေးကို နောက်ကျောမှီ၍ တည်ဆောက်ထားရသော အဖေအိမ်နောက်ချောင်းလေးတွင် ငါး၊ ပုစွန်များစွာနေထိုင်ကြ၏။ ငါး၊ ပုစွန်တို့ ရေကြည်ကြည်တွင်းခေါင်းထဲမှ အသက်ရှူလေတိုင်း ရေပြင်ဆီသို့ လေပူဖောင်းလေးများ ပလုံစီတက်လာတတ်၏။ အသက်ရှူနေသရွေ့ လေပလုံစီတက်နေပြန်သောမြင်ကွင်းအရ ဆိုလေ့ရှိခဲ့ပါ၏။

ဖေဖေက စကားပြောဆိုရယ်မောနေသူများကို ‘စကားပလုံစီ တက်နေသည်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြှောက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မကလည်း ပျော်စရာတစ်ခုပြီးတစ်ခုတွေ့ရ၏ ဆိုသည့် သဘောကို ‘ပျော်ခြင်းပလုံစီတက်သည်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာ မြှောက် ဆိုခဲ့ရပါ၏။

မိုးလင်းခဲ့ပြီ . . . နံနက်စောစောကပင် ဂျီထွောရွာဆီ အလည်အပတ်သွားခဲ့ကြ၏။ ငပလီရွာ၊ ဇီးဖြူကုန်းရွာ၊ လင်းသာရွာ၊ မြပြင်ရွာ၊ ဂျီထွောရွာတို့ကား တိုးတက်နေခဲ့ပြီ။ ကျွန်မငယ်စဉ် ကလေးဘဝက တွေ့ခဲ့၊ ရောက်ခဲ့ဖူးသည့် ရွာသိမ်ရွာငယ်ဇနပုဒ်နှင့် လုံးဝမဆိုင်တော့သလို ပင်လယ်နားသားတို့ ကံတက်ချိန်ရောက် နေပြီထင်ခဲ့ရ၏။ ရွာလေး ကံတက်ချိန်တွင် မော်တော်ကားတစ်စီး စီးကြ၏။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်သံတဘုတ်ဘုတ်ညံ့၏။ ရွာလမ်း တစ်လျှောက် တိုက်ခံအိမ်တိုက်ပုလေးများတွင် တီဗီသံ၊ ကက်ဆက်သံ သောင်းသောင်းညံ့နေပြန်၏။ ပင်လယ်ကမ်းခြေဘက်တွင်မူ ကြီးမား ခန့်ညားလွန်းသော ဟိုတယ်၊ မိုတယ်များနှင့် နိုင်ငံခြားသား

ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားတို့နှင့် စည်ပင်နေခဲ့လေပြီ။ ပင်လယ်ကြီးက ပြာလဲ့လဲ့ပင်တည်း။

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ခန့်က ဂျီထွောရွာလေးက ထိုသို့မဟုတ်ခဲ့။ တံငါသည်တဲ၊ လေးတိုင်စင်တဲလေးများတွင် ရေနံဆီမီးခွက်အလင်းရောင်လေး မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်နှင့်သာ။ တဲလေးများတွင်တံခါးပိတ်ရန်မလိုခဲ့။ သူခိုးဝင်ယူစရာ တန်ဖိုးရှိ ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိ။ အိုးတစ်လုံး၊ ဖျာတစ်ချပ်မျှသာ ခင်းကျင်းနိုင်သော တဲလေးတွင် ပင်လယ်ငါးဖောဖောသီသီစားခွင့်ရ၍ ထမင်းဝကြ၏။ တင်းတိမ်ကြ၏။ သို့သော် လူစိတ်ဟူသည် အလွန်ခက်၏။ ထိုစဉ်က ပင်လယ်နားသားတို့ ထမင်းနှင့်ငါးသာ ဝဝစားကြရ၍ ကံမနိမ့်ဟု ထင်ခဲ့ကြသော်လည်း ယနေ့အခါတွင် ကက်ဆက်၊ ဆိုင်ကယ်မရှိသူက ကံနိမ့်သူဟု ထင်ကြတော့မည်ကား မလွဲချေ။ ဥစ္စာဓနပိုင်ဆိုင်မှုက လူသားပိုင်စိတ်အတွက် တိုင်းတာစရာပေတံတစ်ခုလိုဖြစ်နေပြန်၏။ မေမေက လူသားကံကြမ္မာကို တရိပ်ရိပ်တက်လာတတ်သောဒီရေနှင့် ဥပမာပေး ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပြန်၏။

“လောကမှာ ဒီရေ တရိပ်ရိပ် တက်တာ-ကျတာ မျက်စိနဲ့ အလွယ်မြင်နိုင်တယ်ကွယ်၊ လူသားကံကြမ္မာ နိမ့်တာ-မြင့်တာ ကျတော့ မျက်စိနဲ့ အလွယ်မမြင်နိုင်ဘူးလေ၊ ဒါကြောင့် လူမှန်ရင် ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်ကို ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယထားပြီး လုပ်နေရမယ်၊ ကံကြမ္မာကလည်း ဒီရေလိုပဲ တရိပ်ရိပ်တက်လာတတ်တာ၊ တစ်ခါ တစ်ရံ လူကံက ထိပေါက်သလိုပဲ ချက်ချင်းကြီး ကံတက်လိုက်- ကံကျလိုက်လည်း ရှိတတ်သေးတယ်သမီးရဲ့ . . . လောင်းလှေ အကြံမှာ တိုက်လေအစုန်တွေတာနဲ့ အလိုက်သင့်မျောပါလိုက်ရင်

ကံတတ်သူတို့ဘဝခရီးတွင်တာ၊ ဘဝအောင်မြင်မှုရတာက ကံကောင်းတဲ့တစ်ချက်လည်း ဘဝမှာရှိနိုင်သေးတယ်မဟုတ်လား သမီးရဲ့” ဟု မေမေက ဘဝနေနည်းလမ်းညွှန်ခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ရွာလေးကံတက်ချိန်ကို ‘ကားသံတဝီဝီ၊ မော်တော် ဆိုင်ကယ်သံ တဘုတ်ဘုတ်၊ တိုက်အိမ်ဆီမှ ကက်ဆက်တီဗီသံ တသောင်းသောင်း’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာများစွာနှင့် ရေးသား ခဲ့ပါ၏။

တံငါသည်တဲများကို ‘လေးတိုင်စင်တဲ’ ဟု ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက ‘လူသားပိုင်စိတ်အတွက် ဥစ္စာနေက တိုင်းတာ စရာပေတံတစ်ခုလို’ ကျွန်မမေမေက နိမ့်-မြင့်၊ တက်-ကျရှိတတ်သော လူသားကံကြမ္မာကို ‘တရိပ်ရိပ်အချိန်မှန် တက် ကျ ရှိတတ်သော ဒီရေလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မမေမေက ဘဝတွင် အောင်မြင်မှုရသူကို ‘လောင်းလှေ အကြံမှာ တိုက်သောလေအစုန်နဲ့ အလိုက်သင့်မျောပါသွားသူလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ငပလီကမ်းခြေရွာလေး ‘ငပလီ’ နာမည်ရခဲ့ဖူးသော ဒေသခံ တို့၏ ပါးစပ်ဒဏ္ဍာရီလေးကို ကျွန်မ တင်ပြပါရစေ။ ငပလီ ကမ်းခြေသည် သဘာဝအတိုင်းလှပသော ကမ်းခြေများကြားတွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ ဒုတိယအလှဆုံး သဘာဝကမ်းခြေအဖြစ် စာရင်းဝင် ခဲ့၏။ သဘာဝအရ အလှဆုံးကမ်းခြေမှာ အီတလီနိုင်ငံ၊ ရောမမြို့မှ နေပယ်ကမ်းခြေဖြစ်ခဲ့၏။ ကျွန်မဘိုးဘေးတို့ပြောခဲ့ရာ ငပလီ မည်တွင်ရသောစကားကို လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ပါရစေ။

“မြေးရေ... မြောက်ဦးခေတ်မှာတုန်းကပေါ့၊ ရခိုင်ဘုရင် တွေက နိုင်ငံရပ်ခြားကုန်သွယ်ရေးကို ဥရောပတိုက်သားတွေနဲ့ ပင်လယ်ရေကြောင်းကကုန်သွယ်ခဲ့တယ်။ ဆက်ဆံရောင်းဝယ် ဖြစ်ထွန်းခဲ့ကြတယ်။ ပေါ်တူဂီစစ်သားတွေက ရခိုင်နန်းတော်မှာ ရခိုင်ဘုရင်လုံခြုံရေးအတွက် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးတယ်လို့ ရခိုင်ရာဇဝင် အထောက်အထားများမှာ ရှိခဲ့ဖူးတယ်မြေးရဲ့၊ ခုလို မြောက်ဦး နန်းတော်ကြီး စည်ပင်လို့ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေတဲ့အချိန်တုန်း ကပေါ့၊ ငပလီကမ်းခြေနေရာကို ဥရောပသားတွေရဲ့ ကုန်တင်လှေ တွေ အမှတ်မထင် ဆိုက်ကပ်ခဲ့တယ်။ ဒီတုန်းက သင်္ဘောသားတွေ ဟာ ရောမမြို့က နေပယ်ကမ်းခြေနဲ့ တစ်ထပ်တည်းတူလွန်းတဲ့ ငပလီကမ်းခြေကိုမြင်ရတော့ အံ့သြမှင်တက်မိအောင်ဖြစ်ခဲ့ကြဖူး တယ်လေ၊ ဒါနဲ့ပဲ ဒုတိယနေပယ်ကမ်းခြေလို့ နာမည်ပေးခဲ့တာ ကာလကြာလာတော့ Naple ကနေ Ngapale (ငပလီ) ရယ်လို့ ဖြစ်လာရတာတဲ့၊ နိုင်ငံခြားသင်္ဘောသားတွေက နေပယ်ကမ်းခြေနဲ့ ငပလီကမ်းခြေမှာ ကွေ့ဝိုက်ပြေပြစ်တဲ့သဲသောင်ခုံရှိတာချင်းလည်း ဆင်တူတယ်၊ ပင်လယ်ရေပြာတာလည်းတူတယ်၊ နောက်ဆုံး ပင်လယ်သဲပွင့်လေးတွေမှာ ဆိုဒီယမ်ခေါ်တဲ့ သလင်းပွင့် သဲလက်လက်လေးတွေရှိတာပါ တူလွန်းတယ်တဲ့လေ၊ မြေးရေ... ဝေသာလီခေတ်၊ မြောက်ဦးခေတ်ကတည်းက လှပသာယာတဲ့ ဒီကမ်းငပလီအလှဟာ ဒီနေ့ ကမ္ဘာကျော်ကမ်းခြေတစ်ခုဖြစ်နေပြီ နော်၊ ‘ငပလီကမ်းရဲ့ သဘာဝအလှကိုမပျက်စီးအောင် ကာကွယ် ဖို့ဟာ သမီးတို့၊ ဇာတိမြေကလူတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိနေတယ်။

နောင်လာနောက်သားတွေကို သမိုင်းပေးတာဝန်လို လက်ဆင့်ကမ်း မှာကြားရမှာ’ လို့ ဘွားဘွားရဲ့မေမေကပြောခဲ့ဖူးတယ်မြေးရဲ့” ကျွန်မက မြေးကို ရှင်းပြရင်း ဂျီတ္တောရွာ ဝင်ခဲ့လေပြီ။

ဂျီတ္တောရွာဝင်ချိန်ဝယ် ငါး၊ ပုစွန်ဖမ်းလေ့များ ဝင်ရောက် ဆိုက်ကပ်ချိန် ရောက်ခဲ့ပြီ။ ပင်လယ်နားရွာသားတံငါသည် ဦးဖိုးခွေး က ကျွန်မတို့ဧည့်သည်အုပ်စုအတွက် ငါး၊ ပုစွန် လာပေးရင်း စကားပြောပိုင်းတွင်ဝင်၍ ရေနွေးသောက်၏။ ဦးဖိုးခွေးက

“တူမရေ... တို့တွေက ပင်လယ်ငါး၊ ပုစွန် ဈေးကြီးတယ် ဆိုပေမယ့် ဧည့်သည်မြင်ရင် ကိုယ့်ပင်လယ်ကရတဲ့ ငါး၊ ပုစွန်နဲ့ ဧည့်ဝတ်ပြုချင်တာကိုက တို့တံငါသည်တွေရဲ့စိတ်ကွယ့်၊ ခင်ခင် မင်မင်ပေးချင် ကျွေးချင်ကြတာ၊ ဒေသထွက်ပင်လယ်စာ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကိုကျွေးချင်ကြတာ ဒေသမလေ့လေ၊ အိမ်ရှင် သဘော ဧည့်ခံတာပေါ့၊ မြို့ကြီးသားတွေကတော့ ဒီလိုသဘောထား မျိုးမှီမလဲနော်၊ တို့က ပညာမဲ့၊ တောကလူဆိုပေမယ့် ရိုးသားတယ်၊ ဧည့်ဝတ်ကျေချင်တယ်ကွယ့်၊ ဘကြီးသားက ငါးဖမ်းပိုက်နဲ့ ပင်လယ်ပြင်လိုက်နေရတာလေ၊ တံငါသည်သား တံငါသည်ဘဝ ရောက်တာ မဆန်းဘူးပေါ့နော်၊ တံငါသည်ဘဝဆိုတာ ကမ္ဘာကြီး မပျက်စီးသေးသရွေ့၊ ပင်လယ်ရေတွေမခန်းခြောက်သေးသရွေ့ ထမင်းမငတ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ လူစာရင်းမှာပါတယ်လို့ တို့ဘကြီးတွေ ပြောခဲ့တာ၊ ဘကြီးတွေက ပြောဖူးတယ် ‘လူသာရူးချင်ရူးမယ် တံငါသည် ကံက မရူးဘူး’ တဲ့၊ ပင်လယ်ကြီးရှိသရွေ့ ကံကောင်း နေမယ့်လူတွေတဲ့လေ၊ ဒီလိုပြောခဲ့တာနော်”

“တို့တံငါသည်ဘဝတွေဆိုတာ ပင်လယ်ကြီးမျက်နှာကို မှီခို နေရတာ၊ ပင်လယ်ကြီးသာယာရင် တို့အိမ်တွေသာယာမယ်၊ ပင်လယ်ကြီးဆူဖြိုးရင် တို့အိမ်က ဟင်းထမင်းအိုး မီးသေနေတတ် တယ်။ အဲ... ပင်လယ်မှာ မုန်တိုင်းဝင်နှောက်ရင်တော့ တစ်ခါ တစ်ရံ ထမင်းအိုးပျောက်တယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ထမင်းအိုးကွဲတယ်၊ ဒါ တံငါသည်ဘိုးဘေးတွေ ထားခဲ့တဲ့စကားနော်” ဟု ဘကြီးဖိုးခွေး က ဆက်ပြောခဲ့ပြန်၏။

“တူမရေ... တို့တံငါသည်တွေ လူဖြစ်တာ ဘယ်အရွယ်လဲ သိလား၊ ငါးဖမ်းတဲ့ပိုက်ကွန်ကို ကိုင်နိုင်တဲ့အရွယ်မှ တံငါသည်သား လူဖြစ်တာကွ” ဟု ဘကြီးဖိုးခွေးက ရယ်ရင်းမောရင်း ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဘကြီးက ပင်လယ်သာယာဝပြောလျှင် ငါး၊ ပုစွန်ရ၍ တံငါသည်မိသားစုဘဝများ သာယာဝပြောမည်ဆိုစကားကို ‘ပင်လယ်ကြီးသာယာရင် တို့အိမ်တွေသာယာမယ်၊ ပင်လယ်တွင် ငါး၊ ပုစွန်များပေါများလျှင် တံငါသည် ထမင်း၊ ဟင်း ကောင်းကောင်းစားရမည်ဆိုစကားကို ‘ပင်လယ်ဆူဖြိုးရင် တို့အိမ်ကထမင်းအိုး ဆူမယ်၊ ပင်လယ်တွင် မုန်တိုင်းပြင်းထန် ဝင်ရောက်ချိန်တွင် တံငါသည်များ သေဆုံးတတ်၏။ ထိုအခါဝယ် အစာရှာသူ အိမ်ဦးနတ်မရှိ၍ မိသားစုဆင်းရဲသွားတတ်သည်ကို ‘မုန်တိုင်းဝင်နှောင့်ရင် တစ်ခါတစ်ရံ ထမင်းအိုးပျောက်တယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ထမင်းအိုးကွဲတယ်’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

တံငါသည်ဘဝတွင် ကာယခွန်အားပြည့်ချိန်၊ ပင်လယ်ငါးဖမ်း လိုက်နိုင်သောအရွယ်တွင်မှ လူလားမြောက်သည်ဆိုစကားကို

‘တံငါသည်သားက ငါးဖမ်းကွန်ကိုင်နိုင်သောအရွယ်မှ လူဖြစ်တာ’
ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့
ပါ၏။

ဘကြီးဖိုးခွေး အိမ်ပြန်သွားလေပြီ။ ကျွန်မက ပင်လယ်
ကမ်းနားထိုင်ရင်း တံငါလှေများကိုကြည့်နေမိ၏။ တံငါဖြစ်သူ
ခင်ပွန်းက ကိုတံငါလှေယာဉ်စီး၍ ငါးဖမ်းပြန်လာချိန်ဝယ်
အိမ်နေသူ သက်ထားမိသားစုက ငါးထည့်ရန် တောင်းများခေါင်း
ရွက်ကာ သဲသောင်ဆီ ဆင်းလာကြ၏။ ပြုံးပျော်နေကြပြီ။ ကျွန်မ
ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်းများထည့်နေသည်ကိုကြည့်ရင်း မေမေစကားလေး
နားတွင်ကြားယောင်လာသလို အတွေးဝင်ခဲ့ရပြန်၏။

“တို့အရပ်ကလူတွေကလေ ကံကောင်းလွန်းတဲ့လူတွေ
သမီးရဲ့၊ တချို့အရပ်ကလူတွေဆို ပင်လယ်ကို မြင်တောင်မမြင်ဖူး
သေးတဲ့ လူတွေ၊ ပင်လယ်မမြင်ဘူးဘဲ သေသွားရှာတဲ့လူတွေ
အများကြီးပဲနော်၊ တို့က ပင်လယ်လှိုင်းစီးရတဲ့ပျော်ရွှင်ခြင်းကိုလည်း
တွေ့နိုင်တယ်၊ ပင်လယ်ရှုခင်းလှလှကိုလည်း မြင်ရတယ်၊ ပြီးတော့
ခုံး၊ ယောက်သွား၊ ကနုကမာ၊ ပုစွန်လို ပင်လယ်စာတွေဆိုလည်း
လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်စားခွင့်ရတာ၊ ကမ္ဘာပေါ်က ဟိုတယ်၊ မိုတယ်
ကြီးတွေမှာဆို ရေခဲရိုက်ထားတဲ့ ပင်လယ်စာကိုတောင် ငွေပုံအော
ပေးပြီးမှ ဝယ်စားလို့ရတာ၊ ငါတို့ဒေသခံတွေကလေ အခု
ပင်လယ်ကဆယ်တဲ့ငါး အခုစား၊ ယောက်သွား၊ ခုံး၊ ကနုကမာဆို
အခုကောက် အခုရောင်း၊ ချက်ချင်း လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ချက်စား
ရတာကိုက ကံကောင်းလွန်းတဲ့ဒေသသားတွေ ဖြစ်တာလေ၊
ပြီးတော့ ရိုးမတောင်ပေါ်မှာပေါက်တတ်တဲ့ ရာသီစာ မှိုဖြူ၊ မှိုညိုက

အစ တောင်ဆိတ်၊ ချေသား၊ ဆတ်သားမကျန် တောသားတောင်
သားတွေ မနက်ည ထည်လဲစားလို့ရတယ်၊ တချို့ဆို ချေသား၊
ဆတ်သား၊ ခုံး၊ ကနုကမာ မမြင်ဖူးသေးတဲ့လူတွေ ကမ္ဘာမှာ
ဒုနဲ့ဒေး၊ တစ်ပန်းရှုံးတဲ့လူတွေလေ၊ တို့အရပ်သားတွေမှာတော့
နေ့စဉ် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်စား၊ ကြာကြာထားစားချင်ရင်
ကျပ်တိုက်ထား၊ ကျပ်တင်သားဆိုရင်လည်း မိုးစာတောင်သိုထားပြီး
စားရတာကွယ့်၊ ဒါက ဒေသခလေလေ၊ ကံကောင်းလွန်းတာကို
ပြောတာပေါ့၊ ပုစွန်ကင်၊ ပုစွန်ဖုတ် နီနီရဲရဲကွေးကွေးလေးကို သံပရာ
ရည်ဆမ်းစား၊ လိပ်ဥပြုတ်ဆိုတာမျိုးကို ရေနွေးကြမ်းနဲ့သောက်လို့
တောင် ပေါပေါများများရတာ၊ အခုလို အရိုးစွဲအောင်ကောင်းတဲ့
တောစာ၊ တောင်စာ၊ ပင်လယ်စာ အစုံစားရတဲ့ တို့တောမြို့လေး
မှာ နေရသူတွေက ကံတက်တဲ့လူတွေ ဆိုတာပေါ့လေ၊ တို့ဘကြီး
ဘိုးအင်ပြောစကားလေးရှိတယ်ကွယ့်၊ ကြက်ခြေထောက်စားရတာချင်း
တူရင်တောင် ရိုးရိုးကြက်ခြေထောက်က ရိုးမပေါ်မှာ ပြေးလွှား
ခုန်ပျံနေရတဲ့ တောကြက်ခြေထောက်မာမာလေးကို မမီဘူးတဲ့၊
ပိုချိုပြီး ပိုစားကောင်းတယ်ဆိုတယ်မဟုတ်လား၊ တို့အရပ်အစာမှာဆို
ခရမ်းသီးဆို ငါးပိကြူကြူလေးနဲ့၊ ငရုတ်သီးစိမ်းစပ်စပ်လေးပါမှ
ပိုလေးပင်တဲ့ ဒေသထွက်ရာသီစာမျိုးဆိုတာပေါ့” မေမေက ဆိုခဲ့
ပြန်၏။

ကျွန်မတို့ဒေသတွင် ငါး၊ ပုစွန်ကို ရေခဲနှင့်ထည့်ထားသည်ကို
‘ရေခဲရိုက်သည်’ ဟု ဆိုလေ့ရှိခဲ့ပါ၏။

ငွေအများကြီးပေးရသည်ကို ‘ငွေပုံပေးရသည်’ ဟူသော
သဘော၊ ‘ငွေပုံအောပေးရတာ’ ဟု အရပ်စကားနှင့်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် နံနက် ည အင်္ကျီ၊ လုံချည်ကို အထည်လဲ
ဝတ်သလို နံနက်တစ်မျိုး ညတစ်မျိုးစား၍ရသည်ကို ‘မနက်ည
ထည်လဲနှင့်စားသည်’ ဟု အလွန်အကြူး တင်စားဆိုလေ့ရှိပါ၏။

တောသားတောင်သား၊ ပင်လယ်ငါးမမြင်ဖူးသူများသည်
ဆိုစကားကို ‘မမြင်ဖူးသူတွေ ဒုနဲ့ဒေး၊ လူဖြစ်ရုံရသည်ဆိုစကားကို
ဒေသစကားတွင် ‘တစ်ပန်းရုံသည်’ ဟုလည်း သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသတွင် ငါး၊ ပုစွန်ကင်သော ဝါးစင်ရှိ၏။ ကျပ်စင်ခေါ်၏။
ကင်ထားသော အသားခြောက်ကိုမူ ‘ကျပ်တိုက်သား၊ ကျပ်တင်သား’
ဟု သွယ်ဝိုက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

မိုးတွင်းစားရန်အစာကို ‘မိုးစာ’ ဟု ဆိုတတ်ကြ၏။

ဒေသစကောင်းလွန်းသည်ကို ‘အရိုးမှာစွဲအောင်ကောင်း
သည်’ ဟု ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် ငါးပိက မမွှေးကြူပါ။ သို့သော် ငါးပိ
မွှေးမွှေးလေး များများထည့်ချက်ဟူသော သဘောကို ‘ငါးပိကြူကြူ
လေးနှင့် ချက်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်
ဆိုခဲ့ပါ၏။

မေမေက ပြောခဲ့ဖူးပါ၏။ “တို့အရပ်သားတွေက
ဓားတစ်ဖက်တည်းသွေးတဲ့ လူစားမျိုးတွေ၊ ကိုယ့်အရပ်က ငါးပိ
နံတာတောင် ‘ငါးပိကြူကြူမွှေးသတဲ့အရိုးလေးရေ’ လို့ အော်တဲ့
သူတွေမဟုတ်လား၊ ဘယ်သူဘာပြောပြော တို့အရပ်စာအစား
အသောက်ကိုတော့ ဘယ်အထက်ဘက်ကလူတွေလာလာ အံ့ဩ
ရတယ်၊ ‘မမိဘူးတော်ရေ’ လို့ ပြောရတာ” ဟု ရယ်မောရင်း
မေမေက ပြောခဲ့ဖူးပါ၏။

မေမေက တဇောက်ကန်းဟူသောလူမျိုးကို ဒေသစကားနှင့်
ဓားဆိုလျှင် တစ်ဖက်တည်းသွေးတဲ့လူစား (နှစ်ဖက်သွေးသူမဟုတ်)
ဟု ဒေသချစ်စိတ်နှင့် အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စား
ဆိုခဲ့လေ၏။

z z z

ပင်လယ်ရေသောက်ဆင်းပြီး ရှင်နေမင်း

“ရှင်နေမင်းဝါဝါ ညနေခါပင်လယ်တွင်း ရေသောက်ဆင်း
ဖို့လာ တိမ်ဝါတိမ်ညို အရောင်စိုပြေး ဆည်းဆာလေးလှချိန်ပါ”
မေမေက ကလေးချောဒေသသီချင်းလေး ညည်းဆိုပြတတ်၏။

ကျွန်မက ညနေခါ ရှင်နေမင်းက ပင်လယ်ပြာတွင်းသို့
ရေသောက်ဆင်းသည်ဟု တောသဘာဝအမြင်အတိုင်း ဖွဲ့ဆိုပြော
လေ့ရှိသော ဒေသသုံးစကားဆန်းလေးများကို မှတ်တမ်းတင်လိုသော
ရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ဤစာတမ်းလေးရေးဖွဲ့ခဲ့မိပါ၏။

ပင်လယ်၏နေဝင်ဆည်းဆာသည် လွန်စွာလှပ၏။ အရောင်
အသွေးတောက်ပသော တိမ်ရောင်စုံနောက်ခံပန်းချီကားလေး
တစ်ချပ်လို ပတ်ဝန်းကျင်က လင်းလက်အရောင်တောက်ပစွာ
နောက်ခံထားပေး၏။ နေမင်းအလင်းကြောင့် နောက်ခံအိမ်တို့
အသွေးအရောင်စုံ၏။ ဝါတစ်လှည့်၊ နီတစ်လှည့်၊ ရွှေရောင်
တစ်လှည့်၊ ကြက်သွေးတစ်လှည့် တိမ်ရောင်စုံတို့အလှကွန့်မြူးနေ
ပြန်ပြီ။ နေဝင်ချိန် တိမ်တို့အရောင်ပြောင်းလဲပုံက သဘာဝဆန်
သော သင်္ခါရကိုပင် ညွှန်းဆိုပြနေပြန်၏။

၁၆၅

“ကာလသားတို့ပလွေကျ။ ပျိုဖြူတို့ရေခပ်ဆင်း၊ နွားရိုင်းသွင်းချိန်၊ ငှက်ကလေးတို့အိပ်တန်းတက်ချိန်၊ ဥပုသ်သည်အိမ်ပြန်ချိန်” အစရှိသည့် နေဝင်ချိန်သည် နေမင်းအလင်းကိုစွန့်ကာ ညဉ့်အမှောင်ဘက်ကူးပြောင်းဝင်ရောက်မည့်အချိန် ညနေဆည်းဆာဖြစ်ပါ၏။ ဆည်းဆာ၏အဓိပ္ပာယ်မှာ ကူးပြောင်းခြင်းပင်တည်း။ နံနက်ပိုင်းအရုဏ်ကျင်း၍ ညဉ့်အမှောင်ဘက်မှ အလင်းသို့ ကူးပြောင်းချိန်မှာလည်း နံနက်ဆည်းဆာချိန်လေးပင်။ တစ်ရက်တွင် ဆည်းဆာနှစ်ချိန်စလုံးလှ၏။ သို့သော် ညနေဆည်းဆာကား ပင်လယ်ပြာတွင် နောက်ခံပန်းချီကားတစ်ချပ်ပမာ ရောင်စုံအလှကြောင့် ပိုလှတတ်၏။ နေဝင်ချိန်ကြောင့်ပင်တည်း။

ကျွန်မတို့ဒေသ ပင်လယ်နားသားတို့သဘာဝကား မြင်သည့်အတိုင်း ဆိုတတ်ကြ၏။ ညနေဘက်တွင် နေမင်းကြီးအနောက်ဂေါယာသို့ ယွန်းလေ၏။ ထိုအခါ ဒေသအနောက်ဘက်တွင်ရှိသော ဘင်္ဂလားပင်လယ်တွင်းသို့ နေမင်းကြီးဆင်းသွားသလို မြင်ရ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ညနေခါ သားသမင်ရေသောက်ဆင်းသလို ပင်လယ်တွင်းသို့ နေမင်းကြီးရေသောက်ဆင်းဖို့လာသည်ဟု တေးသီဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြသော သဘောရှိ၏။

ကျွန်မတို့မြေးအဘွားနှစ်ယောက် နေဝင်ဆည်းဆာအလှကို ကြည့်ရန် ပင်လယ်ပြင်သဲသောင်ဘက် လမ်းလျှောက်ရင်း ထွက်ခဲ့ကြ၏။ ကျွန်မတို့နည်းတူ ဟိုတယ်၊ မိုတယ်များမှ ဧည့်သည်များ၊ နိုင်ငံခြားသားများပါ ငပလီ၏နေဝင်ဆည်းဆာအလှကိုကြည့်ရှုရန် သဲသောင်တစ်လျှောက် ပိုင်းဖွဲ့နေခဲ့ကြပြီ။ ကျွန်မနှင့်မြေးလေးက Amazing ဟိုတယ်ကမ်းခြေ သဲသောင်ကမ်းစပ်ပေါ်တည်ခင်းထား

သော ညစာစားပွဲ၌ထိုင်ရင်း ပင်လယ်စာစားလိုက်၊ ပင်လယ်ကြီးဆီ ကြည့်လိုက်နှင့် နေဝင်ချိန်ကို စောင့်စားနေခဲ့၏။ ပင်လယ်၏ နောက်ခံ မိုးသားကောင်းကင်ဝယ် ရွှေခြည်တန်းသလို နီရွှေသော လင်းရောင်ခြည်တန်းတို့နောက်ခံပေးထားသော ပြာလဲ့လဲ့ပင်လယ်၏ အနားသတ်ကား ရွှေရောင်ကွပ်သည့် မိုးကုပ်စက်ပိုင်းနယ် လှပါ၏။

နေဝင်စအချိန်တွင် လ၏ဆွဲငင်အားကြောင့် ဒီရေတက်ချိန်တိုင်း လေပါထန်တတ်၏။ ဒေသစကားတွင် ရေထ၊ လေထချိန်ဟု ဒီရေတက်ချိန်ကို ဆိုလေ့ရှိပြန်၏။ လ၊ ရေနံနှင့် လေတည်းဟူသော သဘာဝတရားသုံးပါး ညီမျှစွာဆွဲငင်တတ်သော သဘာဝရှိ၏။ တစ်ရက်လုံး အပူရှိန်ပြင်းပြစွာတောက်လောင်ခဲ့သော ရှင်နေမင်းက အားအင်ကုန်ခန်းသွားသည့်အလား အလင်း၊ အရောင်အဝါတို့ မစူးရှနိုင်တော့။ ပူစွန့်ဆီသွေးပမာ အလင်းဖျော့ဖျော့သာ ပင်လယ်ပြင်ဝယ် ထင်နေရရှာ၏။ ပင်လယ်ရေပြင်ဆီသို့ နေမင်း တရွေ့ရွေ့နိမ့်ဆင်းလာသယောင် မြင်ရပြန်၏။ ကောင်းကင်မှ ဗျိုင်းတစ်အုပ် အိပ်တန်းပြန်ကြလေပြီ။ နီရွှေရွှေတိမ်ရောင်တန်းတို့ ကလည်း နေမင်း၏အဖော်အဖြစ် တရွေ့ရွေ့နိမ့်သက်ကာ ပင်လယ်ဆီဆင်းလာသလို မြင်ရပြန်၏။

လေထန်ချိန်ဖြစ်၍ ဒီရေလှိုင်းတို့ ကမ်းခြေဆီ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ရိုက်ခတ်လာ၏။ လှိုင်းချိုးသံက ပို၍ကျယ်လောင်လာခဲ့ပြီ။ လှိုင်းသံလေသံ တအုန်းအုန်းညံလျက် ရှင်နေမင်းက အရောင်ဖျော့လာ၏။ နီရဲရဲမီးခဲကြီးသဖွယ်မြင်ရသော ရှင်နေမင်းက ဩကာသလောကကို ဝါဖျော့ဖျော့အလင်းလောက်သာ ပက်ဖျန်းနိုင်ခဲ့လေပြီ။ ထိုအခါ မိုးသားကောင်းကင်သည် ရွှေရောင်မစိုတော့၊ ရွှေရေပျံလှ လောက်သာ ထင်နိုင်ခဲ့ရှာလေပြီတည်း။

ကျွန်မတို့ဒေသစကားတွင် သဘာဝအတိုင်းမြင်သလို ဆိုတတ်သော ဒေသစကားရှိခဲ့၏။ နေမင်းအနောက်အရပ်သို့ သွားခဲ့သည်ကို မြင်ရသည့်အတိုင်း ‘ပင်လယ်တွင်းဝင်သွားသည့် နေမင်း ရေသောက်ဆင်းခဲ့ပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မက အနီရောင်၊ ရွှေရောင်အလင်းရှိသော တိမ်တန်း များကြောင့် နီရွှေသောလင်းရောင်ခြည်တန်းနောက်ခံကို ‘ရွှေရောင် ကွပ်သော မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။

တိမ်ရောင်စုံက ပင်လယ်ပြာကိုနောက်ခံထားသည်ဆိုစကားကို ‘နောက်ခံပန်းချီကားလှလှလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ ခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက နေမင်းအရောင် ညှိုးမှိန်ခဲ့ပြီကို ‘အားအင်ကုန်ခန်း သွားသည့်အလား’ ဟု မြင်သလို ဒေသစကားဖြင့် အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပြန်၏။

နေရောင်အလင်းဖျော့တော့ခြင်းကို ဒေသစကားနှင့် ‘ပုစွန်ဆီသွေးပမာ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက်ဆိုခဲ့ရ၏။ လှိုင်းလေ ပြင်းထန်လာသည်ကို ‘အုန်းအုန်းညံသည်’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာ မြောက် ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ထိုအရောင်မှိန်လာသော နေမင်းအလင်းကို ‘ရွှေရောင် မစိုတော့၊ ရွှေရေးပျံသောထင်နိုင်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပြန်ပါ၏။

နေဝင်ချိန်ဖြစ်၍ မီးခဲရဲကြီးလို့သာထင်နိုင်သော ရှင်နေမင်း က သင်္ခါရသဘောကိုပြနိုင်ခဲ့လေပြီ။ မာန်မာနတက်ကြွသူလို တစ်ရက်လုံးစူးရှသောအလင်းရောင်ပိုင်ရှင် နေမင်းကြီးက အရောင်အဝါညှိုးနွမ်းခဲ့လေပြီထင်ရ၏။ ဝိုင်းစက်သောလန့်ယံ မြင်ရပြီ။ အလင်းဖျော့နေမင်းဝိုင်းစက်စက်ကြီးက အဏ္ဏဝါပင်လယ် ဆီ နိမ့်ကာနိမ့်ကာသက်ဆင်းလာပြီး ပုစွန်ဆီသွေးမျှသာ ထင်ကျန် နေရစ်သော မိုးကောင်းကင်တိမ်တို့က သဘာဝပန်းချီကားဆန်ဆန် လှနေပြန်၏။ ကောင်းကင်မှ ပုစွန်ဆီတိမ်အသွေးအရောင်က ပင်လယ်ရေပေါ် အရောင်ဆိုးထားလေရာ ဆည်းဆာ၏ကျက်သရေ ဆောင် အလှနောက်ခံပန်းချီကားချပ်လေးနွယ် ဝင်းဝါဝါရှိခဲ့ပြီ။ နေနှင့် တိမ်ရောင်စုံတို့၏ ဂန္ထဝင်အလှ ပင်လယ်နှင့်တိမ်ရောင်စုံ ဆေးရေးအလှကား ဆည်းဆာ၏တောက်ပသောအရောင် ပန်းချီကားရှုခင်းလေးလို အလှဆုံးအချိန်ပင်တည်း။

ကောင်းကင်ကပြာပြာ နီရဲရဲမီးခဲလို နေမင်းဝိုင်းစက်စက်နှင့် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း တိမ်တန်းများကား ရွှေရေးပျံသောထင်နေ၏။ ရွှေခြည်တန်းရောင်စုံတိမ်တို့ လိုက်ပါလာသော နေမင်းကား အစွမ်းကုန်လှနေချိန်ဝယ် အဏ္ဏဝါရေပြင်လှိုင်းများနှင့် ထိစပ်လာ၏။ “ရေပြင်ပေါ်မေးတင်နေခဲ့ပြီ” ဟု ဒေသစကားက အမြင်အတိုင်း ဆိုလေ့ရှိ၏။ တရွေ့ရွေ့ရေသောက်ဆင်းသလိုထင်ရသော ရှင်နေမင်းကြီးကား တဖြည်းဖြည်း ပင်လယ်ရေပြင်အောက် စုံးစုံးမြုပ်သလို ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ရှာလေပြီ။ နေမင်းကြီးကား သူ ဖြန့်ကြက်စီခင်းထားသော တိမ်ရောင်စုံအလှတို့ကို ချက်ချင်းရုပ်သိမ်း

သွားဟန်တူခဲ့၏။ ဩကာသလောကသည် အမှောင်ဘက်ဆီ ချက်ချင်း ချင်းနင်းဝင်ရောက်လာခဲ့လေပြီတည်း။

တိမ်ပြာရောင်တို့ တိမ်မှောင်သန်းခဲ့လေပြီ။ အလင်းပျောက် ခဲ့သော နေဝင်ဆည်းဆာချိန်ကား ချက်ချင်း အမှောင်ဝင်ရောက် စီးနင်းခဲ့လေပြီတည်း။

နေဝင်ချိန်ဝယ် ‘နေမင်းက မီးခဲရဲရဲလုံးကြီးလို့သာထင်နိုင် ရှာသည်’ ဟု ကျွန်မက အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ ခဲ့ပြန်ပါ၏။ သင်္ခါရသဘော၊ အပျက်သဘောသာပြနိုင်သည်ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်ရေးဖွဲ့ခဲ့ပြန်ပါ၏။

စူးရှသောအလင်းပိုင်ရှင် နေမင်းကြီးကို ကျွန်မက ‘မာန်မာန တက်ကြွသူလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပြန်ပါ၏။

အလင်းရောင်နည်းပါးလာသည်ကို ‘နေမင်းအရောင်အဝါ ညှိုးသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး ဖွဲ့ဆိုခဲ့ရပြန်ပါ၏။

အလင်းဖျော့နေမင်း၏မြင်ကွင်းကို ကျွန်မက ‘ဝိုင်းစက်သော လနွယ်’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

နေမင်းနှင့် တိမ်ရောင်စုံအလှကို ကျွန်မက ‘ဂန္ထဝင်အလှ၊ ‘တိမ်ရောင်စုံတန်းတို့လိုက်ပါလာသော နေမင်းကား အစွမ်းကုန် လှ၏’ ဟုလည်း အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ ပြန်ပါ၏။

ရေပြင်ပေါ်ထိစပ်လာနေသောနေမင်းကို ‘မေးတင်ခဲ့ပြီ၊ နေဝင်သွားပြီကို ‘နေမင်းကြီး အဏ္ဏဝါရေအောက်ထဲသို့ နစ်မြုပ်ဝင် သွားသယောင်၊ ‘နေဝင်ချိန်ကို ရေသောက်ဆင်းသလိုမြင်ရသော

နေမင်းက ရေအောက်သို့စုံးစုံးမြုပ်သလို ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရှာပြီ၊ နေမင်းကွယ်သည်နှင့် အလင်းပျောက်ခဲ့ပြီကို ‘နေမင်းကြီးက ဖြန့်ကြက်စီခင်းထားခဲ့သော တိမ်ရောင်စုံအလှတို့ကို ရုပ်သိမ်းသွား ခဲ့ပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ငပလီကမ်းခြေ၊ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီး၏ ညအမှောင် သည် လရောင်ကြောင့် ပိန်းပိတ်အောင်မှောင်မနေခဲ့။ လရောင် အောက်ဝယ် မှိုင်းမှုန်ပြာရီဝေဝေအလှက တစ်ဖန်ကြည့်ကောင်း နေပြန်၏။ မှိုင်းပြာပြာကောင်းကင်၊ မှိုင်းပြာပြာရေပင်လယ်၊ မီးခိုး ရောင်သဲသောင်က ပြန့်ပြူးပြီး မည်းမည်းမှောင်မှောင်ကျောက်တန်း များနှင့် ဇာနားကွပ်လှိုင်းခေါင်းဖွေးဖွေးတို့က လမင်းအလင်းတွင် ခပ်ရှင်းရှင်းလေး သဲသောင်ကမ်းခြေကောက်ကြောင်းလေးအတိုင်း လှနေပြန်၏။

“ဆည်းဆာလည်းပျောက် ညရောက်ခဲ့ပြီ၊ မှိုင်းဝေပြာလူး ကမ်းခြေဦးမှာ တမ်းတဖူးပြီ အလွမ်းများစွာ သူ့ဆီမှာ”

ကျွန်မက မှိုင်းပြာပြာငပလီကမ်းအလှကြည့်ရင်း အဝေးမှ ခင်ပွန်းသည်ဆီ ချက်ချင်းလွမ်းစိတ်ဝေခဲ့သလို ကဗျာလေးစပ်ဆို မိခဲ့ပြီ။ ကျွန်မစိတ်ကိုစုစည်းရင်း သံဝေဂအတွေးများလည်း တွေးမိ ခဲ့ပြန်၏။ စိတ်စေပါးရာနောက်သို့ လိုက်ပါနေတတ်သူလူသားများ အတွက် ညဘက်အိပ်စက်နားနေခွင့်၊ နေဝင်ချိန်ကို နေမင်းက တမင်တကာဖန်တီးပေးလိုက်လေသလားဟုပင် ကျွန်မ အတွေးဝင် နေမိပြန်ပါ၏။

ဪ... ကျွန်မမြင်ရသော ငပလီကမ်းအလှကား ဝိုးတဝါးအလှပင်။ လရောင်အောက်ဝယ် ပင်လယ်လှိုင်းပုတ်သံ

တဝုန်းဝုန်းက စည်းချက်သံညီညီ ထွက်ပေါ်လာခဲ့၏။ ဂီတသံစွက်သော သဲသောင်ယံဝယ် ပုန်းညက်ရနံ့ ထုံပျံ့သင်းပါလာလေတိုင်း လေပြည်အေးကြောင့် ပိုမွှေးသလိုထင်ခဲ့ရပြန်ပါ၏။ ကျွန်မက မြေးလေးအား လောကဓမ္မကိုပြသော ပင်လယ်ပြာနှင့် လူသားဘဝနေနည်းလေး ထုတ်နုတ်ပြမိပြန်၏။

“မြေးလေးရေ... နေဝင်ချိန် မြေးလေးတွေ့ရသလို နောက်နေ့မနက် နေပြန်ထွက်လိမ့်မယ်၊ နေဝင်-နေထွက်ဆိုတာ နေ့ရက်ဓမ္မတာအတိုင်း အချိန်မှန်မှန်လာနေမှာမဟုတ်လား၊ လူ့ဘဝရဲ့နေထွက်ချိန်ဆိုတာကိုတော့ ဘွားဘွားက ဘွားဘွားဘဝမှာ အောင်မြင်ချိန်ကိုပဲယူဆချင်မိတာ၊ ဒါပေမဲ့ လူသားတစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝနေဝင်ချိန်ကတော့ သေဆုံးချိန်လို့ပဲ သတ်မှတ်ချင်တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲသိလား၊ လူဆိုတာ အောင်မြင်မှုမရှိသေးရင်တောင် ဘဝမှာ အသက်ရှင်နေထိုင်နေသရွေ့ ထပ်မံကြိုးစားခွင့်၊ ဘဝအောင်မြင်ခွင့် ရှိနေသေးလို့ပဲ၊ အဲ... ဘဝနေဝင်ချိန်၊ သေဆုံးချိန် ရောက်မှ ကိုယ့်အလုပ်ကို လက်လျှော့သင့်တယ်လို့ ဘွားဘွားက ထင်တာ၊ ဘွားဘွားကဆိုချင်တာ၊ နေဝင်-နေထွက်လို့၊ ရေလှိုင်းလို ကံကြမ္မာ နိမ့်မြင့်-တက်-ကျ ဆိုတာ အချိန်တိုင်းကြုံနေရသေးလို့ အသက်ရှင်နေသရွေ့ ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယနဲ့ ကြိုးစားနေရင် ဘဝမှာ နေထွက်ချိန်လို့ အောင်မြင်မှာမလွဲဘူး မြေးလေးရေ။ ဒါကလည်း ဘဝနေနည်းလေးတစ်ခုပေါ့” ဟု ကျွန်မ ဆိုခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက လရောင်အောက်ဝယ် ပင်လယ်ပြာနှင့်ကမ်းယံက မှိုင်းမှိုင်းလေးလှသည်ဆိုစကားကို ‘မှိုင်းမှုန်ပြာ ရီဝေဝေအလှ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့မိပါ၏။

‘မှိုင်းပြာပြာကောင်းကင်၊ မှိုင်းပြာပြာပင်လယ်ကြီး၊ မီးခိုးရောင်သဲသောင်၊ မည်းမှောင်မှောင် ကျောက်တန်း၊ ဇာနားကွပ်လှိုင်းခေါင်းဖွေးဖွေး’ ဟုရေးဖွဲ့ခဲ့ရပါ၏။ ညအမှောင် ကမ်းအလှကို ‘မှိုင်းဝေပြာလူး ကမ်းခြေဦး’၊ အလင်းရောင်မှိန်မှိန်အမှောင်ထုကို ဝိုးတဝါးအလှဟု ဝက်ဝုတ္တိများစွာနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက စိတ်နောက်လိုက်ပါတတ်သူ လူသားဆိုစကားကို ‘စိတ်စေပါးရာနောက်သို့ လိုက်ပါတတ်သူ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ရပြန်ပါ၏။

‘ပင်လယ်လှိုင်းရိုက်သံက တဝုန်းဝုန်း’ ကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ပုံဖော်ခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ကံကြမ္မာနိမ့်မြင့်ကို ‘နေဝင်-နေထွက်လို့၊ ရေလှိုင်းလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာများစွာနှင့် ခိုင်းနှိုင်းမိခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကျွန်မတို့မြေးအဘွားနှစ်ယောက် ပြာမှိုင်းသောကမ်းအလှကို ကြည့်ရင်း ညနေစာစားကြ၏။ ပင်လယ်စာ ပုစွန်ကင်၊ ကဏန်းချက်၊ ငါးနီတူသုပ်၊ ကြာဆံသနပ်သုပ်နှင့် စားကောင်းလှ၏။ ဟင်းရည်မှာကား မန်ကျည်းရွက်ချဉ်ရည်ဟင်းဖြစ်၏။ ကောင်းလွန်းသည့် မန်ကျည်းရွက်ဟင်းရည်ကြောင့် မြေးလေးကို နောက်နေ့ မန်ကျည်းရွက်ပါသည့်အကြောင်းလေးများ ပြောပြရဦးမည်ဟု တွေးရင်း အိမ်ပြန်ခဲ့ရ၏။ ဇာတိမြေ၌နေရသော ပျော်စရာတစ်ရက် ကုန်ခဲ့ရပြန်ပြီ။ နောက်နေ့ မြေးလေးကို အိမ်ခေါင်းရင်းမှ မန်ကျည်းရွက် သစ်သားတံခါးလေးပြဦးမှဟု တွေးရင်း အိမ်ရောက်ခဲ့၏။ အိပ်ရာဝင်ခဲ့ပြီ။

z z z

ဒေသဓလေ့ ပျားစက်ပမာ လင်္ကာစကားစုများ

မန်ကျည်းရွက်ကျင်ကျင်ခါချိန်

တပေါင်းလ ဝင်ခဲ့ပြီ။ ဆောင်းနှင်းအကြွင်းအကျန်က နံနက်ပိုင်းအေးလှ၏။ နေ့ခင်းပိုင်းပူလာပြီး ဇာတိမြေရှိ ကျွန်မ ဖခင်ပိုင်အိမ်တွင် ဓနိမိုးထား၍ အပူမပြင်းထန်။ ဆားငန်စိမ် ဓနိ အမိုးက နွေနေပူရင့်လေတိုင်း ဆားငန်ရည်ပျော်ကျ၏။ အရည် တစိုစိုနှင့် အေးမြတတ်၏။ အိမ်ခေါင်းရင်းဘက် မန်ကျည်းရွက် ပြတင်းလေးဆီမှ ပင်လယ်လေလည်း ဝင်လာတတ်၏။ ဒေသဓလေ့ တွင် သစ်သားပြားလေးများကို မန်ကျည်းရွက်လို နှစ်ဖက်ထပ် ထားသော ပြတင်းပေါက်တံခါးလေးများက တံခါးဖွင့်စရာပင် မလိုခဲ့။ သစ်သားချပ်လေးများလှုပ်ရှားတိုင်း လေတိုးဝင်၏။ ညီမ ချိုချိုက ပြတင်းတံခါးဖွင့်ရင်း လှမ်းပြောနေပြန်၏။

“မမရေ. . . အိမ်နောက်ဘက် မန်ကျည်းပင်အုံကြီးလေ အရွက်ရင့်တွေ ခါနေပြီ။ နောက်ရက်တွေဆို မန်ကျည်းရွက်နုသုပ် စားရတော့မယ်၊ ဆီလေး၊ ကြက်သွန်နီလေးနဲ့ပေါ့၊ ပြီးတော့လေ

နွေရင့်လေ အချဉ်သောက်ရလေဆိုတဲ့ ဆေးသမားတော်အဆိုအတိုင်း ပေါ့ မမရယ်၊ မြေအိုးလေးကို ခွင်ခလောက်မှာတင်၊ ရေထည့်ပြီးရင် ပင်လယ်ငါးသေးတစ်ကောင် ပစ်ထည့်၊ ဆား၊ ငါးပိကြူကြူထည့်၊ ဆူရင် မန်ကျည်းရွက်နုလက်တစ်ဆုပ်စာပစ်ထည့်လိုက်ရင် ဟင်းရည်သောက်ရပြီ၊ ဟင်းဟင်း.. မန်ကျည်းရွက်နုက စားရကောင်း သလောက် ချက်ရတာလည်းလွယ်တယ်၊ ချေးမများဘူး” ဟု ဒေသသုံးစကားလေးနှင့်ဆို၏။ အလင်္ကာစကားစု ပျားရည်စက် များစွာပါသောစကားကြောင့် ကျွန်မ ဇာတိမြေဟင်းရနံ့ကို ရှုရှိုက် ခွင့်ရသလို စားချင်စိတ်ဖြစ်ရပြန်၏။

ကျွန်မတို့အရပ်စကားက အမြင်အတိုင်းဆို၏။ ဖွင့်ပိတ် ရသော တံခါးချပ်လေးများ စီထားသောတံခါးကို မန်ကျည်းရွက်တံ နှင့်တူ၍ ‘မန်ကျည်းရွက်တံခါး’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ဆိုကြ၏။

တပေါင်းလရောက်တိုင်း မန်ကျည်းပင်မှအရွက်ကြွေသည်ကို ဒေသဓလေ့က ‘အရွက်ခါချသည်၊ အရွက်ကျင်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် ပူပြင်းလွန်းသည်ကို ‘နေပူရင့်သည်၊ နေရင့်သည်’ ဟူ၍ အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုကြပြန်၏။

မန်ကျည်းရွက်နုဟင်းချိုက အမည်မများဘူးဆိုစကားကို ‘ချေး (ရိုး) မများဘူး’၊ ဒေသစကားတွင် ငါးပိရနံ့ကိုပင် ကြူကြူသင်း သည်ဟူသောသဘောနှင့် ‘ငါးပိကြူကြူ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက်အောင် တင်စားဆိုသော အရပ်ဓလေ့ရှိ၏။

ကျွန်မက လေနှင့်အတူတူ တဖွဲဖွဲကြွေလွင့်နေရှာသော အမှိုက်စလို မန်ကျည်းရွက်ဝါလေးများကိုကြည့်ရင်း အတိတ်၏ ငယ်စဉ်အရွယ်ဆီ စိတ်ကူးရောက်ခဲ့ပြန်ပါ၏။ ယခုလို တပေါင်း၊ တန်ခူး သင်္ကြန်လရောက်တိုင်း ကျွန်မချစ်ရသူ ပုသိမ်ကောလိပ် ကျောင်းသားက ကျောင်းပိတ်၍ အိမ်ပြန်လာတတ်၏။ ထိုစဉ်က ရွက်ကြွေတသောသောမြင်ရတိုင်း လွမ်းစိတ်နှင့် ကျွန်မကဗျာလေး ကောက်စပ်ထားခဲ့ဖူးပါ၏။ ပင်စည်ကိုင်းကိုင်း ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်းနှင့် သစ်ရွက်ဝါကြွေကမ္မလာခင်းသော ဂိမ္ဗာန် သင်္ကြန်ချိန် နွေရောက် လေတိုင်း ကျွန်မ ပျော်ခဲ့ဖူး၏။ ချစ်သူလာသောအခါကိုမျှော်ရသော နွေဂိမ္ဗာန်အခါ သင်္ကြန်ရက်ပင်တည်း။

“သဘာဝတရားရယ်က သောကပွားစရာ၊ ရွက်သစ်ကိုမြင် ရွက်ဟောင်းကြည့် တမင်စွန့်ရောသလား အတွေးများမကြည်လင်၊ လေရူးခင့်ဆီ နွေဦးဥဩငယ်က သံချိုရယ်နှောပါလို့ လွမ်းတေး ပြောသည့်အသွင်၊ ရိုးမတောတစ်ခွင် ပုရစ်သစ်ဖူးညီ စီရရီတူပ မြရည်လူးတဲ့ တန်ခူးခါမီ၊ သူလာမည်ဆိုသောကြောင့် ချစ်သူမောင့် ကို အခါခါမျှော် ချစ်ခွင့်ပျော်တစ်ရေးနိုးပြီလ၊ အရိုးအကိုင်းဝေစည် နွေဦးသည်ပန်းချီက ညှဉ်းရက်ပါနာကျင်ကျင် လေရူးခင့်ရင်မှာ ဟင်းလင်းတည့်လေး”

ကျွန်မက မန်ကျည်းရွက်ဝါလေးများ လေတိုးလိုက်တိုင်း ကြွေဆင်းနေသည်ကို ‘အမှိုက်စလေးလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ရပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက ‘ပင်စည်ကိုင်းကိုင်း၊ ရိုးတံပြိုင်းပြိုင်း၊ သစ်ရွက် ဝါကြွေ ကမ္ဘာလှာခင်းသည့်နွေ’ ဟု နွေသရုပ်ကို ဝက်ဝံတို့အလင်္ကာ များစွာနှင့် ဆိုခဲ့မိပါ၏။

ကျွန်မကိုယ်ကျွန်မ စိတ်မတည်ငြိမ်ချိန်ကို ‘လေရှူးသခင်’ ဟု တင်စားမှုစကားဖြင့် ဆိုထားခဲ့ဖူးပါ၏။

မြေးလေးလူလူက ကျွန်မနံဘေးတွင် လာရောက်ဝင်ထိုင် လာ၏။ ကျွန်မက မြေးလေးကို ကျွန်မ ဇာတိမြေ၌ကြီးပြင်းလာ ခဲ့ရသော ငယ်ဘဝပုံရိပ်အချို့ ဆွဲထုတ်ပြချင်နေမိပြန်၏။

“မြေးလေးရေ... ဘွားဘွားတို့ငယ်ငယ်တုန်းကလေ နွေရာသီကျောင်းကြီးပိတ်ချိန်ရောက်ပြီဆိုတိုင်း ဟောဒီမန်ကျည်း ပင်ကြီးအောက်မှာ စုကစားကြတာ၊ ဘွားဘွားတို့သူငယ်ချင်း တစ်သိုက်ပေါ့၊ နွေကျောင်းပိတ်ချိန်မှာလေ ဟောဒီမန်ကျည်းပင်ကြီး ရွက်ရင့်ဝါပြီး ရွက်နုဝေချိန်ပေါ့၊ မိုးလင်းရင်လေ ဘွားဘွားသူငယ် ချင်းတစ်အုပ်စု ညီလေးတို့၊ ညိုကြီးတို့၊ ကိုလေးတို့ ကစားဖို့လာကြ တယ်လေ၊ ဒီတုန်းက ဘွားဘွားတို့ ဘုတ်ဖားဆီဆမ်းကစားတမ်း ကစားကြတာ၊ ပျော်စရာလည်းကောင်းတယ်၊ ဝမ်းလည်းဝတယ်လေ၊ မန်ကျည်းရွက်နုသုပ်စားတဲ့ ဒေသဓလေ့ကစားနည်းပေါ့၊ မြေးလေးရေ၊ ဘွားဘွားသူငယ်ချင်း ညီလေးတို့၊ ညိုကြီးတို့၊ ကိုလေးတို့က အပင် ထက်တက်ပြီးတော့မှ မန်ကျည်းရွက်နုခူးကြရတာ၊ ဘွားဘွားက ငှက်ပျောဖက်ခူးပြီး ခင်းထားရတယ်၊ သူတို့ အပင်ကဆင်းလာပြီးရင် ခါးပိုက်မှာပါလာတဲ့ မန်ကျည်းရွက်နုလေးတွေကိုခါပြီး ငှက်ပျော ဖက်မှာအကုန်ထည့်ကြတယ်လေ၊ ရေမဆေးရဘူးကွယ့်၊ ဘွားဘွား ကလေ အိမ်ကနို့ကယူလာတဲ့ငါးပိလေးတွေ ဖဲ့ထည့်တယ်၊ ဆားထည့်

ပြီးရင် ခြံစည်းရိုးပေါ်မှာ ပြေးလွှားသွားလာနေတဲ့ ခါချဉ်နီနီကောင် လေး လေးငါးကောင်ပါ အရှင်ဖမ်းထည့်ကြရတာ၊ ပြီးတာနဲ့ ငှက်ပျောဖက်ကို လေလုံအောင်ထုပ်ရတယ်၊ ပလတ်စတစ်အိတ်မှာ ထပ်ထည့်ထုပ်ပြီး မန်ကျည်းပင်ခြေရင်းမှာ မြေကြီးကိုတွင်းတူးပြီး မြှုပ်ကြတာလေ၊ မြေဖုံးပြီးရင် အပေါ်ကနေ ဘုတ်ဖားဆီဆမ်း လုပ်တမ်းကစားကြတာ၊ သူငယ်ချင်းတွေတစ်လှည့်စီ နင်းကြ၊ ခုန်ကြနဲ့ပေါ့”

‘ဘုတ်ဖားဆီဆမ်း... ဗျန်းဗျန်း... ခါချဉ်ကောင်ရေ ဆီပေးပါ ဆားပေးပါ’ လို့ အော်ကြတာ။ ခါချဉ်ကောင်က ဆီထွက်တယ်ထင်ကြတာလေ၊ အမှန်တော့ မန်ကျည်းရွက်နုထုပ်ကို အပေါ်ကဖိနင်းတော့ အိပြီး အစိုရည်တွေထွက်လာတယ်လေ၊ ဒီထဲမှာမှ ဆား၊ ငါးပိထည့်ထားလေတော့ မန်ကျည်းရွက်သုပ်က စားလို့ရတာပေါ့၊ ချဉ်ပြုံးပြုံးလေးနဲ့အရသာရှိတဲ့ မန်ကျည်းရွက်သုပ် ကို ကစားရင်း ပျော်စရာကောင်းအောင် လျှာရည်စာလုပ်တမ်း ကစားတဲ့ ဒေသကစားနည်းလေးနော်မြေး၊ ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ ဘုတ်ဖားဆီဆမ်းကစားရင် ခါချဉ်အသေတွေဖယ်ပြီးမှစားရတဲ့ မန်ကျည်းရွက်နုသုပ်က ကလေးတွေအတွက်တော့ နတ်သုဓာတမျှ ပေါ့၊ မြေးရယ်၊ ပျော်စရာကောင်းသလောက် စားကောင်းသလို ထင်ခဲ့ကြတာ” ကျွန်မ၏ ငယ်ဘဝကို မြေးအား လွှမ်းဆွတ်ဖွယ် ပြောနေမိပြန်၏။ မြေးက ဆိုခဲ့၏။

“ဘွားဘွားရယ်... ဘွားဘွားတို့ငယ်ငယ်တုန်းက ကစား နည်းကလည်း ဆန်းပြားတယ်နော်၊ ဘုတ်ဖားဆီဆမ်းဆိုတဲ့ စကားတွေကလည်း အဆန်းချည်းပဲ” ဟု မြေးက ဆိုခဲ့ပြန်၏။ ကျွန်မ

အတွေးဝယ် မေမေစကားလေးများက ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ထင်ရှားစွာရှိလာ၏။

“သမီးရေ... ဟိုဘက်အိမ်က ငတာပေါ့၊ မိုးလင်းရင် အရက်မူးပြီး ရမ်းကားပြီ၊ လူတကာကို ဗိုလ်ခေါ်တောင်းပြီး ရန်စတာလေ၊ ရပ်ကွက်လူထုမနှစ်သက်တဲ့လူဆိုရင် ရပ်ကွက်မှာ လူမန်ကျည်းသီး၊ လူအချဉ်ရယ်လို့ ပြောဆိုကြတာပေါ့၊ အဲ... သူ့သားမှတ်ကြီးလည်း အရွယ်ရောက်လာရော သူ့ထက်ပိုဆိုးလာတော့ ငတာ ငြိမ်ဆင်းသွားတယ်လေ၊ မှတ်ကြီးလည်း ခိုးမှု၊ အရက်၊ ဖဲ၊ မိန်းမ စုံလေတော့ ထောင်ကျတယ်၊ ထောင်ကထွက်ရင်လည်း အိမ်မှာ ခဏပဲနေပြီး ထောင်ကိုပြန်ဝင်ရတယ်၊ ထောင်ကိုတော့ မှတ်ကြီးက အိမ်ဦးနဲ့ကြမ်းပြင်လို သဘောထားပြီး ဝင်ဝင်-ထွက်ထွက် နေခဲ့တာ၊ အရပ်ကပြောတယ်၊ ‘ငတာ ငယ်တုန်းက မန်ကျည်းသီး၊ သူ့သားမှတ်ကြီးက မန်ကျည်းပိုး’ တဲ့၊ မန်ကျည်းသီးအတွင်းက အစေ့မာမာကိုတောင် ဖောက်နိုင်တဲ့ ပိုးလေ၊ လူအချဉ်ထက် ပိုဆိုးတဲ့လူကို ခေါ်တာပေါ့” ဟု ကျွန်မက ဆိုခဲ့ပါ၏။ မြေးက နှစ်ခြိုက်စွာ ရယ်ခဲ့လေပြီ။

ကျွန်မက သရေစာကို ဒေသစကားအတိုင်း ‘လျှာရည်စာ’ ဟု ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မက အရသာကောင်းလွန်းခဲ့ပြီကို ‘နတ်သုဓာတမျှ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့၏။

မှတ်ကြီး ထောင်က ထွက်လိုက်-ဝင်လိုက် ရှိနေသည်ကို ကျွန်မက ‘အိမ်ဦးနဲ့ကြမ်းပြင်လို သဘောထားပြီး ထွက်ထွက်-ဝင်ဝင် သွားလာနေတာ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် လူအများစုမနှစ်သက်သူကို ‘လူမန်ကျည်းသီး’၊ လူမန်ကျည်းသီးကို ငြိမ်ကျသွားအောင် ပို၍ဆိုးပြသော သူ့သားကို ‘လူမန်ကျည်းပိုး’ ဟု ဒေသစကားနှင့် ရူပကအလင်္ကာ မြောက် ခိုင်းနှိုင်းပြောခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက မြေးလေးကို ကျွန်မအမေ၏ရွာမှ ငယ်ဘဝပုံရိပ် လေးတစ်ခုကို ထပ်ဆင့်ပြောပြခဲ့ရပြန်ပါ၏။

“မြေးလေးရေ... ဘွားဘွားရဲ့အမေက ကျိန္တလီရွာလေးမှာ ငယ်ငယ်တုန်းက နေခဲ့ရတာပေါ့၊ ဒီတုန်းက မြေးလေးအဖီးက အရပ်ခလေးအတိုင်း နွားချေးပိုးနဲ့ မန်ကျည်းနု ရောချက်စားဖို့ အစာရှာထွက်ခဲ့ကြဖူးတယ်တဲ့လေ၊ ခုလို ဥဩတွန်ချိန်မျိုးမှာပေါ့၊ နွားချေးပုံလေးတွေမှာ နွားချေးပိုးငယ်လေးတွေ သားပေါက်ကြတယ်လေ၊ ရွာရဲ့ညဘက် လသာသာမှာ လယ်ကွင်းတစ်လျှောက် နွားချေးပုံမှာ နွားချေးပိုးကောက်ဖို့ သူငယ်ချင်းကလေးတွေစုပြီး ထွက်ခဲ့ကြတယ်လေ၊ လက်မှာတော့ ဖွဲ့နုရည်ဖျော်ပိုးလေးတွေ ဆွဲလိုပေါ့၊ နွားချေးပုံတွေရင် လက်နဲ့နှိုက်၊ နွားချေးပိုးလေးတွေကို နှိုက် ကောက်ယူပြီး ဖွဲ့နုပိုးထဲထည့်ခဲ့ကြတာလေ၊ နွားချေးပိုးလေးတွေက ဖွဲ့နုပိုးထဲမှာဆိုတော့ ဖွဲ့နုကိုစား၊ အညစ်အကြေးစွန့်ပြီး တစ်ညလုံး ဖွဲ့နုကြားမှာနေရတော့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သွားတာပေါ့၊ မိုးလင်းရင် နွားချေးပိုးကောင်လေးတွေဆီက တောင်ပံတွေ ချွတ်တယ်၊ ပြီးရင် ဆီထည့်၊ ဆားထည့်၊ ငါးပိထည့်ပြီး လှော်ထားကြတယ်၊ ဟင်းအိုးကျက်မှ အပေါ်က မန်ကျည်းရွက်နုလေးတွေ အုပ်ပြီး ဒေသခလေးထမင်းပိုင်းမှာ ဟင်းအဖြစ်ပိုင်းစားကြတာလေ၊ ပျော်စရာကောင်းသလောက် ထမင်းမြိန်တဲ့ ရာသီစာဟင်းပေါ့လေ” ကျွန်မက ဆို၏။ မြေးလေးက နှာခေါင်းရှုံ့၏။

ညဘက်ရောက်ခဲ့ပြီ။ လမင်းအလင်းက ထိန်ထိန်သာနေပြန်၏။ လရောင်ဆမ်းသော မန်ကျည်းပင်အိုကြီးက အရိပ်ကောင်း၏။ မန်ကျည်းပင်ပေါ်သို့ လရောင်အလင်းတဖျတ်ဖျတ်နှင့် လရောင် အစက်အပြောက်တို့ စွန်းထင်းနေပြန်၏။ ခြံတစ်ဖက်၌ လရောင် ဆမ်းသောငှက်ပျော့ရွက်ဖားဖားကြီးများက လင်းလက်စွာ တလှုပ်လှုပ်လှုပ်နေ၏။ ပင်လယ်မှလာတတ်သော လေပြည် အေးအေးကြားတွင် ကံ့ကော်ပန်းရနံ့က တမင်တကာဝင်လာခဲ့ ပြန်ပြီ။ ညီမချိုချိုက ပန်းကန်လေးကိုဝင်ကာ ဝင်လာ၏။

“မမရေ... မန်ကျည်းစေ့လှော်စားရင်း စကားပြောရအောင်” ဟု ဆိုလာ၏။ ကျွန်မတို့ဒေသခလေ့တွင် မန်ကျည်းစေ့ကို မြေပဲစေ့ လှော်သလို လှော်စားလေ့ရှိ၏။ မြေးလေးလူလူက ဟာသဖောက်၏။

“ဘွားဘွားတို့အရပ်ခလေ့အတိုင်းဆိုရင် နွားချေးပိုးစား ရတာထက် မန်ကျည်းစေ့လှော်မာမာကြီး ဝါးစားရတာက ပိုသက်သာမယ်” ဟု နောက်ပြောင်ရင်း ဆိုခဲ့လေ၏။ ပျော်စရာ ကောင်းသော ဇာတိမြေဆီ တစ်ရက်ကုန်ခဲ့ပြန်ပြီ။

လရောင်ကျသည် လသာသည်ကို ကျွန်မက ဒေသစကားနှင့် ‘လရောင်ဆမ်းသည်’ ဟု ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆို ခဲ့၏။

လေပြည်အေးလာတိုင်း ကံ့ကော်ပန်းရနံ့ရနေပြီကို ‘တမင် တကာဝင်လာသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ကျွန်မ တင်စားဆိုခဲ့မိပါ၏။

z z z

လသာကံ့စွန်း

အောက်အီးအီးအွတ်... .

ကျွန်မ ကြက်တွန်သံကြောင့် နံနက်စောစောနိုးထလာရ၏။ ကြက်တွန်သံပင်မကြားရတာ ကြာခဲ့ပြီ။ မြို့ပြ၏ ထူထပ်သော လူနေမှုကြားဝယ် သဘာဝ၏အလှတရား၊ ကြက်တွန်သံလို သဘာဝ ဂီတသံစဉ်တို့ကိုပင် မကြားခဲ့နိုင်။ မင်္ဂလာခညောင်းသော ဇာတိမြေ ပုံရိပ်လေးကား နံနက်ခင်းအေးစိမ့်စိမ့်ရာသီဥတုနှင့် လိုက်ဖက် နေပြန်၏။ ဒေသခလေ့တွင် အိပ်ရာထသည်နှင့် မိသားစုဝိုင်းဖွဲ့ကာ နွားနို့စစ်စစ်နှင့်လက်ဖက်ရည် သောက်ကြရ၏။ ပြီးလျှင် ဈေးသို့ ရခိုင်မုန့်တီစားထွက်ကြရတော့မည်။

ဒေသခလေ့တွင် နံနက်စာကို ပင်လယ်ငါးနှင့်ချက်သောက် ရသော ရခိုင်မုန့်တီစားလေ့ရှိကြ၏။ ငရုတ်ကောင်း၊ ကြက်သွန်ဖြူ ရနံ့သင်းသော ရခိုင်မုန့်တီကား ဒေသမျှင်ငါးပိကောင်း၍ လေးပင် ချိုမြိန်၏။ ဈေးအတွင်းဝင်သည်နှင့် ကျွန်မ၏စိတ်အာရုံကို ဆွဲဆောင်သည်မှာ ဒေသခလေ့ ရခိုင်မုန့်တီဟင်းခါးရနံ့ ငရုတ်ကောင်း၊

ကြက်သွန်ဖြူ ဖြစ်ချေ၏။ မုန့်တီဆိုင်ဝင်ထိုင်တော့ ကျွန်မ၏ သူငယ်ချင်းမလေး ဖြစ်နေပြန်၏။ ကျွန်မ အံ့သြမိရပြန်၏။ မလေးက နှုတ်ဆက်စကားဆို၏။

“သူငယ်ချင်း... ထိုင်လေ၊ ဘာလဲ၊ နင်က ငါ မုန့်တီရောင်း နေတာတွေ့ရလို့ အံ့သြနေသလား၊ မအံ့သြနဲ့သူငယ်ချင်းရေ... ငါမှာ ငါ့အစ်ကို လသောက်အုန်းတွေနဲ့ ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေချင်လို့ ဈေးရောင်းစားနေတာ၊ ငါ့အဖေကလေ သားတွေသမီးတွေအတွက် ဆိုပြီး မသေခင်ကဘဲ လယ်နဲ့ယာနဲ့ အုန်းခင်းကြီးနဲ့ အိမ်ကြီးရခိုင် ဆောက်ထားပေးခဲ့တာလေ၊ အစ်ကိုဘဦးက လယ်ရောင်းစားလိုက်၊ ညီမောင်က ယာရောင်းစားလိုက်နဲ့ ရတဲ့ငွေကို သူတို့သောက်စား သုံးဖြုန်းနေကြတယ်လေ၊ ငါလည်း အစ်ကိုဆိုးနှစ်ယောက်ကြားမှာ သစ်နှစ်ပင်ကြား ဝါးပေါင်းညှပ်သလို ခံစားနေရတယ်၊ ဒါနဲ့ ငါလည်း အိမ်ခွဲနေရင်း မုန့်တီရောင်းစားရတာ စိတ်ချမ်းသာတယ်၊ အခု လသောက်အုန်းသီး အစ်ကိုနှစ်ယောက်လေ အုန်းတောနဲ့ အိမ်ကို ရောင်းပြီး ရသမျှကို ခွဲဝေယူကြတယ်တဲ့” မလေးက သူ့အကြောင်းပြောရင်း မုန့်တီခွက်ကို ကျွန်မဆီ လှမ်းပေး၏။ ကျွန်မ တမ်းတမိသော ဒေသဇာတိမြေ ငယ်ဘဝပုံရိပ်တွင် လတ်ဆတ် ချိုမြိန်သော ပင်လယ်ငါးအရသာပါ မုန့်တီလည်း ရှေ့တန်းက ပါနေပြန်၏။

မြေးလေးက အတွေးဆန့်ထုတ်နေပြန်၏။ စကားအဆန်း ကြားရ၍ပင်။

“ဘွားဘွား... လသောက်အုန်းဆိုတာ ဘာလဲဟင်” ဟု မြေးက မေးခွန်းထုတ်နေ၏။ ကျွန်မ ဖြေရဦးမည်။

“ဒီလိုမြေးလေးရဲ့... ဘွားဘွားတို့အရပ်စကားမှာ အုန်းပင် နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိတယ်လေ၊ အုန်းသီးစား၊ အုန်းရည်သောက်၊ အုန်းကြာဆံ့မုန့်လုပ်စားရတဲ့ ပင်တံရှည်အုန်းသီးပင်က တစ်မျိုး၊ အိမ်အမိုး မိုးတဲ့အလေ့ကျပေါက် ခနီအုန်းအနီမ့်မျိုးက တစ်မျိုး နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်ကွယ့်၊ ခြေတံရှည်အုန်းသီးခိုင်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကဏန်းလေးတွေ အုန်းပင် တက်ပြီး အုန်းဆန်အနုဖောက်စားလို့ဖြစ်စေ အုန်းသီးအထဲမှာ အုန်းရည်မပါ၊ အုန်းဆန်ပါမလာတတ်ဘူးကွယ့်၊ ခုလို ဗလာအုန်း၊ သုံးမရတဲ့အုန်းသီးကို လသောက်အုန်းလို့ခေါ်တယ်၊ ဒေသကလူတွေ က ကောင်းကင်ထက်ကလမင်းကြီး အုန်းရည်ဆင်းသောက်သွား တာလို့ ချစ်စရာအလင်္ကာမြောက်စကားလေးနဲ့ တင်စားဆိုခဲ့ တာပေါ့၊ အမှန်တော့ အနှစ်မပါတဲ့လူဗလာ၊ အရည်အချင်းမရှိတဲ့၊ သုံးမရတဲ့လူမျိုးကို လသောက်အုန်းခေါ်တာ၊ မြန်မာစကားပုံ ရှိတယ်မဟုတ်လား၊ မပြည့်တဲ့အိုး ဘောင်ဘင်ခတ်ဆိုသလိုပေါ့၊ ဘွားဘွားတို့အရပ်စကားမှာ အရည်အချင်းပါမလာတဲ့ လူဗလာကို လသောက်အုန်းလို့လူလို့ခေါ်ကြတာ”

ကျွန်မက ကြက်တွန်သံကို ‘သဘာဝဂီတသံစဉ်’ ဟု ရူပက အလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် အရည်အချင်းမပါ၊ သုံးမရသော လူပျော့ လူညံ့ကို ‘လသောက်အုန်း’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက်ဆိုတတ်၏။ ‘လသောက်အုန်းလိုလူ’ ဟုလည်း ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်း ခဲ့၏။

ကျွန်မသူငယ်ချင်းမလေးက အစ်ကိုနှင့်မောင် အဆိုး နှစ်ယောက်ကြားတွင်နေရသည်ကို ‘သစ်နှစ်ပင်ကြားတွင် ဝါးပေါင်း ညပ်နေသလို’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မထိုင်နေရင်း ကျောက်ကြီးရွာ၊ ကြာညိုရွာဘက်မှ ဓနိမိုးလာပို့သော နွားလှည်းနှစ်စီး မြင်ရ၏။ ဩ... ဥဩ တွန်ကျူးချိန် တန်ခူးလဆိုတော့ ဒေသဓလေ့ အိမ်မိုး၊ ဓနိမိုး မိုးကြ ရတော့မည်ဟု အတွေးဝင်မိပြန်၏။ အကြောင်းမှာ ရခိုင်မိုးက တစ်ခါတစ်ရံ စော၍ဝင်လာတတ်ခြင်းကြောင့်ပင်။

ကျွန်မတို့မြို့လေးတွင် ပင်လယ်ရေငန်ဝင်တတ်သော ရွာများစွာရှိ၏။ ပင်လယ်နှင့်လေးမိုင်မျှသာ ကွာဝေးသောနေရာ၌ တည်သောမြို့လေးဖြစ်၍ ပင်လယ်မှာ ဒီရေဖျားတက်တိုင်း ရေငန် ဝင်တတ်သော ရွာငယ်များစွာရှိ၏။ ရေငန်ဝင်သော ဒီရေတော တွင် ဓနိပင်တို့ အလေ့ကျပေါက်၏။ ဓနိလက်ကို ဇာတိမြို့လေးတွင် အိမ်မိုး မိုးရန် အသုံးပြုကြ၏။ ဘကြီးသိန်းဖေစကားက ဒေသ၏ အလင်္ကာပျားရည်စက်များစွာပါ၏။

“ဟော... မိုးကုန်ပြီ ဥဩတွေ တွန်ပြီဆိုရင် တို့ ကျောက်ကြီး ရွာသားတွေ၊ ကြာညိုရွာသားတွေ ရေငန်စပ်စပ်ဆင်ရတော့မယ်၊ ဓနိအုန်းလက်ခုတ်ဖို့လေ၊ ပြီးရင် အုန်းရွက်ကို အုန်းရိုးနဲ့ပြန်ထိုးပြီး ဓနိဗျက်သီရတာ၊ ပြီးမှ ရေငန်ဝင်တဲ့ချောင်းရေမှာ စိမ်း၊ ဓနိဗျက် ဆိုတာ ရေငန်ဝမှ ပိုးမကျတာ၊ ပိုးကျရင် ဓနိမိုးတဲ့လူ ဒုက္ခရောက် တတ်တယ်၊ ဒီကြားထဲကွာ ရွာကအမူးသမား လသောက်အုန်းတွေ က ဓနိဗျက်ခိုးခိုးဖော်တတ်လို့ ညဘက်မှာတောင် ထိုင်စောင့်နေ ရတာ၊ ဓနိဗျက်ကလုပ်ရတာ လက်ဝင်တယ်ကွာ၊ ဒီ လသောက်အုန်း

လို သူခိုးတွေကြောင့်ပေါ့၊ တစ်လ ရေငန်စိမ်းရင် တစ်လ မအိပ်မနေ ထိုင်စောင့်ရတာ၊ လုပ်မရကိုင်မရနဲ့ လက်ဝင်တဲ့အလုပ်ကွာ” ဟု ဘကြီးက ညည်းနေရှာ၏။

ဘကြီးက ရေငန်ရောက်သော ရေတိမ်တိမ်တွင် ဓနိ လက်ခုတ်ဆင်းရ၏ ဆိုစကားကို ‘ရေငန်စပ်စပ် (တိမ်တိမ်) ဆင်းရသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် ဓနိဗျက်ရရန် တစ်လခန့် မအိပ်မနေ စောင့်ရသည်၊ လွန်စွာပင်ပန်းမှ ဓနိဗျက်ရသည်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘လက်ဝင်သည်’ ဟု တင်စားဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

ဒေသဓလေ့တွင် ဓနိရည်ကို နှစ်ခြိုက်စွာသောက်သော ကာလသားတို့ဓလေ့ရှိခဲ့၏။ ဓနိရည်က ဒေသစာပေါပေါများများ ရတတ်၍ပင်။ ဓနိသီးသီးမည့် အသီးခိုင်အညှာကို ခုတ်ရ၏။ ပြီးလျှင် ခြေထောက်နှင့်နင်းကာ အောက်ဘက်မှ မြေအိုးလေးနှင့် ကျလာမည့် ဓနိနို့ရည်ကို ခံထားရ၏။ ထိုအခါ ကာလသားအကြိုက် ဓနိအချိုရည်များ ဆင်းလာတတ်၏။ ဒေသစကားလေးရှိ၏။

“နုရင်အချို... ရင့်ရင်အခါး” ဟု ဆိုတတ်၏။ ဓနိရည် သမားသက်တမ်းနုသေးသော် ဓနိအချိုရည်ကြိုက်၏။ မနက်ပိုင်းကျ ဓနိအချိုရည်ကို ချို၍ကြိုက်တတ်၏။ မူးယစ်ခြင်းကို နှစ်သက်သူက ညနေဘက် ဓနိရည်ခါးခါးပြင်းပြင်းကို ပိုနှစ်သက်တတ်၏။ ဓနိရည် မူးသမားတို့ တောဓလေ့အတိုင်း အဆိုအကလေးနှင့် လမ်းလျှောက် လာပုံကို ကျွန်မ တင်ပြပါရစေ။

“ညနေညိုညို... တအိုအိုတအင်းအင်း... လေညင်းထိုး သလိုဗျ၊ ပျို့တို့တို့ အော့တော့တော့ အန်ချင်ပေါ့... သွားရတော့

တယ် အီဖေကိုခမျာ. . . ခနီတောဆီကို၊ ပတ်ဗေတောင်ဗျောင်. . ၊
ငယ်စဉ်မှီတာက အမိနို့၊ ကြီးလျှင်မှီတာက ခနီနို့. . . ပို့တို့တို့
ချိုတိုတို့မို့. . . ငါးသရွဲငယ်လေးရဲရဲကင် အိုးကွဲတလဲ သောက်ကြ
စို့ကွယ့် ယောက်ဖတို့ရဲ့ ညနေခင်းညိုညို”

ဒေသစကားတွင် ငယ်စဉ်က အမိနို့သောက်ရ၏။ ကြီးသော
အခါ ခနီပင်မှ အသီးဖြစ်မည့် ခနီခိုင်မှ၊ ခနီနို့တံမှထွက်သော
ခနီရည်သောက်ရပါသည်ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဒေသ
စကားနှင့် သွယ်ဝိုက်ဆိုလေ့ရှိ၏။

တအို့အို့အင်းအင်း အော့အော့စသည့် မြည်သံစွဲအလင်္ကာ
များနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။ ဒေသစကားလေးပင်တည်း။

z z z

မကြေးစည်တို့ရွာ

ဒူဝေဝေ. . . ဒူဝေဝေ. . .

ညနေပိုင်းတွင် အဝေးမှကြေးစည်သံ ကြားရ၏။ ခွေးများ
အူကြလေ၏။ ဒေသခလေတွင် ညနေပိုင်းကြားရသော ကြေးစည်သံ
က အသုဘချကြေးစည်သံဖြစ်၏။ မနက်ပိုင်းတွင် အလှူခံလာတိုင်း၊
ဆွမ်းခံလာတိုင်း ကြေးစည်သံ ဒူဝေဝေနှင့်လာတတ်၏။ ကျွန်မက
“အသုဘ ချလာကြပြီထင်တယ်” ဟု တွေးရင်း အဝတ်များရုပ်သိမ်း
ရန် ထွက်လာခဲ့၏။ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝအရွယ်က အသုဘပို့လိုက်
ရင်း ကျွန်မတို့ ပိုက်ဆံလုကောက်ခဲ့ဖူးသော အတိတ်တို့ ကျွန်မ
အတွေးဝယ် ဝင်လာပြန်၏။

“ဟဲ့ အိမ်ရှေ့က မောင်ကြေးစည်၊ မကြေးစည်တို့. . .
စာလေးဘာလေးဖတ်ကြပါဦးလား၊ ကြေးစည်သံသန့်သန့်ကြားရင်
သူတို့ရှေ့က. . . ဘယ်သူသေသေ အသုဘနဲ့ နင်တို့နဲ့ ဘာဆိုင်လဲ”
ဟု မေမေက ဆို၏။ အကြောင်းမှာ ကြီးကြီးမဲ့မဲ့ဆုံးသည်ဟု သတင်း
လာပေး၍ ကလေးများ စာဖတ်ခြင်းရပ်ဆိုင်းသွားရကာ အသုဘ
ဘက် စိတ်ရောက်သွားကြ၍ပင်။

၁၈၉

ဒေသခလေ့တွင် အလှူခံလာလျှင် ရှေ့ဆုံးက ကြေးစည် တီးလာ၏။ ဆွမ်းခံလာကြောင်းကို ရှေ့ဆုံးက ကြေးစည်ထုသံ ပေး၏။ အသုဘပို့လာလျှင်လည်း ရှေ့ဆုံးကကြေးစည်ထုကာ အသုဘပို့ခလေ့ရှိခဲ့၏။ ထိုအကြောင်းနှင့်ပင် မေမေက ဘယ်ကိစ္စ မဆို ရှေ့ဆုံးက စိတ်ဝင်တစားရှိတတ်သော သားသမီးများကို မောင်ကြေးစည်၊ မကြေးစည်ဟု ခိုင်းနှိုင်းပြောလေ့ရှိတတ်၏။

ကျွန်မတို့ဒေသသုံးစကားတွင် အရာရာကို ရှေ့ဆုံးက စိတ်ဝင်တစားပါဝင်တတ်သူကို မောင်ကြေးစည်၊ မကြေးစည်ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်သုံးစွဲတတ်၏။

အသံတိုးတိုးပင်ဖြစ်ပါစေ ကလေးများရောက်ပြီဟု ဆိုစကားကို ဒေသစကားနှင့် ‘သန့်ခနဲဆိုရင် သူတို့ရောက်ပြီ၊ သန့်သန့်သံကြားရင် ရောက်ပြီ’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မတို့ဒေသစရိုက်၌ မိရိုးဖလာ အသုဘချခလေ့က ဆန်းပြား၏။ ‘ငှက်ပျောပင်စိုက်၊ မိလိုက်ဖလာ’ အသုဘ အခမ်းအနားမျိုး ဒေသစကားတွင်ရှိခဲ့ဖူး၏။ မြေးလေးလူလူတို့လို နောင်လာနောက်သားတို့အတွက် ငှက်ပျောပင်စိုက် မိလိုက်ဖလာ ဒေသခလေ့ အသုဘချခြင်းကို လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ပါရစေ။

လှည်းကို ဒေါက်ထောက်ကာ အလောင်းပြင်ရ၏။ အလောင်းကိုခေါင်းမှာသွင်း၍ လှည်းပေါ်တင်ထားလေ့ရှိ၏။ ရခိုင် ရိုးမကို မျက်နှာပြုထားသော ဇာတိမြို့လေးသည် သစ်ပေါ၏။ ပေပင်မှ ပျဉ်ကြီးများကို အချပ်လိုက်လွှဲဆွဲကာ ပေတစ်ပြားတည်းနှင့် ခေါင်းတလား စပ်လေ့ရှိ၏။ ကျွန်မအဘိုးဆိုလျှင် မသေခင်ကပင်

သူ့အတွက်ဟုဆိုကာ ပေပျဉ်လေးပြားစုဆောင်းထားခဲ့ဖူး၏။ လှည်းလေးဖက်လေးတန်ကို ဝါးတိုင်ထူထား၏။ ဝါးတိုင်ကို ဖက်၍ အရွက်ဖားဖားနှင့် ငှက်ပျောပင်လေးပင် စိုက်ထားခဲ့၏။

အဓိပ္ပာယ်မှာ လှည်းကား သေလူဥယျာဉ်၊ သေလူနေရာ၊ သေလူရွာဟု ခွဲခြားသတ်မှတ်လိုက်ခြင်းပင်တည်း။ ပြီးလျှင် သေလူအိမ်ကို ဆောက်၏။ ဝါးလေးတိုင်ကို ထရံပြားနှင့် အထက်က ခင်းကာ အိပ်ရာခင်းကို အိမ်မိုး မိုးပေးထားပြန်၏။ ဤသို့သော သေလူရွာအိမ်ကို သီးခြားခွဲထားပေးခဲ့၏။

သေလူဆွေမျိုးသားချင်းများက နောက်ဆုံးကုသိုလ်ယူသည် ဟူသောသဘောနှင့် သေလူရွာလှည်းကို ကိုယ်တိုင်ဆွဲယူကာ သင်္ချိုင်းအထိ ပို့ဆောင်ပေးကြရ၏။

နောက်ဆုံးတွင် ဂီတသဘင်ပါ၏။ နွားလှည်းပေါ်တွင် တီးမှုတ်သူနှင့် ငုံ၊ ပလွေ၊ နဲ့၊ လင်းကွင်းတို့ တီးမှုတ်ကာ သင်္ချိုင်း ထံသို့ သေလူနောက်ဆုံးခရီးကို ပြည့်စုံအောင် ပို့ဆောင်ပေးဟန် တူ၏။ အသုဘရှင်က သေလူအတွက် ဒါနလည်းပြုပေးရင်း လိုက်ပို့ ရှာ၏။ အကြွေစေ့များကို ပေါက်ပေါက်နှင့်ရောက်ကာ တစ်လမ်းလုံး ငွေမိုးရွာရင်း မရှိဆင်းရဲသားများအတွက် ဒါနပြုတတ်၏။ ကျွန်မတို့ ငယ်စဉ်အရွယ်တုန်းက မြို့လေးတွင် အသုဘရှိတိုင်း ပျော်ခဲ့ဖူး၏။ သေသူမိသားစုက ဝမ်းနည်းပူဆွေးနေသလောက် ကျွန်မတို့ကလေး များက မုန့်ဖိုးရအောင် ပိုက်ဆံလုကောက်ရင်း ကျွန်မတို့ပျော်ခဲ့ ဖူးကြ၏။ ကျွန်မက သူငယ်ချင်းယောက်ျားများနှင့် ပေါင်းသင်း တတ်၏။ အသုဘရှိလျှင် ညီလေးတို့၊ ညီကြီးတို့၊ ကိုလေးတို့နှင့် ကျွန်မတို့မရှိဆင်းရဲသားများအကြားဝယ် မုန့်စားရင် ပိုက်ဆံ

လူကောက်ရင်း အသုဘပို့ လိုက်ခဲ့ကြ၏။ မေမေကား ကျွန်မတို့ ကလေးများကို ဆုံးမ မရ၊ တားမြစ်မရ၍ မကြာခဏ ညည်းညူ ပြောဆိုနေတတ်၏။

“ဪ... အသုဘပို့လာပြီဆိုရင် ခွေးကအူ၊ လူကပူနဲ့၊ ဖုန်ကထူဆိုတာ သိလား၊ ဟိုမှာ တို့အိမ်က မကြေးစည်၊ မောင်ကြေးစည်တို့ အသုဘပို့လိုက်ကြတာ၊ မရှိဆင်းရဲသားတွေကို လျှာတဲ့ ပိုက်ဆံအကြွေတွေကို သူတို့ လူကောက်နေတာ မြင်တယ် မဟုတ်လား၊ ပြန်လာရင် ဖုန်တထောင်းထောင်း၊ ခွေးတလုံးလုံးနဲ့ ညစ်ပတ်ပေရေပြီး ပြန်လာကြတာ၊ လူယက်ကောက်ကြတာဆိုတော့ ဒူးက ကွဲ၊ လက်က ပြဲအောင်အထိ တိုးဝှေ့လှလှလတ်လတ်လို့ အမေမှာ ဆေးကုပေးရသေးတယ်၊ ဟင်းဟင်း... ဒီလောက်သဲတဲ့ ဟာတွေ” ဟု မေမေက ဆိုတတ်၏။ ညည်းတတ်၏။

ဒေသဓလေ့စကားတွင် အသုဘချရာ၌ တီးမှုတ်၍ ပို့ဆောင်သည်ကို ‘ဂီတသဘင်ခံသည်’ ဟု အတိဿယဝတ္ထိအလင်္ကာ မြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။ ငွေကြချကာ ဒါနပြုသည်ကို ငွေမိုးရွာသည် ဟုလည်း ဝင်္ကဝတ္ထိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

နေပူချိန်တွင် ကျွန်မတို့ကို ပြောဆိုမရသည်ကို မေမေက “လူကပူ နေကပူ” ဟု ဝင်္ကဝတ္ထိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် ဆော့လွန်းသည်ကို ‘သဲသည်’ ဆိုတတ် ကြ၏။ ဒေသဓလေ့နှင့် တိုပြတ်ပြတ်ဆို၏။ အဝတ်ရုပ်သိမ်းရသည် ကိုလည်း ‘အဝတ်ရုပ်သည်’ ဟုပင် တိုပြတ်ပြတ်ဆိုလေ့ရှိ၏။

z z z

လက်ဖက်ရည်စားတောင်းကျိက်သတဲ့

‘ကြေးစည်သံလေး ပေးကာပေးကာ သာယာလှတဲ့တို့တောရွာ ကျက်သရေမင်္ဂလာရှိလိုက်ပုံက လင်းရောင်ခြည်ဖြာ ရောင်ခြည်ဖြာ လျှာကြတန်းကြတာ’ သာသနာတံတိုင်းကာရံထားသော ကျွန်မတို့ ဇာတိမြို့လေး၏ နံနက်ခင်းကျက်သရေကား ဓမ္မတေးသံဖြစ်၏။ မိုးလင်း နေအရုဏ်ကျင်းသည်နှင့် ဆံတော်၊ အံတော်၊ နံတော် ဘုရားသုံးဆူထံမှ ဓမ္မတေးသံ အလှူဒါနပြုသံများ ဝေစည်လွင့်ပျံ့ လျက် မြို့လေးဆီ အသံလာတတ်လေ့ရှိ၏။ ညီမများရောက်နေ၍ ကျွန်မအစ်မ မမနှင်းက ကောက်ညှင်းတစ်အိုးပေါင်းကာ စားရန် လာပို့၏။ သူလည်း လက်ဖက်ရည်ဝိုင်းဝင်ထိုင်ကာ စကားပြော နေပြန်၏။

“ငါ့မှာလေ... နင်တို့အတွက် ကောက်ညှင်းပေါင်းချင်လို့ မနွေကပဲ ဘိုကိတ်ပဲစေ့ပြုတ်ထားခဲ့ရတာ၊ ပြီးတော့ ကောက်ညှင်းဆန် ရေဆေးပြီး ပဲစေ့ရည်နဲ့ ညဦးကပဲ စိမ်းထားပြီး အဆင်သင့်လုပ်ထား ခဲ့ရတယ်လေ၊ အဲ... မိုးမလင်းခင်စောစောထပြီး ကောက်ညှင်း

ပေါင်းအိုးပြင်ခဲ့တယ်ပေါ့။ ကောက်ညှင်းပေါင်းအိုးကို ခါးတောင်းကျိုက်မယ့် ခါးဝတ်စရှာမတွေ့လို့ ငါ့မှာ ရွာလိုက်ရတာ ဒေါင်းတောက်ရောပဲ ညီမရယ်၊ နောက်ဆုံးမှ လက်ခုစင်ပေါ်ရောက်နေတဲ့ ခါးတောင်းကျိုက်အဝတ်ကို တွေ့တော့တယ်၊ မိုးလင်းခါနီးမှ ကောက်ညှင်းပေါင်းအိုး ခွင်ပေါ်ရောက်တာ” မမနှင့်က ဒေသစကားနှင့်ဆိုလေ့ရှိ၏။

ဒေသစလေ့တွင် ကောက်ညှင်းဆန်ကို ပေါင်းအိုး၌ထည့်ကာ ရေထည့်ထားသောအိုးပေါ် တင်ရ၏။ ရေငွေ့လုံဆူနှင့် ကောက်ညှင်းပေါင်း ပေါင်းရ၏။ ရေငွေ့လုံစေရန် ပေါင်းအိုးခါးတွင် ခါးဝတ်ပိတ်စ ချည်နှောင်ပိတ်ဆို့ပေးရ၏။ အငွေ့လုံအောင် ပိတ်ဆို့ပေးရခြင်းကို အိုးခါးတောင်းကျိုက်ပေးသည်ဟု ဒေသစကားနှင့် သုံးနှုန်းတတ်၏။ ရေငွေ့နှင့်ပေါင်းပြီး နူးနပ်ပါက ဆားလှော်ထောင်း၊ အုန်းသီးခြစ်ကာ ကောက်ညှင်းပေါင်းပွဲ ပြင်ရ၏။ ဒေသအစာ ငါးနီတူဟင်း၊ ငါးကုန်းညိုခြောက်ခြောက်ဟင်းလေးနှင့် ရောစပ်စားလေ့ရှိကြ၏။ စားကောင်းလွန်းသော ဇာတိမြေ ကောက်ညှင်းပေါင်းစားစလေ့လေးဖြစ်ခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် ခေါင်းမူးအောင် ခေါင်းငုံ့ရှာဖွေရသည် ဆိုသည့်သဘောကို ‘ဒေါင်းတောက်သည်၊ ဒေါင်းတောက်အောင် ရှာရသည်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။

ဒေသစကားတွင် ရေငွေ့လုံရန် ပိတ်ဆို့ပေးရသော အဝတ်စကို ‘အိုးခါး၌ဝတ်သော ခါးဝတ်စ၊ ခါးဝတ်ပိတ်စ’၊ ရေငွေ့လုံရန် အိုးအစပ်နေရာကို ပိတ်ပေးသည်ကို ‘ခါးဝတ်နှောင်သည်’ ဟုလည်း ဆိုလေ့ရှိ၏။

ရေငွေ့လုံရန် ပေါင်းအိုးနှင့်အောက်ခံအိုးအစပ်တို့ ဆက်စပ်ပေးခြင်းဖြစ်၍ ‘ခါးတောင်းကျိုက်ပေးသည်’ ဟု ဒေသစကားနှင့် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်၏။

မြေးလေးလူလူ အိပ်ရာကနိုးထလာခဲ့၏။ မြေးလေးက မျက်နှာသစ်ပြီး လက်ဖက်ရည်ဝိုင်းဝင်ထိုင်၏။ လက်ဖက်ရည်ငဲ့သောက်လေရာ ကြွေအိုးနှုတ်သီးနေရာက လက်ဖက်ရည်ကျရုံတင်မကဘဲ ကြွေအိုးအောက်ခြေကပါ လက်ဖက်ရည်များစွာ ယိုလျက်ကျဆင်းလာ၏။ မမနှင့်က အထိတ်တလန့်အော်ဟစ်၏။

“လူလူ... လက်ဖက်ရည်တွေ ခါးတောင်းကျိုက်ကုန်ပြီ” ဟုဆို၏။ မြေးလေးကနားမလည်။

“ဘာလဲ ဘွားဘွားနှင်း... လက်ဖက်ရည်ခါးတောင်းကျိုက်တယ်ဆိုတာ” ဟု ပြန်မေး၏။

“မြေးရယ်... ‘ခါးတောင်းကျိုက်တလွဲ ဖင်တလွဲ’ ဆိုရိုးစကားရှိတယ်မဟုတ်လား၊ မြန်မာစကားမှာ နေရာလွဲနေတတ်တာကိုလေ၊ အခုလည်းပဲ ကြွေအိုးနှုတ်သီးက လက်ဖက်ရည်တင်မက ကြွေအိုးအောက်ခြေ အဖုံးနေရာကပါ လက်ဖက်ရည်တွေ ယိုထွက်ကျဆင်းနေတာကို ဘွားဘွားနှင်းနှင်းက လက်ဖက်ရည်ခါးတောင်းကျိုက်တယ်လို့ဆိုတာ၊ နေရာလွဲထွက်တာကို ဆိုလိုတာပေါ့ မြေးရယ်” ဟု မမနှင့်က ဝင်၍ရှင်းပြ၏။

ဒေသစကားက ဆန်း၏။ ကြွေအိုးနှုတ်သီးဝတင်မက၊ အဖုံးအောက်ခြေနေရာကပါ လက်ဖက်ရည်ယိုထွက်သည်ကို နေရာလွဲသည်ဟု မဆို။ ‘လက်ဖက်ရည်ခါးတောင်းကျိုက်သည်’ ဟုဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသ၏ စကားအလင်္ကာများရည်စက်များပင်တည်း။
မမနှင်းက စကားဆက်ပြောနေပြန်၏။ မနှစ်ကသီတင်းကျွတ်
အလှူလေးလုပ်ခဲ့စဉ်က ကောက်ညှင်းပေါင်း မနူးမနပ်ဖြစ်ခဲ့ရပုံကို
ဒေသစကားလေးနှင့် ယခုလိုရှင်းပြခဲ့၏။

“ငါဟယ်... မနှစ်က သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ကပေါ့၊
ကောက်ညှင်းပေါင်း ပေါင်းပြီး ရပ်ကွက်ကအိမ်တွေ ဝေမလို့ဟာ၊
လေးပြည်ဝင်ပေါင်းအိုးနဲ့ အပြည့်ထည့်ပေါင်းတာ၊ ပေါင်းအိုး
ခါးတောင်းကျိုက်တဲ့အခါ ခါးအဝတ်စက မလုံတော့ ပေါင်းအိုး
ကလည်းကြီးနဲ့ ကောက်ညှင်းပေါင်းက မနူးမနပ်ဖြစ်ရောပေါ့၊
စားလိုက်တိုင်း ကောက်ညှင်းဆန်က ဆန်စေ့အတိုင်း ဖောက်ဆတ်ခံ
နေလိုက်တာ၊ ငါလည်းအချိန်မရတော့ ဖောက်ဆတ်အတိုင်း
ရပ်ကွက်ဝေဖို့ပြင်တာပေါ့၊ ဒါကို ငါ့သမီး ရင်နှင်းခိုင် မနူးမနပ်မက
လိုက်ပြောနေသေးတယ်”

‘အမေမှာ ကုသိုလ်ရအောင် လျှာတာ ကောက်ညှင်းမနပ်တော့
ဘယ်စားကောင်းပါ့မလဲ၊ အိမ်တွေမဝေပါနဲ့လား အမေရယ်...
သမီးတို့အိမ်က ကောက်ညှင်းပေါင်းမကောင်းတာ လူသိရင်
ရှက်စရာ၊ ကုသိုလ်မရ အရှက်ရနေဦးမယ်’ လို့ ဆိုပြန်တယ်လေ။
ငါလည်း ဒေါသထွက်ထွက်နဲ့ အဲဒီ ဖောက်ဆတ်မကို အော်ငေါက်
လွှတ်လိုက်တယ်။ ဒီအချိန်မှာ ငါ့သားအငယ် ပြတ်မနူးကပါ အိပ်ရာ
ကထလာပြီး ပြောပြန်တယ်။ ‘စားတဲ့လူလည်း အစာမကြေ၊
လေချုပ်၊ အူရောင်ဝမ်းနုတ်ဆေး ကျွေးရလိမ့်မယ်၊ ခွေးလေးတွေ
စားမိရင်တောင် ဝမ်းမသွားနိုင်၊ ဝမ်းပိတ်ဝမ်းရောင်နဲ့ ဒုက္ခကြီးကြီး
ရောက်နိုင်တယ်လေ၊ အမေ အိမ်နောက်ဘက်က ချောင်းမှာ

ငါးတွေကို ချကျွေးလိုက်ပါလား’ လို့ ငါ့ကို မထိတထိ လာပြော
တာပေါ့။ ငါက ဒေါသထွက်ထွက်နဲ့ တုတ်နဲ့လှမ်းပစ်လိုက်ရသေးတယ်
အငယ်ကောင်ကို။ ဒီကြားထဲ ပြတ်မနူးက ပြောသွားသေးတယ်၊
‘ကျုပ်အမေပြုသမျှ ကောက်ညှင်းပေါင်းကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှအမျှ
ယူကြပါဗျို၊’ တဲ့ အော်ပြီးဆင်းပြေးသွားတာ။ ငါ့မှာလေ
ကောက်ညှင်းမနပ်လို့ စိတ်ညစ်ရတဲ့ အထဲ ဟိုသမီးကြီး
ဖောက်ဆတ်မ၊ မနူးမနပ်မက တစ်မျိုးပြော၊ အငယ်ကောင် ပြုတ်
မနူးက တစ်မျိုးပြောနဲ့ ‘အဲလေ... နောက်ဆုံးတော့ ငါမွေးထားတဲ့
အကောင်တွေပဲ’ လို့ သဘောထားပြီး စိတ်ကိုလျှော့ထားလိုက်ရတယ်။
ပြီးမှ ချောင်းထဲ သွားပစ်ချရတာ။ ငါးတွေစားလိုက်ကြတာ။
ကောက်ညှင်းပေါင်းအိုးကို ငါးတွေချကျွေးလည်း ကုသိုလ်ရတာပဲ
မဟုတ်လားနော် ဟင်းဟင်း” ဟု အစ်မနှင်းနှင်းက ဆိုရင်း
ရယ်နေပြန်၏။

ဒေသဓလေ့တွင် ဆန်မနူးမနပ်ခံသည် ဆိုစကားကို
‘ဖောက်ဆတ်ခံသည်’ ဟု အရှိအတိုင်း ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက်
ဆိုတတ်ကြ၏။ ဒေသစကားတွင် လည်လည်ဝယ်ဝယ်မရှိသူကို
ဒေသစကားအရ ‘မနူးမနပ်မ၊ မနူးမနပ်ကောင်’၊ စကားကို
မာရေကျောရေပြောသည် ဆိုစကားကို ‘ဖောက်ဆတ်မ၊
ဖောက်ဆတ်ကောင်’ ဟုလည်း ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့
ရှိ၏။ ပြုတ်ဖန်များသော်လည်း ကြက်ဥ၊ ဘဲဥလို မနူးမနပ်အစာမျိုး
ရှိ၏။ ပြော၍ဆို၍မရသောသူကို ဒေသစကားက ‘ပြုတ်မနူး’ ဟု
ဝက်ဝံထွီအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ရှိ၏။

ဒေသ၏ ချစ်စရာစကား အလင်္ကာများရည်စက်များပင်တည်း။

မိုးရေကြိမ်ကြိမ်နဲ့ရွာလိုက်ပါ

ကျွန်မတို့ငယ်စဉ်က မိုးရွာလေတိုင်း ကလေးသဘာဝအရ မိုးတစ်ကြိမ်ကြိမ်ရွာသည်ဟု အော်ဆိုသော အလေ့အထရှိပါ၏။ အကြောင်းမှာ ရခိုင်က မိုးများ၏။ ထိုအခါ ခန့်ဖက်ခေါင်မိုးပေါ် ကျဆင်းသော မိုးစက်မိုးပေါက်ကြီးများအသံက တစ်ကြိမ်ကြိမ်၊ တစ်စီစီ ရှိလေတတ်၏။ ထိုအခါ ကြားသည့်အတိုင်း၊ မြင်သည့် အတိုင်း ပြောဆိုတတ်သော ဒေသခံတို့မလေ့က မိုးကျသံ တစ်ကြိမ်ကြိမ်ကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

“စိုကုန်ပြီလား”

ဒေသခံတို့စကားက တိုပြတ်ပြတ်ဆိုတတ်၏။ စွတ်စိုပြီလား ဆိုစကားကို ‘စိုကုန်ပြီလား’ ဟု ဆိုတတ်ကြ၏။

“အဝတ်တွေ သွေ့ပြီ ရုပ်လိုက်”

မိုးရွာလာလျှင် အဝတ်များ သိမ်းဆည်းကြရ၏။ ခြောက်သွေ့ သည်ဆိုစကားကို ‘သွေ့ပြီ’၊ ရုပ်သိမ်းသည်ဆိုစကားကို ‘ရုပ်လိုက်’ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။ ရိုးရှင်းပွင့်လင်းသော ဒေသစရိုက် က ချစ်စရာကောင်းပြန်၏။

ဒေသစကား တိုပြတ်ပြတ်ကြောင့် မဇင်ရှာသား ကိုလှသိန်း ရန်ကုန်ရောက်စဉ်က ပြဿနာကြုံရဖူးပါ၏။ ကျွန်မမေမေ ပြောပြသောစကားလေးပင်။ ကိုလှသိန်းက ပဲပြတ်ဝယ်ရန်ခေါ်၏။

“ပဲပြတ်သည် လာပါဦး”

“ဘယ်ကခေါ်လဲ”

“ခြင်ထောင်ထဲက”

“ကျွန်မ ခြင်ထောင်ထဲထိ လိုက်မရောင်းဘူးနော်၊ အပြင် ထွက်ဝယ်”

“ဟုတ်ကဲ့ . . . ငါ့ကိုပဲပြတ်တစ်ဆယ်သားပေး၊ ရော့ ငွေ တစ်ထောင်၊ လှန်လိုက်” ကိုလှသိန်းကဆို၏။ ပဲပြတ်သည်လေးက ဒူးနှစ်ချောင်းစု၊ လက်ကလေးနှင့်ကာရင်း ပြန်ပြော၏။

“ကိုကြီး . . . ကျွန်မ ပဲပြတ်ပဲရောင်းတာနော်၊ ရှင် မတော် တရော်တွေ လာပြောမနေပါနဲ့”

“အေးလေ . . . ငါက ဘာပြောနေလို့လဲ ရော့ တစ်ထောင် နှင့်ကိုမြန်မြန်လှန်လိုက်ပါဆို၊ လှန်လိုက်ရောပေါ့ ဈေးကိုင်နေလိုက် တာ”

ကိုလှသိန်းစကားကြောင့် ရပ်ကွက်ရုံးရောက်ခဲ့ရ၏။ ပဲပြတ် သည်မက စွပ်စွဲ၏။

“လူကြီးမင်းတို့ရယ် . . . ကျွန်မကို ဒင်းက ခြင်ထောင်ထဲထိ ခေါ်တာရှင်၊ ပြီးတော့လေ ငွေတစ်ထောင်ပေးပြီး ဟိုဟို ထဘီ လှန်ပြခိုင်းတာ” လို့ တိုင်တန်းသတဲ့။ ကိုလှသိန်းက သူ့ထုံးစံအတိုင်း တိုပြတ်ပြတ်ဆိုခဲ့တယ်လေ။

“ဒီမှာ . . . ကလေးတို့ရယ် . . . ကျုပ်က အိပ်ရာကနိုးနိုးချင်း ခေါ်ရတာလေ၊ ဒါကြောင့် ခြင်ထောင်ထဲကဆိုတာအမှန်ဖြေတာ လေ၊ ပြီးတော့ ပဲပြတ်ဖိုးကို ငွေတစ်ထောင်ပေးပြီး ငွေပြန်လှန် ခိုင်းတာ၊ သူ့ကို ဘယ်သူက ထဘီလှန်ခိုင်းလို့လဲ . . . ငွေလှန်ခိုင်း တာ ဘီးဘီမရဲ့” . . . ဆိုသတဲ့။

(မှတ်ချက် . . . မကောင်းသောမိန်းမကို ဘီးဘီမဟုတ်ခေါ်သည် ကို ပဲပြတ်သည်မသိ၍ပင် ပြဿနာက ပြီးဆုံးခဲ့လေ၏။)

z z z

ငယ်ရင် မျှစ်၊ ကြီးရင် ဝါး

“သမီးရေ... မြန်မာစကားပုံမှာ ငယ်ရင်ချို၊ ကြီးရင်မှီတဲ့၊ တို့ဒေသရိုးမထွက်စကားမှာတော့ ငယ်ရင် မျှစ်၊ ကြီးရင် ဝါး ပေါ့လေ၊ ဝါးဆိုတာ တစ်သက်လုံးသုံးလို့ရတဲ့လူမျိုးနဲ့နှိုင်းတယ်”

ဒေသစကားလေးရှိပါ၏။ မျှစ်ကား ဟင်းချက်စား၍ရ၏။ ဝါးကား အိမ်ခေါင်၊ အိမ်ထရုံ၊ အိမ်ခင်း၊ အိမ်တိုင်အတွက် အစစအရာရာ၌ အသုံးဝင်၏။ ဝါးနဲ့ မျှစ်ဘဝစတင်ကာ ဝါးသီး သည့်တိုင် အသုံးဝင်သော ဝါးသည် ဒေသခံတို့အတွက် လွန်စွာ အရေးပါသော ရခိုင်ရိုးမထွက်ကုန်ဖြစ်၏။

“ခြံတစ်ခြံစိုက်... မိလိုက်ဖလာ... စိုက်ပါ ဝါးတစ်ရုံ” ဟု ဒေသစကားပုံလေးရှိပါ၏။ ခြံတစ်ခြံစိုက်ရန် ရည်စူးလျှင် မိရိုးဖလာ ဝါးတစ်ရုံကို အရင်ဆုံးပျိုးထောင်ထားရမည်ဟူသော ဆိုရိုးစကား လေးရှိ၏။ ခြံအတွက်၊ လူနေရာထိုင်ခင်း အိမ်အတွက် လွန်စွာ အရာရောက်သော အမာခံမှာ ဝါးဖြစ်ပါ၏။ မေမေက ဝါးနှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးမစကားကို ဒေသနှင့်အညီ ဆိုတတ်ခဲ့၏။

“ဪ...တောစကား၊ တောင်စကား၊ ဝါးစကား၊ ပျားစကားလေးတွေ ပြောပါရစေဦးကွယ်၊ သမီးရေ... ဝါးဆိုရင် အိမ်မိုးတင်တဲ့ အခြင်ဝါး၊ ဝါးပိုးတိုင်ဝါး၊ ထိုးဝါး၊ ထရံဝါး ဘယ်ဝါးပဲ ဖြစ်ဖြစ် မျှစ်ဘဝရောက်ရပြီးမှ ဝါးဖြစ်လာရတာလေ၊ အဲ... မျှစ်ဘဝမရောက်ဘဲနဲ့တော့ ဝါးဖြစ်ချင်လို့မရတာ လောကဓမ္မတာပဲ၊ တို့လူသားတွေဆိုတာလည်း ပညာသင်ဘဝမရောက် တပည့် မဖြစ်ဘဲနဲ့တော့ ဘွဲ့ရ ရာထူးရာခံလူကြီး မဖြစ်နိုင်ဘူးကွယ်၊ ပညာမတတ်ဘဲ ဆရာမဖြစ်နိုင်ဆိုတာလေ၊ နောက်ပြီး လူဆိုတာ ကိုယ်တိုင်သားသမီးဘဝရောက်ပြီး ကလေးကနေ ကြီးရင့်လာမှ လူကြီးဖြစ်ကြရတာဆိုတော့ သားသမီးဘဝမှာ ကိုယ်က ကောင်းအောင်နေပြရတယ်၊ မိဘဆုံးမတဲ့အပေါ်နေပြတတ်လေမှ ကိုယ်တိုင် လူတော်လူကောင်းဖြစ်လာရမှာမလွဲဘူးကွယ်၊ အဲ... ကြီးလာတဲ့အရွယ်ရောက်တော့ ကိုယ်က မိဘဖြစ်လာပြန်ရင်လည်း သားသမီးတွေကို ကောင်းအောင် သွန်သင်လမ်းပြနိုင်တာ၊ မိဘကို ရိုကျိုးခဲ့တဲ့ငယ်တုန်းကအကျိုးလေ၊ ဒါကြောင့်ဆိုတာပေါ့၊ ‘သားသမီး ကောင်းဖြစ်ခဲ့မှ မိဘကောင်းဖြစ်မည်၊ မိဘကောင်းဖြစ်မှ သားသမီး ကောင်းရမည်’ ဆိုတာလေ၊ ‘ငယ်ရွယ်တုန်း သားသမီးကောင်း ဖြစ်အောင် ကိုယ်တိုင်ကြိုးစားပြီးမှ မိဘကောင်းဘဝရောက်လာမှာ’ လို့ ဆိုတာပေါ့ကွယ်၊ ဝါးလိုပဲပေါ့၊ မျှစ်မဖြစ်ဘဲနဲ့တော့ ဝါးမဖြစ် ဆိုတာမျိုးလေ” ဟု မေမေက ဒေသစကားလေးနှင့် ဆုံးမတတ်၏။

ဝါးကို ဒေသအသုံးပြုပုံ ဆန်းပြားသောဓလေ့လေး ရှိပါသေး၏။ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းပေါ်နေ ချင်းတိုင်းရင်းသားတို့က ဝါးနှင့် တောင်း၊ ပလုံး ရက်၏။ ရေသယ်၏။ ဆား၊ ငါးပိရှားသည့်

အခါ ရာသီစာ ရိုးမဒေသထွက်ဝါးကို ပြာချ၏။ ထိုပြာကို ဝါးပိုး ဝါးတွင် သိုသိပ်ကာ ဆား၊ ငါးပိအဖြစ် တစ်နှစ်လုံး အသုံးတည့်၏။ ရိုးရာအစားအစာတွင် မျှစ်နုကို ဝါးပြာနှင့်ရောချက်စားရသော ချင်းတိုင်းရင်းသားရိုးရာအစာက လတ်ဆတ်၍ ချိုမြိန်လေးပင် ခဲ့ပြန်ပါ၏။ မေမေက ပြောပြ၏။

“ဪ... မျှစ်ဆိုတာ ဝါးလေ၊ တို့က မျှစ်နုဆို ရာသီစာ အစာကောင်းအဖြစ် အမြတ်တနိုးစားတာ၊ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်း ကြီးက တို့မြို့ကလေးကို ပတ်ပြီး ကာရံထားလေတော့ ဝါးပေါ့၊ မျှစ်ပေါတာ တို့ဒေသပေါ့၊ တို့အရပ်စကားမှာ ဝတုတ် တုတ်ခိုင်တဲ့ လူသန်ယောက်ျားကြီးဆိုရင် မျှစ်စို့ကြီးလို့ပဲ ခိုင်းနှိုင်းခေါ်ကြတာ လေ” ဟု မေမေက ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ဒေသစကားတွင် တောတောင် နှင့် ပတ်သက်သော စကားမျိုးကို တောစကားတောင်စကား၊ ဝါးနှင့်ပတ်သက်သော စကားကို ဝါးစကား၊ ပျားရည်နှင့်ပတ်သက်သောစကားကို ပျားစကားစသည်ဖြင့် ရူပကအလင်္ကာများနှင့် ခိုင်းနှိုင်းသုံးစွဲတတ် ပြန်၏။

မေမေက ဝါးကို ‘မျှစ်ဘဝရောက်ပြီးမှ ဝါးဖြစ်ရသည်’၊ ‘မျှစ်မဖြစ်ချင်ဘဲနဲ့ ဝါးဘဝမရောက်နိုင်’ ဟုလည်း တင်စားဆိုခဲ့ ပြန်၏။

အရပ်စကားတွင် တုတ်ခိုင်သော လူသန်ယောက်ျားကို ‘မျှစ်စို့ကြီး’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းသုံးစွဲလေ့ရှိပါ၏။

“ပေတစ်သီး၊ ကျီးတစ်သား၊ ဝါးတစ်သီး ဆိုစကားရှိတယ်ကွယ်၊ ရိုးရာစကားထာက ဘာကိုပြောတာလဲသိလား မြေးရဲ့”

ကျွန်မက မြေးလေးလူလူကို ဒေသမလေ့စကားအဆန်းများ ပြောပြလိုခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် ပြောခဲ့ပါ၏။

“မြေးရယ် . . . ပေပင်ဆိုတာ သစ်အဖြစ်အသုံးဝင်တာ၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရှင်သန်ပြီးမှ တစ်ခါအသီး သီးပြီးရင် သေသွား တတ်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေတစ်သီးလို့ ခိုင်းနှိုင်းကြတာ၊ ငှက် သတ္တဝါကျီးလေးတွေကလည်း တစ်သားမွေးပြီးရင် သေသည်အထိ နောက်တစ်ခါ သားထပ်မွေးနိုင်ကြလို့ ကျီး တစ်သားပဲမွေးတယ်လို့ ဆိုတာလေ၊ ဝါးတစ်သီးဆိုတာကလည်း ဝါးပင်အသီးသီးပြီးရင် သေတယ်၊ ဘွားဘွားပြောမယ်၊ ဝါးပင်က နှစ်ပေါင်းလေးဆယ် လောက်မှာ တစ်ခါစီ ဝါးသီးသီးလေ့ရှိတယ်၊ ဝါးပင်က ဝါးသီး သီးပြီးရင် အဲဒီဝါးပင်တွေအားလုံးသေရောပဲ၊ ရခိုင်ရိုးမပေါ်မှာ ဆိုရင်လေ ဝါးသီးသီးတဲ့နှစ်တွေဆို ဝါးပင်မှာ ဝါးသီးစိမ်းစိမ်းလေး တွေ တွဲလဲခိုလို့ မြေးလေးရဲ့၊ ဒါပေမဲ့ ဝါးသီးပြီးရင် ဝါးပင်တွေ အားလုံး ခြောက်ပြီး သေကုန်ကြတယ်လေ၊ နောက်နှစ်ဆို ဝါးရှားပါး တောတာ တွေ့ရတတ်တာပေါ့၊ ဒါကြောင့် မိဘကို စိတ်ဆင်းရဲအောင်၊ သေအောင်အထိ တစ်သက်လုံး ဒုက္ခပေးတတ်တဲ့ သားသမီးမျိုး ဆိုရင် ဒေသစကားက ပေသီးလိုကောင်၊ ဝါးသီးလိုကောင်လို့ ဆိုကြတာ”

ကျွန်မက မေမေပြောနေကျ တောစကားတောင်စကားများ ကို မြေးလေးအား လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မ ကိုယ်တွေ့ တွေ့ခဲ့ရဖူးသော ဝါးသီး သီးသောနှစ် အတွေ့အကြုံလေး ပြောပါ ရစေ။ တောစကားတောင်စကားမှ ဘဝအတွက် ဆင်ခြင်စရာများ ကို ကျွန်မ ရွေးထုတ်ပြီး မြေးကိုပြောခဲ့ပါ၏။

လွန်ခဲ့သောငါးနှစ်ခန့်က ထင်ပါ၏။ ကျွန်မတို့မိသားစု ရခိုင်ရိုးမကို ကျော်ဖြတ်ကာ ဂွမြို့ဘက်မှ ဇာတိမြေဆီ ကိုယ်ပိုင်ကား နှင့်ပြန်ကြ၏။ ထိုနှစ်က ဝါးပင်တိုင်း ဝါးသီးများ သီးနေသည်ကို ရိုးမအတက်ခရီး ရိုးမတစ်လျှောက်လုံး ကျွန်မ မြင်တွေ့ခဲ့ရ၏။ ကျွန်မ ငယ်ငယ်ကပင် ဝါးသီးကို မမြင်ဘူးခဲ့။ တစ်သက်တွင် တစ်ခါသာကြုံခဲ့ရသော ဝါးသီးက အနှစ်အပြည့်ရှိသော ငရုတ်ပွသီး အစိမ်းနှင့်တူ၏။ ဝါးပင်က ဝါးသီးသီးချိန်တွင် အပင်သေ ခြောက်ကပ်နေ၏။ နောက်နှစ်တွင် ဝါးပင်ခြောက်များဖြင့် ရိုးမ တစ်တောင်လုံး စိမ်းစိုစိုမရှိလေတော့ ခြောက်သွေ့နေ၏။ ဝါးပင် ခြောက်ကြားတွင် တောမီးများလောင်ကျွမ်းနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရ ပြန်၏။ ထိုနှစ်တွင် ဧရာဝတီတိုင်းမှ ကားလမ်းလမ်းမကြီး ဖြတ်မောင်းလေရာ ကြွက်များစွာတို့ ကားလမ်းမပေါ် ပြေးတက် လာကြ၏။ ထိုနှစ်က လွန်စွာကြွက်ပေါများ၏။ ရခိုင်ဒေသခံ ဘိုးဘေးများ ထားရစ်သော စကားလေးရှိပါ၏။

“ဝါးတုံးသောနှစ်တွင် ရိုးမနေကြွက်များ မြို့တက်ကြ၏၊ ဝါးတုံးသောနှစ်တွင် ဝါးသီး သီးပြီး ဝါးပင်များ သေဆုံးသောနှစ် တွင် ကြွက်ပေါ၏၊ ဝါးသီးစားရင်းပေါက်ဖွားလာကြသော ကြွက် များလည်း ပေါများလာသလောက် တစ်ဖန် ဝါးပင်၊ မျှစ်နု စားသုံး တတ်သော ကြွက်များ အစာရေစာရှားပါး၍ ရိုးမစွန့်ကာ မြို့အနီး အနားရွာများသို့ ချဉ်းကပ်ဝင်လေ့ရှိ၏” ဟု ကျွန်မ နာကြားခဲ့ ရဖူးပါ၏။

ဒေသစကားတွင် မိဘကို သေသည်အထိဒုက္ခပေးသော သားကို ‘ပေသီးလိုကောင်၊ ဝါးသီးလိုကောင်’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာ မြောက် စကားနှင့်ဆိုလေ့ရှိပါ၏။

ဝါးသီး သီး၍ ဝါးပင်များသေသောနှစ်ကို ဒေသစကားနှင့် ‘ဝါးတုံးသောနှစ်’ ဟု ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် ရပ်ရွာဆီဝင်သည့် အစာရှာလာသည့် ကြွက်များကို ‘ရိုးမစွန့်ကာ မြို့အနီးအနားသို့ ချဉ်းကပ်သည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးတင်စားဆိုလေ့ ရှိပါ၏။

ဇာတိမြေရှိ ဟိုတယ်အချို့တွင် ဝါးအိမ် ခေါ် "Bumboo House" လေးများ ဆောက်လုပ်ထားကြ၏။ နိုင်ငံခြားသားများ နှစ်ခြိုက်တတ်သော ဝါးသည် ကျွန်မတို့ဇာတိမြေ၌ ပေါများသော ထွက်ကုန်ခေါ်ရကား အေးမြသော အာနိသင်ရှိသည့် ဝါးဖျာလေး ပေါ်တွင် အိပ်စက်နားနေခွင့်ရသူ ဒေသခံတို့စရိုက်မူကား ကံထူးသူ များဟု ဆိုရမည်ပင်။

z z z

ဒွာရာဝတီမော်ကွန်းရတုပို့ခံ

“မြေးလေးရေ... ဒွာရာဝတီမြို့သာယာပုံကို ရတုပို့ခံလေးနဲ့ သက္ကရာဇ် ၇၇၅ ခုနှစ်က ကဗျာစာဆို စောယဉ်မိ မိဖုရားကြီးက ရေးစပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဘွားဘွားနှစ်သက်လွန်းတဲ့ ရတုပို့ခံလေးကို မြေးလေးအတွက် ဆိုပြမယ်နော်” ဟု ကျွန်မပြောမိ၏။

သက္ကရာဇ် ၇၇၅ ခုနှစ်တွင် သံတွဲမြို့ကို သုံးရွာစားမင်း အုပ်စိုးခဲ့၏။ ၎င်းမင်း နတ်ရွာစံချိန်၌ စောယဉ်မိ မိဖုရားကြီးသည် သားကြီး စောရန္တမိတ်၊ သားငယ် ဘယမင်းရဲနှင့်တကွ သံတွဲမြို့ကို အုပ်စိုးနေခဲ့၏။ သားကြီးစောရန္တမိတ်က ညီတော်ကို အထင်မှား၍ ဓားနှင့်ခုတ်ရာ ဘယမင်းရဲ၏လက်နှစ်ဖက် ပြတ်သွားရခြင်းအပေါ် မိဖုရားကြီးက မနှစ်ခြိုက်ပေ။ ထိုအကြောင်းဖြင့် မြောက်ဦးမြို့ရှိ အလီခံမင်းထံ အောက်ပါကဗျာကို ရေးသားဆက်သွင်းကာ သံတွဲမြို့ကို သိမ်းပိုက်ရန်ခေါ်သော မိဖုရားကြီးစောယဉ်မိ ကဗျာ လေးကား ဒွာရာဝတီမြို့ မော်ကွန်းရတု တေးတစ်ပိုဒ်ပင်တည်း။

၁။ တောင်ညိုဗွေချာ၊ ကျွန်းလက်ယာထက်၊ သီတာရစ်ခွေ၊ သံတွဲမြေဝယ်၊ အုပ်ထွေမြင်ပေါင်း၊ မများတောင်းတည့်၊ ဆွေပေါင်း မျိုးလယ်၊ ကောင်းကင်ကြယ်သို့၊ နေဖွယ်ကစ၊ သာမောလှရှင်။

၂။ နှမဟူပြီး၊ မတ်ကြီးကျော်သူ၊ အလှူဒါန၊ ပေးဖူးကလည်း၊ ဘုရားလှကျော်၊ ဉာဏ်တော်ဝင့်မော၊ တန်တောတစ်သီး၊ ဂူကြီးဂူငယ်၊ သိမ်လည်ရိပ်တွင်း၊ ရုပ်ဆင်းနှစ်ဆူ၊ အတူရှေ့ဆိုင်၊ ဘုရားပြိုင်၍၊ လေးတိုင်ပြုငြား၊ တည်ထားသင့်စွာ၊ လေးမျက်နှာလည်း၊ ရွှေသား ရွှေပြောင်း၊ လျှံတစ်မောင်းနှင့်၊ ညိုတောင်းဗျာပါ၊ ညိုကင်းမှာကို၊ ဥက္ကာကောင်းမှု၊ ရုပ်တုနှစ်ဆူ၊ ညီနောင်တူကို၊ ဆူယူဆူပြည့်၊ တောင်ကုန်းလှည့်ဟု၊ ခေါ်ကြည့်သောအား၊ ရှင်မင်းဖျားသည်၊ ညွတ်တွားဝတ်ရုံ၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံကို၊ ရောက်တုံတညီ၊ မယ်နှင့်ဆီသည်၊ လောကီမိဋ္ဌာန်ရစေသော်။

၃။ မောင်တို့နေရာ၊ ရွှေပြည်သာကို၊ လိုက်ပါမူလည်း၊ မဟူရာ လော၊ မသိမောခဲ့၊ မင်းစောဒဿ၊ ဘာတိကတို့၊ ဒီပဇမ္မူ၊ လုံးလုံး ချူ၍၊ ခွန်ယူသိမ်းမြန်း၊ ထီးနန်းတည်ရာ၊ မင်းတို့ရွာလည်း၊ ဒွာရာဝတီ၊ သီရိရောင်လျှံ၊ မြို့ရှင်ပျံဝယ်၊ ပတ်ရံသုံးတောင်၊ သုံးဆူနောင်လည်း၊ ရွာကောင်းရွာသာ၊ အာကာထက်လင်း၊ ဘဝင်ချင်းမျှ၊ ခပင်းနတ်လူ၊ ကိုးရာမူကား၊ မင်းတူဇနီး၊ မကြီးဘုန်းသစ်၊ ချစ်လို့သနား၊ နောင်အား မေတ္တာ၊ ဘက်တို့ပါ၍၊ သရဏာပွင့်၊ ပန်းသုံးဆင့်ကို၊ မောင်နှင့် မိဋ္ဌာန်ပန်ရစေ။

၄။ သျှောင်စို့ကေသာ၊ သာမောစွာနှင့်၊ သူဇာမိဖြူ၊ လိုက်တော်မူ၏၊ ဇမ္ဗူမဏ္ဍိုင်၊ ရှေးရခိုင်၏၊ ရှစ်ဆိုင်ရပ်သင်း၊ ခွင်သွင်း ပြင်ပြော၊ သင်္ဘောစင်းပျံ၊ ဆိတ်မည်တည့်၊ သာလွန်ထွန်းတောက်၊

ရွှေမျှော်ထောက်ထား၊ မောက်မောက်သွန်းသွန်း၊ ရွှေနန်းပြာသာဒ်၊ အထွတ်တန်ဆောင်၊ ရွှေတောင်ပန်ကျ၊ နန်းမနန်းရံ၊ မျက်စိမံ၍၊ သာစံပျော်ပါး၊ သိကြားသူဇာ၊ သက်ကျလာသို့၊ သရဏာပွင့်၊ ပန်းသုံးဆင့်ကို၊ မယ်နှင့်မိဋ္ဌာန်ပန်ရစေ...။

“မြေးလေးရေ... ဒါက ၇၇၅ ခုနှစ်လောက်က သုံးရွာစား မင်းရဲ့မိဖုရားက ဒွာရာဝတီသံတွဲမြို့ သာယာတင်မောကြောင်းကို လင်္ကာရတုပိုဒ်စုံလေးရေးဖွဲ့ပြီး အလီခံမင်းဆီ ဆက်ခဲ့တာပါ။ ဒီအခါ အလီခံမင်းက စစ်တပ်ကြီးချီပြီး သံတွဲမြို့ကို လာရောက်သိမ်းပိုက် ခဲ့တာလေ။ ဒါက သမိုင်းဝင် သံတွဲမြို့မော်ကွန်းခေါ်တဲ့ ‘ဒွာရာဝတီ တိမ်ဆီပျံ့ဝဲ မြို့သံတွဲ’ သာယာပုံကို ဖော်ညွှန်းတဲ့ အလင်္ကာရတုပိုဒ်စုံ လေးပေါ့ မြေးရေ၊ ဘွားဘွားက မြေးလေးကို ရတုပိုဒ်စုံလေးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြပေးမယ်နော်”

‘တောင်ညိုဗွေချာ ကျွန်းလက်ယာထက်’ ဆိုတာက စပြောပြ မယ်နော် မြေးလေး...

‘၁။ တောတောင်တွေ ညိုမှိုင်းနေတဲ့ ဇမ္ဗူဒီပါလက်ယာတောင် ကျွန်းထက်မှာရှိတဲ့ သံတွဲမြို့၊ ချောင်းမြောင်းရေကြည် တွေတွေ ရစ်ခွေစီးဆင်းရာ မြို့သံတွဲက စီးပွားရောင်းဝယ်ဖောက်ကားရေး ကောင်းခဲ့သောမြို့ ဖြစ်ပါ၏။ ဆွေမျိုးပေါင်းခြံရံသော ကောင်းကင်မှ ကြယ်ကဲ့သို့ သာယာတင်မောစည်ပင်လှပသောမြို့လေး ဖြစ်ခဲ့ပါ၏။

၂။ မိဖုရားအစ်ကို အမတ်ကြီးကျော်သူ လှူသောဘုရားလှ၊ ထို့ပြင် တန်တော်မူစေတီ၊ ဂူကြီး-ဂူငယ်၊ ဂူပုထိုးစေတီ၊ သိမ်ကုန်း ထက် လေးမျက်နှာကုန်းတွင် ရှေ့ဆိုင်ပူဇော်ထားသော ဆင်းတုတော် နှစ်ဆူ ရှေ့ဆိုင်တည်တော်မူခဲ့ပါ၏။ ရွှေချထား၍ ရွှေရောင်ဝင်းလျှံ

ပြောင်သော လေးမျက်နှာဘုရား၊ မင်းဥက္ကာတည်ခဲ့ပါသော ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားနှစ်ဆူကလည်း ဆုတောင်းပြည့်ပါ၏။ မြောက်ဦးဘုရင်သည် နိဗ္ဗာန်ရည်၍ ညွတ်တွားခယ ပူဇော်ဝတ်ပြု လာရောက်လှည့်ပါ။ မယ်ဖုရားသည်လည်း မောင်နှင့်အတူ လောကီ သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုပါရစေ။

၃။ မောင်တို့နေရာ မြောက်ဦးရွှေပြည်သို့ မယ်က လိုက်ပါ ဖို့ရာ မတူမတန်ဘူးဟု အရှင်မင်းတရားက ထင်လေမည်လောဟု နှမအရှင် စိတ်မောခဲ့ရပါ၏။ ဘီလူးမင်းစောဘုရင်နှင့် ဘာတိက တို့က ဇမ္ဗူကျွန်းလုံးကို သိမ်းပိုက်၍ ထီးနန်းစိုက်ခဲ့လေရာ ဒွာရာဝတီ မင်းနေပြည်သည် ရွှေရောင်လျှံသော မြို့ရှင်ပျံအမည်ရခဲ့ပါ၏။ မြို့ကို အံတော်၊ နံတော်၊ ဆံတော်စေတီသုံးဆူနှင့် တောင်သုံးလုံး ပတ်ရံထားသဖြင့် ရှုခင်းကောင်းလှပါ၏။ နတ်လူတို့၏ကိုးကွယ်ရာ ဘုန်းကံကြီးမားသော မြောက်ဦးအရှင်သည် ဘုန်းကံမကြီးသော တူတော်မောင့်ဇနီးကို ချစ်သနား၍ မေတ္တာထားခဲ့ပါလျှင် မယ့်ဘက် လိုက်ပါခဲ့ပါ။ မောင်နှင့်အတူ မယ်လည်း ဘုရားသုံးဆူတွင် သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုပါရစေ။

၄။ သျှောင်ကေသာဆံထုံးနှင့် အလှသူဇာမိန်းကလေး မောင်ဘုရားအားလျှောက်ပါရစေ။ ရှေးက ရခိုင်ပြည် ဒွာရာဝတီ မင်းနေပြည်သည် အရပ်ရှစ်ခွင်မှသင်္ဘောများ ဝင်ထွက်သွားလာ စည်ကားခဲ့သည်ကို ထောက်ရှုပါ။ ရွှေနန်းပြာသာဒ်၊ အထွတ် အထိပ်၊ တန်ဆောင်း၊ ကျောက်မျက်စီခြယ်အပ်သော နန်းရံ၊ နန်းမများနှင့် ဒွာရာဝတီမြို့နန်းမဝယ် သိကြားပြည်မှကျဆင်းလာ သော နတ်မိမယ်ပမာ မိဖုရားအလှသူဇာနှင့် မောင်ဘုရား

သာယာစွာစံပျော်ပါး စံစားပါလေ။ မယ်နှင့်အတူ သက်ဆုံးတိုင် ဘုရားသုံးဆူမှာ သစ္စာဓိဋ္ဌာန်ပြုပါရစေ' လို့ ဆိုလိုခဲ့တာ မြေးလေးရေ' ဟု ကျွန်မရှင်းပြခဲ့မိပြန်ပါ၏။

ကျွန်မက နှစ်ပေါင်းကြာညောင်းခဲ့သောကာလက ရေးသား ခဲ့ရာ ဒွာရာဝတီမြို့မော်ကွန်း ရတုပိုဒ်စုံတွင် ပါရှိခဲ့သော အလင်္ကာ မြောက်စကားစုလေးများကို ဖော်ညွှန်းပါရစေ။ သက္ကရာဇ် ၇၇၅ ခုနှစ်ကပင် သံတွဲဒေသခံတို့သည် ဒေသကောင်းကြောင်း ဒေသ အလှကိုဖော်ညွှန်းလို၍ အလင်္ကာစကားစုများစွာ ရေးဖွဲ့ခဲ့ဖူးပါ၏။

သံတွဲမြို့သည် စီးပွားရေးကောင်း၍ နေချင်စရာကောင်း ကြောင်းကို စောယဉ်မိ (မိဖုရားကြီးစောယဉ်မိ) က 'ဆွေမျိုးများ အလယ်မှ ကောင်းကင်ကြယ်သို့' ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။

ရွှေချဘုရားကို 'ရွှေသားရွှေပြောင်း၊ လျှံတစ်မောင်းနှင့်' ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

မိဖုရားက ဘုန်းကံမကြီးသော သူမကို ချစ်သနား၍ သူမ ဘက်လိုက်ပါဟူသောစကားကို 'မင်းတူဇနီး၊ မကြီးဘုန်းသစ်၊ ချစ်လို့သနား၊ နောင်အားမေတ္တာ၊ ဘက်တို့ပါ၍' ဟု ဝင်္ကဋ္ဌိ အလင်္ကာမြောက်အောင် ချွဲ့ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ဘုရားသုံးဆူမှာ ဆုတောင်းပါရစေဆိုစကားကို 'သရဏာပွင့် ပန်းသုံးဆင့်ကို မောင်နှင့်ဓိဋ္ဌာန်ပန်ပါရစေ' ဟုလည်း အတိဿယ ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ထားခဲ့ပါ၏။

ရှေးရခိုင်ပြည် ကုန်သွယ်စည်ကားခဲ့သည်ကို 'သင်္ဘောစင်းပျံ၊ ဆိတ်မည်တည်' ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူးဖွဲ့ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

မိဖုရားအလှကို ‘သိကြားသူဇာ သက်ကျလာသို့’ ဟု
အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါ၏။

z z z

ခေါင်ခေါင်ဖြည့်မှ အိုး၊ တောင်ညိုဆီမှ မိုး

ကျွန်မတို့အိမ်နောက်ဖေးချောင် ခေါ် ထမင်းချက်အဆောင်
က ကျယ်ဝန်းလှ၏။ ဇာတိမြေလူများအဖို့ ရခိုင်ရိုးမသစ်ဝါးများကို
ခြေကန်မွေးဖွားခံရသူပီပီ အိမ်ကြီးရခိုင်များ ဆောက်လုပ်နေထိုင်
လေ့ရှိ၏။ ပျဉ်းကတိုး၊ သစ်မာကို အိမ်ဆောက်ရုံမက ထင်းမီး
အဖြစ်ပင် အသုံးချသောမြို့လေးကား သစ်၊ ဝါးပေါ၏။

အကြောင်းမှာ ရခိုင်မိုးက မိုးရေချိန်လက်မ တစ်ရာကျော်
အောင် မိုးကောင်းသော ဒေသဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ ‘တောင်ညိုဆီမှ မိုး’
ဆိုရိုးစကားတွင် ဇာတိမြေအနောက်တောင်ဘက်၌ ပင်လယ်ရှိ၏။
မိုးရေပါသော တိမ်ညိုညိုတို့ တစ်မိုးတွင်းလုံး အုံ့ဆိုင်းမှုန်မှုိုင်းနေ
တတ်သော စွတ်စိုမြို့လေးကား အလေ့ကျပင် ပေါများ၏။ ရိုးမတော
ထူထပ်၏။

ဒေသစကားအရတွင် မိုးရွာဟန်ပြင်သည်ဆို၏။ အနောက်
တောင်အရပ်မှ မိုးရေကို သယ်ဆောင်လာသော တိမ်မည်းညိုညိုတို့၊
တိမ်လိပ်တို့ ပင်လယ်လေနှင့်အတူ မြို့ဆီချီတက်လာခဲ့၏။ အနီး

ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု တိမ်ညိုညိုအုံ့ဆိုင်း၊ မှုန်မှိုင်းသောမိုးရာသီတွင် မိုးရေနှင့် ထိုးစစ်ဆင်တတ်သော တိမ်လိပ်မည်းမည်းတို့ လေနှင့်ရာ ရွေ့လျားချီတက်နေခဲ့ပြီ။ ဇာတိမြေမြို့လေး၏ ကောင်းကင်ယံသည် မျက်နှာမည်းကြီးပမာ ညိုမှောင်နေရှာ၏။ မကြာမီ မျက်နှာမည်း ကြီးငိုချလေတော့သည်သာ၊ မိုးသားနီမ့်ဆင်းလာသလောက် ရှေ့ပြေးပင်လယ်လေအေးအေးက ဝေါခနဲဝင်လာ၏။

မကြာမီ ခန့်ခေါင်မိုးဖက်ပေါ် မိုးစက်ကျသံ တဖျောက်ဖျောက် က လေတိုးသံ တဝေါဝေါ နောက်နားမှာ ကပ်ပါလာ၏။ ပင်လယ် လေက သုတ်သုတ်၊ မုတ်သုံမိုးက တဖြုတ်ဖြုတ်ကြွေခဲ့လေပြီ။ ထိုအခါ စိမ်းစိုစိုမြို့လေး မြေပြင်ကမ္ဘာလှည့် မိုးရေဖွေးဖွေး လှုပ်ကာ လှချင်တိုင်းလှနေရော၏။ ဪ... ဇာတိမြေကား မိုးရာသီရောက်လေတိုင်း တမ်းတဖွယ် လွမ်းပုံရိပ်ရှိနေခဲ့ပြီ။ တစ်မိုးတွင်းလုံး အုံ့ဆိုင်းညိုမှိုင်းနေသော ထက်ကောင်းကင်သည် မိုးသားတိမ်တောင်လား၊ ရိုးမတောတောင်လား... ထင်ထင်ရှားရှား ခွဲခြားမသိနိုင်လောက်အောင် ဝေဝါးဝါး အုံ့မှိုင်းရီပြာ တောင်တန်း တောင်စွယ်များနှင့် အုံ့ဆိုင်းညိုမှိုင်း ပတ်ကာဝိုင်းခံထားရသော ဇာတိမြို့လေးကား လှပလွန်းခဲ့ပြီ။

ကလေးများ မိုးခေါ်သီချင်းလေးက အရပ်ခရေပေါ်လွင် ခဲ့ပြီ။

‘မိုးတွေလေတွေ လာပါပေါ့ ကဆုန်လပြည့်ကျော်၊ ဘိုကေ လေးတွေ လာပြန်တော့ ခုံဖိနပ်နဲ့ဆော်’ တဲ့လေ။ အော်ရင်းဟစ်ရင်း ကလေးများ သဘာဝမိုးရေချိုးနေကြပြန်၏။ သျှောင်ပေစူးနှင့် ကျွန်မမေမတို့ငယ်သောအရွယ်ကပင် သီဆိုကြသော မိုးသီချင်း

လေးပင်တည်း။ တောအရပ်ပေမို့ ကဆုန်လပြည့်ကျော်လျှင် မိုးတွေ လေတွေ လာပါတော့ဟု လယ်သမားများ မျှော်လင့်နေကြပြီ။ သို့သော် မြို့သားဘိုကေလေးများလာခဲ့လျှင်တော့ ခုံဖိနပ်နှင့် ဆော်ပလော်တီးချင်နေပြီဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ ဟာသရသမြောက် သီချင်းလေးက ချစ်စရာတောခလေးကို ပွင့်လင်းထင်သာစေသော သီချင်းလေးပင်။ ယနေ့တိုင် နှစ်ရာချီ တည်မြဲခဲ့မည့် မိုးခေါ်သီချင်း ဂန္ထဝင်တောခလေး တေးသွားလေးပင်တည်း။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ပျားရည်စက်စကားစုလေးများ ထုတ်နုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသစကားတွင် နောက်ဖေးထမင်းချက်သောအဆောင် ထောင့်ကို ‘နောက်ဖေးချောင်’ ဟု သွယ်ဝိုက်ဆိုလေ့ရှိပါ၏။

ဒေသအိမ်များကား သစ်၊ ဝါး အလေ့ကျပေါက်သည့် ရခိုင်ရိုးမကိုအခြေခံ၍ တည်ဆောက်ရပါသည်ဆိုစကားကို ‘ရိုးမကို ခြေကန်၍ မွေးဖွားခံရသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုကြပြန်၏။

မိုးတွင်းကောင်းကင်ယံ အုံ့ဆိုင်းညိုမှိုင်းနေသည်ကို ‘မျက်နှာ မည်းကြီးပမာ’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ကောင်းကင်ညိုညိုမှ မိုးရွာချသည်ကိုလည်း ‘မျက်နှာမည်း ကြီးငိုလေပြီ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုပြန်၏။

မိုးသားတိမ်လိပ်တို့ လေနှင့်ရာ တရွေ့ရွေ့သွားနေရာမှ မိုးရွာချတတ်သည့်သဘောကို ‘မိုးရေနှင့် ထိုးစစ်ဆင်တော့မည့် မိုးသားတိမ်လိပ်များ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုလေ့ ရှိပြန်ပါ၏။

ပင်လယ်လေက ‘ဝေါခနဲ’ မိုးကျသံ ‘တဖျောက်ဖျောက်’ ဟု မြည်သံစွဲအလင်္ကာနှင့် စကားဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

ပင်လယ်လေနှင့်အတူ မိုးရွာချသည်ကို ဒေသစကားအရ ‘ပင်လယ်လေက သုတ်သုတ်၊ မိုးသီးမိုးပေါက်တို့ တဖြုတ်ဖြုတ် ကြွေကျခဲ့ပြီ’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုလေ့ ရှိကြ၏။

‘မိုးရေကြိမ်ကြိမ်နဲ့ရွာလိုက်ပါ’ . . . ကျွန်မတို့သူငယ်ချင်း တစ်သိုက် မိုးရေချိုးရင်း မိုးခေါ်သော ဒေသစကားလေးဖြစ်ပါ၏။ ရှေ့ပြေးမုတ်သုံလေအေးတဝေါဝေါနောက်နားတွင် ကပ်ပါလာသော မိုးစက်မိုးပေါက်ကျသံ တဖျောက်ဖျောက်၊ ကြာလာသော် မိုးစက် ခနီဖက်ပေါ်ကျသံက တစ်ခြိမ်းခြိမ်းစီစီညံ့လေခဲ့၏။ ‘ရခိုင်မိုး အပြုံးနှင့်ရွာသည်’ ဆိုရိုးရှိခဲ့ပါ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ရက်လုံး၊ တစ်ညလုံး အချိန်ဆက်ရွာတတ်သေး၏။ မိုးစဲလေသော် မိုးဖွဲလေး များစွာနေသေး၏။ ပင်လယ်လေသုတ်သော် ထပ်ဆင့်မိုးလာပြန်၏။ မေမေက မိုးမစဲ မိုးရက်ဆက်ရွာလွန်း၍ မိုးမှောင်ကျသောရက်မျိုး တွင် ညည်းညူတတ်၏။

“ဪ မိုးကလည်းနော် . . . တစ်ရက်လုံး၊ တစ်ညလုံး၊ တစ်ပတ်လုံး မျက်စိမဖွင့် ရွာနေတော့တာပဲ၊ မညောင်းသေးဘူး ထင်ပါရဲ့၊ အဝတ်တွေတောင် မှိုနဲ့ရနေပြီ၊ စွတ်စွတ်စိုစိုနဲ့” ဟု ဒေသစကားဖြင့် တုံးတံတိုညည်းတတ်၏။ မိုးနှင့်ပတ်သက်လျှင် မေမေဆိုနေကျ စကားစုများက အလင်္ကာပျားရည်စက်စကားစုများ ဖြစ်နေတတ်ပြန်၏။

“ဪ . . . မိုးဦးကျပြီလေ၊ မိုးဦးကျပါဆိုလေ မိုးကောင်းရင် ချောင်းကြား၊ မြောင်းကြားက ငါးသားပေါက်လေးတွေ ရေလျှံရင် ငါးဆင်းတယ်ကွယ့်၊ ဒါကို ငါးဆင်းမိုးခေါ်တာ၊ မိုးကောင်းကောင်း ဝင်ပြီ၊ တံလျှောက်ကနေ ရေအိုးပေါက် ရေဆင်းသလို မိုးရေပါတဲ့ မိုးရွာရင် ဝါးလုံးထိုးမိုးခေါ်တယ်ကွယ့်၊ ရိုးမပေါ်ကရေတွေ ဝါးလုံး ထိုးဆင်းသလို တစ်ရံနီထိုးဆင်းအောင် ရွာတတ်တဲ့ မိုးကို ဆိုလိုတာလေ၊ လယ်တွေမှာ ကန်သင်းရိုးကျိုးလို့ ကန်သင်းကျိုးမိုးလို့ တချို့က ဆိုတယ်၊ ဟော သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်တိုင် မီးထွန်းပွဲ ရက်ရောက်ပြီလေ၊ တစ်မနက်လုံး၊ တစ်ရက်လုံး နေသာနေပြီးမှ မီးထွန်းမယ့် ညနေဘက်အချိန်ဆိုရင် မိုးရွာပြီ။ ဒါကို ပွဲဖျက်မိုး ခေါ်တယ်လေ၊ ပြီးတော့ တစ်ရက်လုံးစိမ်ပြီးရွာတဲ့မိုးရှိတယ်၊ စိမ်ရွာတဲ့မိုးပေါ့၊ တစ်လလုံးလုံး နေမပွင့်ရွာတဲ့ မိုးအခါမျိုးရှိတယ်၊ ရခိုင်ရိုးမတောင်လမ်းတွေဆိုတာက မြေကြီးကို ရေနဲ့နူးအိစေပြီး လမ်းတွေပျက်စီးလို့ တာရှည်ရွာတဲ့မိုးကို လမ်းဖျက်မိုးတဲ့လေ၊ ဒါက တို့အရပ်စကားလေးကွယ့်၊ တို့ဘိုးဘေးတွေထားရစ်တဲ့စကားလေး ရှိသေးတယ်၊ ‘ရခိုင်မိုး အပြုံးနဲ့ရွာရင် အနည်းဆုံး ငါးလ-ခြောက်လ ရွာတဲ့နှစ်တွေ ရှိခဲ့ဖူးတယ်’ တဲ့လေ၊ ပြီးတော့ မိုးဝင်နောက်ကျတဲ့နှစ် ဆိုရင် မိုးနှောင်းမိုး ကောင်းတတ်တယ်တဲ့လေ၊ အဲ . . . မိုးဦးမိုး ကောင်းလွန်းရင် မိုးနှောင်းမိုးပါးတတ်တယ်တဲ့၊ ဒါပေမဲ့ ရခိုင်မိုးမှာ မိုးပါးတာက အညာမိုးကောင်းတာထက် ပိုတယ်၊ တို့အဘိုးလေး ပြောခဲ့ဖူးတယ်ကွယ့်၊ အညာမှာ မိုးရွာရင် နွားမတမ်း သေးပေါက် သလောက်ပဲ ရွာတာတဲ့၊ မစွတ်တစွတ်ရွာတာကိုဆိုတာလေ . . . ဟင်းဟင်း” မေမေက ရယ်စရာနှင့် အဆုံးသတ်၏။

ကျွန်မ အလင်္ကာမြောက်ပျားရည်စက်လေးများ စုစည်းပြ
ပါရစေ။

ဒေသခန့်ဖက်ခေါင်မိုးပေါ် မိုးရေစက်ကျသံအကြိမ်ကြိမ်
ကြားရသည်ကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ဆိုတတ်ခြင်းရှိ၏။

တစ်ရက်လုံး အံ့ဆိုင်းကာ တာရှည်ရွာသောမိုးကို ‘မျက်စိ
မပွင့်ရွာတဲ့မိုး မညောင်းသေးဘူး’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာ
မြောက် အလွန်အကြူးတင်စားဆိုလေ့ရှိပြန်၏။

မိုးဦးကျ ငါးသားပေါက်များဆင်းနိုင်အောင် ရေလျှံသည်
အထိ ရွာသည်မိုးကို ‘ငါးဆင်းမိုး၊ မိုးရေပါလွန်း၍ ရခိုင်ရိုးမပေါ်မှ
ရေများ ဝါးလုံးထိုးကျဆင်းလာအောင် ရွာသောမိုးကို ‘ဝါးလုံးထိုးမိုး၊
တစ်မုံစိမုံရွာနေသောမိုးကို ‘စိမုံရွာတဲ့မိုး၊ မီးထွန်းပွဲပျက်အောင်
ရွာတတ်သောမိုးကို ‘ပွဲဖျက်မိုး၊ လမ်းများ ပျက်စီးအောင်ရွာသော
မိုးကို ‘လမ်းဖျက်မိုး’ စသည်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

မိုးရေပါလွန်းသောအခါမျိုးတွင် တံလျှောက်ဆီမှနေ၍
‘ရေအိုးပေါက်ကရေဆင်းသလိုရွာတဲ့မိုး’ ဟု ဥပမာအလင်္ကာမြောက်
တင်စားဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် မိုးများစွာရွာသည်ဆိုလျှင် ‘မိုးကောင်းသည်’၊
မိုးနည်းနည်းပဲ ရွာသည်ဆိုသည် စကားကို ‘မိုးပါးသည်’၊
အညာအရပ်တွင် မစွတ်တစွတ်ရွာသောမိုးကို ‘နွားမတမ်း
သေးပေါက်သလောက်သာ ရွာသည်’၊ တာရှည်ရွာလွန်းသောမိုးကို
ဒေသချစ်စိတ်နှင့် ‘ရခိုင်မိုး အပြီးနှင့်ရွာသည်’ ဟုပင် အတိဿယ
ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

မေမေက မိုးနှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတလေးများ
သွန်သင်ပြခဲ့ဖူးပါ၏။

“သမီးရေ... ‘ဒေါင်ဒေါင်မြည်မှ အိုး၊ တောင်ညိုဆီမှ မိုး’
ဆိုတဲ့စကားက လေးနက်တယ်ကွယ့်၊ အိုးဆိုတာ မီးကျက်ရင်
လက်နဲ့ခေါက်ကြည့် ဒေါင်ဒေါင်သံမြည်မှ အိုးခေါ်တယ်၊ မဟုတ်ရင်
မြေကြီးပဲပေါ့၊ ဒီလိုပဲ... မိုးဆိုတာ လေလာတိုင်းရွာတာမဟုတ်ဘူး
ကွယ့်၊ မြောက်လေလာရင် မိုးမရွာဘူး၊ မြောက်သွေ့တယ်၊ ပင်လယ်
ရှိရာအရပ် တောင်ဘက်ကလာတဲ့လေကြောင့် မိုးရွာတာ၊ ဒါကြောင့်
တောင်ဘက်မှာ ညိုတဲ့တိမ်လိပ်က မိုးပါတယ်ဆိုတာကွယ့်၊ သမီးရေ
... ‘မုတ်သုံလေနဲ့ မုတ်သုံမိုးဆိုတာ အစိုးမရဘူး’ ဆိုစကားလေး
လည်း ကြားခဲ့ဖူးတယ်နော်၊ မိုးရွာမယ့် တိမ်တိုက် တိမ်မည်းတွေလေ၊
တစ်ခါတစ်ရံ မုတ်သုံလေအတိုက်မှာ လွင့်ပါသွားရင် မိုးမရွာပြန်ဘူး၊
ရွာယောင်ညိုပြတဲ့မိုးခေါ်တယ်လေ၊ ဒါကြောင့်ဆိုတာပေါ့၊ လေကို
အစိုးမရဘူး၊ လေလွန်ရွက်မတိုက်နဲ့တဲ့လေ၊ ဆိုရိုးလေးပေါ့၊
လေလာမှ လှေ၊ သင်္ဘောတွေရွက်တိုင်ထူပြီး ခရီးထွက်သင့်တယ်
ဆိုတာ အရပ်စကားပေါ့” ဟု မေမေက ဆိုခဲ့ပြန်၏။

ကျွန်မတို့ငယ်စဉ်က ဒေသအသုံးအနှုန်းလေးရှိခဲ့ပါ၏။
ရွက်လှေများနှင့် ကုန်ကူးသန်းရသောခေတ်တွင် လေလာချိန်မှ
ရွက်တိုက်သော် ခရီးတွင်၏။ လေကိုလွန်ဆန်၍ သမ္ဗန်၊ ရွက်လှေများ
ခရီးသွားလျှင် ခရီးမတွင်ကျယ်၊ ခရီးမရောက်၊ လိုရင်းမရောက်
တတ်သည့်သဘောကို ဒေသစကားနှင့် လေလွန်ရွက်တိုက်သည်
ဆို၏။ ထိုအခါ အသုံးမကျသည့်သဘောနှင့် အချိန်ထက်နောက်ကျ

ဆောင်ရွက်တတ်သူကို လေလွန်ရွက်တိုက်သူတွေ၊ လေလွန်ရွက်တိုက်တဲ့ကိစ္စ၊ လေလွန်ရွက်တိုက်စကား စသည်ဖြင့် အလင်္ကာမြောက် စကားစုလေးနှင့် ပြောလေ့ရှိခဲ့၏။ မေမေဆူလေ့ရှိသော စကားစုလေးရှိ၏။

“ဟဲ့... နေဝင်တော့မယ်... တို့အိမ်က လေလွန်ရွက်တိုက်မတွေ ဘယ်ရောက်နေကြလဲဟဲ့၊ ခုထိ ထမင်းအိုး၊ ဟင်းအိုးဟောင်းလောင်းအတိုင်းရှိသေးတယ်၊ ငါလေ... ပြောကို မပြောချင်ဘူး၊ လေလွန်ရွက်တိုက်တဲ့စကားမျိုး၊ လေလွန်ရွက်တိုက်တဲ့ကိစ္စမျိုးပဲ ပြောကြ၊ ဟောကြ၊ သောသောညံ့ရယ်နေလိုက်ကြတာ၊ ငါ့မှာတော့ သားသမီးအကြောင်းနဲ့ ဒေါသချည်း ဖြစ်နေရတယ်၊ ဒါကငါ့ကံ၊ ငါ့အကြောင်းပေါ့ဟယ်... ပန်းအကြောင်းပြပြီး ချေးကိုင်တုတ် ငါ့ခေါင်းပေါ်ရောက်နေတယ်ဆိုတာ နင်တို့ကြောင့်ပဲ၊ လာပြီ... နင့်အဘိုးလုပ်လုံးနဲ့ကို ဆင်းဆော်ခေါ်ဖို့လာခဲ့မယ်... မလာသေးဘူးလား နင်တို့” ကျွန်မတို့ငယ်စဉ်က မေမေ ဒေါသနှင့်ထိုကဲ့သို့ ဆူဖူးပါ၏။

ဒေသသုံး အလင်္ကာမြောက်စကားစုလေးများ ရွေးထုတ်ပြပါရစေ။

ဒေသစကားက အိုးကိုခေါက်သောအသံ ‘ဒေါင်ဒေါင်’နှင့် မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် စကားဆိုတတ်ပြန်၏။

တောင်ဘက် ပင်လယ်အရပ်ဆီမှ မိုးသားတိမ်လိပ်များ တက်လာခဲ့သည်ကို ‘တောင်ဆီမှာညိုသော မိုး’ ဟု တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

မေမေက အသုံးမကျ၊ အချိန်နှင့် ခရီးမရောက်သည့် သားသမီးကို ‘လေလွန်ရွက်တိုက်မ’၊ အသုံးမကျသောကိစ္စကိုလည်း ‘လေလွန်ရွက်တိုက်ကိစ္စ’၊ အသုံးမဝင် ညံ့ဖျင်းသောစကားဆိုခြင်းကိုလည်း ‘လေလွန်ရွက်တိုက်စကား’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

မေမေက သားသမီးအကြောင်းများကို ‘ပန်းအကြောင်း’ ဟု ခိုင်းနှိုင်းခဲ့ပါ၏။

သားသမီးများကို အလိုလိုက်လွန်း၍ မိခင်ခေါင်းပေါ်ရောက်နေပြီဆိုစကားကို ‘ပန်းအကြောင်းပြပြီး ချေးကိုင်တုတ်ခေါင်းပေါ်ရောက်ရသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် အလွန်အကြူး တင်စားဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

z z z

ကျွန်မ စာမကြီးဘဝရောက်ရပြီ

ကျွန်မငယ်စဉ်ကလေးဘဝက နေခဲ့ဖူးသော ဇာတိမြေရှိ မိဘနှစ်ပါးအိမ်လေးသည် ဓနိမိုး၊ ဖျဉ်ကာ သုံးပင်တိုင် နှစ်ထပ်အိမ်လေးဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မ မိခင်ထံမှ နို့ချိုအာဟာရနှင့် လက်ရှိဘဝ စတင်သည့်အချိန် နေ့ရက်မှ စတင်နေထိုင်ခွင့်ရသော အမေအိမ်လေးသည် ငြိမ်းချမ်းခဲ့၏။ ကျွန်မငယ်စဉ်က အမေအိမ်လေးသည် ကစားကွင်း၊ မြေတလင်းသာလိုဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ အမေအိမ်ရိပ်တွင် အေးမြသော မိဘနှစ်ပါးမေတ္တာရိပ်ခိုရင်း ကျွန်မ လူလားမြောက်ခဲ့ရသည်သာ။ တောစာ တောင်စာ ပင်လယ်စာ လတ်ဆတ်ကောင်းမွန်စွာ နေ့စဉ်စားခွင့်ရသော ကျွန်မငယ်ဘဝသည် ကံကောင်းလွန်းခဲ့ရပါပြီ။ ပတိရူပဒေသအရပ်ကို မှီခိုရ၍ပင်တည်း။

ဇာတိမြေကျောင်းတော်ကြီးသည် ကျွန်မပညာအရင်းအနှီးအတွက် အရေးအဖတ်ကစ၍ သင်ပေးခဲ့ဖူး၏။ ကျွန်မ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည့်တိုင် ဘဝလျှောက်ထစ်များလို ကျောင်းတော်ကျေးဇူးက ကျားကန်ပေးခဲ့ဖူး၏။ ကျွန်မမိဘအိမ်တွင် မိသားစုမေတ္တာ၏

အေးမြခြင်း၊ နွေးလှခြင်းကို တစ်ပြိုင်တည်းခံစားရင်း အမေ့အိမ်လေးတွင် ကျွန်မအရွယ်ရောက်ခဲ့ရပါ၏။ ဇာတိမြေမှ မြေနီလမ်းလေးကား ကျွန်မချစ်သူနှင့်လက်တွဲလျှောက်ရာလမ်း၊ ဇာတိမြေသည် ကျွန်မစိတ်ကူးယဉ် အချစ်အိပ်မက်ကမ္ဘာလေးလို တည်ခဲ့ပါ၏။ ရင်သိမ့်တုန်မှု၊ ကြည်နူးပျော်ရွှင်ခဲ့ရသော ငယ်ဘဝပုံရိပ်သည် ကြီးရင့်သောအရွယ်မှာပင် တမ်းတလွမ်းဆွတ်စဖွယ် ကျန်နေရစ်ခဲ့သေး၏။ အကြောင်းမှာ ငယ်သူငယ်ချင်း၊ အိမ်နီးချင်း၊ ကစားဖော်မှသည် ချစ်ခရီးလမ်းအတူလျှောက်လေသူ ချစ်သူ... နောင်တွင် ဘဝလက်တွဲဖော်အဖြစ် ချစ်သူနှစ်ယောက်ဘဝခရီးနှင့်ကာ အိမ်ဦးနတ်ဖြစ်ခဲ့ရသောအကြောင်းကား ဖူးစာကံပါခဲ့၏။

ရေကြည်စိမ်းမြမြလွန်းသောချောင်း၊ ရိုးမရိပ်ခိုသော သံတွဲချောင်းလေးတွင် ကျွန်မချစ်သူနှင့် လှေလှော်ခဲ့ဖူးပါ၏။ ဆီမီးမျှောခဲ့ဖူးပါ၏။ သံတွဲချောင်းနံဘေး ကျောက်ပန်းတောင်းစေတီလေး၌ ချစ်သူနှင့် ဘဝဆက်တိုင်းပေါင်းဖက်ရပါလို၏ဟု ကျွန်မတို့ချစ်သူနှစ်ယောက် သစ္စာထားခဲ့ဖူးပါ၏။ ယခုလို ကြည်နူးစရာအတိတ်နှင့် ပျော်စရာအရိပ်တို့ရှိသော ဇာတိမြေမှ အမေ့အိမ်ကား ကျွန်မမမေ့နိုင်သောအကြောင်းရင်းပင်တည်း။

‘ဇာတိမြေ အမေ့အိမ်လေးသည် ကြည်နူးစရာအရိပ်အာဝါသ၊ ‘ကျွန်မအဖို့ ကစားကွင်း၊ မြေတလင်း’ ဟုလည်း ဝက်ဝံတို့အလင်္ကာဆိုခဲ့ပါ၏။

‘ကျွန်မဇာတိမြေကျောင်းကြီးသည် ကျွန်မ ဘွဲ့ရသည့်တိုင် အရေးအဖတ်ကစ၍ ကျားကန်ပေးခဲ့ပါသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်အောင် ကျောင်းကျေးဇူးကို တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

‘မိဘမေတ္တာနှင့် အမေ့အိမ်သည် အေးမြခြင်း၊ နွေးထွေးခြင်း ရသလို တစ်ပြိုင်တည်းခံစားရသောအမေ့အိမ်’ ဟုလည်း ကျွန်မအတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက ‘ဇာတိမြေသည် ကျွန်မစိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်ကမ္ဘာလေး၊ ကျွန်မက ချစ်သူနှင့်ဆုံခဲ့ရသောမြေကို ‘ရင်သိမ့်တုန်မှု ကြည်နူးခဲ့ရသော ငယ်ဘဝပုံရိပ်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

အမှန်တော့ ကျွန်မနှလုံးသားအချစ်စစ်၏ စေစားရာလွမ်းဆွတ်စရာရပ်ဝန်းမှာ ဇာတိမြေမှ မြေနီလမ်းလေးနှင့် သံတွဲချောင်းလေးဖြစ်၏။ စိတ်ကူးယဉ်အတွေးများ တွေးမိလေတိုင်း အိပ်မက်လှလှလေးနှယ် ခံစားနိုင်ခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မချစ်သူနှင့် လက်ထပ်ပြီးနောက် ဇာတိမြေကို ကျွန်မ ထားရစ်ခဲ့ရပါ၏။ မိဘနှစ်ပါး၏ အေးရိပ်အာဝါသ သိုက်မြုံကို စွန့်စားထားရသူမှာ ကျွန်မပင်။ ကျွန်မသားလေးကို ဝမ်းနှင့်လွယ်မွေးဖွားပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မိခင်မေတ္တာက ထူးဆန်းခဲ့၏။ သိုက်မြုံသစ်လေးကို ကိုယ်တိုင်တည်ဆောက်ခဲ့ရသော စာမကြီးလိုဘဝ ကျွန်မ ရောက်ခဲ့ရပြီ။ စာဘူးတောင်းဆောက်လေသူ စာမကြီးဘဝကား သားလေးမွေးပြီးမှ ရသော ကျွန်မဘဝသစ်ပင်တည်း။

ကျွန်မက သိုက်မြုံသစ်လေးကို ဒုက္ခ-သုခ အဖုံဖုံကြားမှာ ကြိုးစားတည်ဆောက်ခဲ့ရပါ၏။ ခင်ပွန်းသည်ကို သိုက်မြုံသစ်လေးဆီ ယုယနွေးထွေးစွာ ဆွဲခေါ်ရင်း ခေါင်းရင်းခန်းနေရာလေး ပေးထားခဲ့မိပါ၏။ ဝမ်းနှင့်လွယ်မွေးခဲ့ရသောသားကိုမူ ကျွန်မ ရင်ခွင်မှပင် သိုက်မြုံလေးဖွဲ့ကာ၊ ရင်ငွေ့ပေးကာ ထွေးရစ်နှောင်တွယ်ထားခဲ့မိ

လေပြီ။ အမေ့ကျောင်းလေးတစ်ခု သားအတွက် အမေ့ရင်ခွင်ကြား တည်ဆောက်ထားရင်းနှင့် သားငယ် လိမ္မာရေးခြားရှိစေခဲ့၏။ မိခင်က လမ်းပြကြယ်လေးလို လမ်းပြမေတ္တာကြိမ်လေး တို့ကာတို့ကာ လိုအပ်သလို ဆုံးမပြုပြင်ခဲ့ရ၏။

အမှန်တော့ စာမကြီး စာဘူးတောင်းဆောက်ခဲ့သလို ကျွန်မ တည်ဆောက်ခဲ့ရသော သိုက်မြုံသစ်လေးကား မိသားစုဝင်တိုင်းကို နွေမိုးဆောင်း ဥတုသုံးပါးဒဏ်မှကာကွယ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါ၏။ နွေနေ ပူပြင်းသလောက်ပူပါစေ၊ သိုက်မြုံလေးတွင် မေတ္တာရိပ်ကြောင့် အေးမြစေခဲ့၏။ မိုးလေပြင်းပြင်းနေပါစေ သိုက်မြုံလေး လုံခြုံမှုက ဘေးကင်းစေခဲ့၏။ ဩော်... ဆောင်းအေးချမ်းချိန်ဝယ် မိသားစု ချင်း ခိုလှုံတိုးဝေ့မှီတွယ်နေတတ်သော ကျွန်မအလေ့အထကြောင့် သူတို့ အနွေးဓာတ်ရကြ၏။ အေးမြခြင်းနှင့် နွေးလျခြင်းကို လိုသလို ယူတတ်၊ ပေးတတ်သော မိသားစုဖလှယ်မေတ္တာကြောင့် သိုက်မြုံလေး၏စိတ်ခွန်အားသတ္တိ ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။ အကြောင်းမှာ ကျွန်မ ဘွဲ့ရ၊ ပညာတတ် မာန်မာနကို ခဝါချထားခဲ့၏။ သူတို့ကို သန့်စင်ယုယမှုပေး၏။ ခြေဆုပ်လက်နယ် ပြုပေးတတ်၏။ ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးရင်း ကျွန်မရင်ငွေ့ကိုခိုလှုံကာ သူတို့ဘဝကို တိုးတက်သည်ထက်တိုးတက် ကြိုးပြင်းမြင့်မားစေလိုသူမှာ ကျွန်မ စာမကြီး၏ ရင်ငွေ့ကလာသောသတ္တိ ဖြစ်နေပြန်၏။

ကျွန်မက ဇာတိမြေကို ‘နှလုံးသားစေစားလွမ်းဆွတ်စေရာ အတိတ်ကရပ်ဝန်းလေး’၊ ရင်ခွင်တွင်းနေအရွယ်ကပင် မိခင် သွန်သင်လမ်းပြရသည်ကို ကျွန်မက ‘အမေ့ကျောင်းလေးကို အမေ့ ရင်ခွင်မှာ တည်ဆောက်ခဲ့ပါ၏’၊ မိခင်မေတ္တာထား ဆုံးမသည်ကို

‘မေတ္တာကြိမ်လုံး တို့ကာတို့ကာ လိမ္မာရေးခြားရှိအောင် သွန်သင် ခဲ့ပါသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုထားခဲ့၏။

မိသားစုတွင်းမှာဖလှယ်မေတ္တာကြောင့် အေးမြခြင်းနှင့် နွေးလျခြင်းကို ‘လိုသလို ယူတတ်၊ ပေးတတ်သော မိသားစု ဖလှယ်မေတ္တာကြောင့် တစ်ပြိုင်နက်ခံစားရယူနိုင်ပါသည်’ ဟု ကျွန်မက အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားခဲ့ပါ၏။

မိသားစုဘဝများမြင့်မားစေမှုတွင် ကျွန်မ မိခင်စာမကြီး၏ မေတ္တာဟု မဆိုခဲ့၊ ‘ရင်ငွေ့မှလာသောသတ္တိ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိ အလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက သားလေးမွေးပြီးမှ မိခင်မေတ္တာကြောင့် ပြောင်းလဲလာရသည်ကို ‘စာမကြီးလိုဘဝရောက်ခဲ့ရပြီ’ ဟု ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် သွယ်ဝိုက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက မိသားစုအသစ်လေးဖြစ်ရခြင်းကို ‘သိုက်မြုံ သစ်လေး’၊ မိခင်ဘဝကိုလည်း ‘လမ်းပြကြယ်လေး’ ဟု ခိုင်းနှိုင်း ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ဘွဲ့ရပညာတတ် မာန်မာနကို ချိုးနှိမ်ထားခဲ့သည်ကို အရပ် စကားနှင့် ‘ခဝါချထားသည်၊ သန့်စင် ဖယ်ထုတ်ထားသည်’ ဟု ကျွန်မ ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်ဆိုထားခဲ့ပါ၏။

ကျွန်မက ကိုယ်ပိုင်သိုက်မြုံလေး ဘဝတစ်ခုတည်ဆောက် ခြင်းနှင့် ဘဝကိုစိတ်ခွန်အားနှင့် ဖြတ်သန်းရပုံကို ‘စာမကြီး အားမာန်’ ဟု ကဗျာလေးနှင့် မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါ၏။

z z z

စာမကြီးအားမာန်

“တွဲလီခိုညောင်း စာဘူးတောင်းငယ် လေမှာတွယ်လျက် တွဲရာမဲ့မဲ့၊ သို့ပါသော်လည်း စာမကြီးမှာ လေထန်မိုးသည်း သွေး မနည်းပြီ၊ တည်ရင်းဆောက်ရင်း ပျက်စီးခြင်းနှင့် နေ့ရက်တိုကုန် သူ မဖြူခဲ့။

မိုးရေပက်ဖျန်း လေသရမ်းနှင့် နှင်းသက်ချမ်းတုန် သူမဖြူအား၊ နွေနေပူပြင်း အလျှင်းမမှု သဘာဝဒဏ် ကြံ့ကြံ့ခံရင်း ဘေးရန်ခပင်း အလျှင်းမကြောက် ဒူးမထောက်ပြီ၊ ဥတုရာသီ အလီလီပြောင်း နွေမိုးဆောင်းတိုင်း စာဘူးတောင်းသာ သူ့ဘဝ စာဘူးတောင်းက သူ့အလှ။

စာမကြီးဘဝ အညကြ။ သို့ပါသော်လည်း မေတ္တာမိုးစွေ ချစ်ရေစင်ဖျန်း မေတ္တာလမ်းတံတား သူခင်းတတ်၏။ သုခဘုံနန်း မေတ္တာပန်းဝေ မိခင်မြေ၌ သားရယ်သမီးရယ် ခင်ပွန်းသည်တို့ ကြွယ်ဝစေရေး တိုးတက်ရေးကြုံ မေတ္တာဘုံလေး သူနန်းတည်”

ကျွန်မက ကိုယ်ပိုင်မိသားစုဘဝတွင် အားမာန်နှင့်ဖြတ်သန်းရင်း မိသားစုဘဝအောင်မြင်ရေး ထောက်ကန်ကြိုးစားပေးခဲ့ရပါ၏။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ သောကကြုံချိန် ရောက်ခဲ့ရပါ၏။ ထိုအခါမျိုးတွင် မိသားစုယုံကြည်မှု၊ ချစ်ခြင်းခွန်အားဖြင့် အပူကင်းဝေးစေခဲ့ရပါ၏။ မေတ္တာရေစင်ပက်ဖျန်းရင်း ကျွန်မ သိုက်မြုံလေးကို စိတ်ခွန်အားထည့် တည်ဆောက်ရင်း လန်းဆန်းတက်ကြွစွာ ပြုပြင်ခဲ့ရပြန်ပါပြီ။ ကျွန်မ မောလေတိုင်း ကျွန်မကို မှီတွယ်နေတတ်သော သားသမီးလက်ကလေးကို ကိုင်ကာ အမောဖြေတတ်၏။ ကျွန်မကို နောက်ကျောမှီခွင့်ပြုသော ခင်ပွန်းသည်ကိုမှီတွယ်ခိုရင်း ဘဝသတ္တိ၊ ဘဝခွန်အားများ ကျွန်မ ရယူခဲ့ဖူးပါ၏။ ကျွန်မဘဝ၏ နောက်ဆုံးထွက်သက်တိုင် ကျွန်မ မှီတွယ်ဖက်တွယ်ထားရမည့် စိတ်ခွန်အားကို ကျွန်မသိုက်မြုံလေးကပင် ကျွန်မ ရရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်။

ကျွန်မက ခင်ပွန်းသည်၊ သားသမီးတို့ထံမှရသောမေတ္တာကို ‘စိတ်ခွန်အား၊ စိတ်သတ္တိ’ ဟု ရူပကအလင်္ကာမြောက် ခိုင်းနှိုင်းထားခဲ့ရပါ၏။

ကျွန်မက အမေ့အိမ်လေးနှင့်တူသော ကျွန်မအိမ်လေးကို ခန့်ဖက်ခေါင်မိုးလေး ထပ်ဆင့်မိုးထားခဲ့ပြန်ပါ၏။ အကြောင်းမှာ ခန့်ဖက်ခေါင်မိုးလေးသည်လည်း အေးမြလှသောအချိန်တွင် အေးမြစေ၏။ နွေးလှလှသောအချိန်တွင် နွေးလှတတ်၏။ မေတ္တာနှင့်တူသော ခန့်ဖက်အိမ်ခေါင်မိုးလေး အရိပ်အာဝါသ အကြောင်း ကျွန်မ အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းပါရစေ။

ခန့်ပင်ကား ကျွန်မတို့အရပ်ဒေသတွင် ရေငန်ဝင်သော ဒီရေတော၊ ပြူးတော၊ ပြာတောများတွင် အလေ့ကျပေါက်ရောက်၏။ ခန့်ပင်အသီးခိုင်မှရသော ခန့်ရည်သည် မနက်ပိုင်းတွင် သကြားရည်လို ချိုမြိန်၏။ သင်းပျံ့ရနံ့သင်း၍ မုန့်လုံးလေးသရေစာ၌ သကာရေအဖြစ်ပင် အသုံးတည့်၏။ ဘုန်းကြီးရဟန်းပင် ခန့်ရည်မုန့်လုံးလေး ဆွမ်းအဖြစ်စားသုံးနိုင်ခဲ့၏။ သို့သော် ညနေဘက်ရောက်သော် ခါးလာ၏။ ရီဝေအောင် မူးယစ်တတ်၏။ ကျွန်မတို့ရပ်ကွက်တွင် ခန့်ရည်သောက်ကြသူက ပိုများ၏။ ဒေသကာလသားတို့အဆိုကား တောဘီယာခေါ်၏။ ညနေစောင်းလာလျှင် ရပ်ကွက်ကာလသားခေါင်း သံချောင်းဆိုတတ်သော ခန့်ရည်ဘွဲ့တေးထပ်က ကျွန်မတို့ ကြားရဖန်များ၍ နားယဉ်၍ပင်နေလေပြီ။

“တောဘီယာချိုမြိန် မနက်ကျအချိန်ရည် ဖောက်ဖောက်ရယ် မြည် အမြှုပ်ကယ်စီ ညနေဆီ နေရီရီအရောင်ပြောင်း၊ ငှက်ခါးတောင် ငါ့သျှောင်ကျွတ်အောင် ပုဆိုးဘောင်းဘီလွတ်အောင် အလိုလေ ချာချာလည်ဒေါင်း”

သံချောင်းသီချင်းသံကပင် အာလေးသံပါနေခဲ့ပြီ။ ခန့်ရည် တန်ခိုးပြချိန်ကား ဇာတိမြို့လေး၏ အပုပ်ချိန်ပင်တည်း။ ခန့်ပင်ကား ဒေသမြို့လေးအတွက် အရိပ်ခေါင်မိုးလို အမိုး အကာအရံ ပေးနိုင်ခဲ့၏။

အိမ်ခေါင်မိုးရရန် ခန့်ပင်မှခန့်လက်ကို တပေါင်း၊ တန်ခူး ရေငန်ရဲချိန်တွင် ဦးစွာ ခန့်ပျစ်ရ၏။ ခန့်ပျစ်သည်ဆိုစကားမှာ အရွက်သီခြင်းဖြစ်၏။ ခန့်ပျစ်ပြီး ခန့်ဗျက်ကို ဆားငန်ရည်ဝအောင်

စိမ်ရ၏။ ခေါင်မိုးမိုးရန် ခန့်ဗျက်ကို အနည်းဆုံး ဆယ့်ငါးရက်၊ တစ်လခန့် ဆားငန်ရည်စိမ်လေမှ ဆားရည်ဝ၏။ ဆားရည်ဝသော ခန့်ဗျက်ကို ပိုးမဖောက်နိုင်။ နွေရာသီ၌ နွေနေပူရဲပါစေ၊ ခန့်ဗျက်တွင်းမှ ဆားရည်များ နေပူများသည်နှင့် အရည်ပျော်ကျတတ်၍ အေးမြစေပြန်၏။ နေပူတိုးမပေါက်လေ။ မိုးရာသီဝင်ခဲ့ပြီ။ ခြောက်သွေ့လိပ်နေသောခန့်ဖက်တွင် မိုးရေကျသော် ပြန့်ကားလာတတ်၏။ မိုးဒဏ်လေဒဏ်ခံနိုင်၏။ ဆောင်းတွင်းရောက်ခဲ့ပြန်ပြီ။ နှင်းအေးအေးကျဆင်းချိန်၌ ခန့်ဖက်ဆားငွေ့အပူက အအေးကို စုပ်ယူပြန်၏။ အအေးက လူကိုတိုးမပေါက်နိုင်ပေ။ ပူချိန်တွင် အအေးဓာတ်ကို မျှဝေ၏။ ချမ်းအေးချိန်တွင် နွေးလျစေသော ခန့်ဖက်ခေါင်မိုးလေးက အရိပ်ပေးသော မိဘမေတ္တာနှင့် အသွင်တူလေ၏။

အမှန်တော့ ခန့်ဖက်က ထင်းဆိုက်ရန်သာ အသုံးတည့်သော ဗြူးတော၊ ပြာတောမှာသာ ပေါက်တတ်၏။ အသုံးမဝင်သော ဗြူးတော၊ ပြာတောမှာ အလေ့ကျပေါက် ခန့်ပင်သည် နားခိုသူလူအများကို သုံးရာသီလုံး အရိပ်အာဝါသကောင်းစွာ ပေးနိုင်ခဲ့၏။

ကျွန်မက ဖတ်စာအုပ်တွင် အညာဒေသ၏ နွေဦးကျက်သရေကို ရေချမ်းစင်ဟုသတ်မှတ်ကြသည်ဟု ဖတ်မှတ်ခဲ့ရ၏။

ကျွန်မတို့အရပ်ဒေသ၏ နွေဦးကျက်သရေကား ခန့်အမိုးဟောင်း အလှူခလေ့ဖြစ်ခဲ့၏။ နွေပေါက်လာပြီ ချမ်းသာသော လူကုံထံအိမ်များတွင် ခန့်အမိုးဟောင်းများ ဖျက်ချကြ၏။ ခန့်အမိုးသစ် တင်မိုးခဲ့လေပြီ။ ထိုအခါ ရပ်ကွက်အတွင်းမှ ဆင်းရဲသားများ လာရောက်ကာ ဖျက်ချထားသောခန့်အမိုးဟောင်းပုံအတွင်း

မှ ခန့်ဗျက်ကောင်းကောင်းလေးများ ရွေးချယ်ယူငင်ပြီး အိမ်မိုးလေရှိ၏။ အိမ်အမိုးဟောင်းပုံကို ရှင်းလင်းပေးရ၏။ ခန့်မိုးအလှူခခလေ့ကား မွန်မြတ်သော ဒေသခလေ့၊ အရိပ်အာဝါသအလှူဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ကျွန်မတို့ရခိုင်ဒေသ၏ နွေဦးကျက်သရေကား ခန့်ဟောင်းလှူသော ခန့်ဟောင်းအလှူ၊ ခန့်ပုံလေးများနှင့် ကျက်သရေရှိသော ဇာတိမြေပုံရိပ်ဖြစ်ခဲ့၏။

ကျွန်မက သဘာဝခန့်ရည်များ၌ ဆိုဒါပါသောကြောင့် တဖောက်ဖောက်သံကို မြည်သံစွဲအလင်္ကာမြောက် ရေးဖွဲ့မိခဲ့၏။

ဒေသစကားတွင် ညနေစောင်းချိန်၊ အရက်သေစာသောက်စားတတ်သူတို့ မူးယစ်ချိန်ကို ‘အပုပ်ချိန်’ ဟု သွယ်ဝိုက်ဆိုလေ့ရှိကြပြန်၏။

ကျွန်မက ခန့်ဖက်အိမ်ခေါင်မိုးလေးကို ‘မိဘမေတ္တာနှင့် တူသောအရိပ်အာဝါသ’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် ဆိုခဲ့ပြန်ပါ၏။

ဒေသစကားတွင် ရေငန်ရဲချိန်ဆိုစကားမှာ ပင်လယ်မှာ နွေရေခန်းချိန်ဖြစ်၏။ ရေငန်လွန်းသည်၊ ရေငန် ရဲရင့်ပြီသဘောနှင့် ‘ရေငန်ရဲသည်’၊ ဒေသစကားတွင် နေပူပြင်းချိန်ကိုလည်း နေရဲချိန်ဆိုတတ်ကြ၏။ ပူလွန်းသည်၊ နေပူရဲရင့်သည်၊ ‘နေရဲသည်’၊ ဒေသစကားတွင် နွေလပူပြင်းလွန်းသော ရာသီကို ‘နွေရဲချိန်’ ဟုဆိုတတ်ကြပြန်၏။ နွေရာသီပူပြင်းလွန်းချိန်ကို နွေရာသီရဲရင့်သည်၊ ‘နွေရဲသည်’ ဟု အတိဿယဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက် တင်စားဆိုလေ့ရှိခဲ့ကြ၏။

z z z

ကျေးဇူးဆပ်ပါရစေ

ကျွန်မကို ဝမ်းနှင့်လွယ်ကာ မီးရှူးသန့်စင်ပေးခဲ့သူ မေမေ၊ နို့ချိုတိုက်ကျွေး ကလေးအရွယ်မှစတင်ကာ ထိန်းကျောင်းပြုပြင်ပေး ခဲ့လေသူ မွေးမိခင် မေမေ၊ အိမ်နောက်ဖေးချောင်လေးတွင် သမီး ငယ်ငယ်ကို ထမင်းဟင်းချက်ပြုတ်၍ နွေးထွေးစွာပြောဆို၍ ယခုလို ဒေသသုံးအလင်္ကာများ၊ အသိအလိမ္မာနှင့် ဘဝလမ်းခင်းပေးခဲ့လေသူ ကျေးဇူးရှင်မေမေ . . . ယနေ့ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးသည်မှာ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်တိုင်ခဲ့ပြီ။ မေမေ့စကား အလင်္ကာများရည်စက်တို့ကား ကျွန်မရင်မှာထိနေဆဲ။

အိမ်ဦးနတ်ဖခင်ကြီးမှာတော့ မိသားစုဝမ်းစာရေးအတွက် နေထွက်မှနေဝင်အထိ အိမ်ပြင်ထွက်ကာ အလုပ်လုပ်ပေးခဲ့ရှာလေသူ . . . ထိုသို့ ကျေးဇူးကြီးမားလှသော မိဘနှစ်ပါးကို ကျွန်မ အလေး ထားရင်း ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရှာလေသူ မိခင်အတွက် ကျွန်မ ဂုဏ်ပြု ကဗျာလေး ရေးဖွဲ့ကျေးဇူးဆပ်ပါရစေ။

ဆောင်းနှင်းဝေသည့် နံနက်ခင်း... နှင်းစက်တို့ တတောက်တောက် အိမ်ခေါင်မိုးခနိဖက်ပေါ်ကျဆင်းသံက စီညံ နေသည်။ ကျဆင်းနှင်းစက်များစွာထဲမှ နှင်းစက်လေးတစ်စက်မျှ သာ အဖိုးတန်သော ကျွန်မ၏ မိဘကျေးဇူးဆပ်ခွင့်ရသည့် ဤကဗျာလေးက ကာရန်မညီသော်လည်း နာခံသင့်ပါ၏။ အကြောင်းမှာ မိဘကျေးဇူး ရည်စူးကဗျာ ကာရန်မပါလည်း သူလိုကိုယ်လို လှလေ၏။ လုံးဝမရှိခြင်းထက် တစ်ခုတည်းရှိခြင်းက ကောင်း၏ (One is better than None) ဆိုစကားလို မိဘကျေးဇူး ဆပ်ခွင့် တစ်စိတ်တစ်ဒေသရှိခြင်းကပင် ကျွန်မ စာရေးသူအတွက် ကံကောင်းလွန်းလှပေသည်မဟုတ်ပါလော။

“မွေးမိခင်မေမေ”

- ◆ နို့ချိုတိုက်ကျွေး၊ ကွေးလေးနုနယ်၊ ပိုးဥတယ်သို့၊ ဝမ်းနဲ့ လွယ်ခဲ့၊ ကိုးဆယ်လတိုင်၊ မယိုင်ယိုစီး၊ မေတ္တာမှီးကာ၊ လူ့ဘဝရောက်ရ... ကျွန်မဘဝအစ။
- ◆ မပြတ်နိုင်သော မေတ္တာရေစီး၊ မိဘမှီးကာ၊ လောင်းလှေ စီးရ၊ ငယ်ဘဝဝယ်၊ အေးမြနွယ်ခဲ့၊ အရွယ်ရောက်ပြီ။
- ◆ လောကီလူ့ဘောင်၊ သောကနှောင်ရ၊ ပူလောင်ပြင်းပြ၊ ရင်ဝဆို့ခါ၊ ကြုံလာလေတိုင်း၊ တမ်းတပိုမိ၊ ချစ်သည့်မေမေ။
- ◆ သမီးငယ်ငယ်၊ ဘယ်လမ်းကိုရွယ်၊ ဘယ်နှယ်သို့သွား၊ ဘယ်သို့လားသော်၊ ဘယ်ဆီရောက်ပ၊ ထုတ်ချင်းပေါက်ဖို့၊ လမ်းပြပေးသူ၊ မိခင်ဟူ၏။
- ◆ တောင်နှယ်ဝန်းရံ၊ တံတိုင်းခံလင့်၊ ရေကန်အသင့်၊ ကြာ အတင့်မှာ၊ ပညာရဲရင့်၊ ပွဲလယ်တင့်သို့၊ သားနှင့်သမီး၊

ပွားစည်မြေးမြစ်၊ ဘဝသစ်ဝယ်၊ မြင့်မားကြွယ်ဖို့၊ ဓားသွေး လေသူ၊ မိခင်ဟူ၏။

- ◆ မွေးမေ့စကား၊ လင်္ကာပျားစက်၊ ဆောင်းလေသက်ပြီ၊ အေးငြိမ်သိ၍၊ နှင်းဆီရနံ့၊ သင်းပျံ့လှိုင်ဝေ၊ သားသမီးများ ကြီးပွားပါစေ၊ ထွေထွေလမ်းခင်း၊ လျှောက်လေမင်းဟု၊ လမ်းပြလေသူ၊ မိခင်ဟူ၏။
- ◆ ဩော်... မွေးမိခင် မေမေ...
- ◆ သေပြီးသည့်နောက်၊ စခန်းထောက်သော်၊ ဘယ်ရပ်ဌာနေ၊ ရှိလေမသိ၊ ဝမ်းနည်းမိ၏ အခါခါ။ သို့ပါသော်လည်း၊ သားနှင့်သမီး၊ ခိုမှီးစိတ်တွင်၊ မိခင်စကား၊ အလင်္ကာ ပျားစက်၊ ဘဝတွက်တံတိုင်း၊ ရေလှိုင်းသင်ဖြူ၊ ဆောင်းလေမြူးသို့၊ အေးမြတင့်ဝေ၊ တိုးမြှင့်စေခဲ့။ ရွှေရေး ပျပျ၊ လင်းစေလှ၊ ရွှေမှုန်ဖျန်းပ၊ သားသမီးဘဝ အေးစေပ။
- ◆ အမေ့ရပ်နာမိ၊ ကွယ်သွားပြန်လည်း၊ အတို့ရင်မှာ၊ အတို့ အမေ မသေသေး။ အလင်္ကာပျားစက်၊ မသေဆေးကို၊ ဖော်ပေးရသူ၊ မာတာနတ်သား၊ ဝတီဖျားမှာ၊ ပျော်ပါစေ ဟုသာ...။

နိဂုံး

မိသားစုဘဝရှင်သန်ခြင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စာရေးသူ ဤသို့ဖွင့်ဆိုမိပါ၏။

ကျွန်မ တစ်ချိန်က သားသမီးဖြစ်ခဲ့ဖူးပါ၏။ တစ်ချိန်တွင် မိသားစုရှေ့ဆောင် မိခင်နေရာယူခဲ့ရပြန်၏။ တစ်ခါတွင်တော့ အဘွားဖြစ်ခဲ့ရမည်သာ။ နောက်ဆုံးအချိန် မြေစာတွင် အဆုံးသတ် ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မိမိနေထိုင်ရာက အိမ်၊ စာကလေး နေထိုင်ရာ စာဘူးတောင်းအသိုက်လို စသည့် သိုက်မြုံလေးများကို မိခင်ရင်ငွေ့က တည်ဆောက်ပေးခဲ့ဖူးပါ၏။ မှီခိုနေထိုင်ခွင့် ကြုံခဲ့ရပါ၏။

ဘဝအကြောင်းတွင် မိခင်နေရာရောက်ခဲ့ရသော ကျွန်မ ဘဝကား အထူးခြားအဆန်းကြယ်ဆုံးသော ဘဝအဓိပ္ပာယ် လေးနက်ခြင်းနှင့် လူဖြစ်ရသောဘဝဟု ဆိုပါရစေ။ အကြောင်း ရှိခဲ့ပါ၏။

မိခင်နေရာသည် မိသားစုတစ်စုတွင် ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက် နေရသောနေရာ ဖြစ်ပါ၏။ မိသားစုရှေ့တွင် မိခင်က ရင်ကော့၊ မားမားမတ်မတ်ရပ်ကာ သားသမီး၊ မိသားစုဝင်များ၏ ဒုက္ခ-သုခ မှန်သမျှကို ခေါင်းတည်ဖြေရှင်းပေးခဲ့ရပါ၏။

မိခင်ဟူသည် ပီတိကိုစား အားရှိသူဘဝ ရောက်ခဲ့ဖူးပါ၏။ မိခင်စိတ်၊ ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင်ပြုတတ်သူ သားသမီးတိုင်း

အပေါ်လည်း ချစ်တုံ့တင်ပေးတတ်၏။ ချစ်အားသန်သန်နှင့် လုပ်ကျွေးပြုစု အမြင့်တင်ပေးခဲ့ပါ၏။ ပေးဆပ်နေရသူဘဝကို လိုလိုလားလား တပ်မက်ခဲ့ရပါ၏။ အကြောင်းမှာ ပီတိကိုစား၍ အားရှိသူမိခင် ဖြစ်နေ၍ပင်တည်း။

အဝိဇ္ဇာ-မသိခြင်းတရားက ညဉ့် နက်သန်းခေါင်လို မှောင်လွန်းခဲ့ပြီ။ မိခင်တိုင်း၏ဘဝသည် သိုက်မြုံမိသားစုအလယ် တွင် အဝိဇ္ဇာဖုံးကာ အရောင်နက်နေခဲ့ရပြန်ပါ၏။

‘ငါ့ မိခင်... ငါ့တာဝန်’ ဟူသော သမုဒယသစ္စာတောတွင် မမောတမ်းကူးခပ်နေရရှာ၏။ အကြောင်းမှာ သားသမီးနွယ်ပင် ငယ်လေးများ မှီခိုတွယ်ကပ်ပေါက်ရောက်ကာ ရှင်သန်ခွင့်ဗဟိုကား မိခင်သစ်ပင်တစ်ပင်တည်းသာ။

မိခင်မေတ္တာက ပေးဆပ်ခြင်းအနက်သာရှိ၏။ လလို အေးမြသောအလင်းနှင့် စူးရှသော မိခင်မေတ္တာမီးသီးလေးကား သားသမီးဘဝအတွက် ပညာအလိမ္မာ အလင်းရောင်ခြည်တန်းလေး ပမာ ထာဝရထွန်းလင်းစေခဲ့မည်သာ။ အမှောင်ဖုံးလွှမ်းနေသော အဝိဇ္ဇာအမှောင်ကြားဝယ် ကိုယ်တိုင် ရောက်နေမှန်းသိသိကြီးနှင့် စမ်းတဝါးဝါးလမ်းပျောက်သူလို မိသားစုကို ဖက်တွယ် လမ်းပြ နေခဲ့ဖူးပါသော မိခင်များဘဝကား အလင်းတိုင်ကို လျက် လမ်းမှားခံသူများဖြစ်ရပါ၏။

အဝိဇ္ဇာအမှောင်ကို လှောင်ပြောင်သလို မိခင်မေတ္တာက သားသမီးအပေါ် မစွန့်လွှတ်ခြင်း၊ မပြတ်တောက်ခြင်း၊ မညှိုးနွမ်း ခြင်း၊ ထာဝရရှင်သန်ခြင်းအနက်နှင့်တည်ခဲ့၏။ သမုဒယတော နက်နက်တွင် နောက်ဆုံးထွက်သက်တိုင် ပေးဆပ်သွားရမည့် မိခင်

သဘော ကြီးစိုးနေခဲ့ရပြန်ပါ၏။ ကိုယ့်အတွက်မပါလေသော မိခင်
မေတ္တာ စမ်းချောင်းလေးရေအလျဉ်ကား တသွင်သွင် အေးမြ
ညင်သာစွာ စုန်ရေအဖြစ်စီးဆင်းနေဆဲပင်။

ကျွန်မ သမီးဖြစ်ခွင့်ရသောသိုက်မြုံဟောင်းတွင် မိဘနှစ်ပါး၏
ပြုဖူးသောကျေးဇူးကား ထာဝရသစ္စာပန်းများနှယ် ရှိခဲ့ပါ၏။ ကျွန်မ
ပြန်လည်ပေးဆပ်ရမည့်တာဝန် ရှိနေသူ။

ကျွန်မ မိခင်ဖြစ်ခွင့်ရသော သိုက်မြုံတွင်မူ သားသမီးတို့ကို
လုပ်ကျွေးပြုစုရင်း ကျွန်မပေးဆပ်ရသောဘဝကို ပျော်ပိုက်နေသူ။
ဖယောင်းတိုင်လေးအရည်ပျော်ခံရင်း ပီတိဖြစ်နေရှာ၏။

အမှန်တော့ ကမ္မသတ္တိဟူသော ကံကြွေးချတတ်သူ မိခင်
တို့သည် လရောင်လိုအေးမြသောအလင်း မိခင်မေတ္တာကြောင့်
အမြဲတေကမ္ဘာကိုတည်ဆောက်သူ မည်၏။

ကျွန်မမိခင်သေဆုံးခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း ကျွန်မရင်မှာ
အမေ့စကား၊ အလင်္ကာပျားရည်စက်တို့ ချိုမြိန်စွာ စွဲထင်နေဆဲပင်
ရှိနေခဲ့၏။

မေမေ... မိဘနှင့်သားသမီးချစ်ခြင်းနှင့် အမြဲတေဟူသော
မသေခြင်း ကမ္ဘာလေးတည်ပါအံ့။ မအို၊ မသေ၊ မပျောက်ပျက်
နိုင်သော တုံ့ပြန်မေတ္တာ၊ ပြုဖူးကျေးဇူး အထူးထူးတို့ကား
မသေဆေးလို ရှိခဲ့ပါ၏။ မိဘနှင့်သားသမီးတို့ တစ်မိုးအောက်
နေခွင့်ရခြင်း ရှေးရေစက်ကိုပင် ကျွန်မကျေးဇူးတင်မိပါ၏။ ကျွန်မ
အသက်၏ နောက်ဆုံးအသက်ရှူသော ဝင်လေ၊ ထွက်လေ
ပြတ်တောက်သည့်တိုင် ရင်မှာ မမေ့နိုင်သော မေမေ၊ ဖေဖေတို့
နွေးလျရင်ငွေ့ကား သားသမီးတိုင်းအတွက် အေးမြသော
မသေဆေးတစ်ခွက်ပင်တည်း။

အလင်္ကာမြစ်တို့ စီးဆင်းရာ

မြေးလေး လူလူ...။

ဘွားဘွားကလေး စကားဆို အဆင်တန်ဆာနဲ့ ဖွဲ့ဆိုတင်စား
တတ်ကြတဲ့ ဇာတိမြေဆီက ပျားစက်အလင်္ကာ စကားစုလေးတွေကို
နိဂုံးမှာ စုစည်းပြချင်သေးတယ်လေ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တချို့
အလင်္ကာစကားလေးတွေကို ထပ်ဆင့်အနက်ဖွင့်ဆိုပြောတတ်တဲ့
ခလေ့အကြောင်းလေးတွေရှိလို့ပေါ့။ ဆိုကြပါစို့... (စာ-၁၄)။
“ညီရနဲ့ သင်းယုံယုံပါတဲ့ ပင်လယ်လေပြည်” ဆိုစကားလေ။
အမှန်တော့ ငါးညီရနဲ့ဆိုတော့ မသင်းယုံဘူး၊ နံတယ်မြေးရဲ့...
ပင်လယ်လေပြည်ဆိုတာ တိုးဝှေ့တိုက်ခတ်လာရင်လေ ရင်ထဲအထိ
အေးစိမ့်တဲ့ရသာကိုပေးတယ်လေ... “ငါးညီရနဲ့သင်းယုံယုံပါတဲ့
ပင်လယ်လေပြည်” ဆိုစကားကတော့ “ညီရနဲ့က နည်းနည်းသာ
ပါတဲ့ အေးမြလွန်းတဲ့ ပင်လယ်လေ” ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်နဲ့ဆိုတာ
မြေးရဲ့။

နောက်တစ်ခုရှိသေးတယ်မြေးရဲ့ (စာ-၂၃)။ ရိုးမကြီးက
မြို့လေးအရှေ့ဘက်မှာ သဘာဝတံတိုင်းလို ကာရံထားတယ်၊
ပင်လယ်ကြီးက မြို့လေးအနောက်ဘက်မှာ ရေတံတိုင်းလို ကာရံ
ထားခံရလို့ ရခိုင်ဘုရင်တို့ အစောဆုံး ထီးနန်းစိုက်ခဲ့တဲ့မြို့က
ဒွာရာဝတီ၊ သံတွဲမြို့လေ၊ ဒါက အလင်္ကာမြောက်စကားစုလေးပေါ့၊
ဘုရားရှင်ကြွလာတဲ့အချိန်က ဗျာဒိတ်ချစေတီလေးတွေက မြို့ကို
ဝိုင်းဝန်းပြီး ကာရံထားတယ်လေ၊ ဒီတော့ သဘာဝလေမုန်တိုင်းဘေး၊
ရေဘေး ကင်းဝေးခဲ့တယ်လေ။ ဒါကို ဘုရားသာသနာနဲ့ တံတိုင်း
တစ်ထပ် ထပ်ဆင့်ကာရံထားခံရတယ်လို့ အလင်္ကာ ဖွဲ့ဆိုကြပြန်
တယ်လေ။ တို့အရပ်စကားလေးလိုပေါ့။

“ငါးပိကြူကြူလေးနဲ့ချက်တယ်” ဆိုစကားလိုပေါ့ (စာ-၁၇၆)။ ငါးပိဆိုတာ ပုစွန်ဆိတ် (ဒေသအခေါ်မျှင်) က ရတာ၊ ငါးပိက ညှိတယ်။ မွေးရနံ့မရှိဘူးလေ၊ ဒါပေမဲ့ ပင်လယ်နားသားတွေစားတဲ့ ဟင်းတိုင်းမှာ ငါးပိထည့်ချက်စားလေ့ရှိတော့ ငါးပိကြိုက်တဲ့ အရပ်သားပေကိုး၊ ဒီတော့ ငါးပိကို မွေးကြူတယ်ဆိုတာ အဆင် တန်ဆာနဲ့ တင်စားဆိုတာလေ။ “ငါးပိကြူကြူလေးနဲ့ချက်တယ်” ဆိုတဲ့ ဟင်းမှာတော့ ငါးပိများများထည့်ထားလို့ ပိုမွှေးတယ်၊ ပိုလေးပင်တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်တယ် မြေးလေးရဲ့။

မြေးလေးရေ... ပင်လယ်နားသားတွေ ငါးပိကြိုက်တတ် လွန်းလို့ ငါးပိကို ရွှေ့နဲ့တောင် ခိုင်းနှိုင်းတဲ့ ဒေသစကားလေးတွေ ရှိသေးတယ်နော်၊ “ငါက ဒင်းကို ရွှေ့ကို ငါးပိလုပ်ပေးပေးနေရတာ” ဆိုစကားမျိုးပေါ့။ အမှန်တော့ ဒေသကချက်တဲ့ဟင်းတိုင်းမှာ ငါးပိ နည်းနည်းစီဖဲ့ထည့်ချက်လေ့ရှိတာကိုး၊ ဒါကိုပဲပြောတာလေ၊ ရွှေ့ကို သူ့အလိုရှိတိုင်း နည်းနည်းစီ ဖဲ့ဖဲ့ပေးနေရာတာလို့ ဆိုတာပေါ့။

“ငါကလေ... မရှိရင်ရွှေသာချပေးချင်တယ်၊ ငါးပိပေးရ မှာတော့ နှမြောလွန်းလို့” ဆိုစကားမျိုးလည်းရှိတယ်မြေးရဲ့။ ငါးပိက မျှင်ပေါ်ချိန်မှ ရတာဆိုတော့ ငါးပိမရှိရင် ဟင်းချက်ဖို့ ခက်တယ် လေ၊ ဒါကြောင့် ငါးပိကို နှမြောတာ ပင်လယ်နားသားတွေရဲ့စရိုက် ပဲလေ။ ဒါကြောင့် “ငါးပိကြူကြူမွှေးတယ်” ဆိုတာ မလွန်ဘူး ထင်တယ်... မြေးရယ်။

မြေးလေးလူလူ...
 ဘွားဘွားကလေ... “ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျတဲ့ ပျားရည်စက်” လို့ စာအုပ်နာမည်လေးပေးတာကိုက စကားမှာ အဆင်တန်ဆာ

ပါတယ်နော်၊ ဒေသခလေ့ပေါ့မြေးရယ်။ ငါးထုပ်ဖက်က ညှိရနံ့ ပါတယ်လေ။ ဒါပေမဲ့ သူညှိရနံ့က ပျားရည်ရဲ့ချိုမြိန်တဲ့အရသာကို မပျက်စီးစေဘူးလေ... ဒီလိုပဲ ဘွားဘွားတို့အရပ်စကားမှာ တောကျတယ်၊ ပွင့်လင်းတယ်၊ တဲ့တိုးအမြင်အတိုင်းဆိုလေ့ရှိတယ် ဆိုတာ တောသံ၊ တောင်သံ၊ ပင်လယ်သံပါတယ်ဆိုကြပါစို့။

ဒါပေမဲ့လေ... ကိုယ့်ဒေသ၊ ကိုယ့်မြေ၊ ကိုယ့်ရေကို ချစ်ခင် တဲ့စိတ်နဲ့ တင်စားဆိုတတ်တဲ့ခလေ့လေးက ချိုမြိန်တဲ့ပျားစက်လို ရှိခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဘွားဘွားက “ငါးထုပ်ဖက်ပေါ်ကျတဲ့ ပျားရည်စက်” လို့ တင်စားဆိုခဲ့တာ။ မြေးလေးကိုလေ... ဒေသ စကားတွေထဲမှာ အလင်္ကာမြောက်စကားလေးတွေကို ဘွားဘွား နိဂုံးမှာ စုစည်းပြချင်တယ်မြေးရယ်။

မြေးလေးလူလူ
 ဘွားဘွားတို့မြို့ရဲ့အရှေ့ဘက်မှာ ရခိုင်ရိုးမ၊ အနောက်ဘက် မှာ ပင်လယ်ပြာကြီး တည်ရှိနေတာနော်... ဒါကိုပဲ တို့ဇာတိမြို့သား တွေကလေ ပင်လယ်ပြာက ကျောဘက်မှာ၊ ရိုးမကိုမျက်နှာမူထားတဲ့ မြို့လို့ တင်စားဆိုကြပြန်တယ်။ နောက်ထပ်ပြီးလေ... ပင်လယ်ကို ကျောမှီပြီး ရိုးမကို မေးတင်ပြီး မွေးဖွားခံရတဲ့အရပ်သူတွေတဲ့ (စာ-၃)။ တစ်မျိုးတင်စားပြန်တယ်။ တချို့ကလေ တို့က ပင်လယ် နဲ့ရိုးမကို ခြေကန်ပြီး ကြီးပြင်းလာရတဲ့ အနောက်သူတွေတဲ့။ တင်စားဆိုကြပြန်သေးတယ်မြေးရယ်။

ပြီးတော့လေ... တို့မြို့ကလေးက ရိုးမနဲ့ပင်လယ်ကြီးက ရေတပ်၊ ကြည်းတပ်လို သဘာဝတံတိုင်းတွေ ကာဆီးထားလို့ မင်းနေပြည်ဖြစ်ခွင့်ရတာတဲ့ (စာ-၃)။ ဒါကြောင့် တို့အရပ်မှာ

တောရနံ၊ တောင်ရနံ၊ ပင်လယ်ရနံတွေရှိတယ်၊ တောရိပ်တောင်ရိပ် ပင်လယ်ရိပ်သန်းတဲ့ စကားအလင်္ကာတွေ ကြွယ်ဝတယ်လို့လည်း ခိုင်းနှိုင်းကြတယ်လေ။ မြေးလေး။

တောပန်းရနံတွေဆိုတာ တောရနံ၊ တောင်ရနံမွှေးတယ်၊ ပင်လယ်ရနံကတော့ ညီရနံသင်းတယ်ဆိုရမလို့ ရှိတယ်နော် (ဒေသ စရိုက်ပေးကိုး)။ ခုလို တောသံ၊ တောင်သံ၊ ပင်လယ်သံ ဆူဆူညံ ပါတဲ့ တို့အရပ်စကားတွေမှာ ပွင့်လင်းစရိုက်အရိုးခံပါလို့ စကားဆို အဆင်တန်ဆာနဲ့ပြောဆိုလေ့ရှိတယ်ထင်တယ်နော် မြေးလေးရဲ့။

မြေးလေးလူလူ...။

တံငါသည်တွေကလေ...။ သူတို့ဘဝကို သူတို့တင်စားဆိုတဲ့ စကားလေးတွေ ဘွားဘွားစုစည်းပြမယ်နော်၊ သနားစရာကောင်း လောက်အောင် သူတို့ပြောဆိုကြတာလေ (စာ-၃၇)။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ “ပင်လယ်ရဲ့စာသင်သားဘဝ” တွေဆိုတာ တံငါသည်တဲ့။ တံငါသည်တွေအဖို့ ပင်လယ်ရဲ့အတွေ့အကြုံတိုင်းက “ဘဝပညာရေး” တဲ့လေ။ ငါးဖမ်း၊ ငါးရှာပညာ၊ ပင်လယ်ထဲမှာ မိုးလေဝသခန့်မှန်း နိုင်တဲ့ ပညာ၊ တံငါသည်တွေရဲ့ ဆင်ခြင်တတ်တဲ့ ထိုးထွင်းဉာဏ် တိုင်းက “တံငါသည်တို့ပညာ၊ အရင်းအနှီး” တဲ့လေ။ ပင်လယ် ထဲမှာ အတိတ်နဲ့ပစ္စုပ္ပန်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကတော့ “ပင်လယ် ဘာသာဗေဒ” တဲ့လေ။

မြေးလေးရေး...။ တံငါသည်အဖို့ ပင်လယ်ထဲမှာ ငါးဖမ်း ငါးရှာနည်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမရှိဘူးကွယ့်၊ သင်ခန်းစာလို တိတိ ကျကျသင်စရာ မရှိဘူးလေ၊ ဘိုးဘေးတွေထားရစ်ခဲ့တဲ့ တံငါသည်

ဘဝ အတွေ့အကြုံစကားတိုင်းက ငါးရှာနည်းပညာပဲ။ ပင်လယ်မှာ ဖြစ်ပျက်သမျှ ကောင်းဆိုးမှန်သမျှက တံငါသည်တို့အတွက် ပညာ ဖြစ်တယ်၊ အလုပ်အကိုင်အရင်းအနှီး (စာ-၁၁) ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘိုးဘေးတွေရဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတိုင်းက တံငါသည်အတွက် လက်ဦးဆရာ၊ သင်ခန်းစာဆိုလည်း မမှားဘူးမြေးရေး။

မြေးလေးလူလူ...။

တံငါသည်တွေကလေ...။ အပြောင်းအလဲမြန်ဆန်တဲ့ ပင်လယ်ကို အပြောင်းအလဲမြန်ဆန်တဲ့လူလိုပဲ ခိုင်းနှိုင်းလေ့ရှိတာ မြေးရဲ့။ လူ့စိတ်ထားလိုပဲ အပြောင်းအလဲရှိတတ်လို့ထင်ပါရဲ့။ ပင်လယ်ကြီးကိုလေ...။ ပရိယာယ်မာယာများတဲ့ပင်လယ် (စာ-၅၈)။ လူတွေကို လှည့်စားတတ်တဲ့ပင်လယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ခက်ထန်ရမ်းကားပြီး ရက်စက်တတ်တဲ့ပင်လယ်လို့ သတ်မှတ်တယ် ဆိုတာ ဘာကြောင့်လဲသိလား မြေးလေးရဲ့။

အပြောကျယ်ကျယ်...။ ရေပင်လယ်ထဲမှာလေ...။ တံငါ သည်တွေ နေ့စဉ်ငါးဖမ်းခွင့်ရခဲ့ကြတယ်။ မိသားစုအသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းအလုပ်က ရေထဲကငါးကို ဆယ်ယူရောင်းချတာမို့ လွယ်ကူ သယောင်ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီလို မိုးလေဝသ သာယာချိန်ဆိုရင် ယဉ်ကျေးတဲ့ ပင်လယ်ကြီးလို့ သူတို့ သတ်မှတ်ကြတာ။ ဟော...။ သည်ပင်လယ်ကြီးအပေါ်မှာ လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်းရှိခဲ့ပြီဆိုရင် တော့ မုန်တိုင်းဖြစ်လာတော့တယ်။ အဘက်ဘက်က လေတွေ တိုးဝင်ပြင်းထန်သလောက် အိမ်လောက်မြင့်မားတဲ့ ဒီရေလှိုင်းတွေ ထကြွသောင်းကျန်းလာခဲ့ရတယ်။ ပင်လယ်သံပိုမိုဆူညံလာတယ်။

ရေတွေလျှံကျလာပြီး အနီးအနားရွာတွေ ပျက်စီးရတယ်လေ (စာ-၁၃)။

ငါးရွာလှေထွက်ခဲ့တဲ့ တံငါသည်တွေဘဝမှာတော့ ခုလို အဖြစ်ဆိုးကြုံရရင် ကြမ္မာဆိုးဝင်တဲ့နေ့ပါပဲ။ အသက်ဘေးကြုံရတယ်။ ရေပြင်ထဲမှာကိုး။ လေပင့်သလောက် ကယောက်ကယက်ထန်တဲ့ ဒီရေလှိုင်းတွေခက်ထန်လာတယ်။ တံငါလှေမှောက်ပြီး အိမ်ပြန် မရောက်နိုင်သူတွေ တံငါရွာလေးတိုင်းမှာရှိနေခဲ့တယ်မြေးရယ်။ ခုလိုအချိန်ဆိုရင်တော့ ပင်လယ်ကြီးရိုင်းစိုင်းရက်စက်ခဲ့ပြီလို့ ဝမ်းနည်း စဖွယ်တမ်းတညည်းညူလေ့ရှိတယ်မြေးရယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပင်လယ်သဘာဝကိုက အေးချမ်းသယောင်ထင် ရာကနေ ရုတ်ခြည်းအပြောင်းအလဲမြန်တတ်လို့ပေါ့ကွယ်။

မြေးလေးလူလူ . . .

တစ်ရက်မှာ သုံးကြိမ်အတက်အကျရှိတဲ့ ဒီရေကိုလည်း လူလိုပဲ ခိုင်းနှိုင်းလေ့ရှိတယ် မြေးရဲ့။ ဘွားဘွားစုစည်းပြမယ်နော် . .

လပြည့်ရက် ဒီရေအမြင့်ဆုံးတက်နိုင်တဲ့ရက်မျိုးဆို (အ)ဖျားကြီးရက်။ လကွယ်ရက်၊ ဒီရေအနိမ့်ဆုံးသာရောက်တဲ့ရက်မျိုးဆို ဒီရေ(အ)ဖျားသေရက်လို့ တင်စားဆိုကြတယ်။ ခုလို ဖျားကြီးရက်ကို ရေထရက်၊ ဖျားသေရက်ကို ရေသေရက်လို့လည်းဆိုကြသေးတယ် မြေးရယ်။ (စာ-၃၈)

ဖျားတက်ချိန်လေပိုတိုက်လာတတ်ရင် “ရေထချိန်မှာ လေထတယ်” လို့လည်းဆိုကြသေးတယ်မြေးရယ်။ လေပိုမိုတိုက်တဲ့ ရက်ဆိုရင် လေထရက်၊ လေပိုမိုတိုက်ခတ်တဲ့အချိန်ဆိုရင် လေထချိန်လို့လည်း ခိုင်းနှိုင်းဆိုကြတာမြေးရဲ့။ လူလိုတင်စားဆို

တတ်တဲ့ ဓလေ့ကို ဘွားဘွားလှိုင်းလေးဖြစ်လာပုံ စကားလေးနဲ့ ပြောပြမယ်နော်။

“မြေးရေ . . . ကြည့်လိုက်စမ်းပါ . . . ဟိုအဝေးမိုးကုပ် စက်ဝိုင်းအောက် . . . ကောင်းကင်ပြာကြီးရဲ့အောက်ခြေ ဒီရေ ပြာလဲ့လဲ့ထက်မှာ လှိုင်းခေါင်းစိမ်းစိမ်းလေး စတင်ပြုထွက်လာပြီ ကွယ်၊ ဟော . . . ဒီရေလှိုင်းစိမ်းစိမ်းလေးက ကမ်းခြေသဲသောင်ဆီ လူးလိမ့်တက်လာရင်းကနေ လှိုင်းကြီးခေါင်းပိုထောင်ခဲ့တာပေါ့။ ဟော သဲသောင်ကမ်းစပ်ရောက်ပြီ လှိုင်းကြီးခေါင်းချိုးသွားသလို အမြုပ်တစ်စုံစီဝေနေတဲ့ ဒီရေတွေ အလှအယက် ကမ်းပေါ်တက်လာ ကရော (စာ-၅၁)။ ဒီနေ့ ဖျားတက်ကြမ်းတယ်ကွယ်၊ လေထရက် ပေကိုး” ဆိုတာမျိုး လူလိုတင်စားဆိုတာလေ . . . မြေးရဲ့။

မုန်တိုင်းနဲ့ပတ်သက်ရင်လည်း လူလိုပဲ ခိုင်းနှိုင်းကြတာလေ . . .

“ဟော . . . မုန်တိုင်းကြီးတိုက်ဖို့ ဟန်ပြင်နေပြီ . . . ပင်လယ် ရေပြင်ထက်ဆီမှာ လေရိပ်ဖြူဖြူကြီးတွေ ထင်လို့၊ ဟော မုန်တိုင်း ကြီးရွာဆီဦးတည်ဝင်လာနေပြီ၊ ရွာထဲထိဝင်တော့မယ်ဟေ့၊ ပြေးကြဟေ့၊ လေလွတ်ရေလွတ်ရာဆီ၊ ဟာ . . . မုန်တိုင်းကြီး ရွာထဲ ဝင်လာပြီဟေ့ . . . သတိထားကြ၊ မုန်တိုင်းကြီးရွာဆီဝင်မွေနေပြီ၊ ရွာသားတွေ အိုးပစ်အိမ်ပစ် မုန်တိုင်းလွတ်ရာပြေးကြတော့လေ . . . အုန်းပင်၊ သစ်ပင်တွေလဲပြိုတာလည်း သတိထားကြဦး . .

ဟော . . . ရမ်းကားနေတဲ့ လေပြင်းနောက်မှာ ရေလှိုင်းကြီး တွေ ဂယက်ဆန်လာတာပေါ့၊ ဒီရေလှိုင်းက မညှာတာဘူးလေ၊ တံငါ လှေတွေကို မှောက်ပစ်တာ၊ ရေလှိုင်းဘောင်ဘင်ခတ်လေတိုင်း

တံငါသည် ဘဝတွေ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေရတယ်ဆိုစကားရှိတယ်လေ. .
တံငါရွာတွေဆို မုန်တိုင်းအစမှာ ဆွယ်တဲ့လေဝင်ကတည်းက
အိုးပစ်အိမ်ပစ်ပြေးကြရတာ။ မုန်တိုင်းကိုလေကြောင်းဆွယ်ခေါ်
လာတတ်တဲ့လေကို “ဆွယ်လေ”၊ မုန်တိုင်းကို မြူဆွယ်ခေါ်လာတဲ့
လေလို့ (စာ-၇၂) လည်း တင်စားကြတာပေါ့” ကျွန်မက မြေးလေး
လူလူကို စုစည်းပြမိပြန်၏။

မြေးလေးလူလူ. . .

“လှိုင်းပုတ်တဲ့သဲသောင်. . . ဘယ်ချောင်ကလာသလဲ” ဆိုတဲ့
စကားထာလေးရှိတယ် မြေးရဲ့။ ပင်လယ်ပြာရဲ့အနားသတ်မျဉ်း
ခေါ်တဲ့ ကမ်းခြေသဲသောင်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အလင်္ကာစကားလေးတွေ
ဘွားဘွားစုစည်းပြဦးမယ် မြေးလေးရေ (စာ-၁၃၄)။

“သဲသောင်ဆိုတာ ရေသတ္တဝါလေးတွေရဲ့ သုသာန်မြေပေါ့”
ဆိုတဲ့ အဖြေစကားထာလေးရှိတယ်။

ပင်လယ်ကြီးဆီမှာ လျှို့ဝှက်ချက်လေးတွေရှိတာကို ဘွားဘွား
ရှင်းပြမယ်နော်၊ သဲသောင်ကမ်းခြေ၊ ရေကမ်းစပ်၊ ဖြူလွလွသဲသောင်
အစရှိတဲ့ ပင်လယ်ရေရဲ့ အနားသတ်မျဉ်း သဲသောင်ပြင်ကိုလေ
ရေထဲမှာနေတဲ့ ရေသတ္တဝါလေးတွေရဲ့ သုသာန်မြေ၊ သင်္ချိုင်းခေါ်
တယ်မြေးရဲ့။ တံငါသည်တွေ ဆိုရိုးစကားလေးရှိတယ်မြေးရဲ့။

ကမ္ဘာတည်ကတည်းက မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်က ဆားဓာတ်
တွေကို မြစ်ချောင်းတွေသယ်ယူပြီး ပင်လယ်မှာ ပို့ချလို့ ပင်လယ်
ရေက ဆားငန်နေတယ်လေ။ ပင်လယ်ရေမှာမွေး၊ ပင်လယ်ရေမှာ
နေ၊ ပင်လယ်ရေမှာ ကြီးပြင်း၊ ပင်လယ်ရေထဲမှာပဲ သေကျေပျက်စီး
ခဲ့ရတဲ့ ငါး၊ ပုစွန်၊ ခရု၊ ခုံး၊ ကနုကမာ၊ လိပ် အစရှိတဲ့ ရေသတ္တဝါ

လေးတွေရှိတယ်လေ။ သူတို့သေကျေပြီးကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ရုပ်ကြွင်း
ရုပ်ကလာပ်ကနေ ဆားပွင့်၊ ထုံးပွင့်လေးတွေဖြစ်လာရတာမြေးရဲ့။
ဒီရေအတွင်းသေကျေခဲ့ရင် ရေသတ္တဝါတွေ ရုပ်ကြွင်းကို ဒီရေက
ရေမှာမထားခဲ့ဘူးလေ။ ကမ်းစပ်သဲသောင်ဆီ ရေလှိုင်းနဲ့အရောက်
ပို့ပေးတာ၊ ဒါကြောင့် ခရုခွံ၊ ခုံးခွံလိုချင်ရင် ခရုလေးတွေရဲ့
သုသာန်မြေကမ်းစပ်မှာ လိုက်လံကောက်ရတာပေါ့။ ခုလိုနှစ်ကာလ
သိန်းသန်းချီကြာမြင့်သလောက် ရုပ်ကြွင်းလေးတွေမှာ ဆိုဒီယမ်
သဲပွင့်လေးတွေအဖြစ် လူနင်းရာ ကမ်းခြေသဲသောင်ဖြစ်လာရတာ
ပေါ့ မြေးရယ်. . . ဒါကြောင့် တို့တွေ လမ်းလျှောက်တဲ့ကမ်းခြေ
ဆိုတာ ရေသတ္တဝါလေးတွေရဲ့ သင်္ချိုင်းမြေ၊ သုသာန်မြေဆိုလို့
ရတာပေါ့ မြေးရယ်။

တံငါသည်တွေကလေ. . . မြင်တဲ့အတိုင်းဆိုကြတာ မြေးရဲ့။
တစ်ခါတစ်ရံ ဒီရေလှိုင်းတက်လာပုံကို မြွေဟောက်ကြီးရန်ထောင်
သလို တင်စားဆိုလေ့ရှိသေးတယ်နော်. . . ဘွားဘွားရေးပြမယ်နော်။

“ဟိုအဝေး. . . မျက်စိတဆုံး ရေပြင်ထက်မှာ အစိမ်းရောင်
မြွေဟောက်ကြီးလို ဒီရေလှိုင်းကြီး ပါးပျဉ်းထောင်လာနေခဲ့တယ်၊
တရွေ့ရွေ့တက်လာတဲ့ မြွေဟောက်ကြီးက ကမ်းနားရောက်ခဲ့ပြီ
မြွေဟောက်ကြီးဒေါသနဲ့ လှမ်းပေါက်သလို မာန်ဖီသံပေးပြီး
အမောက်ကျိုး လဲပြိုဆင်းသွားခဲ့ရရှာတယ်၊ မြွေဟောက်ကြီးခမျာ
လူးလိမ့်ပြီး ကမ်းခြေရောက်တော့ ဖြစ်ပျက်သင်္ချီရကို မလွန်ဆန်
နိုင်ဘူးဆိုတာပြသွားရှာတယ် မြေးရယ်”. . . ကျွန်မက မြေးကို
ဒေသ စကားလေးများ ရွေးထုတ်ပြခဲ့ပြန်၏။

မြေးရယ်... တံငါသည်အများစုကလေ အတန်းပညာ မတတ်ရှာဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ရိုးသားတဲ့စိတ်ထားနဲ့ သူတို့ဘဝကို ပင်လယ် နဲ့ထပ်တူပြုခိုင်းနှိုင်းတဲ့ စကားလေးတွေရှိသေးတယ်မြေးရဲ့။ သူတို့ဘဝ ဒဿနလေးတွေကို ဘွားဘွားစုစည်းပြီးမယ်နော်။ သူတို့ကဆိုတယ်။

“ပင်လယ်ကြီးသာယာရင် တံငါသည်အိမ်တွေပါ သာယာ တယ်တဲ့ (စာ-၁၅၉)၊ ပင်လယ်မှာ (ငါး၊ ပုစွန်) ဆူဖျိုးရင် တံငါသည် မိသားစုအိမ်က ထမင်းအိုးဆူမယ်၊ ပင်လယ်မှာ မုန့်တိုင်းဝင်နှောက် လေတိုင်း တံငါသည်မိသားစု ထမင်းအိုးမှောက်ထားရတယ်တဲ့ ... အဲ... ပင်လယ်ပြင်မှာ တံငါသည်လမ်းပျောက်ခဲ့ရင် (သေခဲ့ရင်) တံငါသည်မိသားစု ထမင်းအိုးပျောက်ကရောတဲ့လေ”။ ဒါက တံငါသည်ဘဝဒဿနလေးပါ။

တံငါသည်တွေကလေ... သူတို့ဘဝကို “ရေမှာစိုစို၊ ရေမှာ ခြောက်ခြောက်ဘဝ” လို့ တင်စားဆိုတာမြေးရဲ့၊ (စာ-၉၈) ပင်လယ် ဒီရေမှာ ဝမ်းကျောင်းရင်း မိသားစုဘဝတွေ စိုပြည်တိုးတက်ခွင့် ရကြတယ်၊ ဟော... ရေလှိုင်းကြောင့် တံငါသည် အိမ်ပြန်မရောက် ရင်တော့ မိသားစုတွေ ခြောက်သွေ့ပင်ပန်းဆင်းရဲသွားကြရှာ တယ်လေ။ “အိမ်ပြန်ရခက်လိမ့်မယ်” ဆိုတာ တံငါသည်တွေ အကြောက်ဆုံးစကားလေးပေါ့ မြေးရယ်။

“တံငါသည်သား ပိုက်ကွန်နိုင်ချိန်ရောက်ရင် လူဖြစ်သွားပြီ ... အရွယ်ရောက်ပြီဟေ့” လို့ ရွာမှာ ကြွေးကြော်တတ်တာမြေးရဲ့ (စာ-၁၆၀)၊ တံငါသည်တွေကလေ... ပင်လယ်ကို မိတ်ဆွေလည်း မိတ်ဆွေ၊ ရန်သူလည်းရန်သူ ထင်ထားကြတာမြေးလေးရေ။

ကြောက်စရာလို့ တင်စားခိုင်းနှိုင်းခဲ့တဲ့စကားလေးရှိတယ်ကွယ့်... “ပင်လယ်မှလေဆူရင်... လှိုင်းကပါလိုက်ဆူတယ်... ပင်လယ်လှိုင်း ကယောက်ကယက်ထရင် တံငါသည်ဘဝတွေပါ ယောက်ယက် ဆန်တတ်တယ်၊ ပင်လယ်လေ ခြိမ်းခြောက်ကျီစားရင် တံငါသည် ဘဝပါပျောက်ရတတ်တယ်”... တဲ့... ဆိုရိုးလေး ကျန်ရစ်တာ မြေးရဲ့။

မြေးလေးလူလူ...

ကမ္ဘာပေါ်မှာ ထင်ရှားနေတာက ငပလီကမ်းအလှရဲ့ Sun set ဆည်းဆာချိန်ဆိုပဲ။ ငပလီကမ်းရဲ့ဆည်းဆာအလှက ကမ္ဘာကျော် အလှနော်... မြေးလေး။ ငပလီကမ်းခြေမှာလေ... ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသွားတွေတောင် အပန်းဖြေအနားယူရင်း ငပလီရဲ့ Sun set အလှကိုခံစားကြတာ။

မြေးလေးရယ်... ဘွားဘွားက ငပလီကမ်းအလှဆီက နေဝင်ဆည်းဆာရဲ့အလင်္ကာစကားလှလှလေးတွေပါ စုစည်း ရွေးထုတ်ပြပါရစေနော်။ အရပ်သီချင်းလေးကြားမှာရှိတယ်မြေးရဲ့။ (စာ-၁၆၅)

“ရဲနီနီနေမင်း... ရေပြာအဏ္ဏဝါတွင်း... ရေသောက်ဆင်း တဲ့ဆည်းဆာ” ဆိုတာလေ။ အရပ်စကားကလေ မြင်ရတဲ့အတိုင်း ဆိုတတ်တာ မြေးလေးရေ။ နေမင်းနီနီကြီးကလေ... ပင်လယ် ရေပြာအောက်ကို ရေသောက်ဆင်းသွားသယောင်မြင်ရတဲ့ ငပလီ ကမ်းခြေနေဝင်ချိန်က သိပ်လှတာမြေးရဲ့။ သဘာဝအနုပညာရှင် ကြီးကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲထားတဲ့သဘာဝပန်းချီကား စစ်စစ်လေ၊ နေဝင်ချိန်အလှကို ဘွားဘွားက စာရေးပြီးမယ်မြေးရေ...

“ကြည့်ပါဦး... မျက်စိတဆုံး ကျယ်ပြောတဲ့မိုးကောင်းကင်
 . . မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းအနားသတ်မျဉ်းက ဒီရေပြင်ပေါ်မှာ မျဉ်းသား
 ထားသလို၊ အောက်ခြေဒီရေပြင်က ပြာလဲ့လဲ့၊ ကောင်းကင်ပြာပြာနဲ့
 ရေပြင်ပြာပြာကြားမှာ ဝင့်ကြားသယောင် ရှင်နေမင်းဝိုင်းစက်စက်
 ကြီးက နီရဲရဲအလင်းပိုင်ရှင်သာ မြေးရေ. . . ရှင်နေမင်းက နေဝင်
 ရတော့မယ့် သင်္ခါရသဘောကြောင့် နိမ့်ဆင်းကာလာခဲ့ရပြီ၊ ဒါပေမဲ့
 အလင်းကို ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ကြံပက်ဖြန့်ကြက်ထားတဲ့အခါ
 တိမ်တို့အရောင်စုံကွန့်မြူးခဲ့လေပြီ၊ ပုစွန်ဆီသွေးတချို့၊ ကြက်သွေး
 တချို့၊ ခရမ်းပြာတချို့၊ မရန်းပြာတချို့၊ ရွှေရောင်တချို့၊ ခရမ်း၊
 နီဝါ၊ ရွှေရောင်စုံ ခစားရင်းအလင်းရောင်ကြားမှာ နီရဲရဲနေမင်းကြီး
 ဝင့်ကြားနေခဲ့ပြီထင်ရတယ်မြေးရယ်။

သည်အခါ တိမ်ရောင်စုံထင်ဟပ်ခံရတဲ့ ပင်လယ်ရေပြာပြာ
 မှာလည်း အရောင်အသွေးစုံတို့ အလင်းပြန်ခဲ့ရပြီ၊ တိမ်ခရမ်း
 နီဝါရွှေတို့ အရောင်စုံထင်ဟပ်တဲ့ ပင်လယ်ရေပြင်နဲ့ တိမ်ရောင်စုံ
 ကြား နေမင်းနီနီ၊ ငပလီကမ်းခြေ နေဝင်ဆည်းဆာအလှက
 ကမ္ဘာကျော်ဂန္ထဝင်အလှလို့ ထင်ရှားခဲ့ရတာပေါ့မြေးရယ်”

ကျွန်မက မြေးလေးကို ထပ်ဆင့်ရှင်းပြမိပြန်၏။

“မြေးလေး... နေဝင်ခါနီးလေ... နေမင်းရဲ့ရောင်ခြည်
 အလင်းမှိန်လာခဲ့တယ်လေ၊ သူလည်း သင်္ခါရသဘောကို မလွန်နိုင်
 ဘူးထင်ပါရဲ့၊ နီမောင်းတဲ့ရောင်ခြည်တစ်ထောင် အလင်းဆောင်
 နေမင်းက အလင်းဖျော့မိုးကောင်းကင်ကို မှိုင်းအိုစေခဲ့ပြီ၊
 သည်အခါမှာ တိမ်ရောင်စုံတို့ မစိုနိုင်တော့ဘူးမြေးရယ်၊ ရွှေရောင်
 မစို... ရွှေရောင်မွေးမွေး... ရွှေရေးပျပျနဲ့ ရွှေအိုရောင်သန်းရှာ

ရတော့တယ်လေ၊ နေမင်းက အဏ္ဏဝါရေပြင်ဆီ မေးတင်လိုက်ပြီဟု
 မြင်လိုက်ရ၏၊ ရှင်နေမင်းရေသောက်ဆင်းသလို ဒီရေပြင်နှင့်
 ထိစပ်လာခဲ့လေပြီ၊ အားအင်ကုန်ခန်းသွားသူအလား နေမင်းက
 အလင်းတန်းတို့ကို ရုပ်သိမ်းသွားဟန်မြင်ခဲ့ရပြီ (စာ-၁၆၈)၊ အလင်း
 ဘက်မှ အမှောင်ရိပ်ဘက် ကူးဝင်လာခဲ့ပြီလို့ မြင်ရတယ်မြေးရယ်၊

ဟော... နေမင်းကြီး တစ်စတစ်စနဲ့ ရေထဲဆင်းသွားလိုက်
 တာ နောက်ဆုံး စုံးစုံးမြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားရရှာပကော မြေးရယ်၊
 နေမင်းကလေ သူ့အလင်းတန်းတွေပါ ဆွဲငင်ယူသွားတာမြေးရဲ့၊
 နေဝင်တာနဲ့ အလင်းပျောက်တဲ့ပင်လယ်ကြီးမှာ အမှောင်ရိပ်က
 ချက်ချင်းကြီးစိုးလာခဲ့တယ်လေ”

မြေးလေး... “နေကွယ်ရင်လမင်းအလင်းသာလိမ့်မယ်”
 ဆိုစကား မှန်သကွယ့်၊ လမင်းအလင်းနဲ့ အမှောင်ဘက်ကူးသန်း
 သွားရတဲ့ ငပလီကမ်းခြေအလှကလေ ဝိုးတဝါးအလှ၊ အနုပညာ
 ဆန်တဲ့အလှ၊ ကဗျာဆန်တဲ့အလှပါ မြေးရယ်။ ဘွားဘွားကတော့
 ‘မှိုင်းမှုန်ရီဝေဝေ ကမ်းခြေအလှ’ လို့ပဲ တင်စားဆိုမိခဲ့တယ်လေ။
 မြေးရယ်... အရပ်စကားလေးရှိတယ်ကွယ် ငပလီကမ်းရဲ့ညအလှကို
 ဆိုတာလေ။

“မိုးကောင်းကင်က ပြာမှိုင်းမှိုင်း၊ ရေပြာလွှာလည်း
 ခပ်မှိုင်းမှိုင်း၊ ရေလှိုင်းခေါင်းက ဖွေးဖြူဖြူ ကမ်းခြေကောက်ကြောင်း
 ထူ၊ မှိုင်းမှုန်တူရှုရေးတေးတေး ကမ်းခြေအလှ ခပ်ကွေးကွေး”
 တဲ့လေ။ သဲသောင်ကမ်းစပ် ပြန့်ပြန့်ကျယ်ကျယ်ကလည်း မှုန်ပျပျ၊
 ရေလှိုင်းခေါင်းဖြူတို့က ကျောက်သား၊ ကျောက်ဆောင်
 မည်းမှောင်မှောင်တန်းကို ရိုက်ခတ်လို့၊ ပင်လယ်ရဲ့လှိုင်းရိုက်သံ

ခေါ်တဲ့ စည်းချက်ညီ ဂီတသံက ညမို့ပိုမိုကျယ်လောင်လာသလို ထင်ရတယ်မြေးရယ်၊ ငပလီကမ်းခြေအလှကလေး ဝိုးတဝါးအလှမို့ အနုပညာဆန်တယ်ဆိုတာပေါ့မြေးရယ်၊ ဒါတွေကလေး လူတွေ တုပလိုက်မိအောင် မရေးဆွဲနိုင်တဲ့သဘာဝအလှတရားစစ်စစ်နော် မြေးလေး၊ သဘာဝပန်းချီဆိုတာ သဘာဝအနုပညာရှင်ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲလက်ဆောင်ပေးခဲ့တဲ့ ဘဝလက်ဆောင်တွေပါမြေးရယ်၊ သဘာဝကို အလေးထားရမယ်နော် မြေးလေး”

မြေးလေးလူလူ. . .

ပင်လယ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး လူတွေကျင့်ကြံရမယ့် အသိတရားကို ဘွားဘွားစုစည်းပြဦးမယ်နော်။ လောကနီတိ ပျားစက်လေးတွေ စုစည်းပြီး ဘွားဘွား ပျားအုံလေးတစ်ခု တည်ဆောက်ပေးပါရစေ နော်. .

“မြေးလေးရေ. . . ရေလှိုင်းလိုမကျင့်ကြံပါနဲ့တဲ့” ဆုံးမစကား လေးတစ်ခုနော် (စာ-၁၃၇)။

မိုးလေဝသငြိမ်တဲ့ရက်မျိုးဆိုရင်လေ. . . ပင်လယ်ကြီးမှာ အေးချမ်းရိပ်ပဲ မြင်ရတယ်လေ၊ ဒါပေမဲ့ မြေးရေ မုန်တိုင်းဆင်ချိန် မှာတော့ လေထန်လို့ လှိုင်းကြီး၊ တံငါရွာတွေ ရေကြောင့်ပျက်စီး ရတယ်။ တံငါသည်တွေ အသက်ဘေးတွေ့ရတတ်တယ်လေ. . . ဒါက ရေလှိုင်းသဘာဝပေါ့။

ဒီလိုပဲ. . . လူတွေမှာလေ. . . သူ့ချည်းနေရင် အေးချမ်းတဲ့ စိတ်ထားရှိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မိသားစုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လောဘ၊ ဒေါသစိတ်ဖြစ်လာရင် သူက တုံ့ပြန်တယ်လေ. . . ဒီအခါ သူရော တစ်ပါးသူပါ ပျက်စီးစေတတ်လို့ “ရေလှိုင်းလိုမကျင့်ရ”

ဆိုပြီး ဆုံးမတာလေ။ သူတစ်ပါးအကြောင်းနှင့် သူရောကိုယ်ပါ ဒုက္ခရောက်တတ်လို့ဆုံးမတဲ့စကားနော်။

မြေးလေးလူလူ. . . သဲသောင်လိုကျင့်ကြံပါတဲ့. . . ဘွားဘွားတို့ အရပ်ကဆုံးမစကားနော်။ (စာ-၁၄၀) သဲသောင်သဘာဝကလေး တစ်ရက်ဒီရေအတက်အကျ သုံးခါရှိလည်း သူက မမူဘူး၊ ဒီရေ လွှမ်းခြုံသွားလည်း အလိုက်သင့်နေပေးတယ်လေ။ ဒီရေပြန်ဆင်း သွားချိန်ဆိုရင်လေ သဲသောင်ပေါ်က အမှိုက်ကစ ခွေးခြေရာ၊ လူခြေရာတွေပါမကျန် သန့်ရှင်းကျန်ရစ်စေတာလေ။ သဲသောင် သဘာဝမှာ ဥပေက္ခာကျင့်စဉ်ရှိတယ်၊ အလိုက်သင့်နေတဲ့ ကျင့်စဉ် ရှိတယ်လို့ဆိုလိုတာ။

လူမှာလည်း အလိုက်သင့် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ နေတတ်ရင် ဘဝ ငြိမ်းချမ်းမယ်၊ တိုးတက်အောင်မြင်နိုင်တာပေါ့ မြေးရေ။ “သဲသောင် လိုကျင့်ရင် လောလောဆယ်နေ့ရက်တွေလည်း ငြိမ်းချမ်းမယ်၊ ဘဝမှာ တည်ငြိမ်စွာ အောင်မြင်မှာ” လို့ ဆုံးမစကားနော် မြေးလေး။

မြေးလေးလူလူ. . . “လူသားဘဝနဲ့စိတ်ထားကိုတော့ ဒီရေ တွင်းက ကျောက်ဆောင်တွေလို တည်ဆောက်ထားပါလို့ဆိုထား တယ်” မြေးရဲ့ (စာ-၁၄၄)။

ဘာကြောင့်လဲသိလား. . . ရှေးပဝေသဏီကတည်းက တည်ရှိနေခဲ့တဲ့ ပင်လယ်တွင်းက ကျောက်ဆောင်ကြီးတွေကိုလေ၊ နေ့စဉ် ဒီရေလှိုင်းပုတ်ခတ်တာခံရတယ်၊ ဒါကိုပဲ ကြံ့ကြံ့ခံစိတ်မျိုးနဲ့ ရပ်တည်နေရတာ၊ လူသားဘဝတွေဆိုတာလည်း ကျောက်သား

ကျောက်ဆောင်လိုပဲမြေးရယ်... ဆင်းရဲ-ချမ်းသာ လောကဓံ၊
 လာဘ်ရ-မရ လောကဓံ၊ ဝမ်းနည်း-ဝမ်းသာ လောကဓံ၊ ခြွေရုံ
 သင်းပင်းပေါ-မပေါ လောကဓံတွေကို နေ့စဉ်အချိန်တိုင်းရိုက်ခတ်
 တာခံနေရတယ်လေ၊ လောကဓံရိုက်ခတ်ခံရတိုင်း ကိုယ့်စိတ်ထားပါ
 လိုက်လံပျက်စီးနေမယ်ဆိုရင် လူ့ဘဝ မအောင်မြင်နိုင်ဘူး မြေးရဲ့။
 လောကမှာ ဝမ်းသာစရာတွေလည်း များစွာပျော်ဖို့မလိုသလို
 ဝမ်းနည်းစရာတွေလည်း များစွာ တုန်လှုပ်ဖို့မလိုဘူး မြေးရေ...
 ဒါတွေက ပင်လယ်ကြီးနဲ့ ဒီရေ၊ ကျောက်ဆောင်ဆီကရတဲ့ ဘဝ
 နေနည်းတစ်ပုဒ်ပေါ့ မြေးရယ်။

မြေးလေးလူလူ... “ကိုယ်ခေါင်းမာတယ်ထင်တိုင်းလည်း
 ကျောက်ဆောင်ကို ခေါင်းနဲ့ဝင်မတိုက်ရ” တဲ့လေ။ လူတွေမှာရှိတဲ့
 အတ္တ၊ မာန်မာနတွေကြောင့် ဆုံးမထားတဲ့စကားလေးပေါ့။
 ကျောက်ဆောင်ကို ခေါင်းနဲ့ဝင်ဆောင့်ရင် ကိုယ့်ခေါင်းသာကွဲတတ်
 တယ်၊ ဒီလိုပဲ လောကမှာ အကျိုးမရှိတဲ့အလုပ်၊ အကျိုးမရှိတဲ့ စကား
 တွေနဲ့ပဲ မနေသင့်ဘူးဆိုတာပေါ့၊ ကိုယ့်အတွေးအခေါ်မှာ အရက်
 သောက်ရတာ နှစ်ခြိုက်တယ်ဆိုပေမယ့် ကြာလာရင် ကိုယ့်ဘဝ
 ကိုယ်ဖျက်ဆီးသလို ရှိတဲ့လူစားတွေရှိတယ်နော်။ မှန်တယ်ထင်တိုင်း
 မလုပ်သင့်တဲ့တရားဆိုပါတော့ မြေးရယ်။ မြေးရေ ဒေသကပျားစက်
 စကားလို ဆုံးမထားတာလေးတွေ ဘွားဘွားစုစည်းပြမယ်နော်...
 မြေးလေး... “လေကြောင့်ထန်ရတဲ့ ဒီရေလှိုင်းဆိုတာ
 ကမ်းစပ်ရောက်ရင် ရပ်နားရတယ်တဲ့၊ ငွေကြောင့်ထန်ရတဲ့
 မာန်မာနဆိုတာ သောကချောင်ကြားမှာ ပိတ်မိတတ်တယ်တဲ့၊ မာန်
 မာနကြောင့်ထန်ရတဲ့ ဒေါသဆိုတာ ထောင်တန်းရောက်မှ

အဆုံးသတ်တတ်တယ်တဲ့” (စာ-၁၄၃)။ မြေးလေးရေ လောကမှာ
 မာန်မာန၊ ဒေါသ၊ လောဘဆိုတဲ့ မကောင်းတဲ့စိတ်ထားက
 မကောင်းမှုကံမှာပဲ အဆုံးသတ်မယ်လို့ ဆုံးမထားတာပေါ့...
 မြေးရယ်။

ဘွားဘွားကလေ... အရပ်စကားကြားမှာ ကျဲပြန့်နေတဲ့
 အလင်္ကာစကားလေးတွေပါ စုစည်းပြမယ်နော်။

တံငါသည်တွေပြောစကားပေါ့။

နေ့စဉ်နေဝင်နေထွက် ရှိတယ်၊ ရေတက်ရေကျလည်း နေ့စဉ်
 ရှိရတယ်၊ လူတိုင်းမှာ ဒုက္ခနဲ့သောကဆိုတာ နေ့စဉ်တွေ့ရတတ်တယ်။
 ဒါကြောင့် လောကဓံကြုံလာတိုင်း မတုန်မလှုပ် စိတ်ထားပါ။ ကိုယ့်
 ဝီရိယ၊ ဇွဲလုံ့လနဲ့ဘဝကို ရိုးသားစွာ တည်ဆောက်ပါလို့ ဘဝနေနည်း
 လမ်းညွှန်ခဲ့တာလေ။

မြေးလေးလူလူ...
 ဘွားဘွားကလေ... ဘွားဘွားတို့အရပ်သုံးစကားတွေကြား
 မှာ မြန်မာစကားအသုံးများတယ်၊ ဒါကြောင့် မြန်မာစာပေမှာ
 အတွေ့များတဲ့ အလင်္ကာစကားလေးတွေတော့ ဘွားဘွားချန်လှုပ်
 ထားရစ်ခဲ့တာ။ အလင်္ကာစကားတွေ ဖောင်းပွမှာစိုးလို့ အရပ်ဒေသ
 သုံးစကားဆန်းလေးတွေသာ ရွေးနုတ်ပြခဲ့တာနော်၊ ဘွားဘွား
 လက်လှမ်းမီသရွေ့ စုစည်းခဲ့ရာ ဗဟုသုတစကားလေးတွေက
 မပြည့်စုံသေးဘူးမြေးရယ်၊ ဘွားဘွား ဆက်လက်ကြိုးစားရှာဖွေ
 ရေးပြရဦးမယ် မြေးရယ်။

ဘွားဘွားကလေ... နဖူးကချွေး ခြေမ ကျလေမှ ဝမ်းဝရ
 တယ်ဆိုစကားမျိုး၊ ဆင်ကျိုးသွင်းတာ၊ စိတ်ထွက်ပေါက်၊ တစ်ကျွန်း

ကျထောင်၊ လေးတိုင်စင်တဲ့၊ နေအေးပြီ၊ ဘတစ်ပြန်ကျားတစ်ပြန် ဆိုတဲ့ နေ့စဉ်သုံးဝေါဟာရတွေကို ချန်လှပ်ထားရစ်ခဲ့ရတာ ခွင့်လွှတ် ပါလို့ စာဖတ်သူတိုင်းကို တောင်းပန်ချင်ပါတယ် မြေးရယ်။ (စကားလုံး ဖောင်းပွမှာကြောင့်ပါစာဖတ်သူ)

ဘွားဘွားကလေ... အရပ်စကားကြားမှာရှိနေတဲ့ စကား အလင်္ကာပန်းကုံးလေးတစ်ကုံး စုစည်းပြပါရစေ... မြေးလေး။ အရပ်စကားအသီးသီးတော့ ရွေးထုတ်ထားခဲ့တာလေ။ ဘွားဘွား ဉာဏ်မီသလောက် စုစည်းရသလောက် ရေးပြချင်သေးတယ် မြေးရယ်။

ဘွားဘွားတို့စကားမှာလေ... နေပူပြင်းထန်တာကို “နေရဲတယ်” လို့ ပြောကြတယ်။ နွေရာသီပူပြင်းလွန်းတဲ့လမျိုး ဆိုရင် “နွေရဲတယ်” လို့ ပြောကြတယ်လေ။ ဟော ရေငန်အရသာ ပြင်းထန်တဲ့လ (တန်ခူးလ) ဆိုရင် “ရေငန်ရဲတယ်” (စာ-၂၃၃) လို့ ဆိုလေ့ရှိတယ်နော်။

ပြီးတော့လေ ငန်လွန်းတဲ့ပင်လယ်ရေဆိုရင် ငန်လွန်းလို့ ခါးတောင်ခါးတယ်၊ အချိုလွန်တော့ အချဉ်ပေါက်တာပေါ့၊ မွှေးလွန်း လို့ ညှီတောင်ညှီတယ်ဆိုစကားမျိုး၊ ဆန့်ကျင်ဘက်အနက်နဲ့ ပြောလေ့ရှိတယ် မြေးရဲ့။

ဘွားဘွားတို့ အိမ်နောက်ဖေးချောင်းထဲမှာလေ... ငါး၊ ပုစွန်လေးတွေ မြေကြီးတွင်းခေါင်းထဲမှာ အသက်ရှူလေတိုင်း ရေပူစီဖောင်းလေးတွေ ရေပေါ်ပလုံစီ တက်လာတာမြေးရဲ့။ ဒါကို မြင်ရတဲ့အတိုင်း အရပ်စကားနဲ့ဆိုလေ့ရှိတာလေ။ ရေပက်မဝင် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်ပြောနေရင် စကားပလုံစီတက်နေတယ်တဲ့။

အလုပ်တွေထပ်ဆင့်ပေါ်လာရင် “အလုပ်တွေပလုံစီတက်လို့” တဲ့လေ၊ ပျော်စရာကိစ္စလေးတွေ ထပ်ဆင့်ပေါ်လာရင်လည်း “ပျော်ခြင်းပလုံစီတက်တယ်” လို့ ဆိုလေ့ရှိတယ်မြေးရဲ့၊ ဒေသက စကားဆန်းလေးတွေနော်။ (စာ-၁၅၄)

မြေးလေးရေ... ဘွားဘွားတို့အရပ်သားတွေကလေ နူးညံ့ သိမ်မွေ့တဲ့စကားဆိုရင် ချွဲနဲ့ဆိုတတ်ကြတယ်မြေးရဲ့။ ဘုရားရှင် ခညဝတီပြည်က ပြန်ကြွရင် ဘုရင်နဲ့နန်းတွင်းသားတွေ ဝမ်းနည်း ပူဆွေးသောကရောက်မယ်တဲ့လေ၊ ဒါကို “စိတ်နှလုံးကွဲကြွမှာစိုးလို့” တဲ့ ဆိုကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ပွားမုန့်ထုလုပ်ပေးတာကို “ဘုရားရှင်ရင်ငွေတော်နဲ့ သွန်းလုပ်ပူဇော်တာ” လို့ သိမ်မွေ့တဲ့ အနက်နဲ့ဆိုလေ့ရှိတယ် မြေးရယ်။

တံငါသည်တွေကလေ သေခြင်းတရားကို ကြောက်လွန်းလို့ “အိမ်ပြန်ရခက်လိမ့်မယ်” ဆိုစကားမျိုးပဲ သွယ်ဝိုက်ဆိုကြတာလေ၊ ငိုကြွေးတာကိုတောင် “သည်းအူပြတ်ငိုကြွေးရှာတယ်၊ ရင်ပွင့်မတတ် ငိုနေရှာတယ်” ဆိုစကားမျိုး သုံးတတ်တယ်လေ၊ အူမတောင့်တယ် ဆိုစကားလိုပဲ၊ ဗိုက်ဆာတာကိုလည်း “ဗိုက်ခေါက်နေပြီ” ဆိုတာမျိုး သုံးလေ့ရှိတယ်မြေးရဲ့..

မြေးလေးလူလူ... ပန်းတင်းကျွန်းဆီ မုန့်တိုင်းကြီးဝင်မွေ့ လိုက်တော့ တစ်ရွာလုံးကလူတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ ရေလှမ်းခံရပြီး ရေနစ်သေဆုံးခဲ့ရတာတကယ့်ဖြစ်ရပ်လေ... မြေးရဲ့။ (စာ-၆၅)

ဒီလိုလူသေကျွန်းကို အရပ်စကားနဲ့မြင်တဲ့အတိုင်း အမည်ပေးခေါ်ကြတာလေ “လူသေလို့ မရဏကျွန်း၊ လင်းတတွေ ဝဲပျံနေကြလို့ (လဒထိုး) လင်းတထိုးကျွန်း၊ တစ်ရွာလုံးအရိပ်မကျန်

လို့ ဟာလာဟင်းလင်းကျွန်း၊ လတာပြင်ချည်းကျန်ရစ်လို့ လတာပြင်ကျွန်း၊ လတာထိုးကျွန်း၊ ပျက်စီးကျန်ရစ်တာမြင်ရလို့ ကျွန်းဆိုး၊ ကျွန်းပျက်စတဲ့ နာမတွေနဲ့ သမုတ်ခေါ်ကြတာ ဒေသ ဓလေ့နော်... မြေးရဲ့။ မြင်တဲ့အတိုင်း တဲ့တိုးဆိုတတ်ကြတယ်။ ပွင့်လင်းသဘာဝကြီးစိုးတဲ့ ဒေသစကားတွေပါ မြေးရယ်၊ အတိုချုပ် ပြောလေ့ရှိတဲ့ ဒေသစကားလေးတစ်ခု ဘွားဘွားပြောပြမယ်နော်။

“ဟော... မိုးလာပြီ သဲနေတဲ့ကောင်တွေ အဝတ်သွေ့ပြီလား၊ ရုပ်ထားဦး၊ နေပူရဲလာရင် ပြန်လှန်းထား၊ ပင်လယ်နားမှာ ဝေလငါး ပါးတယ်တဲ့ သွားကြည့်ချေကြ” ဆိုသလို စကားဝါကျများစွာကို တိုတုတ်တုတ်သာဆိုလေ့ရှိတယ်မြေးရဲ့။ ဝေလငါးပါးတယ်ဆိုတာ ငါးအသေကောင်ကမ်းခြေဆိုက်ကပ်တာကို ဆိုတာလေမြေးရဲ့။

မြေးလေးလူလူ... .

ဘွားဘွား အလင်္ကာစကားလေးတွေ စကားပြောထဲက ရွေးထုတ်ပြဦးမယ်မြေးရေ... “မန်ကျည်းရွက်ကျင်တယ်” တဲ့လေ... . တပေါင်းလမှာ အရွက်ကြွေကျတာ၊ ဖယ်ကြဉ်တာကို အတိုကောက်ဆိုစကားလေးနဲ့ဆိုတာပေါ့ မြေးရဲ့... မြန်မာစကား လူချဉ်ဖတ်၊ လူတကာရွံ့မုန်းတဲ့လူဆိုရင် ဘွားဘွားတို့အရပ်စကား မှာ “လူမန်ကျည်းသီး” တဲ့လေ ဆိုကြတာ။ သည့်ထက်ဆိုးဝါးမယ်၊ မိုက်ရိုင်းလွန်းတဲ့သူစာရင်းဝင်ပြီဆိုရင်တော့ မန်ကျည်းသီးအစေ့ မာမာကို ဖောက်စားတတ်တဲ့မန်ကျည်းပိုးနဲ့ ခိုင်းနှိုင်းတာလေ။ “လူမန်ကျည်းပိုး” (စာ-၁၈၁) တဲ့လေ။ အရပ်ဆိုစကားပေါ့မြေးရေ။

မြန်မာစကားမှာ အသုံးမကျတဲ့လူကို လူဗာလခေါ်ကြတယ် လေ၊ ဘွားဘွားတို့အရပ်စကားမှာတော့ “လသောက်အုန်း” လို့

ဆိုကြတယ်လေ။ အနှစ်မပါ၊ အခွံချည်းရှိနေလို့ အသုံးမဝင်တာ၊ လမင်းသောက်ထားလို့ အုန်းသီးအနှစ်မပါဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့။

“မောင်ကြေးစည်၊ မကြေးစည်” ဆိုတာက ရှေ့ဆုံးကပါတတ် တဲ့ ကလေးတွေနာမည်ရတာလေ၊ ဘွားဘွားတို့အရပ်ဓလေ့မှာ ကထိန်ပွဲ၊ ရှင်ပြုပွဲ၊ အသုဘပို့တိုင်းမှာ ကြေးစည်ကရှေ့ဆုံးကလေ၊ (စာ-၁၈၉) အရာရာမှာ ရှေ့ဆုံးကပါနေရင် မောင်ကြေးစည်၊ မကြေးစည် နာမည်ပေးခံရတာပေါ့။

“ခါးတောင်းကျိုက်တလွဲ ဖင်တလွဲ” ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားပုံ လေးကိုတော့ အရပ်ဓလေ့အတိုင်း ပြောလေ့ရှိတယ်မြေးလေးရဲ့။ လက်ဖက်ရည် နှုတ်သီးတင်မက၊ မျက်နှာဝကပါ အန်ကျရင် “လက်ဖက်ရည်ခါးတောင်းကျိုက်တယ်” ဆိုကြတယ်လေ။ နေရာလွဲ မှားတာပေါ့။ ကောက်ညှင်းပေါင်းအိုးကို အောက်ခံရေအိုးပေါ်တင် တယ်၊ ရေစိုအဝတ်စလေးနဲ့ စပ်ကြားနေရာပတ်ပေးရင် “အိုးကို ခါးတောင်းကျိုက်ပေးတာ” တဲ့လေ။ ပတ်ပေးရတဲ့အဝတ်ကိုလည်း “ခါးတောင်းကျိုက်အဝတ်စ” တဲ့ (စာ-၁၉၅) တင်စားဆိုတတ်ကြ တာလေ မြေးရဲ့။

ဘွားဘွားတို့အရပ်ဓလေ့ ခိုင်းနှိုင်းစကားလေးတွေက အလင်္ကာအဆင်တန်ဆာပါ စကားလေးတွေပေါ့ မြေးရယ်... . ကောက်ညှင်းပေါင်း မနူးမနပ်ရင် ဖောက်ဆတ်ခံတတ်တယ်နော်... . ဒီလိုပဲ စကားကို ဘောက်ဆတ်ဆတ်ပြန်ပြောသူ ဆိုရင် “ဖောက်ဆတ်မ၊ မနူးမနပ်ကောင်” (စာ-၁၉၇) လို့ ဆိုတာမြေးရဲ့၊ ပြောချင်သလောက်ပြော၊ ဆုံးမလို့ မနာခံတဲ့သူဆိုရင် “ပြုတ်မနူး” တဲ့လေ။ ဒါက ပုံစံနဲ့ ခိုင်းနှိုင်းကြတာလေ။

သဘောတရားအရ လူကို ခိုင်းနှိုင်းတဲ့စကားရှိသေးတယ် မြေးရဲ့၊ မိဘကို သေသည့်တိုင် ဒုက္ခပေးခဲ့တဲ့သားဆို (စာ-၂၀၅) “ဝါးသီးလိုကောင်၊ ပေသီးလိုသမီး” ဆိုတာမျိုးပြောကြတာ မြေးရဲ့၊ ဝါးပင်၊ ပေပင်တွေဆိုတာ တစ်ခါပဲ သီးပွင့်ပြီးရင် အပင်မကြီး သေသွားတတ်လို့လေ။ ဒါကို ခိုင်းနှိုင်း ဥပမာပေးဆိုကြတာ မြေးရယ်။

မြေးလေးလူလူ... .

မိုးနဲ့ပတ်သက်လာရင်လည်း အမြင်အတိုင်းပြောလေ့ရှိတဲ့ အရပ်စကားလေးတွေ များပြားတယ်မြေးရဲ့၊ ရခိုင်က မိုးကောင်း တာကိုး။

ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးပေါ်က သစ်ခြောက်၊ ဝါးခြောက်တွေ ရေစီးနဲ့အတူ မျောပါလာအောင်အထိ ရွာတဲ့မိုးဆိုရင် “ဝါးလုံးထိုးမိုး” ခေါ်ကြတယ်။ ရေလျှံအောင်ရွာတဲ့မိုး၊ ငါးသားပေါက်လေးတွေ မြောင်းကြားချောင်းဖျားက ဆင်းလာအောင် ရွာတဲ့မိုးဆိုရင် “ငါးဆင်းမိုး”၊ တစ်ရက်လုံး နေရောင်မပွင့်အောင် ရွာတတ်တဲ့ မိုးဆိုရင် “မျက်စိမပွင့်ရွာတဲ့မိုး”၊ ရေတံလျှောက်ကရေဆင်းသလို၊ ရေအိုးပေါက်ကျသလို ရွာတဲ့မိုးဆိုရင် “ရေအိုးပေါက်မိုး”၊ တစ်ရက်လုံးစိမ့်ပြီးရွာနေတဲ့မိုးဆိုရင် “စိမ့်မိုး”၊ မိုးရွာတယ်ဆိုပေမယ့် မိုးရေမစို့မပို့သာပါရင် “နွားမတမ်းသေးပေါက်သလောက်ရွာတဲ့မိုး” (စာ-၂၁၈) ဆိုပြီး အမြင်အတိုင်းပြောကြတာ တောသဘာဝလေ။ “လမ်းဖျက်မိုး၊ ပွဲဖျက်မိုး” ဆိုတာမျိုးလည်း စွပ်စွဲဆိုကြတာမြေးရဲ့။

မိုးမရွာတဲ့ရက်ဆို မိုးပါးတယ်၊ မိုးများတဲ့ရက်ဆို မိုးကောင်း တယ်၊ တစ်နှစ်လုံးမှာ မိုးနည်းတဲ့နှစ်ဆိုရင် မိုးပါးတဲ့နှစ်၊ မိုးများတဲ့

နှစ်ဆိုရင် မိုးကောင်းတဲ့နှစ်လို့ ပြောကြပြန်တယ်လေ၊ တစ်နှစ်လုံးလုံး လေးငါးခြောက်လတိုင် မိုးကောင်းလွန်းခဲ့ရင် “ရခိုင်မိုးအငြိုးနဲ့ ရွာတယ်” လို့ ပြောကြပြန်တယ်မြေးရေ။ (စာ-၂၁၈) မြင်တဲ့ပုံစံကို ခိုင်းနှိုင်းဆိုကြတာပေါ့။

“ဟော... . ပင်လယ်လေက သုတ်ခနဲအဝှေ့... . မီးအိမ်မှန်စာ က ဖုတ်ခနဲငြိမ်းသွား... . အိမ်ကလေးက တဒုတ်ဒုတ်လှုပ်လာ... . ဒီအခါ လေအေးကသုတ်သုတ်... . မိုးစက်တို့က တဖြုတ်ဖြုတ် ကြွေချိန်” စသည်ဖြင့် မြည်သံစွဲအလင်္ကာ၊ အာလုပ်စကားတွေနဲ့ ပြောဆိုအဆင်တန်ဆာစကားတွေရှိသေးတယ်မြေးရယ်။

မြေးလေးလူလူ... .

ဘွားဘွားတို့အရပ်မှာလေ... . ပင်လယ်ရှိတယ်၊ မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်ပေါများတော့ ရေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကုန်သွယ်ရေလမ်းကြောင်း တွေရှိခဲ့ဖူးတယ်လေ... . သမ္ဗန်တွေနဲ့ ရွက်လွင့်ခရီးသွားတုန်းက ဆိုရင် “လေလာမှ ခရီးတွင်တယ်၊ လေကြောင်းသင့်ရင် ခရီးရောက် မြန်တတ်တယ်” ဆိုရိုးစကားတွေရှိတယ်ကွယ့်... . ဟော လေလွန်ပြီးမှ ရွက်တိုက်ခဲ့ရင် ခရီးမတွင်ဘူးလေ... . ဒါကြောင့် မိုးလွန်မှ ထွန်ချ သလိုလုပ်တဲ့အလုပ်ဆို အရပ်စကားနဲ့ “လေလွန်ရွက်တိုက်ကိစ္စ”၊ အချိန်လွန်မှ ပြောတဲ့စကားဆိုရင် “လေလွန်ရွက်တိုက်စကားမျိုး”၊ အချိန်လွန်မှ လတ်တလော ထလုပ်တတ်သူမျိုးကို “လေလွန် ရွက်တိုက်တတ်သူ” (စာ-၂၂၁) ဆိုစကားမျိုးသုံးနှုန်းခဲ့တာလေ။

မြေးလေးလူလူ... . တို့ဘိုးဘေးဘီဘင်တွေလက်ထက်က ပဲလေ... . ရှေးကျတဲ့စကားအသုံးအနှုန်းလေးတွေမှာ သိပ်နက်နဲတဲ့ စကားအလင်္ကာလေးတွေပါရှိခဲ့ဖူးတယ်နော်။ ဘွားဘွားကလေ

မိဖုရားစောယဉ်မိ သက္ကရာဇ် ၇၇၅ က ရေးဖွဲ့ခဲ့တဲ့ ဒွာရာဝတီ မော်ကွန်းကဗျာလေးဆီက အလင်္ကာပျားစက်စကားလေးတွေ စုစည်းပြချင်သေးတယ်မြေးလေး.. (စာ-၂၀၉)

ဘုရားမှာ ရွှေသား ရွှေရောင်တွေ အရောင်မောင်းမောင်း ထွက်ပြီး တလက်လက်ရှိနေတာကို “ရွှေသားရွှေပြောင်း လှံတမောင်းမောင်းနှင့်” လို့ တင်စားရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်မြေးရေ။

“မင်းတူဇနီး.. မကြီးဘုန်းသစ် ချစ်လို့သနား၊ နောင်အား မေတ္တာဘက်တို့ပါ၍” ဆိုတာကလေ မိဖုရားစောယဉ်မိက မင်းကြီး တူရဲ့ဇနီးပါ။ ဘုန်းကံကြီးမားသူလေးကို မင်းကြီးက ချစ်လျှင်၊ သနားလျှင်၊ မေတ္တာထား၍ အကျွန်ဘက်ပါလှည့်ပါ “ရပ်တည် ပေးပါ” လို့ ချွဲ့နွဲ့ခေါ်တဲ့ ကဗျာလေးလေ၊ မိန်းမမာယာသဲကိုးဖြာ ဆိုစကားလို ချောမြူဆွယ်ခေါ်တဲ့ မိဖုရားစကားလေးက ချစ်စရာ ကောင်းခဲ့တယ်နော်.. မြေးလေး။

မြေးလေး.. ဆံတော်၊ နံတော်၊ အံတော် စေတီသုံးဆူမှာ မိဖုရားစောယဉ်မိက အလီခံမင်းနဲ့ သစ္စာတိုင်တည်မိဌာန်ခွင့်ရပါ စေဆိုတဲ့အကြောင်းကို ဆိုခဲ့တာလေ.. “သရဏာပွင့် ပန်းသုံးဆင့်ကို မောင်နှင့်မိဌာန်ပန်ပါရစေ” လို့ပြောခဲ့တာမြေးရဲ့။ ဒွာရာဝတီ မင်းနေပြည်သာယာကြောင်းကိုလည်း “သင်္ဘောယျက်စင်းယုံ ဆိတ်မည်တည့်လို့” ရေးဖွဲ့ခဲ့တာလေ.. “ကောင်းကင်ကြယ်သို့” လို့လည်း တင်စားဆိုခဲ့တာ မြေးလေးရဲ့။

ဒါတွေကလေ.. တို့ဘိုးဘေးဘီဘင် ရခိုင်ကြီးတွေကိုယ်တိုင် ရခိုင်ရိုးမနဲ့ ဘင်္ဂလားပင်လယ်ကြီးရှိရာ ရခိုင်မြေကို သိပ်ချစ်ကြ တယ်။ ဒေသကောင်းကြောင်း စီကုံးရေးဖွဲ့ခဲ့တာ။ ဒေသနဲ့အမျိုးကို

ချစ်တတ်တဲ့သက်သေလို့ ဘွားဘွားထင်မိတယ်မြေးရယ်၊ မြေးတို့ လည်း အတုယူရမယ်နော်။

မြေးလေးလူလူ..

ဘွားဘွားဇာတိမြေကို ခင်တွယ်သလောက် တင်စားခဲ့ဖူး တယ်လေ၊ ငယ်ဘဝက ပျော်ခဲ့ဖူးတဲ့ ချောင်းလေးနဲ့ လေးမျက်နှာ စေတီ၊ တောင်ပိုင်းက မြေနီလမ်းလေးပေါ်က ငယ်ဘဝတွေကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သလောက် တမ်းတစရာကျန်နေသေးတယ် မြေးရယ်။

ဘွားဘွားကိုလေ.. သံတွဲမြို့တောင်ပိုင်းရပ်ကွက်က သုံးပင်တိုင်၊ နှစ်ထပ်အိမ်လေးမှာ မွေးဖွားခဲ့တာ။ အိမ်နောက်ဖေး မှာ ငှက်ပျောတောနဲ့ ရေကြည်ကြည်ချောင်းလေးက ဘွားဘွားတို့ ကစားကွင်းပေါ့။ လေလာတိုင်း လေးမျက်နှာစေတီဆီက ဆည်းလည်းသံတချင်ချင်ကြားရတာ သိပ်ကြည်နူးစရာကောင်း ခဲ့တယ် မြေးရယ်၊ ငယ်ဘဝမို့ အပူအပင်ကင်းခဲ့တယ်ထင်ပါရဲ့နော်။

ဘွားဘွားရဲ့ အမေအိမ်လေးကလေ.. အေးမြတဲ့အရိပ် အာဝါသလိုရှိနေခဲ့ဖူးတယ် မြေးရဲ့။

အမေရင်ခွင်မှာလေ.. ဘွားဘွားပူပင်သောကရောက်ချိန် ဆိုရင် အေးမြခြင်းခံစားချက်ကို ရယူနိုင်ခဲ့တယ်။ အချိန်တိုင်း အမေရင်ခွင်က နွေးထွေးနေခဲ့တယ်လေ.. မြေးလေးရေ.. လောကမှာလေ နွေးထွေးခြင်းနဲ့ အေးမြခြင်းကို တစ်ပြိုင်တည်း ရနိုင်တာ အမေရင်ခွင်၊ အမေမေတ္တာ တစ်နေရာပဲရှိမယ်လို့ ဘွားဘွားထင်ခဲ့ဖူးတယ်နော်။ အမေအိမ်လေးမှာလေ ဘွားဘွား စိတ်ကူးယဉ်တတ်တဲ့အရွယ်အထိ ဇာတိမြေမှာ ပျော်ပိုက်ငြိမ်းချမ်းစွာ နေခွင့်ရခဲ့တာမြေးရဲ့။

ဘွားဘွားကလေး . . . အိမ်နီးချင်းသူငယ်ချင်းနဲ့ ချစ်ကျွမ်းဝင် ခဲ့တာ။ မြေးလေးရဲ့ ဘိုးဘိုးညီက အိမ်ဦးနတ်ဖြစ်လာချိန်မှာတော့ ဘွားဘွားရဲ့စိတ်ကူးယဉ်ကမ္ဘာလေးက ဇာတိမြေဆီမှာ ကျန်ရစ် ခဲ့တယ်။ ဘွားဘွားရဲ့ နှလုံးသားနုနုစေစားရာ အချစ်ရပ်ဝန်းဆိုတာ အိမ်နောက်ဖေးချောင်းလေးကို အမြဲတမ်းသတိရနေမိတတ်တာ မြေးရဲ့။ ဇာတိမြေဆီ ပြန်ရောက်သွားတဲ့ ဘွားဘွားစိတ်ထားလေး ကလေး . . . တွေးမိတိုင်း လန်းဆန်းလာတာမြေးရယ်။

ဒါပေမဲ့ မြေးလေးရေ . . . မြေးလေးဖေဖေ ကိုစိုးကိုတော့ ဘွားဘွားရဲ့အမေအိမ်လေးမှာပဲ မွေးဖွားခဲ့ရတာ၊ အမေနဲ့သားရဲ့ ဇာတိချက်မြှုပ်က ဘွားဘွားရဲ့ အမေအိမ်လေးဆိုပါတော့ မြေးရယ်။ ဒီအချိန်မှာပဲ ဘွားဘွားကလေး . . . လက်တွေ့ဆန်တဲ့ မိခင်ဘဝကို ရောက်ခဲ့ဖူးတာပေါ့။ ဘွားဘွားကလေး သားမျက်နှာမြင်ရတိုင်း ဘဝအတွက် ရုန်းကန်မယ့်သတ္တိတွေပြည့်ဝလာခဲ့တယ်လေ . . . ဘွားဘွားရဲ့ ကိုယ်ပိုင်မိသားစုသိုက်မြဲလေးကို အနစ်နာခံခြင်းဆိုတဲ့ အမေမေတ္တာကို အရင်းခံပြီး တည်ဆောက်ခဲ့ဖူးတာပေါ့ . . . မြေးရယ်၊ ဘွားဘွားကလေး “စာမကြီးအားမာန်” ဆိုတဲ့ ကဗျာလေးနဲ့ ဘွားဘွားလို မိခင်တိုင်းကို တင်စားအလေးထားခဲ့တာလေ။ (စာ-၂၂၉)

မြေးလေးလူလူ . . .

ဘွားဘွား ဉာဏ်မီသလောက် မပြည့်မစုံ စုစည်းရှာဖွေခဲ့တဲ့ ဒေသစကား၊ ဗဟုသုတအစုံစုံ ဘွားဘွားစာအုပ်လေးမှာရှိတယ်။ ညှိထုပ်ဖက်ပေါ်ကျတဲ့ ပျားရည်စက်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ချင် တာမှာ ရည်ရွယ်ချက်ရှိတယ်မြေးရယ်။ အနာဂတ်ကလေးတွေ

အတွက် ဘွားဘွားတို့လို ဇာတိမြေကို ချစ်တတ်တဲ့စိတ်ထား၊ အမျိုး၊ ဘာသာကိုလေးစားတဲ့စိတ်၊ ကိုယ်မှီခိုကြီးပြင်းရာ ကိုယ့်ရေ၊ ကိုယ့်မြေ၊ ကိုယ့်ဒေသကို တန်ဖိုးထားတတ်ဖို့လိုတယ်၊ မြေးလေးရဲ့၊ ဒီရေ . . . ဒီမြေ . . . ဒီလေ . . . ကိုလည်း ထိန်းသိမ်းရမယ့်ဝတ္တရားကို မြေးလေးတို့လို အနာဂတ်ကလေးတွေလက်ထဲမှာ တာဝန်ရှိနေတယ် လို့လည်း ဘွားဘွားအသိပေးခဲ့ချင်တာပါ။

ဘွားဘွားမပြည့်မစုံစုဆောင်းခဲ့သမျှ ပင်လယ်ရဲ့ဗဟုသုတ၊ ရိုးမဒေသအတွေ့အကြုံ၊ အဆင်တန်ဆာပါစကားလှလှအပြင် ဒေသခံတို့ရဲ့ အရင်းခံရိုးသားစိတ်၊ ပွင့်လင်းသဘော၊ ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းစလေ၊ အရိုက်အရာအားလုံးကို မျိုးဆက်သစ်လေးတွေ ထင်မြင်သိလာစေချင်ခဲ့တယ် . . . မြေးရယ် . . . ဒါက ဘွားဘွား ဒေသဗဟုသုတလေးတွေ စုစည်းဖော်ထုတ်ရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်လေ။

ဘွားဘွားမြေးတို့လို အနာဂတ်လူငယ်တွေကို မှာကြားစရာ ရှိသေးတယ်မြေးရဲ့၊ တို့ဘိုးဘေးဘီဘင်၊ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်မှီခိုနေထိုင် ခွင့်ရတဲ့ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းကြီးနဲ့ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်ကြီး တည်ရှိနေရတဲ့အကြောင်းလေး မှာခဲ့ချင်တယ်မြေးရယ်။

ဒီရိုးမနဲ့ပင်လယ်ကြီးမှာလေ . . . ဆွေစဉ်မျိုးဆက် စားသုံးမကုန်နိုင်လောက်အောင် ဒေသဝမ်းစာတွေ အရန်သင့် ရှိနေတယ်။ အပြည့်အဝရှာဖွေယူငင်နိုင်တယ်။ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ ရှိနေဦးမှာ မြေးရေ။ ခုလို ရေသယံဇာတ၊ သစ်တောသယံဇာတ တွေ ဝမ်းစာအဖြစ် ယူငင်သုံးစွဲနိုင်သလိုပဲ ဟောဒီရိုးမနဲ့ ပင်လယ်မှာ ဗဟုသုတတွေ၊ ကျယ်ပြန့်တဲ့နည်းပညာတွေ၊ ထုတ်ယူ သုံးစွဲမကုန်နိုင်တဲ့ ဒေသထွက်ပညာ ဘာသာရပ်တွေလည်း

ဆည်းပူးမကုန်နိုင်လောက်အောင် ကျန်နေရစ်ဦးမယ်မြေးရယ်၊
ပညာရေးကြည်ရေးသန့်တွင်းလို ပင်လယ်၊ သစ်တောသစ်ပင်လို
အရိပ်ပေးမယ့် ရိုးမကြီးရှိနေသရွေ့ ဒေသသားတွေ ဝမ်းစာနဲ့ပညာ
ယူငင်သုံးစွဲနိုင်မှာ မလွဲဘူး.. မြေးလေးရေ။

ခုလို.. ဘိုးဘေးစဉ်ဆက် ခပ်ယူစားမကုန်နိုင်တဲ့ ရခိုင်ရိုးမနဲ့
ပင်လယ်ပြာကြီးကိုလေ.. အခုလို အလှမပျက်၊ အဝမပျက်၊ စိမ်းစို
ထာဝရ စည်ပင်သာယာရေးတည်မြဲခိုင်ခံ့အောင် ထိန်းသိမ်းထား
ရမယ့် တာဝန်နဲ့ဝတ္တရားက အနာဂတ်ကလေးတွေ ခေါင်းထက်မှာ
ရှိနေပြီနော်..

မြေးလေး... “ပင်လယ်ရနံ့.. တောပန်းရနံ့လျှင် သားစဉ်
မြေးဆက်.. ချစ်သက်လက်ဆောင်.. မွေးပျံ့ဆောင်မယ့်..
အနာဂတ်သားကောင်း.. ဖြစ်ကြပါစေ” လို့သာ ဘွားဘွား
ဆုတောင်းခဲ့ပါရစေ.. မြေးရေ။

ခင်ညိုညိုမြင့်

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကြည်ဦး။ မြန်မာ့ရိုးရာစကားထာ၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၇၂။
- ၂။ မင်းနိုင်၊ တိုင်းရင်းသားစကားပုံ၊ ရန်ကုန်၊ ယဉ်ကျေးမှု
ဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၉၆၈။
- ၃။ မြန်မာစကားပုံ၊ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၉၀။
- ၄။ မြန်မာ့ဆိုရိုးစကား၊ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ လက်ရွေးစင်မြန်မာစကားပုံပေါင်းချုပ်၊ ရန်ကုန်၊ သပြေညို
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၈၀။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန်စာမူဆု
ဖြန့်မာယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာစာပေ တတိယဆုရ

ငါးထွဋ်ဖက်ပေါ်ကျသည့် ဂျားရည်စက် ခင်ညိုညိုဖြင့်

အဘ ဦးခင်မောင်နှင့် အမိ ဒေါ်ခင်မြင့်တို့က ရခိုင်ပြည်နယ်၊ သံတွဲမြို့တွင် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။

ပြည်တော်သာ မူလတန်းကျောင်း အထက (၁)၊ အထက (၂) သံတွဲကျောင်းတို့တွင် ဆယ်တန်းအထိ ပညာဆည်းပူးခဲ့ပြီး ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို (က) အဆင့်ဖြင့် သံတွဲစာစစ်ဌာနမှ အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (သမိုင်းဘာသာ)နှင့် ဘွဲ့ရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ကုန်းလမ်းပို့ဆောင်ရေးဌာနတွင် ငွေစာရင်းစာရေးတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ပညာရေးဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ မူလတန်းပြ ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် အလယ်တန်းပြရာထူး တိုးမြှင့်ကာ အလက ၁ မောင်တောသို့ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ယူခဲ့ရပါသည်။ နံရံကပ်စာစောင်များ၊ ဆွေးနွေးပွဲ၊ ဟောပြောပွဲ၊ စကားရည်လှပွဲ၊ မြို့နယ်အဆင့် စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ အမှတ်ပေး ဆရာမတာဝန်တို့ကို ဦးစီးပူးတွဲထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဝါသနာအလျောက် အတွေးသစ်ဂျာနယ်၊ အမျိုးသမီးရေးရာမဂ္ဂဇင်းမှအစ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းမျိုးစုံတွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဆောင်းပါးလုံးချင်းစာအုပ် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပြီး ဖြစ်ပါသည်။ လုံးချင်းဆောင်းပါး ခြောက်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေပြီးဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများတွင် စာပေတာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း စာရေးသားလျက် ရှိပါသည်။

အမည်ရင်း - ဒေါ်ခင်ညိုညို ဖြစ်သည်။

နေရပ်လိပ်စာ - ၁၂၃၊ နင်းဆီဖြူလမ်း၊ ခရေပင်ရိပ်မွန် (၂)၊ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။